

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ
CZŁUCHÓW
W ROKU 2025

Człuchów, maj 2026 r.

Przedkładam:

BURMISTRZ MIASTA

Ryszard Szybajło

Sporządziła na podstawie otrzymanych danych: Dorota Cieplińska

Fot. na okładce: Danuta Kusz

SPIS SKRÓTÓW I SKRÓTOWCÓW

art. – artykuł
bhp – bezpieczeństwo i higiena pracy
CEIDG – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
CKIU – Centrum Konsultacyjno-Informacyjne ds. Uzależnień
CMKL – Człuchowski Międzyszkolny Klub Lekkoatletyczny
COM – Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne
CzAMK – Człuchowski Auto-Moto-Klub
CzTPF – Człuchowskie Towarzystwo Polsko-Francuskie
dam³ – dekametr sześcienny (=1000 m³)
DK – droga krajowa
dps – dom pomocy społecznej
ds. – do spraw
Dz.U. – Dziennik Ustaw
Dz.Urz.Woj.Pom. – Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego
fb – Facebook
GPR – Gminny Program Rewitalizacji
GUS – Główny Urząd Statystyczny
ha – hektar
im. – imienia
jst – jednostka samorządu terytorialnego
kat. – kategoria
KŻ – Klub Żeglarski
LO – Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Człuchowie
LOK – Liga Obrony Kraju
LZS – Ludowe Zespoły Sportowe
MBP – Miejska Biblioteka Publiczna w Człuchowie
MDK – Miejski Dom Kultury w Człuchowie
Mg – megagram (=tona)
MKiDN – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
MKRPAiPN – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii
MKS „Piast” – Miejski Klub Sportowy „Piast”
MKS „Polstyr” – Międzyszkolny Klub Sportowy „Polstyr”
MOF – Miejski Obszar Funkcjonalny
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie
mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MRS – Miejska Rada Seniorów
msp – sektor małych i średnich przedsiębiorstw
ngo – non government organization (organizacje pozarządowe)
OChK – Obszar Chronionego Krajobrazu
oprac. wł. – opracowanie własne
ops – ośrodek pomocy społecznej
OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie
PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności
PFCC – Polska Federacja Campingu i Caravaningu

pn. – pod nazwą
podst. – podstawa
poz. – pozycja
późn. – późniejszy
ppoż. – przeciwpożarowy
PPP – Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna w Człuchowie
PSD – Polskie Stowarzyszenie Diabetyków
PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PTPS – Powiatowe Towarzystwo Piłki Siatkowej
PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie
pw. – pod wezwaniem
PZN – Polski Związek Niewidomych
PZW – Polski Związek Wędkarski
RM – Rada Miejska w Człuchowie
RP – Rzeczpospolita Polska
r.szk. – rok szkolny
r.ż. – rok życia
SIM – Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa
SIO – System Informacji Oświatowej
SP nr 1 – Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie
Sp. z o.o. – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
społ. – społeczny
STO – Społeczne Towarzystwo Oświatowe w Człuchowie
stow. – stowarzyszenie
ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie
t.j. – tekst jednolity
tj. – to jest
tys. – tysiąc
tzw. – tak zwany
UKS – Uczniowski Klub Sportowy
UM – Urząd Miejski w Człuchowie
ust. – ustęp
USC – Urząd Stanu Cywilnego
UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku
WOPR – Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
WOŚP – Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
ww. – wyżej wymieniony
ZEC – Zakład Energetyki Ciepłej
ZGM – Zakład Gospodarki Mieszkaniowej
ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
zm. – zmiana
ZOM – Zakład Oczyszczania Miasta
ZSA – Zespół Szkół Agrobiznesu w Człuchowie
ZSS – Zespół Szkół Sportowych im. Polskich Olimpijczyków w Człuchowie
ZST – Zespół Szkół Technicznych im. Józefa Szymczaka w Człuchowie
ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych
zw. – związek
ZWiK – Zakład Wodociągów i Kanalizacji
ZZO – Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

Spis skrótów i skrótowców.....	3
Spis treści.....	5
1. Wstęp	9
2. Informacje ogólne	9
3. Samorząd.....	14
3.1. Władze Gminy Miejskiej Człuchów	14
3.2. Urząd Miejski i podległe jednostki organizacyjne.....	14
3.3. Uchwały Rady Miejskiej i zarządzenia Burmistrza	16
4. Mieszkańcy miasta	21
5. Struktura lokalnej gospodarki	24
6. Stan finansów miasta	27
6.1. Dochody	27
6.2. Wydatki.....	32
6.3. Zadłużenie.....	34
7. Realizacja polityk, programów i strategii.....	35
7.1. Statut Gminy Miejskiej Człuchów.....	36
7.2. Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów	37
7.2.1. Cele strategiczne strategii rozwoju	38
7.2.2. Realizacja wskaźników wykonania celów strategii rozwoju.....	40
7.3. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	44
7.3.1. Cele strategiczne i operacyjne strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz realizacja wskaźników wykonania celów.....	44
7.3.2. Gminny Program Wspierania Rodziny.....	49
7.3.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	51
7.4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	57
7.5. Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej.....	57
7.6. Gminny Program Rewitalizacji.....	58
7.6.1. Obszar rewitalizacji	58
7.6.2. Cele strategiczne programu rewitalizacji.....	60
7.7. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi	61
7.7.1. Konsultacje i obszary priorytetowe	61
7.7.2. Osiągnięte wskaźniki programu.....	62
8. Realizacja zadań zleconych przez Urząd Stanu Cywilnego.....	64
8.1. Zadania związane z rejestracją aktów stanu cywilnego	64
8.2. Ewidencja ludności i dowody osobiste	65
9. Realizacja budżetu obywatelskiego	66
9.1. Zasady składania wniosków i ich ocena	66

9.2.	Wybór przedsięwzięć do realizacji.....	69
9.3.	Realizacja wybranych zadań	70
10.	Spółki komunalne	71
10.1.	Udziały miasta w spółkach komunalnych	71
10.2.	Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie.....	72
11.	Jednostki organizacyjne Gminy Miejskiej Człuchów	77
11.1.	Jednostki budżetowe	77
11.1.1.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie.....	77
11.1.2.	Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie.....	78
11.1.3.	Żłobek Miejski w Człuchowie.....	80
11.1.4.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie.....	80
11.1.5.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie.....	81
11.2.	Samorządowy zakład budżetowy – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie ...	83
11.2.1.	Przychody i wydatki Ośrodka Sportu i Rekreacji w 2025 r.....	83
11.2.2.	Inwestycje w infrastrukturę sportową.....	84
11.2.3.	Działalność OSiR w 2025 r.....	85
11.3.	Instytucje kultury.....	86
11.3.1.	Miejski Dom Kultury w Człuchowie	86
11.3.2.	Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie	87
11.3.3.	Muzeum Regionalne w Człuchowie	88
12.	Pomoc społeczna oraz wsparcie dla rodzin.....	89
12.1.	Świadczenia pieniężne	90
12.1.1.	Świadczenia pieniężne pomocy społecznej.....	90
12.1.2.	Świadczenia pieniężne przyznawane na podstawie innych ustaw	91
12.1.3.	Wypłata dodatków w związku z trudną sytuacją na rynku paliw.....	91
12.2.	Świadczenia niepieniężne pomocy społecznej.....	92
12.2.1.	Praca socjalna i pomoc rzeczowa	92
12.2.2.	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	94
12.2.3.	Mieszkanie wspomagane	94
12.2.4.	Pobyty w domu pomocy społecznej	94
12.2.5.	Ośrodki wsparcia.....	95
12.3.	Świadczenia rodzinne i wychowawcze oraz fundusz alimentacyjny	97
12.3.1.	Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego.....	97
12.3.2.	Świadczenia opiekuńcze, wychowawcze i jednorazowe.....	98
12.3.3.	Fundusz alimentacyjny.....	99
12.4.	Pomoc obywatelom Ukrainy	99
12.5.	Realizacja programów pomocowych.....	101
12.6.	Inne zadania realizowane przez MOPS	102
12.6.1.	Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego.....	102
12.6.2.	Wspieranie rodziny i piecza zastępcza.....	102
12.6.3.	Aktywizacja i integracja seniorów	104
12.7.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	107

13. Działalność inwestycyjna	108
13.1. Realizacja planu zadań inwestycyjnych w 2025 r.	109
13.2. Najważniejsze inwestycje infrastrukturalne realizowane w 2025 r.	113
13.2.1. Budowa nowego boiska wielofunkcyjnego z zadaszeniem przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi	113
13.2.2. Przebudowa ul. Królewskiej.....	114
13.2.3. Budowa Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego.....	115
13.2.4. Budowa budynków mieszkalnych na ul. Słowackiego	115
13.2.5. Klub Senior+	116
13.3. Dofinansowania ze źródeł zewnętrznych realizowane w 2025 r.	117
14. Gospodarka komunalna	119
14.1. Gospodarowanie mieniem komunalnym	119
14.1.1. Struktura gruntów miejskich	119
14.1.2. Stan infrastruktury drogowej	121
14.1.3. Gospodarka nieruchomościami	122
14.2. Gospodarka mieszkaniowa.....	123
14.2.1. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Człuchów	123
14.2.2. Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Człuchów	124
14.3. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.....	125
14.4. Komunikacja miejska.....	126
14.5. Gospodarowanie odpadami komunalnymi	128
14.6. Opieka nad zabytkami i cmentarzami komunalnymi.....	133
15. Ochrona środowiska	133
15.1. Zarządzanie zasobami przyrody.....	133
15.2. Kąpieliska.....	136
15.3. Ochrona powietrza atmosferycznego	136
15.4. Opieka nad zwierzętami.....	137
15.5. Utrzymanie czystości i porządku, urządzeń sanitarnych, wysypisk i zieleni miejskiej oraz unieszkodliwianie odpadów komunalnych i azbestu.....	138
15.6. Edukacja ekologiczna.....	139
16. Planowanie przestrzenne	139
16.1. Plan ogólny Gminy Miejskiej Człuchów	140
16.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	141
17. Oświata i wychowanie	142
17.1. Struktura organizacyjna oświaty w Człuchowie.....	143
17.2. Finansowanie i wsparcie w zakresie oświaty i wychowania.....	145
17.2.1. Finansowanie oświaty.....	145
17.2.2. Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych i dojazdu uczniów do szkół.....	146
17.2.3. Nagrody i stypendia dla uczniów.....	147
17.3. Kadra pedagogiczna i pracownicy	148

17.4.	Wyniki kształcenia i osiągnięcia w miejskich placówkach oświatowych.....	150
18.	Działalność kulturalna	152
18.1.	Działalność Miejskiego Domu Kultury w 2025 r.	152
18.1.1.	Działalność pracowni merytorycznych.....	153
18.1.2.	Działania kulturalne, artystyczne i rozrywkowe o charakterze publicznym	154
18.1.3.	Organizacje współpracujące z MDK	156
18.2.	Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w 2025 r.	157
18.2.1.	Czytelnicy, użytkownicy i księgozbiór biblioteki	157
18.2.2.	Projekty realizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną.....	159
18.2.3.	Działalność kulturalna i popularyzatorska	161
18.3.	Działalność Muzeum Regionalnego w 2025 r.....	163
18.3.1.	Gromadzenie, opracowywanie i konserwacja zbiorów	163
18.3.2.	Działalność wystawiennicza	163
18.3.3.	Działalność edukacyjna, popularyzatorska i wydawnicza.....	165
19.	Współpraca zewnętrzna	167
19.1.	Działalność promocyjna	167
19.1.1.	Wydawnictwa własne i inne publikacje	167
19.1.2.	Promocja w mediach	170
19.1.3.	Materiały i wydarzenia promocyjne.....	172
19.1.4.	Nagrody Specjalne Burmistrza	177
19.1.5.	Zasłużony dla miasta Człuchowa w 2025 r.....	181
19.1.6.	Wyróżnienia i nagrody dla miasta.....	181
19.2.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	183
19.2.1.	Współpraca finansowa.....	183
19.2.2.	Współpraca pozafinansowa.....	198
19.2.3.	Podsumowanie współpracy z ngo.....	198
19.3.	Współpraca z organizacjami międzygminnymi oraz zagranicznymi miastami partnerskimi	201
19.3.1.	Człuchów w organizacjach międzygminnych.....	201
19.3.2.	Efekty współpracy w ramach organizacji międzygminnych.....	205
19.3.3.	Współpraca Człuchowa z miastami partnerskimi	206
	Spis fotografii.....	212
	Spis tabel	213
	Spis wykresów.....	216
	Spis rysunków	217

1. WSTĘP

Obowiązek sporządzania corocznie raportów o stanie jednostek samorządu terytorialnego został wprowadzony w 2018 r. nowelizacją ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.). Raport o stanie Gminy Miejskiej Człuchów w roku 2025 jest już ósmym tego typu dokumentem, drugim w czasie trwającej kadencji samorządu 2024–2029.

Raport o stanie gminy to kompleksowy dokument prezentujący funkcjonowanie organu wykonawczego Gminy Miejskiej Człuchów oraz aktualną sytuację miasta w kluczowych obszarach działania samorządu. Obejmuje on szeroki zakres zagadnień – od informacji ogólnych i położenia, przez finanse i infrastrukturę, po edukację, kulturę, pomoc społeczną oraz najważniejsze problemy i wyzwania. Stanowi przekrojowy obraz realizacji zadań gminy oraz kierunków jej dalszego rozwoju.

Rok 2025 dla samorządu terytorialnego w Polsce był okresem stopniowej stabilizacji finansowej, ale jednocześnie utrzymujących się wyzwań strukturalnych. Wprowadzenie nowych zasad dochodów stworzyło lepsze warunki do planowania inwestycji i rozwoju lokalnego. Jednocześnie samorządy nadal mierzyły się z istotnymi problemami, takimi jak rosnące koszty usług publicznych, zmiany demograficzne oraz konieczność zwiększania efektywności wydatków i realizacji inwestycji. Ocena działalności człuchowskiego samorządu w 2025 r., podobnie jak w latach poprzednich, zależy więc od skuteczności zarządzania finansami, tempa realizacji inwestycji oraz zdolności do reagowania na lokalne potrzeby i wyzwania rozwojowe.

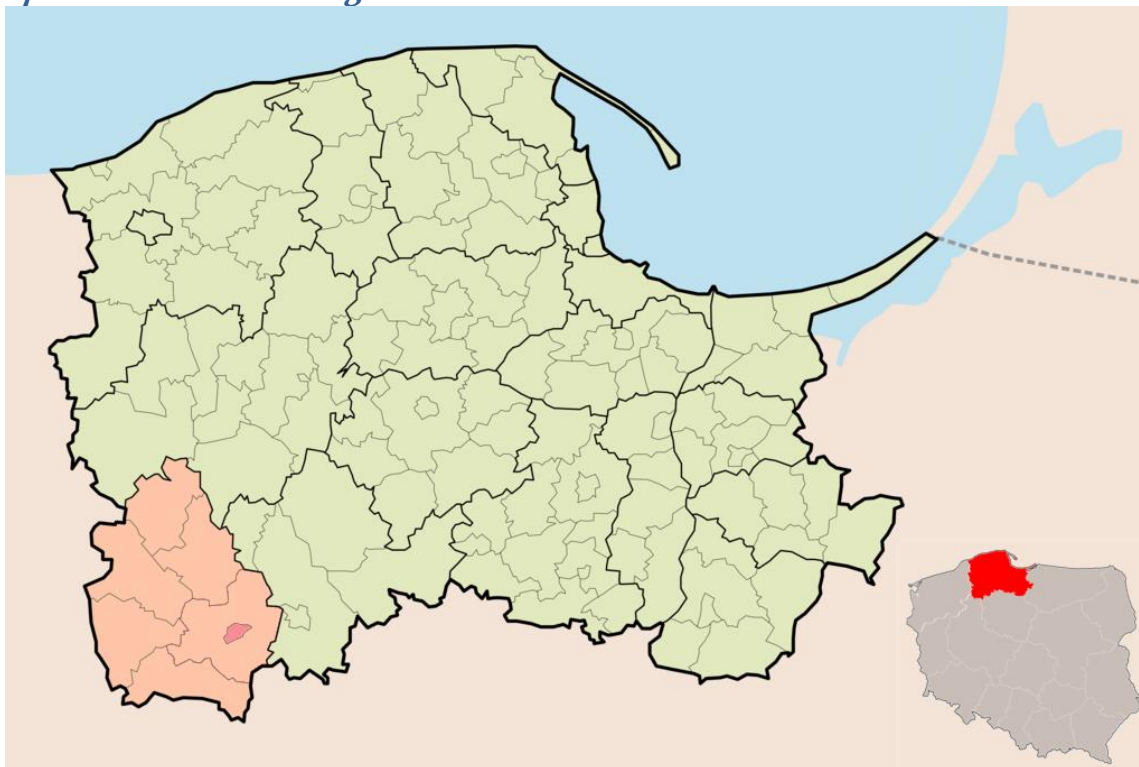
2. INFORMACJE OGÓLNE

Pod względem administracyjnym Człuchów położony jest w południowo-zachodniej części **województwa pomorskiego**, w **powiecie człuchowskim**, który leży na pograniczu czterech województw: pomorskiego, zachodniopomorskiego, kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego.

Gmina Miejska Człuchów w 2025 r. niezmiennie była jedną z 302 **gmin miejskich** funkcjonujących w Polsce, jedyną tego typu gminą w powiecie człuchowskim, a w województwie pomorskim jedną z 22 gmin miejskich oraz ze 123 wszystkich gmin.

W systemie TERYT, czyli Krajowym Rejestrze Urzędowym Podziału Terytorialnego Kraju stosowanym przez GUS, Gmina Miejska Człuchów posiada identyfikator **220301 1**, a w rejestrze nazw miejscowości SIMC – **0977321**. Natomiast, w obowiązującym od 2018 r., podziale statystycznym kraju na jednostki (NUTS 3) należy do **podregionu chojnickiego** obejmującego w całości powiaty człuchowski, chojnicki i kościerski.

Rysunek 1. Położenie Człuchowa na tle Polski, województwa pomorskiego i powiatu człuchowskiego.

Źródło: <https://pl.wikipedia.org>.

Gmina Miejska Człuchów sąsiaduje tylko z jedną gminą – okalającą ją Gminą Człuchów, która ma charakter gminy wiejskiej.

Rysunek 2. Położenie Gminy Miejskiej Człuchów na mapie powiatu człuchowskiego.

Źródło: oprac. własne na podst. <https://pl.wikipedia.org>.

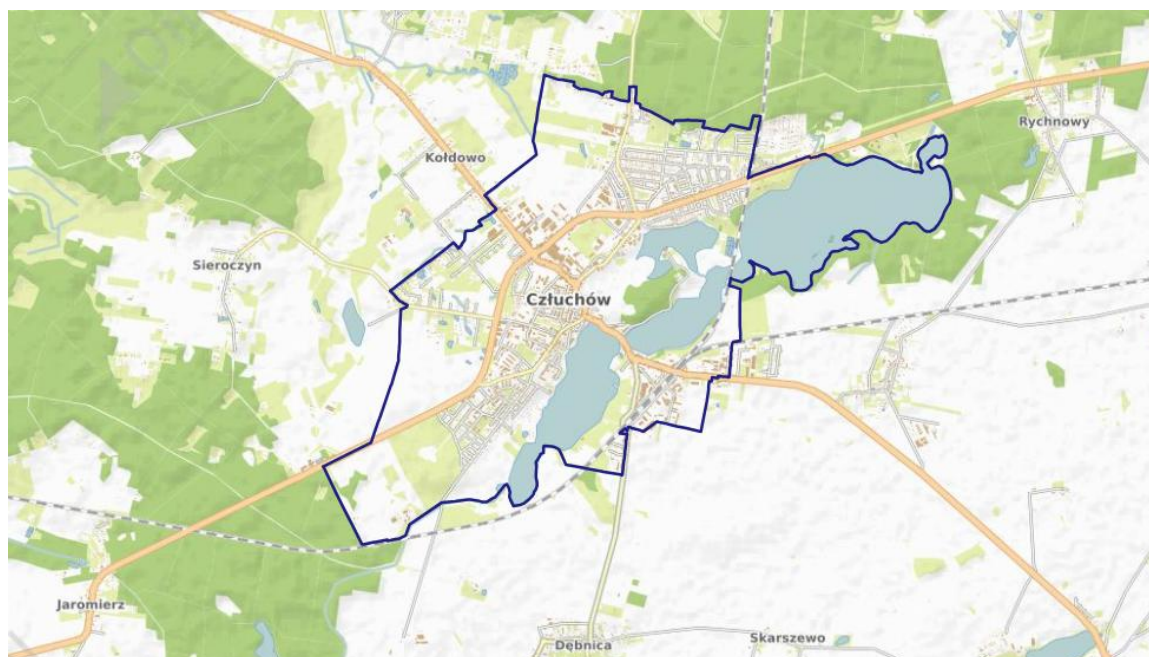

Człuchów pełni rolę lokalnego ośrodka administracyjnego w południowo-zachodniej części województwa pomorskiego. W mieście mają siedzibę władze trzech różnych jst dwóch różnych szczebli: powiatu człuchowskiego, Gminy Miejskiej Człuchów oraz Gminy Człuchów.

W 2025 r. Człuchów był jednym z 1020 miast w Polsce, jednym z 43 w woj. pomorskim (o 1 więcej w stosunku do roku poprzedniego) i nadal jednym z trzech w powiecie człuchowskim. Posiada prawa miejskie od **19 czerwca 1348 r.**, w roku 2025 przypadała więc 677. rocznica tego wydarzenia. Pisana historia Człuchowa sięga początku XIV w. Pod względem liczby mieszkańców Człuchów zaliczany jest do **małych miast**, tzn., że liczył w 2025 r. mniej niż 20 tys. mieszkańców, tak jak ponad 900 polskich miast (z 1020 miast, w 2024 r. 804 z 1013 miast, w 2023 r. 768 z 979). W mieście na dzień 1 stycznia 2025 r. zameldowanych było 12 097 stałych mieszkańców, natomiast na dzień 31 grudnia 2025 r. – **11 897**.

Powierzchnia miasta to obecnie **1 279 ha** czyli **13 km²**, co stanowi 0,79% powierzchni powiatu. Pod względem powierzchni Człuchów plasował się w 2025 r. na 507. miejscu wśród 1020 miast w Polsce (w 2024 r. na 476. miejscu wśród ówczesnych 1013 miast). Granice miasta mają charakter częściowo sztuczny, częściowo naturalny (w miejscach, gdzie prowadzone są brzegami jezior i kompleksu leśnego).

Rysunek 3. Człuchów – zarys granic miasta.

Źródło: Geoportal Krajowy Na Mapie, geoportal-krajowy.pl.

Położenie geograficzne miasta wyznaczają poniższe współrzędne geograficzne: **53°40'02" N, 17°21'32" E**. Miasto położone jest na wysokości **158,2–184 m n.p.m.**

Pod względem fizycznogeograficznym miasto leży w północnej części mezoregionu **Pojezierza Krajeńskiego** stanowiącego część makroregionów Pojezierzy Południowopomorskich i podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich. Teren ten jest obszarem ostatniego zlodowacenia, występuje tu krajobraz młodoglacjalny.

W granicach miasta znajdują się w całości 4 jeziora: Urzędowe, Miejskie Małe, Miejskie Duże i największe – Jezioro Rychnowskie (trzecie pod względem powierzchni i najgłębsze w powiecie człuchowskim). Człuchów jest trzecim pod względem wielkości miastem Pojezierza Krajeńskiego.

Podstawową wartością krajobrazową miasta jest **Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Człuchowskich** położony na terenie miasta i gminy Człuchów. Obejmuje on przede wszystkim ww. jeziora i lasy. Zajmuje obecnie obszar 670,19 ha. W granicach administracyjnych miasta znajduje się 437,02 ha jego powierzchni.

Miasto położone jest na skrzyżowaniu dwóch szlaków komunikacyjnych o randze **dróg krajowych**:

- droga krajowa nr 22 – zwana „berlinką”, łączy zachód ze wschodem, biegnie od granicy polsko–niemieckiej w Kostrzynie do polsko–rosyjskiego przejścia granicznego w Grzechotkach;
- droga krajowa nr 25 – łączy Pomorze Środkowe z aglomeracją wrocławską, biegnie od Bobolic przez Bydgoszcz, Konin i Kalisz do Oleśnicy na Dolnym Śląsku.

Rysunek 4. Przebieg DK 22, DK 25 i DW 188.

Źródło: oprac. wł. na podst. dostępnych materiałów.

W Człuchowie rozpoczyna się bieg **drogi wojewódzkiej nr 188** Człuchów – Piła, która łączy DK 25 z DK 10 i DK 11. Jest to trasa o długości 74,7 km, prowadzi przez Debrzno, Złotów i Krajenkę.

Ponadto przez Człuchów przebiega czynna **linia kolejowa** Chojnice – Szczecinek (uruchomiona w 1876 r.). Jest to **część** linii kolejowej **nr 210** Chojnice – Runowo Pomorskie. Stacja w Człuchowie jest jedną z pięciu stacji kolejowych na tej linii na terenie powiatu człuchowskiego. Linia kolejowa do Miastka (uruchomiona w 1903 r.) obecnie jest nieczynna, jej część funkcjonuje jedynie na trasie Człuchów – Przechlewo jako linia z ruchem towarowym o znaczeniu miejscowym. Wszystkie linie kolejowe przebiegające przez Człuchów są liniami niezelektryfikowanymi.

Człuchów w regionie pełni również rolę lokalnego ośrodka kulturalnego i edukacyjnego dla mieszkańców powiatu człuchowskiego. Miasto ma charakter usługowo–przemysłowy, dzięki funkcjonującym zakładom jest miejscem zatrudnienia dla mieszkańców Człuchowa i okolic. Na tle powiatu człuchowskiego Człuchów wyróżnia się dużą gęstością zaludnienia (960 osób/km² – Człuchów, 35 osób/km² – powiat), małą powierzchnią (12,79 km² czyli 0,79% powierzchni powiatu) i wysokim wskaźnikiem jeziorności (ponad 23%).

Człuchów jest oddalony od większych ośrodków miejskich. Odległości dzielące miasto od najbliższych większych miast to: 99 km na południowy wschód od Koszalina, 120 km na południe od Słupska, 135 km na południowy zachód od Gdańska, 90 km na północny zachód od Bydgoszczy, 80 km na północny wschód od Piły, 15 km na zachód od Chojnic.

Rysunek 5. Położenie Człuchowa względem większych ośrodków miejskich.

Źródło: oprac. wł. na podst. serwisu Geoportal.

Od stolicy kraju Człuchów dzieli odległość 356 km, a od stolicy woj. pomorskiego 135 km. Od najbliższego położonego lotniska zapewniającego lotniczy transport krajowy i międzynarodowy – w Bydgoszczy, miasto dzieli odległość 108 km. Jeśli wziąć pod uwagę transport morski, najbliższy Człuchowa położony jest pasażerski terminal portowy w Gdańsku, oddalony od miasta o 151 km. Te czynniki powodują, że w badaniu dostępności transportowej, gdzie największe znaczenie ma odległość fizyczna i czasowa, Człuchów, jak i cały powiat człuchowski, należy do obszarów o niskiej dostępności.

3. SAMORZĄD

3.1. Władze Gminy Miejskiej Człuchów

Gmina jest podstawową jednostką samorządu terytorialnego w Polsce. Człuchów jest **gminą miejską**, co powoduje, że organem stanowiącym i kontrolnym jest rada miejska, a organem wykonawczym – **burmistrz**. Rada Miejska w Człuchowie składa się z **15 radnych**, ponieważ Człuchów ma mniej mieszkańców niż 20 tys.

Rok 2025 był pierwszym pełnym rokiem od ostatniej zmiany kadencji organów gmin w 2024 r., która rozpoczęła się dnia 6 maja 2024 r. Od tego momentu dwuosobowe prezydium RM tworzą: Przewodniczący **Mariusz Przyszlak** i Wiceprzewodniczący Andrzej Suchański. Burmistrzem miasta od 2006 r. jest **Ryszard Szybajło**.

W 2025 r. RM pracowała w ramach pięciu komisji stałych:

- Komisja **Rewizyjna** – pod przewodnictwem radnego Czesława Drozda, złożona z 6 osób;
- Komisja **Skarg, Wniosków i Petycji** – pod przewodnictwem radnego Roberta Lewickiego, złożona z 4 osób;
- Komisja **Kultury, Edukacji i Sportu** – pod przewodnictwem radnej Katarzyny Muszyńskiej, złożona z 10 osób;
- Komisja **Planowania, Budżetu i Infrastruktury Miejskiej** – pod przewodnictwem radnej Małgorzaty Kucharskiej–Zemke, złożona z 10 osób;
- Komisja **Spraw Społecznych** – pod przewodnictwem radnej Aurelii Taizari, złożona z 5 osób, do pierwszej w 2025 r. sesji RM – 6 osób (zmniejszenie stanu ilościowego komisji z powodu rezygnacji jednego z członków).

3.2. Urząd Miejski i podległe jednostki organizacyjne

Burmistrz Miasta Człuchów wykonuje zadania gminy – własne i zlecone, przy pomocy **Urzędu Miejskiego w Człuchowie** oraz **dziwięciu jednostek organizacyjnych**. Zarządzeniem Nr 0050.36.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego UM została wprowadzona nowa struktura organizacyjna, w jej ramach funkcjonują następujące **referaty i samodzielne stanowiska**:

1. Referat Finansowy;
2. Referat Inwestycji i Infrastruktury;
3. Referat Przestrzeni i Ochrony Środowiska;
4. Referat Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa;
5. Referat Organizacyjny i Promocji Miasta;
6. Referat Bezpieczeństwa i Gospodarki Mieszkaniowej;
7. Urząd Stanu Cywilnego;
8. Centrum Konsultacyjno–Informacyjne ds. Uzależnień;
9. Inspektor ds. oświaty – 1 etat;
10. Radca prawny – umowa o pracę – 1 etat;
11. Audytor wewnętrzny – umowa o pracę ¼ etatu;
12. Inspektor ochrony danych – umowa z podmiotem zewnętrznym;
13. pracownicy stanowisk pomocniczych i obsługi.

Na dzień 31 grudnia 2025 r. w UM zatrudnione były **42 osoby**, w tym na stanowiskach urzędniczych 40 osób, na stanowiskach obsługi – 2 osoby. Urząd zatrudnia wykwalifikowaną kadrę pracowniczą z dużym doświadczeniem zawodowym. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych w **100%** legitymują się wykształceniem wyższym.

W roku 2025 przeprowadzonych zostało **6 kontroli**, których przedmiotem były:

1. realizacja projektu „Utworzenie transportowych węzłów integrujących wraz ze ścieżkami pieszo–rowerowymi i rozwojem sieci publicznego transportu zbiorowego na terenie Chojnicko–Człuchowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego”;
2. Cmentarz Komunalny w Człuchowie przy ul. Szczecińskiej (kontrola zrealizowana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego);
3. prowadzenie PSZOK oraz odbiór odpadów z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, na podstawie art. 9u ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 733);
4. wykonanie przedsięwzięcia realizowanego w ramach inwestycji polegającej na utworzeniu 24 nowych miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3 w Żłobku Miejskim w Człuchowie przy ul. Sobieskiego 7 w Człuchowie;
5. prawidłowość wykorzystania dofinansowania środków z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg pod względem zgodności z przeznaczeniem oraz wysokości wykorzystanego dofinansowania a stopniem realizacji zadania, na które udzielono dofinansowania zgodnie z umową nr 74/G/RFRF/2022 z dnia 14 czerwca 2022 r. zawartą z Wojewodą Pomorskim;
6. wypełnianie obowiązków operatora stacji pasażerskiej / zarządcy dworca / zarządcy infrastruktury, w tym dostępności zarządzanych obiektów dla osób z niepełnosprawnością i o ograniczonej sprawności ruchowej dot. dworca kolejowego w Człuchowie.

W Człuchowie funkcjonują **trzy rodzaje jednostek organizacyjnych** podległych Gminie Miejskiej Człuchów, są to:

- 5 jednostek budżetowych:
 - Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie,
 - Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie,
 - Żłobek Miejski w Człuchowie,
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie,
 - Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie,
- 1 samorządowy zakład budżetowy:
 - Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie,
- 3 instytucje kultury, dla których organem założycielskim jest Gmina Miejska Człuchów:
 - Miejski Dom Kultury w Człuchowie,
 - Miejska Biblioteka Publiczna im. doktora Janusza Korczaka w Człuchowie,
 - Muzeum Regionalne w Człuchowie.

Jednostki organizacyjne miasta zostały szczegółowo omówione w rozdziale 11. Jednostki organizacyjne Gminy Miejskiej Człuchów, a ich działalność w rozdziałach: 12. Pomoc społeczna oraz wsparcie dla rodzin, 17. Oświata i wychowanie oraz 18. Działalność kulturalna.

3.3. Uchwały Rady Miejskiej i zarządzenia Burmistrza

W 2025 r. odbyło się **10** sesji, w tym **2** nadzwyczajne. Rada Miejska podjęła w tym czasie **81** uchwał, dotyczyły one spraw:

- finansowych, tj. budżetu miasta, wieloletniej prognozy finansowej, opłat lokalnych, udzielania pomocy finansowej – 22 uchwały,
- absolutorium i wotum zaufania – 2,
- ochrony środowiska, w tym gospodarki odpadami komunalnymi – 10,
- infrastruktury, dróg i gospodarki nieruchomościami – 10,
- gospodarki przestrzennej – 2,
- organizacyjnych Rady Miejskiej – 4,
- edukacji – 3,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi – 2,
- pomocy społecznej – 11,
- rozpatrywania skarg, wniosków i petycji – 6,
- rewitalizacji – 6,
- „becikowego” – 2,
- apelu – 1.

Zgodnie z wymogami prawa 36 uchwał RM, będących **aktami prawa miejscowego**, zostało opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego, jak w poniższym zestawieniu.

Tabela 1. Uchwały Rady Miejskiej w Człuchowie uchwalone w 2025 r. opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego jako akty prawa miejscowego.

Lp.	Nr i data uchwały RM	Tytuł uchwały		Nr i data Dz.Urz. Woj.Pom.
		w sprawie:		
1.	XIII.68.2025 07.02.2025	wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów		776 27.02.2025
2.	XIII.67.2025 07.02.2025	ustanowienia jednorazowego świadczenia finansowego z tytułu urodzenia się dziecka osobom zamieszkałym na terenie Gminy Miejskiej Człuchów		794 28.02.2025
3.	XIV.72.2025 19.03.2025	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Miejskiej Człuchów na 2025 rok		1281 01.04.2025
4.	XIV.76.2025 19.03.2025	przyjęcia „Rocznego programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Człuchów na rok 2025”		1282 01.04.2025
5.	XIV.77.2025 19.03.2025	określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części na terenie Gminy Miejskiej Człuchów		1283 01.04.2025
6.	XV.80.2025 14.05.2025	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Miejskiej Człuchów na 2025 rok		2117 26.05.2025
7.	XV.81.2025 14.05.2025	zmiany uchwały Nr XXXVII. 236.2021 RM z dnia 8 lutego 2021 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania oraz trybu przeprowadzenia kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji udzielanych z budżetu Gminy Miejskiej Człuchów dla publicznych i niepublicznych: szkół, przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego prowadzonych przez osoby fizyczne i osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego		2118 26.05.2025
8.	XV.87.2025 14.05.2025	określenia wykazu kąpielisk na terenie Gminy Miejskiej Człuchów oraz sezonu kąpielowego w 2025 r.		2167 28.05.2025
9.	XVI.95.2025 25.06.2025	uchylenia uchwały nr XIX.134.2016 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Człuchów		2616 10.07.2025
10.	XVI.92.2025 25.06.2025	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Miejskiej Człuchów na 2025 rok		2675 17.07.2025

11.	XVIII.97.2025 17.09.2025	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Miejskiej Człuchów na 2025 rok	3293 25.09.2025
12.	XVIII.98.2025 17.09.2025	regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Człuchów	3294 25.09.2025
13.	XVIII.99.2025 17.09.2025	szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę	3295 25.09.2025
14.	XVIII.100.2025 17.09.2025	wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty, stawki za pojemnik lub worek o określonej pojemności oraz stawki opłaty podwyższonej, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny	3296 25.09.2025
15.	XVIII.101.2025 17.09.2025	odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe i inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz w sprawie ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami powstającymi na tych nieruchomościach	3297 25.09.2025
16.	XVIII.102.2025 17.09.2025	określenia rodzaju dodatkowych usług świadczonych przez Gminę Miejską Człuchów w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, sposobu ich świadczenia oraz wysokości cen za te usługi	3298 25.09.2025
17.	XVIII.103.2025 17.09.2025	zwolnienia dyrektora Przedszkola Miejskiego im. Jacka i Agatki w Człuchowie od obowiązku realizacji tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych	3299 25.09.2025
18.	XVIII.104.2025 17.09.2025	ustalenia opłat za pobyt i wyżywienie dziecka w Żłobku Miejskim w Człuchowie	3300 25.09.2025
19.	XVIII.105.2025 17.09.2025	uchylenia uchwały Nr XIII.112.2019 RM z dnia 4 listopada 2019 r. w sprawie wysokości opłaty od posiadania psów oraz sposobu poboru i terminów płatności zmienioną uchwałą Nr XIV.121.2019 RM z dnia 25 listopada 2019 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XIII.112.2019 RM z dnia 4 listopada 2019 r. w sprawie wysokości opłaty od posiadania psów oraz sposobu poboru i terminów płatności	3301 25.09.2025
20.	XVIII.107.2025 17.09.2025	zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych	3302 25.09.2025
21.	XVIII.108.2025 17.09.2025	zmiany uchwały Nr XXXIV.243.2013 RM z dnia 27 marca 2013 r. w sprawie określenia zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości gruntowych oraz ich wydzierżawiania na okres dłuższy niż 3 lata	3303 25.09.2025

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ CZŁUCHÓW
W ROKU 2025

22.	XVIII.110.2025 17.09.2025	zmiany uchwały Nr XLII.306.2013 RM z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych oraz warunków korzystania z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem jest Gmina Miejska Człuchów	3304 10.07.2024
23.	XVIII.106.2025 17.09.2025	zmieniająca uchwałę XXXV.296.2021 RM z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Człuchów	3645 29.10.2025
24.	XIX.114.2025 15.10.2025	wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty, stawki za pojemnik lub worek o określonej pojemności oraz stawki opłaty podwyższonej, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny	3680 30.10.2025
25.	XIX.113.2025 15.10.2025	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Miejskiej Człuchów na 2025 rok	3692 31.10.2025
26.	XIX.115.2025 15.10.2025	uchylenia uchwał RM	3693 31.10.2025
27.	XIX.116.2025 15.10.2025	określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości	3694 31.10.2025
28.	XIX.111.2025 15.10.2025	mpzp dla terenu położonego przy ulicy Batorego i ulicy Kwiatowej w Człuchowie	3785 24.09.2024
29.	XX.122.2025 21.11.2025	określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych	4344 23.10.2024
30.	XX.121.2025 21.11.2025	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Miejskiej Człuchów na 2025 rok	4354 01.12.2025
31.	XX.125.2025 21.11.2025	utworzenia ośrodka wsparcia pod nazwą Klub „Senior +” w Człuchowie i połączenia go z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Człuchowie	4912 01.12.2025
32.	XX.127.2025 21.11.2025	przyjęcia "Programu Współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok"	4913 01.12.2025
33.	XX.126.2025 21.11.2025	ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Klubie "Senior +" w Człuchowie	4914 02.12.2025
34.	XXII.133.2025 22.12.2025	uchwalenia budżetu Gminy Miejskiej Człuchów na 2026 rok	259 21.01.2026
35.	XXII.135.2025 22.12.2025	wprowadzenia zmian w budżecie Gminy Miejskiej Człuchów na 2025 rok	260 21.01.2026
36.	XXII.138.2025 22.12.2025	ustanowienia jednorazowego świadczenia finansowego z tytułu urodzenia się dziecka osobom zamieszkałym na terenie Gminy Miejskiej Człuchów	261 21.01.2026

Źródło: oprac. UM na podst. Dz.Urz.Woj.Pom.

Burmistrz Miasta Człuchów w 2025 r. wydał **169 zarządzeń**, które dotyczyły następujących spraw:

- finansów gminy w zakresie zmian w planach finansowych, rachunkowości, przeprowadzenia inwentaryzacji – 64 zarządzenia,
- gospodarki nieruchomościami i spraw mieszkaniowych – 20,
- spraw kadrowych (ogłaszanie naboru na wolne stanowiska w UM i jednostkach organizacyjnych, powierzanie stanowisk itp.) – 7,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi (m.in. ogłaszanie konkursów w sprawie udzielania dotacji) – 22,
- pomocy społecznej – 12,
- ochrony środowiska – 2,
- inwestycji i zamówień publicznych – 14,
- edukacji – 5,
- spraw organizacyjnych – 10,
- promocyjnych – 4,
- zarządzania kryzysowego – 7,
- wyborczych – 2.

Poza zarządzeniami Burmistrz Miasta w 2025 r. wydał **10 ogłoszeń**:

- 2 dotyczące gospodarki mieszkaniowej,
- 8 z zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi,

a także **3 obwieszczenia**:

- w sprawie określenia wykazu kąpielisk na terenie Miasta Człuchów,
- o wyłożeniu do publicznego wglądu dokumentacji pn. „Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Człuchów,
- o braku potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025–2030”.

Sześć zarządzeń Burmistrza Miasta w 2025 r. zostało opublikowanych jako akty prawa miejscowego w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego:

- 1) Zarządzenie Nr 0050.16.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 5 lutego 2025 r. w sprawie publikacji „Zestawienia danych dotyczących czynszów najmu lokali mieszkalnych nienależących do publicznego zasobu mieszkaniowego za 2024 r., położonych na obszarze Gminy Miejskiej Człuchów” – Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 26 lutego 2025 r. poz. 763.
- 2) Zarządzenie Nr 0050.42.2024 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 18 marca 2024 r. w sprawie przedstawienia sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Miejskiej Człuchów za 2023 rok – Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 31 marca 2025 r. poz. 1238.

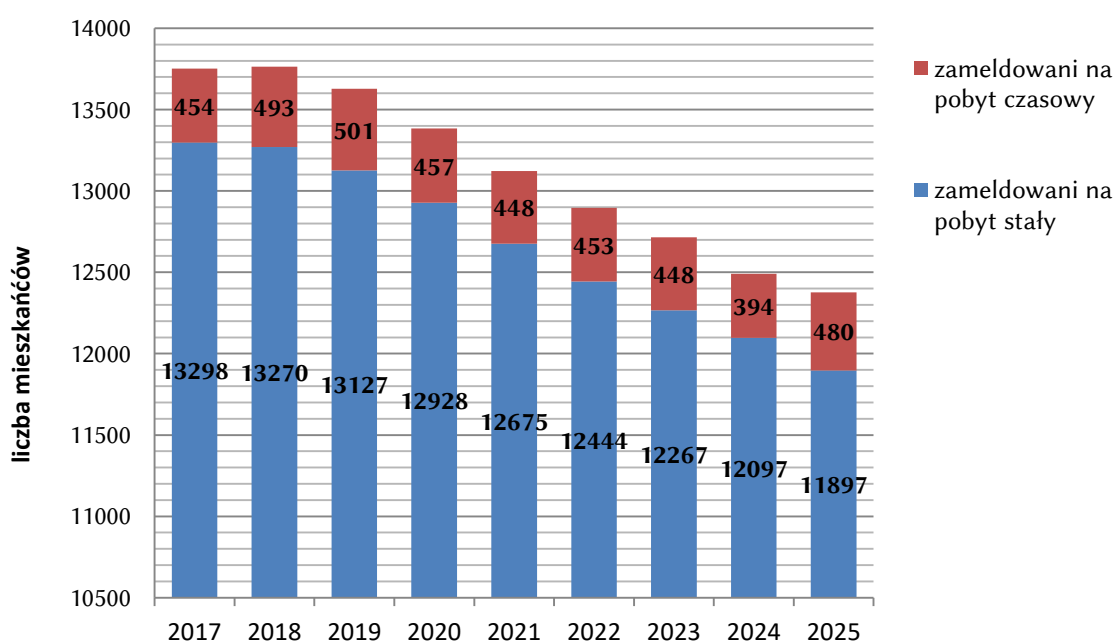

- 3) Zarządzenie Nr 0050.33.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 21 marca 2025 r. w sprawie przedstawiania sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Miejskiej Człuchów za 2024 rok – Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 3 kwietnia 2025 r. poz. 1370.
- 4) Zarządzenie Nr 0050.91.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 7 sierpnia 2025 r. w sprawie ustalenia wysokości opłaty za usługi świadczone na Cmentarzu Komunalnym w Człuchowie – Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 12 sierpnia 2025 r. poz. 2974.
- 5) Zarządzenie Nr 0050.154.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 5 grudnia 2025 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat za usługi świadczone przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie – Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 17 grudnia 2025 r. poz. 4870.
- 6) Zarządzenie Nr 0050.159.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 11 grudnia 2025 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat za usługi świadczone przez Szkołę Podstawową Nr 1 w Człuchowie – Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 17 grudnia 2025 r. poz. 4853.

4. MIESZKAŃCY MIASTA

W roku 2025 liczba mieszkanek i mieszkańców zameldowanych **na pobyt stały** zmniejszyła się o 200 osób, przez co na dzień 31 grudnia 2025 r. wynosiła **11 897 osób**. Liczba osób zameldowanych **na pobyt czasowy** na terenie Miasta Człuchów na koniec 2025 r. wyniosła **480**.

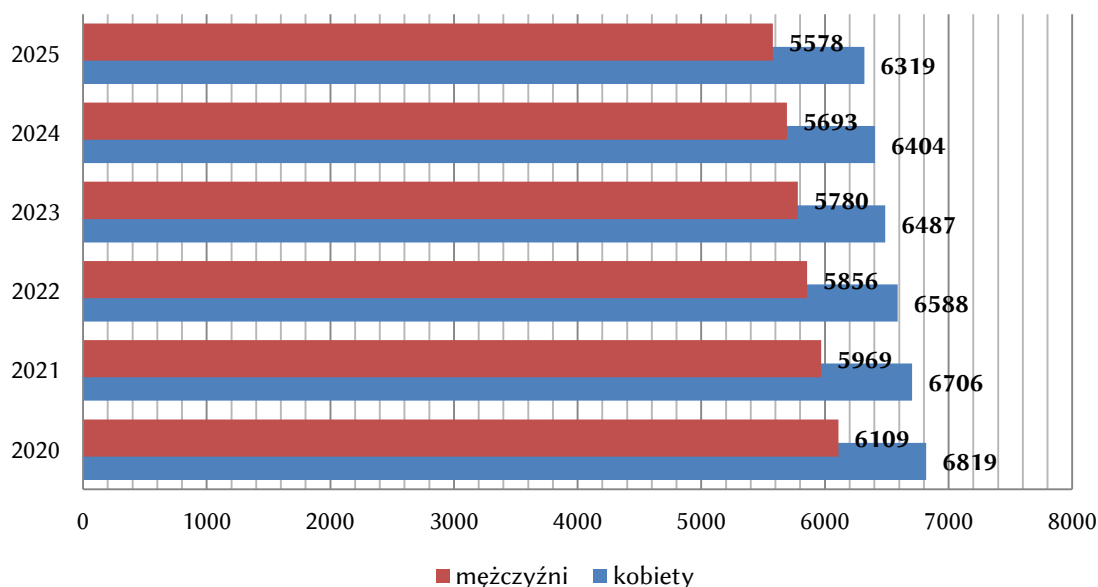
Wykres 1. Liczba mieszkańców Człuchowa zameldowanych na pobyt stały i pobyt czasowy w ostatnim dniu roku w latach 2017–2025.

Źródło: oprac. wł. na podst. danych UM.

Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w podziale na płeć w 2025 r. wynosiła: **6 319** kobiet (53,1%) i **5 578** mężczyzn (46,9%). Podział ten w liczbach w ostatnich sześciu latach przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Liczba mieszkańców Człuchowa w podziale na płeć w latach 2020–2025.

Źródło: oprac. wł. na podst. danych UM.

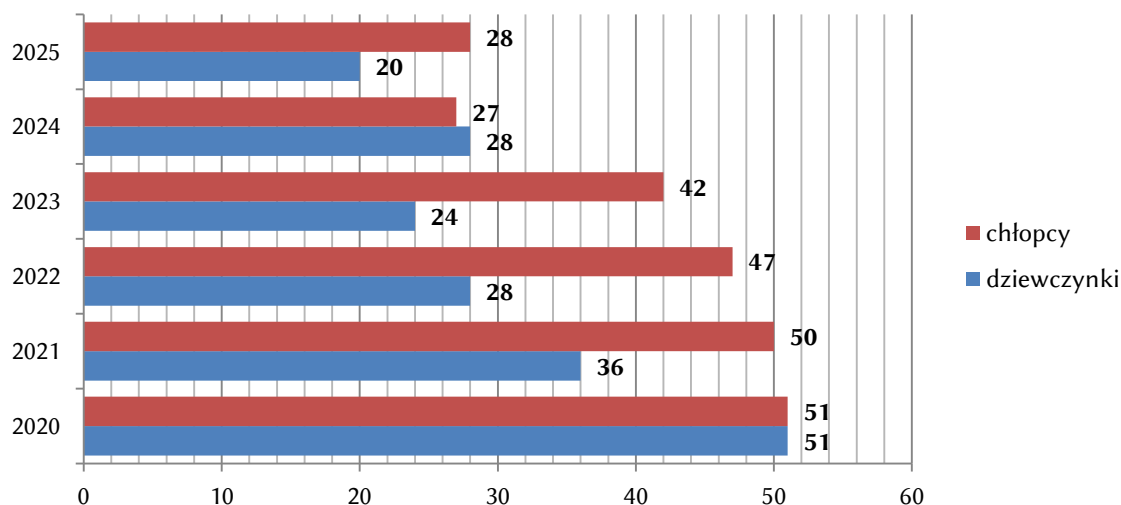
W roku 2025 odnotowano **958** zdarzeń związanych z migracją osób tj. zameldowania i wymeldowania na pobyt stały i czasowy, zgłoszenia wyjazdów na pobyt stały i czasowy oraz zgłoszenia powrotu z pobytu czasowego. Migracje przebiegały w kierunku z miasta do wsi, co związane jest z lokalizacją budownictwa jednorodzinnego na terenach podmiejskich, z zastrzeżeniem, że budownictwo jednorodzinne realizowane jest na wsi przez osoby pracujące i związane z miastem. Drugim powodem migracji ludności są względy ekonomiczne, co łączy się z wyjazdem osób do większych ośrodków miejskich lub za granicę.

W 2025 r. zostało zameldowanych na pobyt czasowy **156 cudzoziemców** (o 113 mniej niż w 2024 r.), głównie obywateli Ukrainy, ale również: Gruzji, Mołdawii, Białorusi, Chin, Maroka, Bangladeszu i Tunezji. W ciągu roku nadano **31** numerów PESEL w związku z zameldowaniem cudzoziemców, dzieciom urodzonym poza granicami kraju przy zameldowaniu lub przy składaniu wniosku o dowód osobisty oraz na podstawie odrębnych przepisów dla cudzoziemców przebywających na terenie Człuchowa bez zameldowania. W 2025 r. nadano **93** numery PESEL obywatelom Ukrainy przybyłym do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie.

W 2025 r. zostało zameldowanych na pobyt stały **48** nowonarodzonych mieszkańców, w tym: 20 dziewczynek i 28 chłopców. W tym samym okresie zmarło **150** osób, w tym: 68 kobiet i 82 mężczyzn. Wobec tego współczynnik przyrostu naturalnego w 2025 r. był ujemny i wyniósł **-102** osoby, czyli kształtował się na poziomie **-8,43%** (w 2024 r. 7,77%).

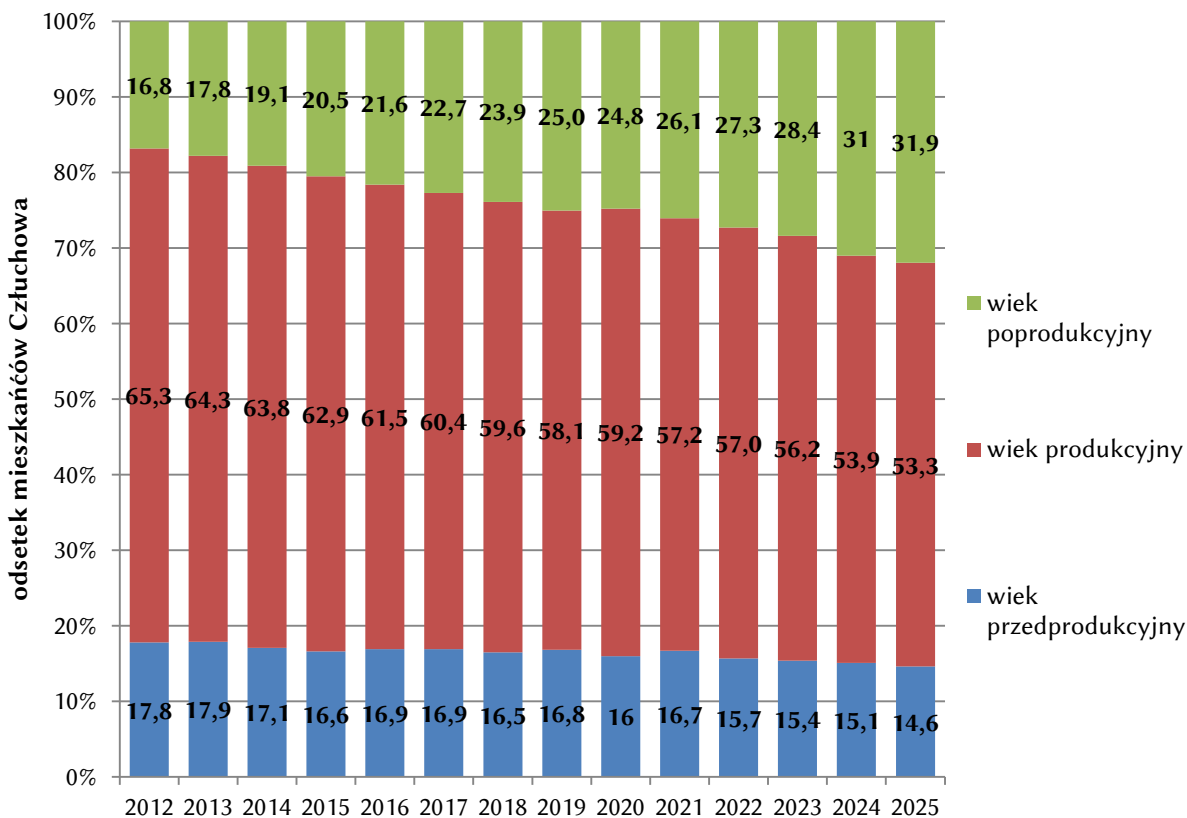
Wykres 3. Liczba nowonarodzonych mieszkańców Człuchowa zameldowanych na pobyt stały w latach 2020–2025.

Źródło: oprac. wł. na podst. danych UM.

Struktura mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, z uwzględnieniem ekonomicznych grup wieku, przedstawiała się następująco:

Wykres 4. Udział ludności Człuchowa według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w latach 2012–2025.

Źródło: oprac. wł. na podst. danych GUS i UM.

- liczba mieszkańek w wieku przedprodukcyjnym (do 18. r.ż.) wynosiła 830 osób, a liczba mieszkańców 915 osób,
- liczba mieszkańek w wieku produkcyjnym (18–60 lat) wynosiła 3 031 osób, a liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (18–65 lat) wynosiła 3 314,
- liczba mieszkańek w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60. r.ż.) wynosiła 2 458, a liczba mieszkańców (powyżej 65. r.ż.): 1 349.

Na koniec pierwszego kwartału 2025 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Miejskiej Człuchów wynosiła 371 osób. W analogicznym okresie 2024 r. odnotowano 376 osób bezrobotnych, co oznacza spadek o 5 osób, tj. ok. 1,3%. Zmiana ta ma charakter niewielki i wskazuje na utrzymującą się stabilizację sytuacji na lokalnym rynku pracy.

W ujęciu wskaźnikowym (dostępnym na poziomie powiatu) stopa bezrobocia rejestrowanego w 2025 r. w powiecie człuchowskim wynosiła ok. 11% (stan na koniec roku), wobec 9,9% w 2024 r. Oznacza to wyraźny wzrost wskaźnika bezrobocia rok do roku. Jednocześnie poziom bezrobocia w regionie pozostaje istotnie wyższy niż średnia dla woj. pomorskiego oraz całej Polski. Stopa bezrobocia na koniec 2025 r. wynosiła przeciętnie ok. 5,3% zarówno w Polsce, jak i w woj. pomorskim.

Dane te wskazują, że mimo stabilnej liczby osób bezrobotnych w samym mieście Człuchów, sytuacja na szerszym rynku pracy (powiatowym) uległa pogorszeniu, a poziom bezrobocia pozostaje znacząco wyższy niż średnie wartości regionalne i krajowe.

W strukturze ludności Człuchowa rok 2025 nie przyniósł zmian tendencji obserwowanych w ciągu ostatnich kilkunastu lat, nadal są to: systematyczny wzrost odsetka osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem, wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, spadek odsetka osób w wieku produkcyjnym, dość stabilny odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym.

5. STRUKTURA LOKALNEJ GOSPODARKI

Człuchów ma strukturę podmiotów gospodarczych typową dla małego miasta:

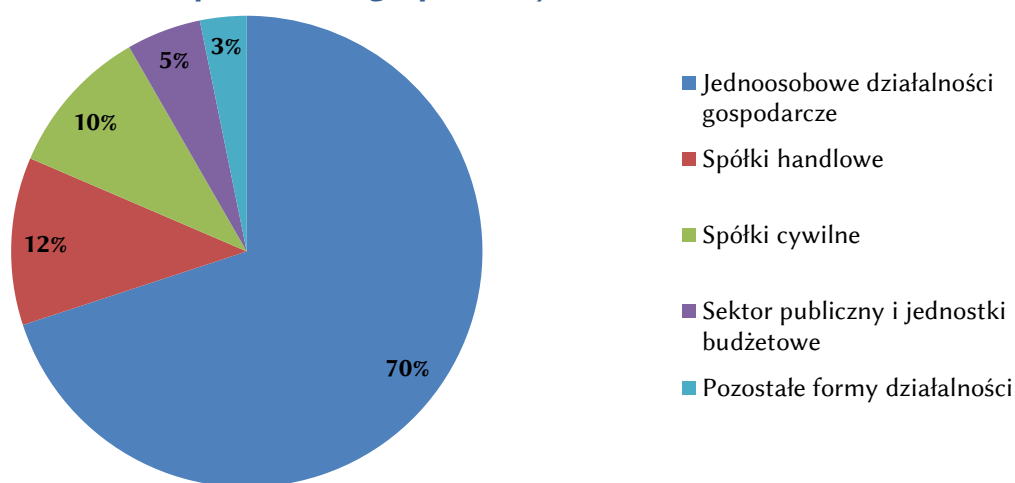
- gospodarka oparta prawie w całości o mikroprzedsiębiorstwa, czyli o jednoosobowe działalności gospodarcze zarejestrowane w CEIDG,
- spółki prawa handlowego stanowią tylko mały ułamek rejestracji (ok. kilka-kilkanaście rocznie), ale ten powoli rośnie,
- sektor publiczny i ngo mają stabilny, ale niewielki udział.

Jednoosobowe działalności gospodarcze to dominująca forma przedsiębiorczości w mieście. W roku 2025 były to **1094** podmioty, tzn., że stanowiły one 70% podmiotów gospodarczych w Człuchowie. Głównie są to mikrofirmy działające w handlu, usługach i budownictwie.

Spółki handlowe, do których zaliczane są np. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (najliczniejsze), spółki jawne, spółki komandytowe, spółki partnerskie, to segment rosnący, ale nadal niewielki udziałowo (ok. 12%). W 2025 r. było ich w Człuchowie ok. 180. Spółki cywilne to ok. 160 podmiotów gospodarczych (ok. 10%), jest to ważna forma „pośrednia”, często małe rodzinne firmy lub współpraca jednoosobowych działalności gospodarczych. Sektor publiczny i jednostki budżetowe, który obejmuje m.in.: szkoły, jednostki gminne, instytucje kultury i spółki komunalne, stanowił blisko 80 podmiotów (ok. 5%). Pozostałe formy działalności stanowiły fundacje, stowarzyszenia, organizacje prowadzące działalność społeczną, było to ok. 50 podmiotów (ok. 3%).

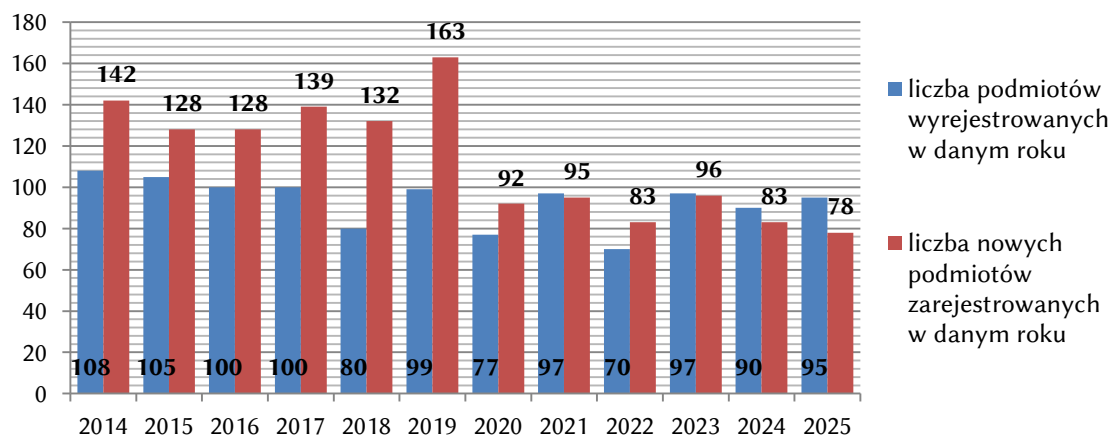
Wykres 5. Struktura podmiotów gospodarczych w Człuchowie w 2025 r.

Źródło: oprac. wł.

Urząd Miejski w Człuchowie w 2025 r. zarejestrował w rejestrze CEIDG **78 nowych** przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą jako osoby fizyczne. W tym samym czasie wyrejestrowano 95 takich przedsiębiorstw.

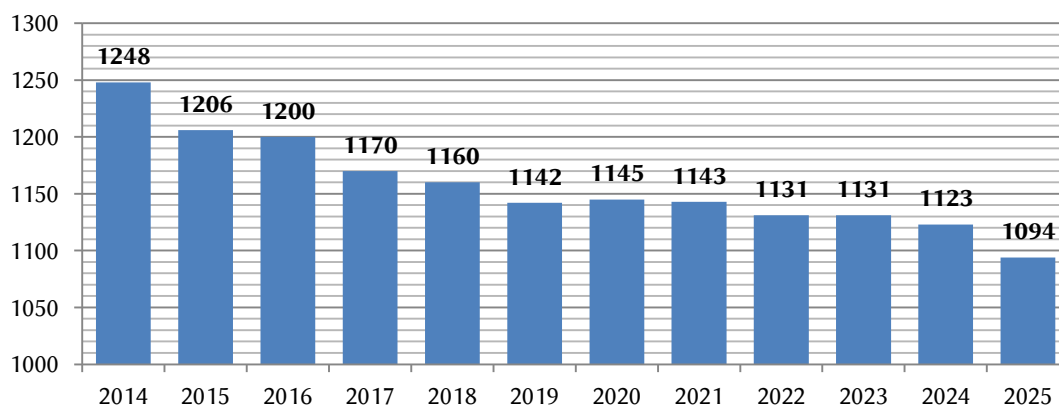
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych oraz nowo zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej przez Urząd Miejski w Człuchowie w latach 2014–2025.

Źródło: oprac. wł. na podst. danych UM.

Ogółem według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. w rejestrze CEIDG na terenie Gminy Miejskiej Człuchów zarejestrowanych było **1 094** przedsiębiorców. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Człuchowie najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych i budownictwo.

Wykres 7. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Człuchowa w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w latach 2014–2024.

Źródło: oprac. wł. na podst. danych UM.

Na koniec roku 2025 w Człuchowie aktywnych było niezmiennie **10 licencji** na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób taksówką. Licencje wydawane są przez UM na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1490, 1676, 1795, 1843).

Miasto charakteryzuje się lokalnym, usługowo-handlowym profilem gospodarczym, typowym dla ośrodków średnich i małych. Struktura lokalnej gospodarki Człuchowa w latach 2020–2025 charakteryzuje się dużą stabilnością oraz utrzymującą się dominacją mikroprzedsiębiorczości, przy stopniowym, choć powolnym wzroście znaczenia spółek prawa handlowego.

W analizowanym okresie jednoosobowe działalności gospodarcze pozostawały podstawową formą prowadzenia działalności gospodarczej w mieście. W latach 2020–2025 ich liczba utrzymywała się na stabilnym poziomie, przy stopniowym wzroście nowych rejestracji w sektorze usług i budownictwa. Jednocześnie obserwowany był umiarkowany wzrost liczby spółek handlowych, zwłaszcza spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółki cywilne zachowały stabilną pozycję w strukturze gospodarczej, co wskazuje na utrzymanie tradycyjnego modelu współpracy w małych i rodzinnych przedsiębiorstwach. Również sektor publiczny nie odnotował istotnych zmian strukturalnych. Fundacje, stowarzyszenia i inne podmioty społeczne stanowiły niewielką, lecz stabilną część lokalnej gospodarki.

Całościowo Człuchów charakteryzuje się stabilnym i stopniowym modelem rozwoju gospodarczego, bez gwałtownych zmian strukturalnych. Liczba podmiotów gospodarczych utrzymuje się na poziomie ok. 1,7 tys., wykazując niewielką tendencję wzrostową.

6. STAN FINANSÓW MIASTA

Budżet Miasta Człuchów w 2025 r. uchwalony został uchwałą Nr XII.58.2024 RM z dnia 18 grudnia 2024 r. W trakcie roku był zmieniany 27 razy (7 uchwał, 20 zarządzeń). Szczegóły dotyczące finansów Gminy Miejskiej Człuchów znajdują się w sprawozdaniu z wykonania budżetu za rok 2025 przyjętym Zarządzeniem Nr 0050.38.2026 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 17 marca 2026 r., opublikowanym w Dz.Urz.Woj.Pom. dnia 23 marca 2026 r. pod poz. 1196.

6.1. Dochody

Dochody ogółem

106 165 412,99 zł

wykonane w 2025 r.
+7,70%
do roku 2024

Dochody ogółem na mieszkańca

8 923,71 zł

wykonane w 2025 r.
+9,51%
do roku 2024

Dochody bieżące na mieszkańca

7 707,93 zł

Wartość wskazuje na poziom transferów bieżących do budżetu.

Dochody majątkowe na mieszkańca

1 215,78 zł

Wartość wskazuje na skuteczność działań w zakresie pozyskiwania dodatkowych środków na inwestycje.

Dochody własne na mieszkańca

6 402,84 zł

Wartość wskazuje na poziom samodzielności finansowej jednostki i poziom elastyczności budżetu.

Dochody unijne na mieszkańca

178,93 zł

Wartość wskazuje na aktywność jednostki w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.

Najważniejszym źródłem dochodów Miasta Człuchów w roku 2025 i jednocześnie źródłem dochodów własnych były wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych. Wpływy w kwocie **41 973 938,16 zł** stanowiły **39,54%** wszystkich dochodów miasta.

Pięć najistotniejszych pozycji po stronie dochodowej budżetu miasta składa się łącznie na 75,80% wszystkich wpływów. Istotnymi źródłami dochodów własnych gminy były również wpływy z podatku od nieruchomości, wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jst na podstawie odrębnych ustaw oraz wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów, wykonane odpowiednio w wysokości 11 490 024,01 zł, 5 994 605,06 zł i 2 385 188,91 zł.

Tabela 2. Dochody Miasta Człuchów w 2025 r.

Para- graf	Wyszczególnienie	Wartość [zł]
001	Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	41 973 938,16
201	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, zw. powiatowo-gminnym) ustawami	13 010 354,66
031	Wpływy z podatku od nieruchomości	11 490 024,01
637	Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	8 000 000,00
049	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	5 994 605,06
633	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	2 940 618,00
095	Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	2 385 188,91
002	Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	2 303 854,00
077	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	2 143 056,31
094	Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	2 069 048,88
203	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	2 062 459,04
205	Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jst	1 595 913,78
069	Wpływy z różnych opłat	1 011 417,17
050	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	915 815,20
048	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	736 187,83
092	Wpływy z pozostałych odsetek	714 024,91
067	Wpływy z opłat za korzystanie z wyżywienia w jednostkach realizujących zadania z zakresu wychowania przedszkolnego	713 682,15
034	Wpływy z podatku od środków transportowych	567 908,52
625	Dotacja celowa w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jst	504 284,90

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ CZŁUCHÓW
W ROKU 2025

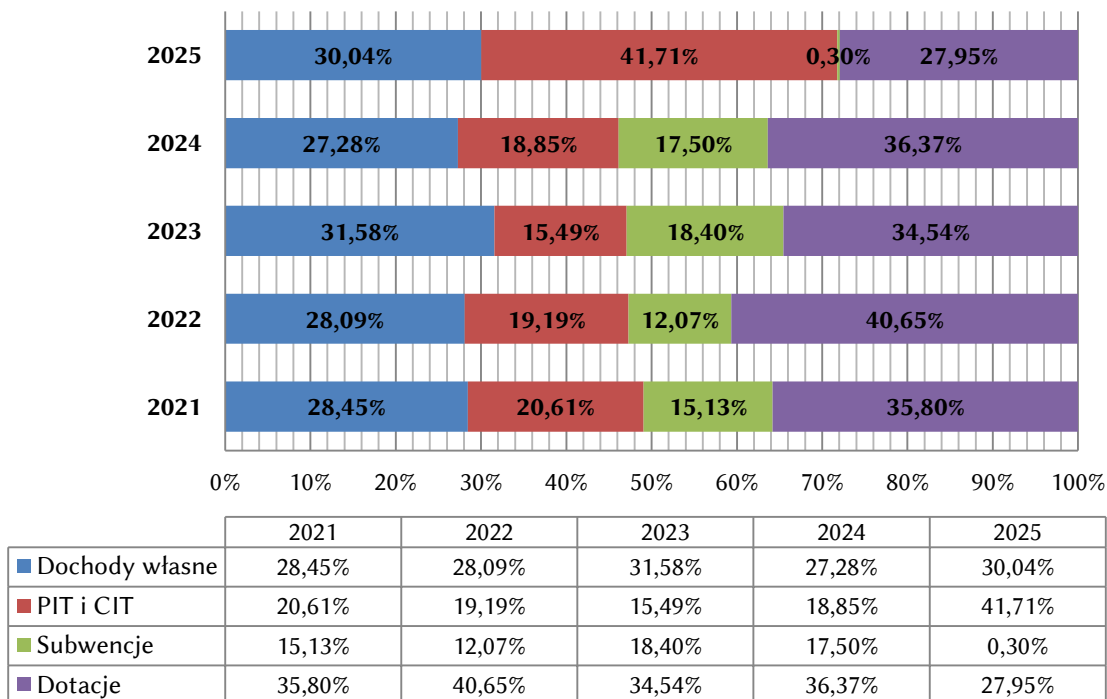
210	Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy	464 517,30
083	Wpływy z usług	376 456,00
075	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jst lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	353 205,53
626	Dotacja otrzymana z państwowego funduszu celowego na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych	338 076,00
097	Wpływy z różnych dochodów	334 069,66
041	Wpływy z opłaty skarbowej	287 284,83
035	Wpływy z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej	265 345,75
275	Środki na uzupełnienie dochodów gmin	232 505,00
268	Rekompensaty utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych	227 777,00
062	Wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwości	214 489,34
055	Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości	211 969,37
027	Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	191 084,44
635	Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych	188 447,47
630	Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	142 100,00
091	Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	116 652,63
206	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, zw. powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci	112 441,40
066	Wpływy z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego	106 642,32
074	Wpływy z dywidend	100 000,00
631	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom ustawami	98 400,00
292	Subwencje ogólne z budżetu państwa	90 325,85
036	Wpływy z podatku od spadków i darowizn	67 756,00
076	Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	58 995,05
291	Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	55 458,43

236	Dochody jst związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	55 297,12
246	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	52 603,57
032	Wpływy z podatku rolnego	50 187,03
629	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, powiatów (związków gmin, zw. powiatowo-gminnych, zw. powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	50 000,00
269	Środki z Funduszu Pracy otrzymane na realizację zadań wynikających z odrębnych ustaw	33 195,92
088	Wpływy z opłaty prolongacyjnej	28 554,00
270	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (zw. gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	28 505,88
204	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych	23 634,25
064	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	19 049,01
217	Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych	18 743,80
047	Wpływy z opłat za trwały zarząd, użytkowanie i służebności	12 713,33
058	Wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	10 462,50
090	Wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	5 567,13
271	Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jst na dofinansowanie własnych zadań bieżących	3 650,00
043	Wpływy z opłaty targowej	2 928,00
037	Wpływy z opłaty od posiadania psów	1 560,00
059	Wpływy z opłat za koncesje i licencje	1 268,00
033	Wpływy z podatku leśnego	467,00
057	Wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych	300,00
087	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	198,00
240	Wpływy do budżetu pozostałości środków finansowych gromadzonych na wydzielonym rachunku jednostki budżetowej	147,59
628	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	0,00
Razem		106 165 412,99

Źródło: dane UM.

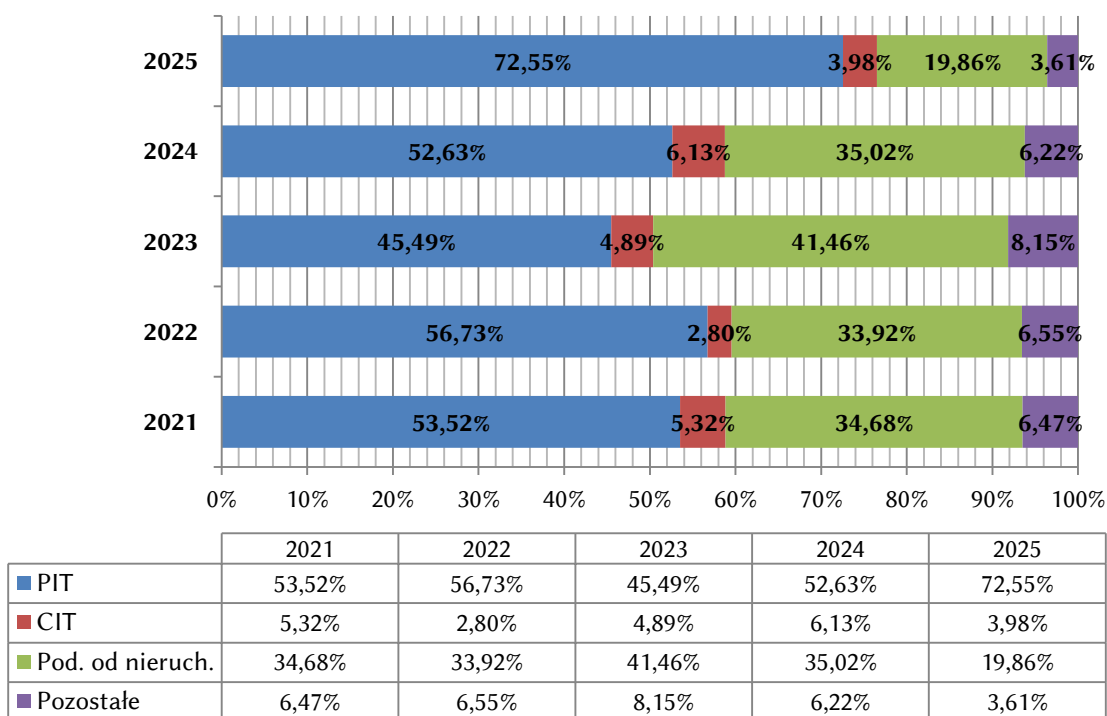
Wykres 8. Dochody Miasta Człuchów wg kategorii w 2025 r. w porównaniu do lat 2021–2024.

*z uwagi na pośredni charakter w ramach zestawienia z dochodów własnych wydzielono PIT i CIT

Źródło: dane UM.

Wykres 9. Dochody podatkowe Miasta Człuchów wg kategorii w 2025 r. w porównaniu do lat 2021–2024.

Źródło: dane UM.

Łączny **koszt skutków obniżenia** górnych stawek podatkowych w 2025 r.:
2 815 085,68 zł.

Łączny **koszt udzielenia ulg** i zwolnień podatkowych w 2025 r.: **92 903,00 zł.**

Udział dotacji inwestycyjnych w dochodach ogółem

11,55%
-5,22 pp.
do roku 2024

W strukturze dochodów budżetowych Miasta Człuchów w 2025 r. znalazły się dotacje inwestycyjne. Wartość wykonanych dotacji w 2025 r. wyniosła 12 261 926,37 zł, z czego 504 284,90 zł było środkami pochodzącymi z budżetu środków europejskich.

6.2. Wydatki

Wydatki ogółem

95 881 346,29 zł

wykonane w 2025 r.
-12,35%
do roku 2024

Wydatki ogółem na mieszkańca

8 059,29 zł

wykonane w 2025 r.
-10,88%
do roku 2024

Wydatki bieżące na mieszkańca

6 420,72 zł

Wartość wskazuje na poziom środków, jaki przeznaczano na realizację zadań bieżących jednostki.

Wydatki majątkowe na mieszkańca

1 638,57 zł

Wartość wskazuje na poziom nakładów na realizację inwestycji oraz przyjęte priorytety w zakresie realizacji zadań własnych.

Środki własne na inwestycje

13 313 977,53 zł

Wartość nadwyżki operacyjnej pomniejszona o spłatę długu. Wskazuje na zdolność do realizacji inwestycji bez pozyskiwania finansowania zewnętrznego.

Wydatki zrealizowane z dofinansowaniem

4 410 297,49 zł

Wartość wydatków zrealizowanych z udziałem środków zagranicznych i z Rządowego Funduszu Polski Ład oraz Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Świadczy o aktywności jst w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania.

W 2025 r. Miasto Człuchów najwięcej środków przeznaczyło na realizację zadań z zakresu oświaty i wychowania. Wykonano je na poziomie **27 668 346,92 zł**, co stanowiło **28,86%** wydatków miasta. Znaczący udział w strukturze odegrały wydatki zrealizowane w ramach rodziny. Na realizację zadań z tego zakresu wydatkowano łącznie **12 560 271,84 zł**, co stanowiło **13,10%** wydatków miasta. Wydatki z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska zrealizowano na poziomie **11 505 816,34 zł**, co stanowiło **12%** wydatków miasta. Wydatki z zakresu pomocy społecznej wykonano w wysokości **9 474 213,92 zł**, co stanowiło **9,88%** wydatków miasta, natomiast w ramach administracji publicznej wydatkowano **8 914 686,61 zł**, co stanowiło **9,30%** wydatków miasta.

Szczegóły dotyczące wydatków Miasta Człuchów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Wydatki Miasta Człuchów w 2025 r.

Dział	Wyszczególnienie	Wartość [zł]
801	Oświata i wychowanie	27 668 346,92
855	Rodzina	12 560 271,84
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	11 505 816,34
852	Pomoc społeczna	9 474 213,92
750	Administracja publiczna	8 914 686,61
926	Kultura fizyczna	7 570 676,01
700	Gospodarka mieszkaniowa	6 528 570,10
600	Transport i łączność	4 427 916,21
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 798 000,00
757	Obsługa długu publicznego	958 849,99
710	Działalność usługowa	866 747,84
851	Ochrona zdrowia	723 486,19
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	555 303,31
752	Obrona narodowa	138 349,64
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	118 415,67
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	34 984,25
758	Różne rozliczenia	17 143,92
010	Rolnictwo i łowiectwo	12 267,53
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	7 300,00
Razem		95 881 346,29

Źródło: dane UM.

Należy zauważyć, że Miasto Człuchów zrealizowało wydatki bieżące na **oświatę** w wysokości **27 539 466,32 zł**. Warto zwrócić uwagę, że Miasto Człuchów zrealizowało **inwestycje** na kwotę **19 494 086,56 zł**. Zestawiając to z otrzymanymi dotacjami w wysokości **12 261 926,37 zł**, należy wskazać, że pokrycie inwestycji dotacjami wyniosło **62,90%**.

6.3. Zadłużenie

Zadłużenie Miasta Człuchów

15 660 000,00 zł

na koniec 2025 r.

-11,33%

do roku 2024

Zadłużenie na mieszkańca

1 316,30 zł

na koniec 2025 r.

-9,83%

do roku 2024

Wynik budżetu ogółem

10 284 066,70 zł

Określa nominalną różnicę pomiędzy wysokością uzyskanych dochodów i zrealizowanych wydatków.

Wynik budżetu bieżącego

15 313 977,53 zł

Wartość wskazuje na zdolność do realizacji inwestycji i spłaty zobowiązań bez pozyskiwania finansowania zewnętrznego.

Zadłużenie w stosunku do dochodów

14,75%

Wartość wskazuje na udział kwoty długu w dochodach budżetowych.

Koszt obsługi długu

958 849,99 zł

Wartość wydatków na zapłatę odsetek.

Kwota długu w 2025 r. zmniejszyła się z poziomu 17 660 000,00 zł do poziomu **15 660 000,00 zł**. Należy zauważyć, że jest to sytuacja odwrotna do sytuacji obserwowanej w sektorze, ponieważ na przestrzeni ostatniego roku zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego wzrosło o 8,08%, przy czym wzrost zadłużenia miast na prawach powiatu wyniósł 8,31%.

7. REALIZACJA POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

Do najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych obowiązujących w Gminie Miejskiej Człuchów w 2025 r. należały:

- 1) **Statut Gminy Miejskiej Człuchów** (uchwała Nr XLIII.307.2018 RM z dnia 3 października 2018 r., Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 24 października 2018 r. poz. 3998);
- 2) strategię:
 - **Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów** na lata 2022–2030 (uchwała Nr XLIII.361.2022 RM z dnia 12 września 2022 r.);
 - **Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych** Miasta Człuchowa na lata 2021–2025 (uchwała Nr XXVII.228.2021 RM z dnia 8 lutego 2021 r.), której realizacji służą m.in.:
 - Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025–2027 (uchwała Nr XIV.78.2025 RM z dnia 19 marca 2025 r.),
 - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Człuchów na rok 2025 (uchwała Nr XIII.66.2025 RM z dnia 7 lutego 2025 r.);
- 3) **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego** Miasta Człuchów (uchwała Nr LIII/306/2009 RM z dnia 25 listopada 2009 r.);
- 4) **Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej** dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025–2026 jako część ogólnokrajowego systemu, uchwalonego 27 maja 2025 r. przez Radę Ministrów na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1907);
- 5) **Gminny Program Rewitalizacji** dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025–2030 (uchwała Nr XIX.119.2025 RM z dnia 15 października 2025 r.);
- 6) **Program współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi** na rok 2025 (uchwała Nr XI.50.2024 RM z dnia 13 listopada 2024 r.);
- 7) strategiczne dokumenty finansowe:
 - **Budżet** Gminy Miejskiej Człuchów na 2025 rok (uchwała Nr XII.58.2024 RM z dnia 18 grudnia 2024 r., Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 14 stycznia 2025 r. poz. 135),
 - **Wieloletnia Prognoza Finansowa** Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2024–2035 (uchwała Nr LIX.465.2023 RM z dnia 11 grudnia 2023 r. z późn. zm.);
- 8) dokumenty środowiskowe i sektorowe:
 - **Program Ochrony Środowiska** dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2023–2026 z perspektywą na lata 2027–2030 (uchwała Nr XLVIII.395.2022 RM z dnia 19 grudnia 2022 r.),
 - **Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia** w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Człuchów (uchwała Nr XIX.112.2025 RM z dnia 15 października 2025 r.),
 - **Gminny Program Opieki nad Zabytkami** Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025–2028 (uchwała Nr XII.62.2024 z dnia 18 grudnia 2024 r., Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 14 stycznia 2025 r. poz. 132),

- **Roczny program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Człuchów na rok 2025** (uchwała Nr XIV.76.2025 RM z dnia 19 marca 2025 r., Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 1 kwietnia 2025 r. poz. 1285),
- **Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Człuchów z dnia 12 września 2022 r.** (uchwała Nr XLIII.362.2022 RM z dnia 12 września 2022 r., Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 29 września 2022 r. poz. 3563), w 2025 r. została podjęta uchwała Nr XVIII.98.2025 RM z dnia 17 września 2025 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Człuchów (Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 25 września 2025 r. poz. 3294), która wchodzi w życie 1 stycznia 2026 r., na jej podstawie moc utraciła uchwała Nr XLIII.362.2022,
- **Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2021–2027** (uchwała RM Nr XXV.210.2020 z dnia 14 grudnia 2020 r.).

7.1. Statut Gminy Miejskiej Człuchów

Statut stanowi – obok Konstytucji RP i ustawy o samorządzie gminnym – kluczowy akt prawa miejscowego regulujący ustrój, organizację i zasady funkcjonowania Gminy Miejskiej Człuchów. Określa on zarówno strukturę organów gminy, jak i tryb ich działania, a także prawa mieszkańców wynikające z zasady jawności życia publicznego.

W 2025 r. nadal obowiązywał Statut Gminy Miejskiej Człuchów przyjęty uchwałą Nr XLIII.307.2018 RM z dnia 3 października 2018 r., opublikowany w Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 24 października 2018 r. pod poz. 3998.

Statut składa się z czternastu rozdziałów, które kompleksowo regulują najważniejsze obszary działania gminy. Określa on w szczególności:

- organizację wewnętrzną oraz tryb pracy Rady Miejskiej, w tym zasady działania komisji stałych i doraźnych,
- kompetencje i sposób funkcjonowania Burmistrza jako organu wykonawczego,
- zasady działania jednostek organizacyjnych gminy,
- formy realizacji zadań własnych gminy oraz współdziałania z innymi podmiotami,
- uprawnienia mieszkańców, w tym dostęp do informacji publicznej i udział w życiu publicznym.

Istotnym elementem statutu są także regulacje dotyczące jawności działania organów gminy. Dokument określa mechanizmy zapewniające mieszkańcom dostęp do informacji o działalności władz samorządowych, w tym prawo wstępu na sesje Rady Miejskiej czy dostęp do dokumentów publicznych.

Integralną częścią statutu są załączniki graficzne, które przedstawiają granice administracyjne gminy, a także wzory symboli miejskich – herbu, flagi oraz insygniów. Elementy te podkreślają tożsamość lokalną i ciągłość tradycji samorządowej.

Rysunek 6. Wzór herbu Człuchowa.

Rysunek 7. Wzór flagi Człuchowa.

Źródło: Statut Gminy Miejskiej Człuchów.

Obowiązujący statut zapewnia przejrzyste i spójne ramy organizacyjne funkcjonowania Człuchowa, umożliwiając sprawne wykonywanie zadań publicznych oraz realizację zasady samorządności lokalnej. W 2025 r. jego postanowienia były skutecznie stosowane w praktyce działania organów gminy, stanowiąc podstawę podejmowanych decyzji oraz organizacji pracy samorządu.

7.2. Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów

Obowiązująca w 2025 r. Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów obejmująca lata 2022–2030 została przyjęta uchwałą Rady Miejskiej Nr XLIII.361.2022 z dnia 12 września 2022 r. Dokument ten został opracowany w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 1378 z późn. zm.), która wprowadziła do polskiego porządku prawnego jednoznaczną podstawę dla opracowywania strategii rozwoju gmin.

Podstawę merytoryczną Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów stanowi diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, opracowana w 2021 r. Strategia pełni funkcję nadrzędnego dokumentu planistycznego, integrującego planowanie społeczno-gospodarcze z planowaniem przestrzennym, co ma na celu zapewnienie spójnego, zrównoważonego i długofalowego rozwoju miasta.

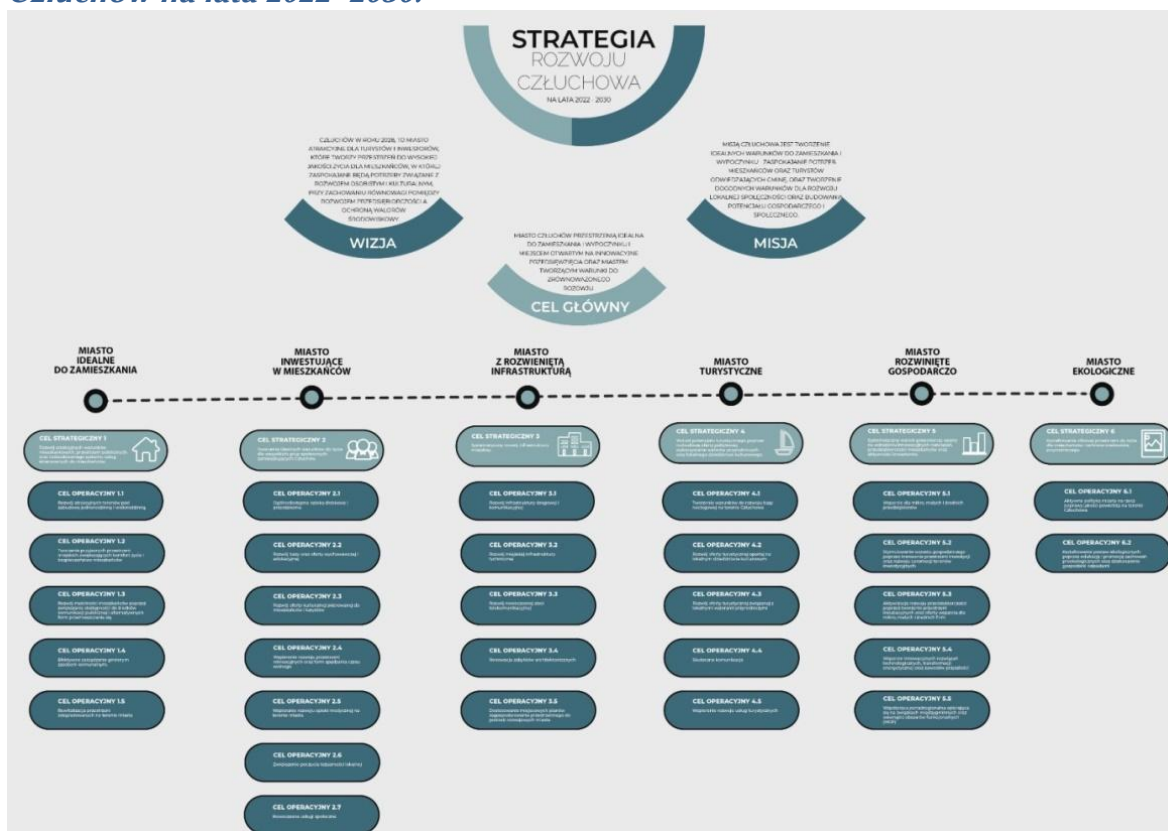
7.2.1. Cele strategiczne strategii rozwoju

Wizja miasta określona w strategii stanowi obraz jego przyszłości w przyjętej perspektywie czasowej. W nowej strategii została ona sformułowana w następujący sposób: „Człuchów w roku 2030 to miasto atrakcyjne dla turystów i inwestorów, które tworzy przestrzeń do wysokiej jakości życia dla mieszkańców, w której zaspokajane będą potrzeby związane z rozwojem osobistym i kulturalnym, przy zachowaniu równowagi pomiędzy rozwojem przedsiębiorczości a ochroną walorów środowiskowych”.

Z wizji miasta wyprowadzono **misję**, określającą podstawowy cel strategii, ujęto ją następująco: „**Misją Człuchowa jest tworzenie idealnych warunków do zamieszkania i wypoczynku – zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz turystów odwiedzających miasto, oraz tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju lokalnej społeczności oraz budowania potencjału gospodarczego i społecznego**”.

Określony w wizji stan docelowy oraz deklaracja misji stanowią podstawę do wyznaczenia celu głównego, celów strategicznych oraz celów operacyjnych. **Celem głównym** strategii jest osiągnięcie stanu, w którym miasto stanie się „**przestrzenią idealną do zamieszkania i wypoczynku, miejscem otwartym na innowacyjne przedsięwzięcia oraz miastem tworzącym warunki do zrównoważonego rozwoju**”.

Wykres 10. Schemat graficzny celów Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2022–2030.

Źródło: Strategia Rozwoju Człuchowa na lata 2022–2030.

Na kolejnym poziomie struktury celów wyodrębniono cele strategiczne, przypisane do obszarów interwencji wynikających z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz analizy SWOT. Struktura strategii obejmuje 6 celów strategicznych oraz kilkadziesiąt celów operacyjnych służących ich realizacji:

- I. Cel strategiczny: w obszarze interwencji **„Miasto idealne do zamieszkania”** – rozwój atrakcyjnych warunków mieszkaniowych przestrzeni publicznej oraz rozbudowanego systemu usług skierowanych do mieszkańców.

Cele operacyjne:

- rozwój atrakcyjnych terenów pod zabudowę jednorodzinną i wielorodzinną,
- tworzenie przyjaznych przestrzeni miejskich zwiększających komfort życia i bezpieczeństwo mieszkańców,
- rozwój mobilności mieszkańców poprzez zwiększanie dostępności do środków komunikacji publicznej i alternatywnych form przemieszczania się,
- efektywne zarządzanie gminnym zasobem komunalnym,
- rewitalizacja przestrzeni zdegradowanych na terenie miasta.

- II. Cel strategiczny: w obszarze interwencji **„Miasto inwestujące w mieszkańców”** – tworzenie idealnych warunków do życia dla wszystkich grup społecznych zamieszkujących Człuchów.

Cele operacyjne:

- ogólnodostępna opieka żłobkowa i przedszkolna,
- rozwój bazy oraz oferty wychowawczej i edukacyjnej,
- rozwój oferty kulturalnej skierowanej do mieszkańców i turystów,
- wspieranie rozwoju przestrzeni rekreacyjnej oraz form spędzania czasu wolnego,
- wspieranie rozwoju opieki medycznej na terenie miasta,
- zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej,
- nowoczesne usługi społeczne.

- III. Cel strategiczny: w obszarze interwencji **„Miasto z rozwiniętą infrastrukturą”** – systematyczny rozwój infrastruktury miejskiej.

Cele operacyjne:

- rozwój infrastruktury drogowej i komunikacyjnej,
- rozwój miejskiej infrastruktury technicznej,
- rozwój nowoczesnej sieci telekomunikacyjnej,
- renowacja zabytków architektonicznych,
- dostosowanie mpzp do potrzeb rozwojowych miasta.

- IV. Cel strategiczny: w obszarze interwencji **„Miasto turystyczne”** – wzrost potencjału turystycznego poprzez rozbudowę oferty pobytowej, wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Cele operacyjne:

- tworzenie warunków do rozwoju bazy noclegowej na terenie Człuchowa,
- rozwój oferty turystycznej opartej na lokalnym dziedzictwie kulturowym,
- rozwój oferty turystycznej związanej z lokalnymi walorami przyrodniczymi,
- skuteczna komunikacja,
- wspieranie rozwoju usług turystycznych.

- V. Cel strategiczny: w obszarze interwencji „**Miasto rozwinięte gospodarczo**” – systematyczny wzrost gospodarczy oparty na wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań, przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności inwestorów.

Cele operacyjne:

- wsparcie dla msp,
- stymulowanie wzrostu gospodarczego poprzez kreowanie przestrzeni inwestycji oraz rozwoju i promocji terenów inwestycyjnych,
- aktywizacja rozwoju przedsiębiorczości poprzez tworzenie przestrzeni inkubacyjnych oraz oferty wsparcia dla mikro, małych i średnich firm,
- wsparcie innowacyjnych rozwiązań technologicznych, transformacji energetycznej oraz zawodów przyszłości,
- współpraca ponadregionalna opierająca się na związkach międzygminnych oraz wewnątrz obszarów funkcjonalnych (MOF).

- VI. Cel strategiczny: w obszarze interwencji „**Miasto ekologiczne**” – kształtowanie zdrowej przestrzeni do życia dla mieszkańców i ochrona środowiska przyrodniczego.

Cele operacyjne:

- aktywna polityka miasta na rzecz poprawy jakości powietrza,
- kształtowanie postaw ekologicznych poprzez edukację i promocję zachowań proekologicznych oraz doskonalenie gospodarki odpadami.

Dla każdego celu operacyjnego określono kierunki działań, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki umożliwiające monitorowanie stopnia ich realizacji.

7.2.2. Realizacja wskaźników wykonania celów strategii rozwoju

W 2025 r. realizacja założeń Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów obejmowała szereg działań odpowiadających przyjętemu celom strategicznym i operacyjnym. Podejmowane inicjatywy koncentrowały się na dalszej poprawie jakości życia mieszkańców, rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej oraz wzmacnianiu atrakcyjności miasta jako miejsca do zamieszkania, pracy i inwestowania. Istotne znaczenie miały również działania ukierunkowane na podnoszenie efektywności świadczenia usług publicznych oraz wspieranie lokalnego rozwoju gospodarczego.

Realizacja strategii w 2025 r. miała charakter ciągły i była powiązana zarówno z przedsięwzięciami inwestycyjnymi, jak i działaniami o charakterze organizacyjnym i społecznym, co umożliwiało sukcesywne osiągnięcie założonych celów rozwojowych w perspektywie długoterminowej.

Do oceny stopnia realizacji celów Strategii Rozwoju w 2025 r. wykorzystano zestaw wskaźników, spośród których kluczowe przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 4. Realizacja wskaźników w obszarze interwencji „Miasto idealne do zamieszkania” w 2025 r.

Cel	Wskaźnik	Oczekiwana zmiana	Poziom		
			2024	2025	Zmiana
1.1.	Liczba nowych domów w zabudowie jednorodzinnej	wzrost	+14	+19	wzrost
1.1.	Liczba zameldowań na terenie miasta	wzrost	12 097	11 897	spadek
1.1.	Bilans migracyjny	wzrost	885	958	wzrost
1.2.	Liczba dostępnych placów zabaw	wzrost	16	16	brak
1.2.	Liczba dostępnych terenów rekreacyjnych	wzrost	4	4	brak
1.2.	Obszar terenów zielonych	wzrost	29 ha	29 ha	brak
1.2.	Liczba dostępnych urządzeń na terenie skateparku	wzrost	5	5	brak
1.2.	Ilość działań (wykonanych zadań) w celu zwiększenia bezpieczeństwa publicznego	wzrost	b.d.	5	wzrost
1.3.	Liczba połączeń autobusowych z Chojnicami	wzrost	21	13	spadek
1.3.	Liczba połączeń kolejowych z Chojnicami	wzrost	4	6	wzrost
1.3.	Liczba połączeń kolejowych z dużymi aglomeracjami	wzrost	0	1	wzrost
1.3.	Liczba ogólnodostępnych stacji wypożyczania rowerów	wzrost	0	1	wzrost
1.3.	Liczba kilometrów ścieżek rowerowych na terenie miasta	wzrost	11,6	11,73	wzrost
1.4.	Liczba osób oczekujących na przydział mieszkania komunalnego	spadek	19	16	spadek
1.4.	Liczba dostępnych lokali komunalnych i socjalnych	wzrost	337	313	spadek
1.4.	Liczba lokali komunalnych wymagających remontu	spadek	14	8	spadek
1.5.	Liczba przestępstw popełnionych na terenie miasta	spadek	179	199	wzrost
1.5.	Liczba osób w rodzinach objętych świadczeniami z pomocy społecznej	spadek	373	437	wzrost
1.5.	Obszar miasta objęty działaniami rewitalizacyjnymi	wzrost	35 ha	69 ha	wzrost
1.5.	Liczba miejsc mogących stanowić obszary wsparcia dla lokalnej społeczności	wzrost	22*	25*	wzrost

* m.in. kluby seniora, MDK, MBP, UTW, świetlica socjoterapeutyczna, placówki wsparcia dziennego
Źródło: oprac. wł. na podst. danych UM i innych instytucji.

Tabela 5. Realizacja wskaźników w obszarze interwencji „Miasto inwestujące w mieszkańców” w 2025 r.

Cel	Wskaźnik	Oczeki- wana zmiana	Poziom		
			2024	2025	Zmiana
2.1.	Liczba dostępnych miejsc w publicznych żłobkach	wzrost	24	24	brak
2.1.	Liczba dostępnych miejsc w publicznych przedszkolach	wzrost	357	244	spadek
2.1.	Liczba urodzeń na terenie miasta	wzrost	55	48	spadek
2.2.	Liczba projektów międzynarodowych realizowanych przez szkoły podstawowe i średnie, działające na terenie miasta	wzrost	1	1	brak
2.3.	Liczba inwestycji związanych z bazą kulturalną	wzrost	4	2	wzrost
2.3.	Liczba dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia artystyczne	wzrost	b.d.	142	b.d.
2.3.	Liczba biletowanych wydarzeń artystycznych	wzrost	b.d.	12	b.d.
2.3.	Środki w budżecie miasta przeznaczone na działalność instytucji kultury	wzrost	3 525 000	3 748 000	wzrost
2.4.	Liczba dostępnych placów zabaw	wzrost	16	16	brak
2.4.	Liczba dostępnych siłowni plenerowych	wzrost	7	7	brak
2.4.	Liczba dostępnych barów, kawiarni i restauracji	wzrost	27	31*	wzrost
2.4.	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych podwórek miejskich	wzrost	6	0	brak
2.5.	Liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych	wzrost	701	1437	wzrost
2.5.	Liczba ogólnodostępnych wydarzeń sportowych i rekreacyjnych	wzrost	16	20	wzrost
2.5.	Liczba usług oferowanych przez Szpital Powiatowy w Człuchowie	wzrost	b.d.	404	b.d.
2.6.	Liczba projektów zgłoszonych do budżetu partycypacyjnego	wzrost	0	13	wzrost
2.6.	Liczba mieszkańców biorących udział w głosowaniu dotyczącym wyboru projektów w budżecie partycypacyjnym	wzrost	0	1 336	wzrost
2.7.	Liczba osób korzystających ze wsparcia opieki społecznej	spadek	3 690	3 591	spadek
2.7.	Liczba osób korzystających ze wsparcia dziennego osób niesamodzielnych, seniorów, rodzin i osób niepełnosprawnych	wzrost	73	75	wzrost
2.7.	Liczba „Niebieskich Kart”	spadek	24	19	spadek

* wraz z firmami cateringowymi

Źródło: oprac. wł. na podst. danych UM i innych instytucji.

Tabela 6. Realizacja wskaźników w obszarze interwencji „Miasto z rozwiniętą infrastrukturą” w 2025 r.

Cel	Wskaźnik	Oczekiwana zmiana	Poziom		
			2024	2025	Zmiana
3.1.	Liczba kilometrów ścieżek rowerowych	wzrost	11,6	11,73	wzrost
3.1.	Ogólna liczba dróg nieutwardzonych	spadek	19	19	brak
3.2.	Liczba nieruchomości przyłączonych do sieci kanalizacyjnej	wzrost	1698	1698	brak
3.2.	Wzrost ilości urządzeń służących prowadzeniu właściwej polityki zagospodarowywania wód opadowych	wzrost	b.d.	11	wzrost
3.3.	Liczba punktów dostępowych do bezpłatnego Internetu na obszarze miasta	wzrost	4	4	brak
3.4.	Liczba prowadzonych badań archeologicznych	wzrost	2	0	spadek
3.5.	Ilość bieżących (monitorujących) konsultacji społecznych w zakresie propozycji zmian mpzp	wzrost	4	2	spadek
3.5.	Obszar miasta objęty mpzp	wzrost	76%	76%	brak

Źródło: oprac. wł. na podst. danych UM i innych instytucji.

Tabela 7. Realizacja wskaźników w obszarze interwencji „Miasto turystyczne” w 2025 r.

Cel	Wskaźnik	Oczekiwana zmiana	Poziom		
			2024	2025	Zmiana
4.1.	Liczba dostępnych miejsc noclegowych (całorocznych)	wzrost	330	369	wzrost
4.1.	Liczba dostępnych miejsc noclegowych (sezonowych)*	wzrost	612*	612*	brak
4.2.	Liczba osób odwiedzających Zamek Krzyżacki	wzrost	37 241	38 738	wzrost
4.2.	Liczba wydarzeń nawiązujących do dziedzictwa kulturowego i historii miasta	wzrost	7	8	wzrost
4.3.	Liczba kilometrów ścieżek rowerowych na terenie miasta	wzrost	11,6	11,73	wzrost
4.3.	Liczba dostępnych urządzeń rekreacyjnych nad jeziorami znajdującymi się w mieście	wzrost	10	10	brak
4.4.	Liczba osób obserwujących miejskie konta w mediach społecznościowych	wzrost	3 348	4 013	wzrost
4.4.	Liczba osób spoza Człuchowa odwiedzających stronę internetową miasta	wzrost	b.d.	35,3%	b.d.
4.5.	Liczba letnich ogródków gastronomicznych na terenie miasta	wzrost	4	6	wzrost
4.5.	Liczba skatalogowanych podmiotów oferujących usługi turystyczne	wzrost	3	3	brak

* m.in. Camping nr 80, Powiatowa Bursa Szkolna, ośrodek Ochotniczych Hufców Pracy, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Źródło: oprac. wł. na podst. danych UM i innych instytucji.

Tabela 8. Realizacja wskaźników w obszarach interwencji „Miasto rozwinięte gospodarczo” oraz „Miasto ekologiczne” w 2025 r.

Cel	Wskaźnik	Oczekiwana zmiana	Poziom		
			2024	2025	Zmiana
5.1.	Liczba inicjatyw promujących przedsiębiorczość	wzrost	1	2	wzrost
5.3.	Liczba podmiotów korzystających ze wsparcia de minimis	wzrost	14	25	wzrost
5.5	Liczba partnerstw ponadregionalnych	wzrost	5	5	brak
6.1.	Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	wzrost	11	5	wzrost
6.1.	Liczba punktów ładowania samochodów elektrycznych	wzrost	1	2	wzrost
6.2.	Wskaźnik segregacji odpadów	wzrost	37%	72,34%	wzrost
6.2.	Liczba inicjatyw proekologicznych	wzrost	2	2	wzrost
6.2.	Liczba energooszczędnych źródeł światła	wzrost	1 755	1 843	wzrost

Źródło: oprac. wł. na podst. danych UM i innych instytucji.

7.3. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Rok 2025 był piątym, ostatnim rokiem obowiązywania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa na lata 2021–2025, która została przyjęta uchwałą Nr XXVII.228.2021 RM w dniu 8 lutego 2021 r. Dokument ten jest planem działań, które mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców miasta poprzez wykreowanie metod sprawnego rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o system pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i aktywności społecznej mieszkańców miasta. Wyznacza cele strategiczne, operacyjne oraz kompatybilne do nich działania. Ich wdrożenie w znaczny sposób przyczynia się do rozwiązania problemów społecznych, jednocześnie minimalizując negatywne skutki zjawisk społecznych, występujących na obszarze miasta.

7.3.1. Cele strategiczne i operacyjne strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz realizacja wskaźników wykonania celów

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest zapewnienie mieszkańcom Miasta Człuchów wysokiego poziomu i jakości życia, poprzez aktywne ich wspieranie w rozwiązywaniu problemów społecznych. Celem podejmowanych działań jest zapobieganie niekorzystnym zjawiskom społecznym takim jak marginalizacja oraz wykluczenie społeczne.

W strukturze celów strategii znajdują się **3 cele strategiczne** i kilka prowadzących do ich realizacji celów operacyjnych:

- I. Cel strategiczny: **zintegrowane działania instytucji pomocowych, edukacji, kultury i sportu, na rzecz prawidłowo funkcjonującej rodziny,**

wyszczególnione w ramach celu strategicznego cele operacyjne to:

- sytuacja materialna mieszkańców Człuchowa pozwala na prawidłowe funkcjonowanie zarówno rodzin, jak i osób samotnych,
- mieszkańcy Człuchowa skutecznie radzą sobie z problemami wychowawczymi dzieci,
- mieszkańcy Człuchowa w konstruktywny sposób rozwiązują sytuacje konfliktowe, dzięki temu przeciwdziałają przemocy w rodzinie.

II. Cel strategiczny: **przeciwdziałanie uzależnieniom**,

realizowany poprzez osiągnięcie poniższego celu operacyjnego:

- Miasto Człuchów aktywnie przeciwdziałło uzależnieniom swoich mieszkańców.

III. Cel strategiczny: **system wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych**,

realizowany poprzez osiągnięcie następujących celów operacyjnych:

- mieszkańcy Miasta Człuchów są świadomi potrzeb osób w wieku senioralnym i niepełnosprawnych, dążą do ich zaspokojenia,
- osoby w wieku senioralnym i niepełnosprawne są w pełni równymi i aktywnymi członkami społeczności Miasta Człuchów.

Realizatorami strategii i wspomnianych programów są przede wszystkim: MOPS, UM, MKRPAiPN, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – inspektor ds. patologii, CKIU, Punkt ds. Przemocy w Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także liczne instytucje publiczne i organizacje pozarządowe, które wśród celów statutowych mają prowadzenie działań społecznych i profilaktycznych, m.in.: świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży, PCPR, Komenda Powiatowa Policji, PUP, PPP, Klub Abstynenta „KROKUS”, MDK, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, szkoły, przedszkola, żłobki, zakłady opieki zdrowotnej, OSiR, sąd rodzinny, różne stowarzyszenia działające na terenie miasta i powiatu oraz media.

W ramach celów operacyjnych wskazano kierunki działań, których realizację obrazują wskaźniki. Ich wykonanie w 2025 r. przedstawia się następująco:

1) Kierunki działań w ramach celu operacyjnego: **sytuacja materialna mieszkańców Człuchowa pozwala na prawidłowe funkcjonowanie zarówno rodzin, jak i osób samotnych**:

- realizacja programów dożywiania i wsparcia materialnego najuboższych rodzin – osiągnięte wskaźniki:
 - liczba rodzin korzystających ze wsparcia materialnego: zasiłek celowy – **82 osoby**, posiłek – **150 osób**, liczba osób objęta programem dożywiania – **284 osoby**, w tym 88 dzieci korzystających z bezpłatnych obiadów,

- podnoszenie kompetencji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem zawodowym, poprzez udział w kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe – osiągnięte wskaźniki (dane dot. powiatu człuchowskiego):
 - szkolenia ukończyło **86 osób**,
 - **1 osoba** otrzymała pożyczkę szkoleniową,
 - **27 osób** wzięło udział w szkoleniach grupowych,
 - **59 osób** wzięło udział w szkoleniu w trybie indywidualnym,
 - **110 uczniów** z klas szkół średnich oraz szkół branżowych wzięło udział w poradnictwie zawodowym dla uczniów;
 - upowszechnianie informacji dotyczących możliwości zatrudnienia poprzez stałą aktualizację witryny internetowej zawierającej informacje przydatne przedsiębiorcom oraz osobom poszukującym zajęcia, stała aktualizacja upowszechnianych informacji poprzez ulotki, plakaty oraz broszury;
 - systematyczna organizacja giełd pracy dla osób bezrobotnych, uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych oraz oferentów zatrudnienia:
 - **1 245 wolnych miejsc** pracy i aktywacji zawodowej zgłoszonych przez pracodawców;
 - organizacja prac społeczno–użytecznych, prac interwencyjnych oraz robót publicznych dla osób pozostających bez stałego zajęcia (dane dot. powiatu):
 - **45 osób** wzięło udział w pracach społeczno–użytecznych,
 - **157 osób** wzięło udział w robotach publicznych,
 - **83 osoby** wzięły udział w pracach interwencyjnych;
 - wykorzystanie staży zawodowych do pełnej aktywizacji, zwłaszcza absolwentów szkół ponadpodstawowych oraz studiów wyższych (dane dot. powiatu człuchowskiego): **221 osób** podejmujących staż;
 - zwiększenie dostępności do mieszkań socjalnych oraz komunalnych dla osób z grupy zagrożonej bezdomnością:
 - liczba przyznanych lokali socjalnych – **5**,
 - liczba osób umieszczona w lokalach socjalnych i komunalnych – **10 osób**;
- 2) Kierunki działań w ramach celu operacyjnego: **mieszkańcy Człuchowa skutecznie radzą sobie z problemami wychowawczymi dzieci:**
- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez upowszechnianie oferty sportowej oraz kulturalnej oferowanej przez miasto – **1 437** dzieci i młodzieży, korzystających z kół zainteresowań, w placówkach oświatowych oraz poza nimi,
 - zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym opieki i wsparcia w postaci możliwości przebywania w świetlicy socjoterapeutycznej:
 - liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do świetlicy socjoterapeutycznej – **20 osób**,
 - wspieranie rodzin wielodzietnych w jej funkcji bytowej i wychowawczej, poprzez upowszechnianie Karty Dużej Rodziny – w 2025 r. wydano **123** karty,

- zapewnienie wsparcia w postaci asystenta rodziny, rodzinom pozostającym w kryzysie lub nie radzącym sobie z funkcją wychowawczo–opiekuńczą:
 - liczba rodzin objętych wsparciem w postaci asystenta rodziny MOPS – **19 rodzin**;
 - rozwijanie umiejętności wychowawczych poprzez organizację szkoleń podnoszących kompetencje rodzicielskie, konieczne do prawidłowego sprawowania ról rodzicielskich, udzielanie wsparcia poprzez punkty konsultacyjne na terenie placówek oświatowych (szkół i przedszkoli):
 - liczba rodziców korzystających z konsultacji oraz warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze – 7.
- 3) Kierunki działań w ramach celu operacyjnego: **mieszkańcy Człuchowa w konstruktywny sposób rozwiązują sytuacje konfliktowe, dzięki temu przeciwdziałają przemocy w rodzinie:**
- upowszechnianie informacji na temat przejawów przemocy w rodzinie oraz sposobów jej przeciwdziałania, poprzez kolportaż ulotek, plakatów i broszur,
 - wspieranie Zespołu Interdyscyplinarnego w celu podnoszenia kompetencji pozwalających na skuteczniejszą pracę zespołową:
 - liczba spotkań grup roboczych – **81**,
 - liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego – **6**;
 - usprawnienie przepływu informacji pomiędzy MKRPAiPN a Zespołem Interdyscyplinarnym w celu zwiększenia identyfikacji zjawiska przemocy w rodzinie – **1 osoba** uzależniona zgłoszona do działań Zespołu.
- 4) Kierunki działań w ramach celu operacyjnego: **Miasto Człuchów aktywnie przeciwdziałają uzależnieniom swoich mieszkańców:**
- zagospodarowanie czasu wolnego oraz rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży, poprzez zwiększenie dostępności do bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych jako programów alternatywnych – **1 464 osoby** biorące udział w bezpłatnych formach zajęć pozalekcyjnych,
 - wsparcie dla dzieci z rodzin problemowych w formie zajęć wyrównawczych i kompensacyjnych:
 - **1 401 uczniów** objętych wsparciem,
 - diagnoza logopedyczna, psychologiczna, pedagogiczna – **1 760 dzieci**,
 - z terapii logopedycznej, psychologicznej, pedagogicznej i sensorycznej skorzystało – **253 dzieci**,
 - podniesienie kompetencji społecznych dzieci i młodzieży potrzebnych do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej, poprzez dostosowanie do potrzeb wieku, działania profilaktyczne – **5 programów** realizowanych w placówkach oświatowych;

- upowszechnienie informacji na temat szkodliwości środków psychoaktywnych oraz możliwości uzyskania wsparcia poprzez kolportaż, ulotek, plakatów, a także fabularyzowanych artykułów zamieszczanych w lokalnej prasie – **4 spotkania**.
- 5) Kierunki działań w ramach celu operacyjnego: **mieszkańcy Człuchowa są świadomi potrzeb osób w wieku senioralnym i niepełnosprawnych, dążą do ich zaspokojenia:**
- inicjowanie działań edukacyjnych i upowszechniających wartość tolerancji, na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy oraz akceptacji społecznej osób w wieku senioralnym i niepełnosprawnych:
 - **100 uczestników** Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
 - program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” – **45 osób**,
 - program „Opieka Wytchnieniowa” – **5 uczestników**;
 - rozwój i promocja idei wolontariatu służącego wsparciu osób starszych i niepełnosprawnych:
 - liczba wolontariuszy oraz liczba osób i rodzin objęta wsparciem – **110**;
 - organizacja imprez typu festyn, kiermasz, mających na celu promocję działań podejmowanych w ramach klubów seniora:
 - impreza „Seniorzy naszemu miastu” – **137 uczestników**,
 - Kino Seniora – 4 edycje – **221 uczestników**,
 - rajd rowerowy – **83 uczestników**,
 - impreza integracyjna – **118 uczestników**;
 - promocja więzi rodzinnych umożliwiających włączenie potencjału rodziny, znajomych i bliskiego otoczenia w działania wspierające osoby starsze i niepełnosprawne, poprzez działania edukacyjne oraz mediacyjne – **123 osoby** objęte działaniami Stowarzyszenia Rodzina Kolpinga w Człuchowie.
- 6) Kierunki działań w ramach celu operacyjnego: **osoby w wieku senioralnym i niepełnosprawne są w pełni równymi i aktywnymi członkami społeczności Miasta Człuchów:**
- podejmowanie działań z zakresu profilaktyki ochrony zdrowia, rehabilitacji oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych (dane z powiatu):
 - liczba osób, która otrzymała dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych – **292**,
 - liczba osób, która otrzymała dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego oraz środków pomocniczych – **391**;
 - aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych oraz w wieku senioralnym poprzez włączenie ich w działania podejmowane w ramach klubów seniora:
 - liczba osób objętych wsparciem w postaci klubu seniora – **512 osób**.

Osiąganie celów wyznaczonych przez wieloletnią strategię rozwiązywania problemów społecznych umożliwia również realizacja programów gminnych o węższym zasięgu merytorycznym i krótszym zasięgu czasowym.

7.3.2. Gminny Program Wspierania Rodziny

Trzyletni Gminny Program Wspierania Rodziny został przyjęty uchwałą Nr XIV.78.2025 RM z dnia 19 marca 2025 r., program obejmuje lata 2025–2027. Do zadań zmierzających do realizacji założonych w programie celów zalicza się przede wszystkim tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe programu wraz z zadaniami skierowanymi na ich realizację sformułowano w następujący sposób:

- 1) Cel szczegółowy „Edukowanie i wczesne interweniowanie w rodzinach zagrożonych” – realizowany przez:
 - a) promowanie modelu zdrowej rodziny,
 - b) rozpoznawanie i profesjonalną ocenę zagrożeń dobra dziecka,
 - c) wykorzystanie istniejącego systemu pomagania, edukowania i wspierania rodzin.
- 2) Cel szczegółowy „Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka” – realizowany poprzez poniższe zadania:
 - a) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w trudnej sytuacji materialnej,
 - b) objęcie dożywianiem wszystkich dzieci wymagających takiej pomocy,
 - c) zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
- 3) Cel szczegółowy „Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących” – realizowany poprzez poniższe zadania:
 - a) zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - b) organizacja szkoleń przygotowujących osoby działające na rzecz dziecka i rodziny przygotowujących do kompleksowego i interdyscyplinarnego ich wspierania w środowisku lokalnym,
 - c) pomoc w podnoszeniu kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - d) finansowanie istniejących świetlic oraz dążenie do tworzenia nowych placówek wsparcia dziennego na terenie miasta,
 - e) zapewnienie dostępności konsultacji poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy,
 - f) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających tj. rodzin, które, przy współpracy asystenta rodziny,

pomagają rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych,

- g) podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji, poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej,
- h) monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba,
- i) organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

Realizacja podejmowanych działań możliwa jest dzięki szeroko pojętej współpracy z instytucjami, organizacjami i placówkami powołanymi do realizacji celów nakreślonych przez Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa.

W 2025 r. w ramach zadań nakreślonych przez Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025–2027 realizowano poniższe działania osiągając poniższe wskaźniki:

- „Szkoła skutecznego rodzica i wychowawcy” organizowana przez PPP – udział **7 osób**,
- Zespół Interdyscyplinarny odbył **6 spotkań**,
- założono **19 Niebieskich Kart**, w związku z tym zorganizowano **81 spotkań** grup roboczych do realizacji tej procedury,
- pomoc finansowa dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (zasiłki celowe, zasiłki okresowe, świadczenia pieniężne, pomoc finansowa na dożywianie) – zadanie stałe MOPS – **35 rodzin z dziećmi** do lat 18,
- pomoc w formie pokrycia kosztów obiadów dla dzieci i dorosłych (Wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu”) – zadanie MOPS – **obiady – 53 dzieci, 62 osoby dorosłe**,
- pomoc żywnościowa – **396 osób** w rodzinach,
- rozpatrzenie **wszystkich** złożonych w 2025 r. (podobnie jak w latach poprzednich) wniosków dot. przyznania obiadów w szkole **pozytywnie**,
- zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej – **18 osób**, na kwotę: **267 200,43 zł**,
- w ramach asystentury rodzin rodziny z problemami wychowawczo-opiekuńczymi korzystały z pomocy **trzech** asystentek rodziny zatrudnionych w MOPS, wsparciem objęto **19 rodzin (40 dzieci)**,
- na terenie miasta funkcjonowała **1 placówka** wsparcia dziennego – świetlica socjoterapeutyczna w CKIU,

- 3 asystentki rodziny skorzystały z **czterech** szkoleń:
 - Strategie postępowania podczas trudnych zachowań osób ze spektrum autyzmu,
 - Dziecko z autyzmem – metody wsparcia,
 - Szkolenie dla członków Zespołów Interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy,
 - Więzy rodzinne „Powrót dziecka z pieczy do rodziny biologicznej”.
- zapewniono możliwość korzystania z poradnictwa specjalistycznego w **4 formach**:
 - poradnictwo i konsultacje psychologa, terapeuty uzależnień i prawnika – CKIU,
 - poradnictwo specjalistyczne, diagnozowanie itp. – PPP,
 - bezpłatne porady prawne – Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej (Starostwo Powiatowe – realizacja ustawy),
 - profesjonalna i bezpłatna pomoc psychoterapeutyczna, psychologiczna kierowana do dzieci i młodzieży – PPP;
- 4 **dzieci** wzięło udział w wypoczynku letnim (kolonie w Jarczewie Górnym, organizowane przez Kuratorium Oświaty).

7.3.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Podstawę prawną prowadzenia przez gminę działań zmierzających do rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października 1982 r. (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151). Obowiązujący w 2025 r. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii został uchwalony 7 lutego 2025 r. uchwałą RM Nr XIII.66.2025. Jest on częścią strategii rozwiązywania problemów społecznych i formą realizacji przez gminę jej ustawowego obowiązku prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Treść programu obejmowała: profilaktykę, leczenie, reintegrację społeczną, wszechstronną pomoc rodzinom z problemem alkoholowym, narkotykowym i przemocą, edukację społeczną, działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przestrzegania prawa. Działania podejmowane przez Gminę Miejską Człuchów na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez alkohol i narkotyki, kierowane były do wszystkich mieszkańców. Od 2022 r. elementem działań edukacyjnych i profilaktycznych gminnych programów jest także przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

Źródłem finansowania zadań programu były środki finansowe z budżetu miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz

dotatkowe środki na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu. Na realizację zadań programu w roku 2025 wydano **555 302,30 zł** oraz **151 000,00 zł** w ramach wykonywania lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Cel główny programu w 2025 r. to ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków, wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Człuchowa oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych. Realizatorami programu w 2025 r., oprócz UM, były również MOPS, CKIU, MKRPAiPN, miejskie i powiatowe jednostki organizacyjne oraz organizacje pozarządowe.

Cele szczegółowe programu w 2025 r. to:

- opóźnianie wieku inicjacji alkoholowej i ograniczenie rozmiarów używania substancji psychoaktywnych poprzez organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, rozwój zainteresowań dla dzieci i młodzieży, szczególnie z grup podwyższonego ryzyka;
- zmiana obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych;
- tworzenie ruchu profilaktycznego w całym systemie wychowawczym, to jest w rodzinie, szkole i środowisku rówieśniczym;
- podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w dziedzinie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, poprzez szkolenia;
- kontrola rynku napojów alkoholowych, w kontekście przestrzegania prawa;
- prowadzenie edukacji publicznej w zakresie: informowania o konsekwencjach nadużywania alkoholu i zażywania środków psychoaktywnych oraz promocji zdrowego stylu życia;
- organizowanie zajęć i warsztatów dla rodziców, nauczycieli i innych grup zawodowych mających na celu rozwijanie umiejętności wychowawczych;
- realizacja programów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej skierowanej do ofiar i sprawców przemocy w ramach lokalnego systemu wsparcia;
- odbudowanie i wzmacnianie w naszym społeczeństwie autorytetu, szacunku do rodzica i nauczyciela.

W ramach realizacji programu w 2025 r. zostały wykonane następujące zadania:

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Na realizację tego zadania wydano **102 000 zł**, ze środków tych sfinansowano m.in.:

- promocję zdrowego stylu życia i usług świadczonych przez lecznictwo odwykowe,
- współpracę z zakładami lecznictwa odwykowego w zakresie wspomagającym proces zdrowienia osób uzależnionych,

- działalność funkcjonującego przy ul. Szkolnej 1a Centrum Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień, pełni tam dyżury m.in. psycholog, prawnik, pedagog, specjalista terapii uzależnień,
 - koszty powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od środków psychoaktywnych – psycholog, psychiatra,
 - koszty sądowe związane z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego,
 - dodatkowe zajęcia terapeutyczne dla młodzieży używającej ryzykownie napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych,
 - prowadzenie działań informacyjnych dotyczących możliwości otrzymania pomocy specjalistycznej,
 - wspieranie i promocję programów ograniczających picie alkoholu,
 - działania, których celem jest uświadamianie osobom starszym, ich rodzinom i osobom zawodowo opiekującym się osobami starszymi ryzyka spożywania alkoholu w starszym wieku jako istotny element edukacji publicznej,
 - informowanie w szerokim zakresie o zagrożeniach związanych z używaniem alkoholu w starszym wieku,
 - uczenie profesjonalistów (pracowników ochrony zdrowia, pomocy społecznej, działaczy organizacji pozarządowych) umiejętności rozpoznawania wzorów używania alkoholu, motywowania osób starszych do abstynencji lub ograniczenia picia oraz uwzględnienia specyfiki wynikającej z wieku i możliwości starszych pacjentów w leczeniu odwykowym,
 - tworzenie oferty pomocy dla niestyszających pijących problemowo.
- 2) Udzielanie rodzinom z problemami uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

Na realizację tego zadania wydano **101 000 zł**, ze środków tych sfinansowano m.in.:

- działania interwencyjne, mobilizujące osoby uzależnione od alkoholu do podejmowania leczenia odwykowego,
- poradnictwo indywidualne oraz udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej w CKIU, przez specjalistów pełniących dyżury i prowadzących grupę edukacyjno-korekcyjną dla sprawców przemocy np. psycholog, prawnik,
- podejmowanie interwencji wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że są osobami doświadczającymi przemocy lub sprawcami przemocy domowej,
- szkolenia w zakresie procedury „Niebieska Karta” dla przedstawicieli różnych profesji: członków MKRPAiPN, pedagogów szkolnych nauczycieli żłobków i przedszkoli, pracowników socjalnych, policjantów, służby zdrowia i Zespołu Interdyscyplinarnego,
- rozpowszechnianie informacji o możliwościach korzystania z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od środków psychoaktywnych, poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjnych w środowisku lokalnym,

- podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w obszarze profilaktyki,
 - wdrażanie procedur Niebieskiej Karty przez członków MKRPAiPN, pracowników socjalnych, nauczycieli żłobków i przedszkoli, funkcjonariuszy policji, pedagogów szkolnych i pracowników służby zdrowia, w przypadku przemocy domowej,
 - działania zmierzające do udzielania pomocy dzieciom i rodzinom z problemami wynikającymi z zażywania środków psychoaktywnych w szczególności w zakresie współpracy ze szkołami,
 - działania profilaktyczne realizowane w istniejących miejscach wsparcia środowiskowego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
 - prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży przy CKIU oraz innych placówek działających na rzecz dzieci i młodzieży,
 - szkolenia i kursy specjalistyczne w zakresie pracy terapeutycznej z dziećmi z rodzin z problemem uzależnień oraz rozwijania umiejętności prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych organizowanych dla pedagogów, psychologów, nauczycieli, wychowawców świetlic,
 - prowadzenie edukacji społecznej w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy,
 - prowadzenie działań profilaktycznych w ramach lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć sportowo-rekreacyjnych i działań na rzecz dożywiania uczestników pozalekcyjnych programów socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych.

Na realizację tego zadania wydano **143 377,30 zł**, środki te przeznaczone m.in. na:

- inicjowanie i wspieranie finansowe szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych, warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące rozwoju umiejętności społecznych, przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu oraz z zakresu edukacji na temat zjawiska przemocy domowej,
- realizację programów profilaktyczno-interwencyjnych dla młodzieży eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi,
- wspieranie i inicjowanie różnych form profilaktyki rówieśniczej – np. kluby dyskusyjne, grupy młodzieżowych liderów, gazetki, audycje radiowe,
- inicjowanie i wspieranie finansowe zajęć edukacyjnych dla rodziców, rad pedagogicznych, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych,
- wspieranie sportowych działań profilaktycznych,
- edukacja rodziców i aktywna współpraca z nimi w obszarze profilaktyki,

- wspieranie działań profilaktycznych realizowanych podczas lokalnych imprez bezalkoholowych, rekreacyjno-sportowych, festynów rodzinnych i imprez muzycznych, wyjazdów krajoznawczo-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, koncertów organizowanych przez MDK dla mieszkańców, jako element oddziaływań profilaktycznych mających na celu promocję zdrowego stylu życia, budowanie społeczeństwa obywatelskiego i wzmacnianie tradycji rodzinnych,
- wspieranie i współorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin narażonych na działanie czynników ryzyka (alkohol, narkotyki, przemoc) poprzez ogłaszanie konkursów ofert dla ngo,
- prowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży rozwijających zainteresowania dzieci poprzedzane zajęciami profilaktycznymi odwołującymi się do strategii profilaktycznych,
- działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych, w tym zakup pakietów z materiałami informacyjno-edukacyjnymi oraz artykułów spożywczych, napojów i drobnych nagród dla dzieci i młodzieży biorących udział w tych kampaniach oraz organizowanych konkursach,
- prowadzenie edukacji publicznej dla społeczności lokalnej, dot. problematyki alkoholowej i narkotykowej, poprzez działalność informacyjną tj. dystrybucja broszur, plakatów, ulotek oraz drobnych gadżetów z hasłami profilaktycznymi,
- prenumeratę specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji,
- organizowanie kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii i uzależnieniom behawioralnym, zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych,
- szkolenia i kursy specjalistyczne dla nauczycieli, pedagogów, psychologów w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą, rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych, podnoszących kompetencje wychowawcze oraz ułatwiających tworzenie programów wychowawczo-profilaktycznych szkoły,
- prowadzenie działań informacyjnych, dotyczących możliwości otrzymania pomocy na terenie miasta w zakresie rozwiązywania problemów społecznych,
- działalność placówek oświatowych, środowisk kościelnych w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, zajęć organizowanych dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych i wakacji letnich np. „Zima w mieście”, „Lato w mieście”,
- działania informacyjno-edukacyjne dotyczące szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży,
- zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości pomocy i działań wspierających dzieci z FASD i ich rodziny,
- działania profilaktyczne w ramach lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom: spożywania alkoholu oraz uzależnień behawioralnych.

- 4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

Na realizację tego zadania wydano **135 000 zł**. Środki finansowe przeznaczone na:

- udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym na działania profilaktyczne i organizację wypoczynku letniego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
 - wspieranie i propagowanie idei ruchów samopomocowych, abstynenckich itp.,
 - organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń i integracji środowiska zawodowego osób zajmujących się profilaktyką problemową dotyczącą uzależnień, hazardu i przemocy.
- 5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W 2025 r. nie podejmowano interwencji w związku z naruszeniem prawa w zakresie niedozwolonych reklam. Nie odnotowano także incydentów związanych ze sprzedażą alkoholu osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw.

Jednym z ciał doradczych działających na rzecz realizacji programu jest **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii**. Do jej ustawowych zadań należą:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych,
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami rady gminy.

W 2025 r. MKRPAiPN działająca przy UM odbyła **22 posiedzenia**, przyjęła **5 wniosków** od rodzin i instytucji o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu. Zgłoszone osoby wezwano na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia w formie ambulatoryjnej lub stacjonarnej. Zgłosiło się 5 osób, z czego 4 wyraziły gotowość podjęcia leczenia ambulatoryjnego.

Komisja zaopiniowała **22 wnioski** o wydanie zezwolenia lub zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych w Człuchowie. Na dzień 31 grudnia 2025 r. **53 podmioty** posiadały zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym: punkty detaliczne – 37, gastronomia – 16.

Jednocześnie w Człuchowie funkcjonowały **143 aktywne zezwolenia** na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:

- zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwo – 52 szt.
- zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 45 szt.
- zawierających powyżej 18% alkoholu – 46 szt.

Koszty wynagrodzenia rocznego za pracę członków komisji w 2025 r. wyniosły **73 291,00 zł**.

7.4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Polityka planistyczna Miasta Człuchów w 2025 r. była kontynuacją działań prowadzonych w latach wcześniejszych i opierała się na jednym z kluczowych dokumentów strategicznych miasta, jakim jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Człuchów, przyjęte uchwałą Nr LIII/306/2009 RM z dnia 25 listopada 2009 r. Aktualność tego dokumentu, jak również miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, została potwierdzona uchwałą Nr LVI.446.2023 RM z dnia 29 września 2023 r.

Jednocześnie, w związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 538), w 2025 r. kontynuowano prace nad sporządzeniem planu ogólnego Gminy Miejskiej Człuchów, który docelowo zastępuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Proces ten zakończył się w 2026 r. – uchwałą Nr XXV.159.2026 RM z dnia 17 kwietnia 2026 r. przyjęto plan ogólny Gminy Miejskiej Człuchów, stanowiący akt prawa miejscowego (Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 23 kwietnia 2026 r. poz. 1817).

7.5. Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej

W ramach realizacji zadań wynikających z krajowego systemu ochrony ludności i obrony cywilnej wdrażano na poziomie gminy Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025–2026, w ramach którego w 2025 r. zrealizowano następujące zadania inwestycyjne i zakupowe:

- wykonano dokumentację projektową budynku magazynowego z funkcją tymczasowego ukrycia kategorii U–2 dla 120 osób, wraz z zapleczem sanitarnym, zbiornikami na wodę oraz magazynem paliwa,
- zakupiono pięć radiotelefonów,
- przeprowadzono dwa szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej dla pracowników UM oraz kierowników jednostek organizacyjnych obsługujących organ ochrony ludności.

Na podstawie zaleceń Wojewody Pomorskiego z dnia 11 sierpnia 2025 r. opracowano wkład do planu ewakuacji ludności województwa pomorskiego w zakresie obejmującym obszar Gminy Miejskiej Człuchów.

W dniu 21 lipca 2025 r. odbyło się posiedzenie Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, podczas którego przeanalizowano potencjalne zagrożenia występujące na terenie miasta w kontekście realizacji zadań wynikających z programu. Analizie poddano również możliwości gminy w zakresie budowy, adaptacji i remontów obiektów zbiorowej ochrony.

Podjęto również działania zmierzające do weryfikacji oraz uznania wybranych obiektów budowlanych za budowle ochronne. W tym celu zlecono ocenę obiektu położonego przy Osiedlu Wazów 8 w Człuchowie, który przed 1 stycznia 2025 r. pełnił funkcję budowli ochronnej. Ocena została przeprowadzona przez Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego oraz Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Człuchowie. Z przedstawionych stanowisk wynika, że obiekt obecnie nie spełnia wymagań przewidzianych dla budowli ochronnej, jednak istnieje możliwość jego dostosowania do pełnienia takiej funkcji.

7.6. Gminny Program Rewitalizacji

W 2025 r. RM uchwaliła Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025–2030, opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 278). Program został przyjęty uchwałą Nr XIX.119.2025 RM z dnia 15 października 2025 r. Rewitalizacja ma charakter kompleksowy i zakłada integrację różnorodnych działań – zarówno społecznych, jak i inwestycyjnych – prowadzonych na obszarze zdegradowanym. Jej celem jest ponowne włączenie tego obszaru oraz jego mieszkańców w pełnowartościowe życie społeczne i gospodarcze miasta.

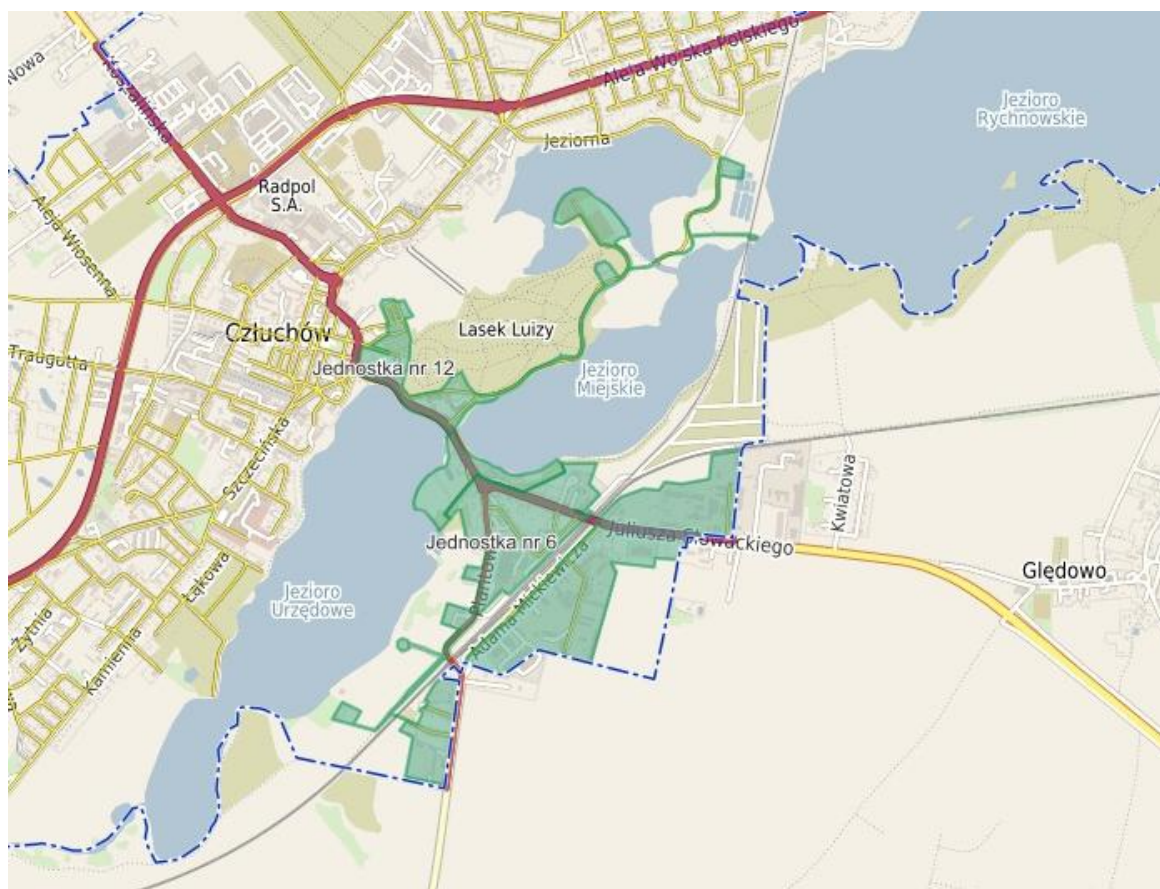
7.6.1. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów został wyznaczony uchwałą Nr XIII.68.2025 RM z dnia 7 lutego 2025 r. (Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 27 lutego 2025 r. poz. 776) i obejmuje ulice: Dworcową, Felczaka, Grodzisko, Ignacego Kraszewskiego, Kosynierów, Plantową, Słowackiego, Zatorze, Adama Mickiewicza, Przemysławą, Towarową, Janusza Kusocińskiego, Kościelną i Parkową. Obejmuje on **68,83 ha**.

Przeprowadzona analiza potwierdziła istnienie złożonych i wzajemnie powiązanych zjawisk kryzysowych, które występują równolegle w wielu sferach funkcjonowania obszaru. Wnioski z diagnozy wskazują, że proces degradacji nie dotyczy wyłącznie jednej sfery, lecz ma charakter wielowymiarowy i systemowy – pogorszenie sytuacji w jednej dziedzinie (np. społecznej) jest ściśle powiązane z trudnościami w innych obszarach, takich jak infrastruktura, gospodarka czy środowisko.

Rysunek 8. Obszar rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów.

Źródło: Geosystem, <https://mczluchow.e-mapa.net>.

Tabela 9. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru zdegradowanego na tle Miasta Człuchów.

Obszar zdegradowany	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w łącznej powierzchni miasta [%]	Liczba ludności [osoba]	Udział liczby ludności obszaru zdegradowanego w ogólnej liczbie ludności miasta [%]
Jednostka nr 6	23,37	1,83	582	4,66
Jednostka nr 7	27,19	2,13	179	1,43
Jednostka nr 12	18,27	1,43	114	0,91
Razem	68,83	5,38	875	7,00

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów, Człuchów 2024.

Obszar ten wymaga więc zintegrowanych działań obejmujących zarówno interwencje społeczne, jak i inwestycje infrastrukturalne, wsparcie przedsiębiorczości lokalnej oraz poprawę jakości przestrzeni i środowiska życia mieszkańców. Tylko skoordynowane i kompleksowe działania rewitalizacyjne mogą doprowadzić do trwałej poprawy warunków życia, przywrócenia funkcji społecznych i gospodarczych oraz odbudowy potencjału rozwojowego.

7.6.2. Cele strategiczne programu rewitalizacji

Program rewitalizacji zakłada realizację dwóch celów strategicznych wraz z przypisanymi kierunkami działań:

- **Cel 1: Poprawa jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej:**
 - *Kierunek 1.1. Wsparcie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem,*
 - *Kierunek 1.2. Tworzenie i rozwijanie lokalnych miejsc spotkań i integracji społecznej,*
- **Cel 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych:**
 - *Kierunek 2.1. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych,*
 - *Kierunek 2.2. Kształtowanie funkcjonalnej, estetycznej i dostępnej przestrzeni wspólnej oraz otoczenia zamieszkania.*

Realizacja celów odbywać się będzie poprzez przedsięwzięcia o charakterze społecznym i inwestycyjnym, w szczególności:

1. utworzenie miejsca typu Dom Sąsiedzki w budynku świetlicy socjoterapeutycznej zarządzanej przez MOPS przy ul. Słowackiego 3,
2. utworzenie parku kieszonkowego przy Domu Sąsiedzkim ze strefą rekreacji dla dzieci i dorosłych,
3. kompleksowa termomodernizacja budynków komunalnych przy ul. Dworcowej 8, Dworcowej 9 i Kusocińskiego 3,
4. termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego z zachowaniem zabytkowej fasady przy ul. Kraszewskiego 1,
5. termomodernizacja budynku przy ul. Słowackiego 18 wraz z wymianą poszycia dachowego,
6. termomodernizacja budynku przy ul. Słowackiego 14 oraz wymiana zadaszenia budynku gospodarczego,
7. termomodernizacja budynku przy ul. Słowackiego 7 oraz zagospodarowanie terenu,
8. termomodernizacja budynków przy ul. Felczaka 3a oraz 3, konserwacja połączenia dachowej oraz zagospodarowanie terenu.

Dnia 18 grudnia 2025 r. podpisano porozumienie pomiędzy Województwem Pomorskim a Gminą Miejską Człuchów, które umożliwia realizację projektów rewitalizacyjnych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027. Na mocy tego porozumienia miasto pozyskało dofinansowanie w wysokości **3 533 384,82 zł** na realizację przedsięwzięć wynikających z GPR.

7.7. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Program współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na 2025 rok został przyjęty uchwałą RM Nr XI.50.2024 z dnia 13 listopada 2024 r. Organ stanowiący zobligowany jest do uchwalania takiego programu zapisami art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1338 ze zm.). Dokument ten określał m.in. cele, formy, zasady i priorytetowe obszary współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, wysokość środków finansowych przeznaczonych na jego realizację oraz sposoby oceny jego wykonania regulujące w 2025 r. współpracę gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy.

7.7.1. Konsultacje i obszary priorytetowe

Prace nad projektem uchwały w sprawie programu współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi rozpoczęto 10 września 2024 r. na podstawie zarządzenia Nr 0050.107.2024 Burmistrza Miasta Człuchów w sprawie przeprowadzenia konsultacji „Programu współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na 2025 rok”. Ogłoszenie o konsultacjach zostało umieszczone na urzędowej stronie internetowej czluchow.eu w zakładce Współpraca z ngo, na tablicy ogłoszeń urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej UM. Konsultacje przeprowadzono w terminie od 11 września do 1 października 2024 r. Uwagi, sugestie, opinie należało zgłaszać poprzez ankietę w formie elektronicznej na adres ngo@czluchow.eu, w formie pisemnej drogą pocztową lub złożyć osobiście w sekretariacie UM. W wyznaczonym terminie żadna organizacja pozarządowa nie wniosła propozycji zmian.

Współpraca Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2025 realizowana była w następujących priorytetowych obszarach, określonych przez RM w programie współpracy, tj.:

- 1) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, w tym m.in.:
 - a) organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży,
 - b) popularyzacja różnych dyscyplin sportu wśród mieszkańców,
 - c) organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych i różnych form wypoczynku umożliwiających mieszkańcom realizację potrzeb w zakresie aktywności ruchowej oraz wychowania poprzez sport,
 - d) organizacja szkolenia sportowego, promocja sportu i aktywnego stylu życia;
- 2) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, w tym m.in.:
 - a) upowszechnianie kultury,
 - b) wspieranie przedsięwzięć kulturotwórczych,
 - c) organizacja imprez kulturalnych,

- d) organizacja zajęć artystycznych z zakresu literatury, teatru, plastyki, muzyki, tańca, fotografii,
- e) wspieranie zadań i przedsięwzięć umacniających poczucie tożsamości narodowej i regionalnej;
- 3) ochrona i promocja zdrowia, w tym m.in.:
 - a) upowszechnianie wiedzy prozdrowotnej,
 - b) prowadzenie edukacji, rehabilitacji i integracji ze środowiskiem osób starszych, chorych i niepełnosprawnych,
 - c) kształtowanie właściwych postaw wobec problemów zdrowia;
- 4) nauka, edukacja i wychowanie, w tym m.in.:
 - a) wspieranie działań służących rozwijaniu uzdolnień uczniów – stypendia;
- 5) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym m.in.:
 - a) realizacja działań opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, programów profilaktycznych, zajęć i imprez sportowo-rekreacyjnych,
 - b) organizacja wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży, w tym dla osób szczególnie narażonych na działanie czynników ryzyka,
 - c) organizacja działań psychologicznych, terapeutycznych i prawnych, pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom,
 - d) propagowanie abstynencji oraz zmiany obyczajów spożywania napojów alkoholowych w ujęciu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej;
- 6) porządek i bezpieczeństwo publiczne, w tym m.in.:
 - a) organizacja bezpiecznego wypoczynku mieszkańców na plażach,
 - b) wspieranie działań patroli wodnych w miejscach zbiorowego wypoczynku,
 - c) wspieranie działań profilaktycznych prowadzących do poprawy świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa publicznego i ochrony własnej;
- 7) ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, w tym m.in.:
 - a) realizacja przedsięwzięć mających na celu poszerzenie wiedzy na temat zagrożeń środowiska i jego ochrony, ochrony przyrody i ochrony zwierząt zorientowanych na podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców Człuchowa;
- 8) rewitalizacja,
- 9) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym.

7.7.2. Osiągnięte wskaźniki programu

Cele założone w „Programie współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z organizacjami pozarządowymi na 2025 rok” zostały zrealizowane.

Osiągnięto następujące wskaźniki:

- 1) liczba ogłoszonych otwartych konkursów: 3;

- 2) liczba ofert złożonych w otwartych konkursach: **78**;
- 3) liczba zawartych umów na realizację zadania publicznego: **53**;
- 4) liczba umów, które nie zostały zrealizowane (rozwiązane, zerwane lub unieważnione): **0**;
- 5) liczba organizacji, które zrezygnowały z dotacji przed podpisaniem umowy: **0**;
- 6) liczba umów zawarta w formie wsparcia: **52**;
- 7) liczba umów zawarta w formie powierzenia: **1**;
- 8) liczba umów zawarta na okres dłuższy niż rok: **0**;
- 9) liczba organizacji korzystających z dotacji ogółem: **37**;
- 10) liczba ofert złożonych w trybie małych dotacji: **15**;
- 11) liczba zawartych umów w trybie pozakonkursowym: **8**;
- 12) liczba organizacji korzystających z małych dotacji: **6**;
- 13) liczba organizacji korzystających z dotacji w Człuchowie po raz pierwszy: **4**;
- 14) liczba obszarów priorytetowych: **9**;
- 15) wysokość środków finansowych przekazanych w poszczególnych obszarach priorytetowych:
 - kultura fizyczna – **317 400,00 zł**,
 - kultura – **50 000,00 zł**,
 - zdrowie – **4 200,00 zł**,
 - przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom – **118 580,00 zł** (w tym **64 000,00 zł** na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci podczas wakacji),
 - bezpieczeństwo – **31 500,00 zł**,
 - ekologia – **4 200,00 zł**,
 - rewitalizacja – **0 zł**;
 - działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym – **0 zł**;
 - nauka, edukacja i wychowanie – **20 000,00 zł**;
- 16) wysokość budżetowych środków finansowych zaplanowanych na realizację programu współpracy: **547 300,00 zł**;
- 17) wysokość budżetowych środków finansowych przekazanych na realizację programu: **545 880,00 zł**;
- 18) wysokość środków finansowych przekazanych na małe dotacje: **32 880,00 zł**;
- 19) liczba zrealizowanych umów w ciągu roku, na które udzielono dotacji – **61**:
 - do 1 000 zł – **4**;
 - od 1 001 do 5 000 zł – **34**;
 - powyżej 5 001 zł – **23**;

20) zasięg działań organizacji w ramach realizacji zadania:

- lokalny – 52;
- ogólnopolski – 6 (Mistrzostwa Polski w Motocrossie, Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej, Lawendowy Jarmark Świętego Jakuba, Regaty żeglarskie, Memoriał Kajakowy, Pomorski Konkurs Piosenki Żeglarskiej);
- międzynarodowy – 3 (Polish Boogie Festival, Konkurs Piosenki Francuskiej, Mistrzostwa Świata w Wyścigach Smoczyc Łodzi).

8. REALIZACJA ZADAŃ ZLECONYCH PRZEZ URZĄD STANU CYWILNEGO

8.1. Zadania związane z rejestracją aktów stanu cywilnego

Urząd Stanu Cywilnego w Człuchowie w 2025 r. zarejestrował ogólnie 444 akty stanu cywilnego, w tym:

- 42 urodzenia (transkrypcje), w mieście zameldowano 48 noworodków – 20 dziewczynek i 28 chłopców,
- 105 małżeństw, w tym: 69 cywilnych, 19 konkordatowych i 17 transkrypcji,
- 297 zgonów, w tym: 150 aktów zgonu mieszkańców Miasta Człuchów (82 mężczyzn, 68 kobiet).

W zakresie merytorycznej działalności USC zrealizowano 10 594 czynności, w tym:

- przeniesiono 1 713 aktów stanu cywilnego z papierowych ksiąg stanu cywilnego do ogólnopolskiej elektronicznej bazy aktów stanu cywilnego,
- wydano 3 775 szt. aktów stanu cywilnego w odpowiedzi na 2 774 podania interesantów,
- dokonano 350 usunięć niezgodności i błędów w rejestrze PESEL,
- odnotowano 3 365 przypisków pod treścią aktu urodzenia, małżeństwa lub zgonu,
- dokonano 328 czynności związanych z wydaniem m.in. decyzji o zmianie imion i nazwisk, prostowaniem i uzupełnieniem aktów stanu cywilnego, zaświadczeń do ślubów konkordatowych, zaświadczeń o stanie cywilnym i zezwoleń na ślub poza granicami naszego państwa,
- rozpatrzono pozytywnie 70 wniosków dotyczących transkrypcji aktów sporządzonych za granicą i wpisanych do bazy aktów stanu cywilnego w Polsce,
- przyjęto 20 wniosków dotyczących organizacji uroczystości jubileuszowych z okazji długoletniego pożycia małżeńskiego mieszkańców miasta i gminy Człuchów,

- dodano **472** wzmianki zmieniające treść aktów stanu cywilnego na wniosek sądów i innych urzędów stanu cywilnego dotyczących: rozwodów, przysposobień dzieci, ustaleń lub zaprzeczeń ojcostwa, oświadczeń o powrocie rozwiedzionych małżonków do nazwisk noszonych przed ślubem oraz wzmianki dotyczące uznań wyroków sądów zagranicznych,
- rozpatrzono **20** decyzji w sprawie zmiany imienia lub nazwiska,
- przyjęto **37** wniosków w sprawie wypłaty jednorazowego świadczenia finansowego z tytułu urodzenia się dziecka osobom zamieszkałym na terenie Człuchowa, wypłacono **36** świadczeń.

8.2. Ewidencja ludności i dowody osobiste

W zakresie ewidencji ludności i dowodów osobistych zrealizowano **5 263** czynności, w tym:

- wydano **1 951** nowych dowodów osobistych w urzędzie i **273** poza urzędem na terenie całego powiatu człuchowskiego,
- przyjęto **223** zgłoszenia o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego,
- unieważniono **71** dowodów osobistych w Rejestrze Dowodów Osobistych,
- dokonano **958** czynności związanych z zameldowaniem, wymeldowaniem, zgłoszeniem wyjazdu na pobyt stały lub czasowy, zgłoszeniem powrotu z pobytu czasowego,
- nadano **31** numerów PESEL i dodatkowo **93** numery PESEL dla obywateli Ukrainy w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy,
- rozpatrzono **15** decyzji w sprawach meldunkowych,
- wydano **712** zaświadczeń zawierających wykaz danych osoby, której wniosek dotyczy z ewidencji ludności oraz udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych,
- rozpatrzono **257** wnioski o udostępnienie danych z rejestru PESEL, Rejestru Mieszkańców, Rejestru Zamieszkania Cudzoziemców, Rejestru Dowodów Osobistych i dokumentacji związanej z dowodami osobistymi,
- wydano **7** decyzji o odmowie udostępnienia danych osobowych oraz decyzji o odmowie udostępnienia danych osobowych z Rejestru Dowodów Osobistych,
- usunięto **660** niezgodności w rejestrze mieszkańców miasta,
- przyjęto **128** wniosków dotyczących zastrzeżenia numeru PESEL,
- przyjęto **157** wniosków dotyczących cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL.

9. REALIZACJA BUDŻETU OBYWATELSKIEGO

Zwiększenie udziału mieszkańców Człuchowa w proces decydowania o sprawach dotyczących ich najbliższego otoczenia jest realizowane m.in. poprzez utworzenie Człuchowskiego Budżetu Obywatelskiego. Uchwałą Nr XLII.354.2022 RM z dnia 30 czerwca 2022 r. określono zasady budżetu obywatelskiego w Człuchowie, a zarządzeniem Nr 0050.17.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 10 lutego 2025 r. w sprawie wprowadzenia budżetu obywatelskiego Gminy Miejskiej Człuchów na 2025 r. określono kwoty, terminy oraz wzór wniosku o ujęcie przedsięwzięcia w Człuchowskim Budżecie Obywatelskim 2025, listę poparcia projektu i kartę oceny wniosku.

9.1. Zasady składania wniosków i ich ocena

Na zadania realizowane z budżetu obywatelskiego w 2025 r. zaplanowano kwotę **150 tys. zł**. Jedno zadanie mogło być dofinansowane maksymalnie kwotą 75 tys. zł. Przedsięwzięcia mogły być zgłaszane przez osoby zamieszkujące w Człuchowie. Jedna osoba mogła złożyć tylko jeden wniosek i mógł on dotyczyć spraw dotyczących zadań własnych gminy w zakresie inwestycji. Propozycje przedsięwzięć należało zgłaszać na przygotowanym formularzu wniosku do UM w terminie od 17 lutego do 17 marca 2025 r. Niezbędne było dołączenie listy z podpisami co najmniej 15 osób popierających daną propozycję. W wyznaczonym terminie wpłynęło **13 wniosków**, na łączną kwotę **717 503,06 zł**. Listę wniosków wraz z przewidywanymi kosztami i proponowaną lokalizacją inwestycji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Lista wniosków o ujęcie zadania w Człuchowskim Budżecie Obywatelskim 2025 Gminy Miejskiej Człuchów.

Lp.	Nazwa zadania i zakres przedmiotowy	Miejsce realizacji	Przewidywana wartość [zł]
1	Wodne atrakcje rekreacyjne Zakup i udostępnienie wodnych atrakcji – boiska do piłki siatkowej wodnej i wspinaczkowej góry lodowej	plaża nad jez. Rychnowskim, al. Wojska Polskiego 62	54 500,00
2	Rewitalizacja przystani jachtowej. Pomost pływający na jeziorze Rychnowskim z możliwością cumowania łodzi Remont istniejącego pomostu pływającego i odtworzenie stanu pierwotnego obiektu z lekkich pomostów na pływakach oraz poszerzenie zejścia z nadbrzeża na trap	Yacht Klub Człuchów, al. Wojska Polskiego 62	74 993,00
3	Remont części wjazdu o nawierzchni asfaltowej do nieruchomości położonych przy ul. Wojska Polskiego 27 i ul. Wojska Polskiego 27a, który stanowi jednocześnie element części drogi publicznej al. Wojska Polskiego w Człuchowie Remont asfaltowej części wjazdu do nieruchomości	działka 44, przy ul. Wojska Polskiego 27 i 27a	16 813,53

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ CZŁUCHÓW
W ROKU 2025

4	Utwardzenie kostką brukową wspólnego wjazdu do nieruchomości położonych w Człuchowie przy ul. Wojska Polskiego 47 i ul. Wojska Polskiego 49 oraz remont istniejących wzdłuż budynków chodników Remont wjazdu i chodników	działki 3/2 i 8/2, al. Wojska Polskiego 47 i 49	72 747,92
5	Boisko do gry w bule Budowa boiska do gry w bule, montaż ławek, kosza, tablicy informacyjnej, nasadzeń	działka 2/18, OSiR, al. Wojska Polskiego 64	36 800,00
6	Zagospodarowanie terenu przed Przedszkolem Miejskim im. Jacka i Agatki Zagospodarowanie terenu przed przedszkolem: ogrodzenie, roślinność w donicach betonowych	Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki, ul. Sobieskiego 7	31 760,00
7	Wykop „kreta” z Piastem – wykonanie boiska treningowego Wykonanie boiska treningowego trawiastego, doprowadzenie punktu czerpania wody i wykonanie instalacji elektrycznej	ul. Szkolna 1, teren OSiR	75 000,00
8	Tenisowy Człuchów Budowa zaplecza socjalno-magazynowego o pow. 70m ² oraz zagospodarowanie terenu wokół	ul. Szkolna 1, teren OSiR	75 000,00
9	Prezentacja historii miejsc i obiektów w Człuchowie poprzez zakup i montaż 20 stelaży ekspozycyjnych wraz z wydrukami oraz odnowienie istniejących tablic w Lasku Luizy Zakup stelaży ekspozycyjnych i wymiana tablic	teren miasta – do uzgodnienia	51 700,00
10	Zagospodarowanie działki nr 1098 jako zaplecza terenów sportowo-rekreacyjnych przy ulicy Kamiennej w Człuchowie Zagospodarowanie terenu z przeznaczeniem na organizację różnych imprez	działka nr 1098, ul. Kamienna	63 200,00
11	Przyjazna przestrzeń przy Jedyńce (etap I) Stworzenie wspólnej przestrzeni rekreacyjno-edukacyjnej z ławkami, tablicami i zielenią	plac przy Szkole Podstawowej nr 1, ul. Średnia 4a	74 988,61
12	Największy mural w Człuchowie na plaży miejskiej Wykonanie muralu na hangarach na kajaki, łódzie, sprzęt	plaża nad jez. Rychnowskim, al. Wojska Polskiego 62	75 000,00
13	Rowerowy lepszy Człuchów Obniżenie zbyt wysokich krawężników na przejazdach rowerowych	teren miasta: przejścia przy rondzie Jana Pawła II, ul. Sienkiewicza, skrzyżowanie ul. Jerzego z Dąbrowy z al. Jana Pawła II, wejście na kładkę do Lasku Luizy	15 000,00
Razem			717 503,06

Źródło: oprac. wł. UM.

Po przeprowadzeniu analizy złożonych wniosków pod względem formalno-prawnym, praktycznej możliwości realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do planowanych zadań gminy, a także możliwości finansowych i technicznych, wyłoniono 9, które miały zostać poddane pod głosowanie mieszkańców. Jednak po rozpatrzeniu odwołania do Komisji Planowania, Budżetu i Infrastruktury Miejskiej RM, do którego komisja się przychyliła, ostatecznie pod głosowanie zostało poddanych **10 propozycji**.

Rysunek 9. Plakat zachęcający do wzięcia udziału w głosowaniu.

 Człuchowski Budżet Obywatelski 2025

ZADANIA:

1. Boisko do gry w bule - plaża OSiR
2. Największy mural w Człuchowie na plaży miejskiej
3. Prezentacja historii miejsc i obiektów w Człuchowie poprzez zakup i montaż 20 stelaży ekspozycyjnych wraz z wydrukami oraz odnowienie istniejących tablic w Lasku Luizy
4. Przyjazna przestrzeń przy Jedynce (etap I) - ul. Średnia 4a
5. Remont części wjazdu o nawierzchni asfaltowej do nieruchomości położonych przy al. Wojska Polskiego 27 i al. Wojska Polskiego 27a, który stanowi jednocześnie element części drogi publicznej al. Wojska Polskiego
6. Rewitalizacja przystani jachtowej. Pomost pływający na jeziorze Rychnowskim z możliwością cumowania łodzi
7. Tenisowy Człuchów - OSiR ul. Szkolna
8. Utwardzenie kostką brukową wspólnego wjazdu do nieruchomości położonych w Człuchowie przy al. Wojska Polskiego 47 i al. Wojska Polskiego 49 oraz remont istniejących wzdłuż budynków chodników
9. Wykop „kreta” z Piastem – wykonanie boiska treningowego - OSiR ul. Szkolna
10. Zagospodarowanie terenu przed Przedszkolem Miejskim im. Jacka i Agatki

GŁOSOWANIE
11 MAJA 2025 r. w godz. 8:00 - 19:00
URZĄD MIEJSKI W CZŁUCHOWIE

Źródło: materiały promocyjne UM.

9.2. Wybór przedsięwzięć do realizacji

Termin głosowania nad wyborem zadań wyznaczono zarządzeniem Nr 0050.56.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 6 maja 2025 r. na dzień **11 maja 2025 r. w godz. od 8 do 19**. Każdy mieszkaniec mógł oddać tylko jeden głos na realizację wybranego przedsięwzięcia.

W głosowaniu udział wzięło **1 336 mieszkańców**, tylko jeden głos był nieważny. Frekwencja wyniosła **11,38%**. Na poszczególne projekty oddano następujące liczby głosów ważnych:

Tabela 11. Liczba oddanych głosów na poszczególne propozycje złożone do Człuchowskiego Budżetu Obywatelskiego 2025.

Lp.	Nazwa/tytuł zadania	Liczba głosów
1	Boisko do gry w bule	78
2	Największy mural w Człuchowie na plaży miejskiej	57
3	Prezentacja historii miejsc i obiektów w Człuchowie poprzez zakup i montaż 20 stelaży ekspozycyjnych wraz z wydrukami oraz odnowienie istniejących tablic w Lasku Luizy	74
4	Przyjazna przestrzeń przy Jedyńce (etap I)	153
5	Remont części wjazdu o nawierzchni asfaltowej do nieruchomości położonych przy ul. Wojska Polskiego 27 i ul. Wojska Polskiego 27a, który stanowi jednocześnie element części drogi publicznej al. Wojska Polskiego w Człuchowie	35
6	Rewitalizacja przystani jachtowej. Pomost pływający na Jeziorze Rychnowskim z możliwością cumowania łodzi	220
7	Tenisowy Człuchów	277
8	Utwardzenie kostką brukową wspólnego wjazdu do nieruchomości położonych w Człuchowie przy ul. Wojska Polskiego 47 i ul. Wojska Polskiego 49 oraz remont istniejących wzdłuż budynków chodników	19
9	Wykop „kreta” z Piastem – wykonanie boiska treningowego	335
10	Zagospodarowanie terenu przed Przedszkolem Miejskim im. Jacka i Agatki	87
Głosy ważne razem		1335
Głosy nieważne razem		1
Łączna suma wszystkich oddanych głosów		1336

Źródło: oprac. wł. UM.

Do realizacji wybrano **два projekty**, które otrzymały największą liczbę głosów:

- projekt nr 7: **Tenisowy Człuchów**,
- projekt nr 9: **Wykop „kreta” z Piastem – wykonanie boiska treningowego**.

9.3. Realizacja wybranych zadań

Prace budowlane przy realizacji inwestycji wybranych przez mieszkańców w ramach Człuchowskiego Budżetu Obywatelskiego 2025, zgodnie z planem zakończyły się jeszcze przed końcem roku. Dwa wybrane zadania kosztowały łącznie blisko 150 tys. zł, po 75 tys. zł każda, i dotyczyły modernizacji infrastruktury sportowej przy ul. Szkolnej.

Pierwszym z nich była budowa boiska treningowego trawiastego, które powstało w miejscu istniejącego wcześniej obiektu, którego zdegradowana nawierzchnia nie pozwalała na bezpieczne użytkowanie. W ramach realizacji inwestycji teren został uporządkowany i wyrównany, a murawę obsiano nową trawą, co przywróciło funkcjonalność i bezpieczeństwo obiektu. Drugim zadaniem była budowa szatni przy kortach tenisowych. Obiekt został wzniesiony w całości.

Fot. 1 i 2. Zadanie „Tenisowy Człuchów” po realizacji.

Źródło: archiwum UM.

Fot. 3 i 4. Boisko treningowe w trakcie i po realizacji inwestycji.

Źródło: archiwum UM.

Realizacja obu przedsięwzięć wpisuje się w konsekwentny rozwój lokalnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, odpowiadając na potrzeby mieszkańców oraz poprawiając warunki do aktywności fizycznej w mieście.

10. SPÓŁKI KOMUNALNE

Gmina Miejska Człuchów posiada 100% udziałów we własnej spółce – Przedsiębiorstwie Komunalnym Sp. z o.o., a także udziały w trzech innych spółkach:

- Zakładzie Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór,
- Pomorskim Regionalnym Funduszu Poręczeń Kredytowych w Gdańsku,
- Społecznej Inicjatywie Mieszkaniowej KZN – Pomorze w Malborku.

10.1. Udziały miasta w spółkach komunalnych

Gmina Miejska Człuchów w 2025 r. niezmiennie posiadała udziały w czterech spółkach komunalnych. Wszystkie prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Są to:

- **Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.** z siedzibą w Człuchowie – dane i informacje w rozdziale 10.2.
- **Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór Sp. z o.o.** z siedzibą w Nowym Dworze koło Angowic w gminie Chojnice – spółka utworzona w grudniu 2008 r. na podstawie porozumienia komunalnego pomiędzy gminami: Miejską Chojnice, Chojnice, Czersk, Brusy, Konarzyny, Człuchów, Miejską Człuchów, Czarne, Debrzno i Przechlewo, w celu realizacji obowiązkowych zadań własnych gmin związanych z zapewnieniem zasad ochrony środowiska naturalnego oraz osiągnięcia celów polityki ekologicznej państwa;
- **Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.** z siedzibą w Gdańsku – instytucja finansowa, która powstała w 2001 r. w ramach realizacji strategii rozwoju województwa, jest instytucją Samorządu Województwa Pomorskiego i największym funduszem poręczeniowym na Pomorzu; celem działania funduszu jest wspieranie przedsiębiorców z segmentu msp w zakresie zwiększania dostępności do zewnętrznych źródeł finansowania, poprzez udzielanie poręczeń kredytów, pożyczek, leasingów i wadium przetargowych;
- **Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa Krajowy Zasób Nieruchomości – Pomorze Sp. z o.o.** z siedzibą w Malborku – spółka, która została założona 28 września 2021 r. w Malborku przez 19 pomorskich samorządów oraz Krajowy Zasób Nieruchomości; udziałowcami zostały: Malbork, Kępcice, Człuchów, Pelplin, Kobylnica, Dzierzgoń, Czersk, Kościerzyna, Cedry Wielkie, Prabuty, Stary Dzierzgoń, Miłoradz, Kolbudy, Suchy Dąb, Gniew, Nowy Staw, Trąbki Wielkie, Pruszcz Gdański, Pszczółki oraz Krajowy Zasób Nieruchomości; podstawowym przedmiotem jej działalności jest budowanie domów mieszkalnych oraz ich eksploatacja na zasadach najmu zgodnie z przepisami ustawy o SIM.

Udział miasta w strukturze własności powyższych podmiotów jest zróżnicowany. Stan wartości miasta w wymienionych powyżej podmiotach w 2025 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zestawienie finansowego majątku trwałego Urzędu Miejskiego w Człuchowie w latach 2023–2025.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan wartości 31.12.2023 [zł]	Stan wartości 31.12.2024 [zł]	Stan wartości 31.12.2025 [zł]
I	W spółkach utworzonych przez Gminę:	20 840 200,00	20 840 200,00	20 840 200,00
1.	Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie	20 840 200,00	20 840 200,00	20 840 200,00
II	W innych podmiotach:	5 672 900,00	8 579 750,00	8 579 750,00
1.	Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór Sp. z o.o.	1 126 300,00	1 126 300,00	1 126 300,00
2.	Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Gdańsku	30 000,00	30 000,00	30 000,00
3.	Spółeczna Inicjatywa Mieszkaniowa Krajowy Zasób Nieruchomości – Pomorze Sp. z o.o. w Malborku	4 516 600,00	7 423 450,00	7 423 450,00
Ogółem (I+II)		26 513 100,00	29 419 950,00	29 419 950,00

Źródło: dane UM.

10.2. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie

Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o. w Człuchowie to spółka utworzona 1 lipca 1997 r. z przekształcenia Rejonowego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 679), przedmiotem działania spółki jest m.in.: zaopatrywanie mieszkańców w energię ciepłą i ciepłą wodę użytkową, odbiór i oczyszczanie ścieków, wywóz odpadów komunalnych, obsługa nieruchomości.

Zarząd spółki tworzą dwie osoby:

- prezes – mgr inż. Helena Diakun,
- zastępca prezesa – mgr inż. Małgorzata Kulińska.

Spółka zarejestrowana jest w Sądzie Rejonowym w Gdańsku VIII Wydział Gospodarczy pod nr KRS 0000176774. Kapitał zakładowy spółki wynosi **20 840 200 zł**. Wszystkie udziały w spółce należą do Gminy Miejskiej Człuchów.

Spółka realizuje działalność statutową poprzez **6** wyodrębnionych organizacyjnie **zakładów**, a mianowicie:

- Zakład Energetyki Ciepłej (ZEC),
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji (ZWik),
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej (ZGM),
- Zakład Oczyszczania Miasta (ZOM),
- Zakład Zieleni,
- Zakład Pogrzebowy.

Zatrudnienie na ostatni dzień 2025 r. wynosiło **109 osób**, w 2024 r. – 114 osób, w 2023 r. – 112.

Dane księgowo–finansowe spółki na koniec roku 2023, 2024 i 2025 r. oraz ich zmianę w roku 2025 w stosunku do roku 2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Dane księgowo–finansowe Przedsiębiorstwa Komunalnego w latach 2023–2025, ze zmianą rok do roku.

Zakres danych	Stan na dzień 31.12.2023 [zł]	Stan na dzień 31.12.2024 [zł]	Stan na dzień 31.12.2025 [zł]	Zmiana rok 2025 do 2024 [%]
Majątek trwały	33 554 275,82	33 054 844,11	36 723 873,11	111,10
Majątek obrotowy	21 413 122,49	27 993 002,14	34 437 330,33	123,02
– w tym: zapasy	1 368 237,44	1 942 601,84	1 261 501,88	64,94
Struktura majątkowa	54 967 398,31	61 047 846,25	71 161 203,44	116,57
Kapitał podstawowy	20 840 200,00	20 840 200,00	20 840 200,00	100,00
Kapitał zapasowy	10 709 970,00	14 909 970,00	19 409 970,00	130,18
Kapitały własne	31 550 170,00	35 750 170,00	40 250 170,00	112,59
Przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	33 917 530,98	31 434 699,47	30 587 259,47	97,30
Pozostałe przychody operacyjne	4 221 586,54	2 718 384,77	2 423 778,04	89,16
Przychody finansowe	196 374,21	270 025,54	311 557,34	115,38
Przychody	38 335 491,73	34 423 109,78	33 322 594,85	96,80

Źródło: Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie.

W ciągu całego 2025 r. spółka poniosła nakłady na zwiększenie majątku w kwocie **7 133 533,60 zł**. Realizowane i zakończone inwestycje przedstawia tabela poniżej.

Tabela 14. Realizowane przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w 2025 r. inwestycje i projekty – zakończone oraz w trakcie realizacji.

Lp.	Nazwa środka trwałego	Wartość [zł]
1.	UPS Fujitsu PY LI 3kVA/2,7	7 726,68
2.	Technologiczny system do automatycznego sterowania pomp – modernizacja	74 981,73
3.	Przyłącze c.o. wysokoparametrowe do budynku Al. Lawendowa 1281/1	26 372,81
4.	Winda pogrzebowa do urn	4 500,00
5.	Przyłącze c.o. wysokoparametrowe do budynku Al. Lawendowa 1080/66	20 929,70
6.	Licencja Microsoft ESD Windows	3 196,00
7.	Pompa stacyjna	90 702,37
8.	Monitoring kamer ZEC– modernizacja	11 937,53
9.	Ubijak wibracyjny WEBER	7 499,00

10.	Laptop Latitude 3550 Win 11 Pro	4 398,88
11.	Laptop Latitude 3550 Win 11 Pro	4 398,88
12.	Węzeł wymiennikowni c.o. /c.w. Witosa – modernizacja	27 135,19
13.	Serwer DELL R740 R640 MD1400	32 010,73
14.	Klimatyzator	5 050,00
15.	Zestaw komputerowy z monitorem	1 538,00
16.	Sieć ciepłownicza wysokoparametrowa ul. Średnia	285 107,91
17.	Kocioł wodny KR-1-modernizacja	335 255,02
18.	Urządzenie rozruchowe Booster	2 256,10
19.	Sieć ciepłownicza wysokoparametrowa ul. Średnia – Al. Wyszyńskiego	616 035,78
20.	Odźwiżacz kotła wodnego	29 460,68
21.	Odźwiżacz kotła WR 2,5	29 402,94
Razem inwestycje zakończone		1 619 895,93
1.	Sieć wodociągowa ul. Koziola	12 307,14
2.	Modernizacja studni głębinowej nr 5	26 999,05
3.	Przyłącze c.o. wysokoparametrowe do budynku Pl. Wolności dz. 18/8,18/21/,81,21/6	3 500,00
4.	Węzeł ciepły w budynku pl. Wolności 18/8, 18/21, 81, 21/6	3 400,00
5.	Budowa i przebudowa sieci wodociągowej ul. Królewska–Rynek	92 472,85
6.	Odwiert studni ujęcie wody	184 010,79
7.	Sieć ciepłownicza wysokoparametrowa ul. Królewska–Krótka–Krzyżowa 2	9 864,00
8.	Zdalny odczyt liczników zwiększenie wartości	12 004,20
9.	Monitoring węzłów ciepłych	3 385,80
10.	Sieć wodociągowa ul. Berenta	62 349,33
11.	Sieć wodociągowa ul. Azaliowa	14 036,82
12.	Sieć wodociągowa ul. Koszalińska – Al. Jana Pawła II	8 700,00
13.	Przyłącze c.o. niskoparametrowe do budynku ul. Szczecińska 30	3 750,00
14.	Sieć wodociągowa ul. Łąkowa – Jeziorańskiego	147 623,44
15.	Modernizacja składu żużlu KR-1	1 933,03
16.	Przebudowa sieci wodociągowej ul. Jacka i Agatki	19 721,38
17.	Modernizacja budynku warsztatowo socjalnego	6 500,00
18.	Sieć wodociągowa ul. Kloskowskiego	37 665,39
19.	Sieć wodociągowa ul. Jakubowskiego	7 341,15
20.	Modernizacja przepompowni ścieków ul. Garbarska	7 501 509,17
21.	Sieć wodociągowa ul. Przemysłowa	46 470,42
22.	Sieć wodociągowa ul. Traugutta	121 799,18
23.	Sieć kanalizacyjno-sanitarna ul. Traugutta	144 237,10
24.	Samochód Ford Transit	161 400,00
Razem inwestycje niezakończone		8 632 980,24
Ogółem		10 252 876,17

Źródło: Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie.

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ CZŁUCHÓW
W ROKU 2025

Na dzień 31 grudnia 2025 r. spółka posiadała **47 pojazdów** oraz **11 sztuk** innego rodzaju sprzętu wg poniższych zestawień.

Tabela 15. Zestawienie pojazdów Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Człuchowie.

Lp.	Zakład	Nr rejestr.	Rodzaj pojazdu	Rok produkcji	Marka pojazdu	Typ, model pojazdu
1	Zakład Zieleni	SLK 9666	ciężarowy do 3,5 t	1997	Mercedes	BENZ
2	ZWiK	GCZ CM11	osobowy	2010	Peugeot	PARTNER
3	ZOM	GKA 678 A	ciężarowy do 3,5 t	1999	LUBLIN	33352/1
4	ZOM (Akcja Zimowa)	GCZ J595	cięż. pow. 3,5 t	1986	STAR	3W/200
5	ZOM	GKA 430A	cięż. pow. 3,5 t	1986	STAR	A 200
6	ZWiK	GCZ 43FT	ciągnik rolniczy	1975	URSUS	C-355
7	ZOM	GCZ 24 FT	ciągnik rolniczy	1979	URSUS	C-360
8	Zakład Zieleni	GCZ E481	ciągnik rolniczy	1972	URSUS	C-355
9	ZOM	GCZ E129	ciągnik rolniczy	1972	URSUS	C-355
10	ZWiK	SLJ 0802	przyczepa	1996	P-PA	HD-100
11	ZWiK	SLJ 0987	przyczepa	1997	P-PA	SAM BM
12	ZWiK	GCZ C657	przyczepa	1996	P-PA	D-734/M
13	ZWiK	SLJ 0934	przyczepa	1998	P-PA	PA-35A
14	ZOM	GCZ 40NK	specjalny	2002	V0IV0 fl6	FL 6
15	Zakład Pogrzebowy	GCZ V400	specjalny	2004	Mercedes	BENZ
16	ZGM	GCZ 72HR	ciężarowy do 3,5 t	1995	Volkswagen	Transporter
17	ZWiK	GCZ 09CS	ciężarowy do 3,5 t	1997	Volkswagen	Transporter
18	ZOM (Akcja Zimowa)	GCZ H757	cięż. pow. 3,5 t	1989	STAR	3W/200
19	ZOM	GCZ X549	cięż. pow. 3,5 t	1988	STAR	200
20	ZOM	GCZ S280	cięż. pow. 3,5 t	1994	MAN	18222
21	ZOM	GCZ 56JW	cięż. pow. 3,5 t	2008	DAF	CF6X2/SM
22	ZEC	brak	koparka, ładowarka	2007	Koparko – ładowarka	Lb-95B
23	ZWiK	GCZ E045	ciągnik rolniczy	2000	URSUS	5314
24	ZOM	GCZ C180	przyczepa	1999	P-PA	T-169/1
25	ZOM	GCZ CL18	cięż. pow. 3,5 t	2015	MITSUBISHI	CARTER FUSO 7C18
26	ZWiK	GCZ Y737	przyczepa	2006	P-PA	T-041
27	ZWiK	brak	koparka, ładowarka	2008	Koparko – ładowarka	LB 90B-4PT
28	ZWiK	GCZ 55MX	przyczepa	2007	P-PA	warfama
29	ZEC	GCZ 60NM	ciężarowy do 3,5 t	2001	Volkswagen	Transporter

30	Zakład Pogrzebowy	GCZ 21NN	specjalny	2010	Volkswagen	Transporter
31	ZWiK	GCZ 52RS	specjalny	2011	DAF	LF/DCK
32	ZWiK	GCZ 34TX	ciągnik rolniczy	2012	Zetor	Forterra
33	Zakład Zieleni	GCZ 23TK	ciężarowy do 3,5 t	2006	Volkswagen	Transporter
34	ZOM	GCZ 46WG	cięż. pow. 3,5 t	2013	DAF	FAGCF75310L
35	ZEC	GCZ JN28	osobowy	2015	DACIA	DOKKER
36	ZOM	GCZ KP44	cięż. pow. 3,5 t	2005	DAF	FA LF55.180E
37	ZOM	GCZ HH36	cięż. pow. 3,5 t	2008	MAN	TGL 7.180
38	ZOM	GCZ VG28	cięż. pow. 3,5 t	2013	VOLVO	FE
39	Zakład Pogrzebowy	GCZ UW99	ciężarowy do 3,5 t	2020	OPEL	VIVARO
40	ZWiK	brak	wolnobieżny	2018	MANITOU	T737130PS
41	ZEC	GCZ ME68	cięż. pow. 3,5 t	2008	Mercedes	BENZ/ATEGO
42	ZOM	GCZ TV40	przewóz kontenerów	2011	Mercedes	Actros1832
43	Zarząd	GCZ XF16	ciężarowy do 3,5 t	2014	Renault	VAV Kangoo
44	ZOM (Akcja Zimowa)	GCZ 06052	specjalny	2002	RENAULT/Kerax	
45	ZWiK	SLK 3113	ciągnik rolniczy	1993	OSTRÓWEK	KT-0162
46	ZOM	brak	wolnobieżny	2013	ZAMIATARKA	CX-201
47	ZWiK	brak	agregat prądotwórczy	1972	zespół spalin.- elektryczny	

Źródło: Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie.

Tabela 16. Zestawienie pozostałego sprzętu Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Człuchowie.

Lp.	Zakład	Rodzaj pojazdu	Rok produkcji	Typ, model pojazdu
1	ZEC	spych gąsienicowy	1991	T-130
2	ZEC	spych gąsienicowy	1989	DT
3	ZOM (Akcja Zimowa)	piaskarka uliczna, jednoosiowa	2005	RCW-3
4	ZWiK	WUKO na podwoziu jednoosiowym	1995	
5	Zakład Zieleni	kosiarka samobieźna		M145-97T
6	Zakład Zieleni	kosiarka samobieźna		R124TC
7	Zakład Zieleni	kosiarka samobieźna		R124TC
8	Zakład Zieleni	kosiarka samobieźna		R124TC
9	PSZOK + Akcja Zima	kosiarka samobieźna		RIDER 216T
10	ZWiK Oczyszczalnia	kosiarka samobieźna		RIDER P524
11	Zakład Pogrzebowy Cmentarz	kosiarka samobieźna		RIDER R213C

Źródło: Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie.

11. JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE GMINY MIEJSKIEJ CZŁUCHÓW

W Gminie Miejskiej Człuchów w 2025 r. funkcjonowały trzy rodzaje jednostek organizacyjnych:

- 5 jednostek budżetowych (SP nr 1, Przedszkole Miejskie, Żłobek Miejski, MOPS, ŚDS),
- 1 samorządowy zakład budżetowy (OSiR),
- 3 instytucje kultury (MDK, MBP, Muzeum Regionalne).

11.1. Jednostki budżetowe

11.1.1. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie

Gmina Miejska Człuchów jest organem prowadzącym dla jednej szkoły podstawowej, tj. dla Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi. Raport obejmuje dwa lata szkolne.

W r.szk. 2024/2025 naukę rozpoczęło **588** uczniów (w tym 16 uczniów w oddziale przedszkolnym – stan na 30 września 2024 r. w SIO). Pobierali naukę w **28 oddziałach** (w tym 2 integracyjnych oraz w 1 oddziale przedszkolnym). Utworzone zostały **trzy klasy** pierwsze. Zatrudnionych było **63** nauczycieli.

Nauczyciele wg stopnia awansu:

- dyplomowani – 52,
- mianowani – 6,
- początkujący – 5.

W r.szk. 2025/2026 (wg SIO na dzień 30 września 2025 r.) do szkoły uczęszczało **547** uczniów klas I–VIII. Pobierali naukę w **26 oddziałach** (w tym 2 oddziałach integracyjnych). Utworzone zostały **trzy klasy** pierwsze. W szkole zatrudnionych jest **62** nauczycieli (w tym 53 pełnozatrudnionych).

Nauczyciele wg stopnia awansu:

- dyplomowani – 46,
- mianowani – 9,
- początkujący – 6.

SP nr 1 mieści się w jednym budynku położonym przy ul. Średniej 4a, w którym znajdują się 33 sale lekcyjne, w tym 2 pracownie komputerowe, 1 pracownia do zajęć technicznych i 1 pracownia do nauki języka angielskiego, sale do zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, rewalidacyjnych, świetlice (trzy sale), biblioteka szkolna.

Do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego wykorzystywane są:

- sala gimnastyczna duża,
- sala gimnastyczna mała,

- sala do zajęć gimnastyki korekcyjnej,
- hala sportowa przy ul. Szkolnej 3 – do końca r.szk. 2024/2025,
- hala sportowa przy ul. Średniej 4a – od początku r.szk. 2025/2026.

Tabela 17. Liczba uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 na poszczególnych poziomach edukacyjnych w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 i 2025/2026.

poziom edukac.	liczba oddziałów			uczniów ogółem			w tym dziewcząt			w tym chłopców		
	2023/2024	2024/2025	2025/2026	2023/2024	2024/2025	2025/2026	2023/2024	2024/2025	2025/2026	2023/2024	2024/2025	2025/2026
0	1	1	0	17	17	0	9	8	0	8	9	0
I	4	3	3	87	72	55	46	25	20	41	47	35
II	4	4	3	75	86	76	28	46	28	47	40	48
III	3	4	4	61	77	79	25	27	43	36	50	36
IV	3	3	4	67	58	75	29	24	26	38	34	49
V	3	3	3	69	63	62	41	26	27	28	37	35
VI	3	3	3	67	66	62	28	39	26	39	27	36
VII	4	3	3	77	73	66	39	30	41	38	43	25
VIII	3	4	3	57	76	72	30	40	31	27	36	41
Razem	28	28	26	577	588	547	274	265	242	302	323	305

Źródło: sprawozdania SP nr 1 dot. ww. lat szkolnych.

W 2025 r. zmodernizowano kolejne elementy bazy szkoły. Przeprowadzono m.in.:

- remont sali nr 1 i sali nr 31,
- bieżące naprawy instalacji hydraulicznej,
- renowację drewnianych ławek na placu przed szkołą,
- odnowienie podjazdu dla niepełnosprawnych,
- naprawę instalacji odgromowej budynku,
- malowanie lamperii w korytarzu przy sali gimnastycznej,
- przystosowanie toalety do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Na usługi remontowe szkoła przeznaczyła w 2025 r.: 120 707,55 zł, na tę kwotę składają się następujące koszty:

- remont dużej sali gimnastycznej – 86 586,98 zł,
- awaria instalacji wodociągowej – 12 371,18 zł,
- naprawa instalacji elektrycznej – 1 500,00 zł,
- prace remontowo-malarskie pozostałe – 20 249,39 zł.

11.1.2. Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie

Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie, dla którego organem prowadzącym jest Gmina Miejska Człuchów, funkcjonowało od roku szkolnego 2024/2025 w dwóch budynkach przy ul. Jacka i Agatki 5 oraz ul. Sobieskiego 7. Placówka zapewniała opiekę dzieciom w wieku od 3 do 6 lat w 10 oddziałach przedszkolnych,

w tym dwóch grupach sześciolatków. W r.szk. 2024/2025 r. do przedszkola uczęszczało **245** dzieci do **10 grup** wiekowych od 3 do 6 lat. W r.szk. 2025/2026 wg SIO do przedszkola uczęszczało **252** dzieci do **10 grup** wiekowych.

Przedszkole realizuje pięciogodzinną podstawę programową w godzinach od 8:00 do 13:00 oraz działania wynikające z kierunków polityki oświatowej państwa, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji prozdrowotnej, aktywności ruchowej, edukacji obywatelskiej i bezpieczeństwa. Przedszkole zapewnia stałą opiekę dzieciom w godzinach 6.30 do 16.30. Grupy przedszkolne podzielone są według zbliżonego wieku dzieci. Każdą grupą wiekową opiekuje się dwoje nauczycieli i pomoc nauczyciela, w grupach 3-latków dodatkowo niania.

W r.szk. 2024/25 w placówce zatrudnionych było **12 nauczycieli**, w tym: 1 bez stopnia awansu, 1 początkujący, 3 mianowanych oraz 7 nauczycieli dyplomowanych, od września 2025 r. zatrudnionych jest **18 nauczycieli**, w tym: 7 początkujących, 3 nauczycieli mianowanych oraz 7 nauczycieli dyplomowanych. Ponadto w przedszkolu zatrudniony jest pedagog specjalny, który prowadzi systematyczne zajęcia z dziećmi.

Pomocą psychologiczno-pedagogiczną objęte zostały dzieci, u których stwierdzono problemy lub niedociągnięcia. Zajęcia te odbywają się w dwóch grupach: dla dzieci wymagających usprawnienia w zakresie grafomotoryki oraz koncentracji uwagi. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna i logopedyczna udzielana przez nauczycieli specjalistów tj. logopedę i terapeutę oraz pedagoga specjalnego odbywała się w toku bieżącej pracy według grupowych programów terapii, które były na bieżąco modyfikowane i dostosowywane do możliwości dzieci.

Zajęcia dydaktyczne prowadzone są systematycznie według miesięcznych planów pracy opracowywanych przez nauczycieli. Dzieci chętnie korzystają z różnych form aktywności ruchowej, jak np. pobyt na placu zabaw, spacer, wycieczki do parku. W 2025 r. dzieci uczestniczyły w licznych zajęciach sportowych, prozdrowotnych i profilaktycznych, a także spotkaniach z przedstawicielami służb mundurowych, ratownictwa medycznego oraz instytucji lokalnych. Panie systematycznie dbają o bezpieczeństwo dzieci, prowadzą zajęcia dzięki którym dzieci nabywają umiejętność zachowania się w sytuacjach zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu. Rozwijają umiejętności doceniania wzajemnej pomocy, pozytywnego patrzenia na siebie itp.

W przedszkolu zostały wdrożone „Standardy Ochrony Małoletnich Dzieci”, zapoznano z nimi pracowników oraz rodziców, została umieszczona na stałe graficzna forma Standardów, a nauczyciele prowadzą cykliczne zajęcia w tym zakresie.

Przedszkole aktywnie współpracowało ze środowiskiem lokalnym, biorąc udział w wydarzeniach miejskich, akcjach charytatywnych i projektach edukacyjnych, m.in.:

- Dni Człuchowa – występy wokalnie-taneczne, udział w Korowodzie Wesołków,
- udział w WOŚP,

- Pola Nadziei – występy artystyczne, wykonanie żonkili, sadzenie żonkili przed hospicjum,
- występy wokalnie–taneczne i wspólna zabawa z pensjonariuszami ŚDS.

W 2025 r. obchodzono również jubileusz 80–lecia przedszkola.

11.1.3. Żłobek Miejski w Człuchowie

Żłobek Miejski w Człuchowie funkcjonuje dzięki wsparciu finansowemu pozyskanemu w ramach programu „Aktywny Maluch 2022–2029” (dawniej „Maluch+”). Program wspiera rozwój oraz funkcjonowanie instytucji opieki nad dziećmi do lat 3, umożliwiając tworzenie nowych miejsc opieki oraz zapewnienie odpowiednich warunków dla najmłodszych mieszkańców miasta. W ramach otrzymanego dofinansowania utworzono **24 miejsca** opieki w żłobku przy ul. Sobieskiego 7 oraz zapewniono środki na funkcjonowanie placówki przez okres 36 miesięcy. Dzięki realizacji inwestycji przebudowano budynek, przygotowano sale żłobkowe, zaplecze kuchenne, pomieszczenia administracyjne i sanitarne oraz zagospodarowano teren wokół obiektu. Personel żłobka stanowią 4 opiekunki, pielęgniarka, księgowa i dyrektor.

W 2025 r. Gmina Miejska Człuchów realizowała zadanie pn. „Przebudowa i doposażenie istniejącego placu zabaw przynależnego do Żłobka Miejskiego w Człuchowie”. Inwestycja miała na celu poprawę bezpieczeństwa, funkcjonalności oraz atrakcyjności przestrzeni rekreacyjnej przeznaczonej dla najmłodszych dzieci. Zadanie było dofinansowane ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu „Aktywne Place Zabaw” 2025. Całkowita wartość przedsięwzięcia wyniosła **208 737,57 zł**, w tym wartość dofinansowania stanowiła 207 237,57 zł.

W ramach realizacji zadania wykonane zostały prace związane z przygotowaniem dokumentacji projektowej, uporządkowaniem i częściową rozbiórką istniejących elementów placu zabaw oraz zagospodarowaniem terenu. Zakres inwestycji obejmował też zakup i montaż nowych urządzeń do zabawy oraz elementów małej architektury. Dodatkowo wykonano nowe nasadzenia roślin poprawiających estetykę. Realizacja zadania przyczyniła się do stworzenia nowoczesnej, bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni do zabawy, wspierającej rozwój ruchowy i społeczny dzieci.

11.1.4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie jest jednostką budżetową Gminy Miejskiej Człuchów. Działa na podstawie uchwały Rady Miasta Człuchów Nr VIII/57/95 z dnia 28 marca 1995 r. w sprawie powołania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie, statutu zatwierdzonego uchwałą Nr XLVIII/343/2014 RM z dnia 28 maja 2014 r. (z późn. zm.), Regulaminu Organizacyjnego MOPS zatwierdzonego zarządzeniem Nr 0050.78.2018 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 5 września 2018 r., pozostałych przepisów wewnętrznych MOPS i aktów prawa miejscowego. Działalność ośrodka regulują liczne ustawy z zakresu polityki społecznej i samorządowej.

W 2025 r. MOPS dysponował budżetem w wysokości **17 959 221,37 zł**, z czego:

• środki własne miasta	5 024 170,06 zł
• środki z Funduszu Pracy	33 195,92 zł
• środki z Urzędu Marszałkowskiego	3 650,00 zł
• budżet państwa	12 837 371,44 zł
• pomoc Ukrainie	60 833,95 zł.

Pracownicy zatrudnieni w ośrodku to wyspecjalizowana kadra posiadająca wymagane kwalifikacje z zakresu pomocy społecznej. Struktura zatrudnienia w MOPS w 2025 r. przedstawiała się następująco:

- Dział Pomocy Społecznej – łącznie 23 pracowników, w tym: kierownik działu, 2 starszych specjalistów pracy socjalnej–koordynatorów, 1 starszy specjalista pracy socjalnej, 1 specjalista pracy socjalnej, 1 starszy pracownik socjalny, 2 pracowników socjalnych, 1 aspirant pracy socjalnej, 3 asystentki rodziny, 11 opiekunek;
- Dział Świadczeń Rodzinnych – łącznie 5 pracowników, w tym: kierownik działu, 4 starszych inspektorów;
- Dział Finansowo–Kadrowy – łącznie 5 pracowników, w tym: główna księgowa, starszy inspektor, starszy referent, starszy inspektor ds. kadrowo–płacowych i sekretariatu, pomoc administracyjna/pracownik gospodarczy;
- dyrektor – 1 etat;
- umowy zlecenia – radca prawny, informatyk, inspektor ochrony danych osobowych, bhp, robotnik gospodarczy, opiekunowie noclegowni i inne.

Od kwietnia 2021 r. MOPS ma siedzibę w budynku byłego gimnazjum przy **ul. Szkolnej 3**, w 2025 r. MOPS zarządzał następującymi obiektami:

- budynek komunalny przy ul. Szkolnej 3,
- budynek noclegowni przy ul. Średniej 14,
- budynek świetlicy przy ul. Słowackiego 3b,
- mieszkanie wspomagane przy ul. Batorego 7.

11.1.5. Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie

Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie jest wyodrębnioną jednostką budżetową gminy, realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej, funkcjonującą od lipca 2017 r. W 2025 r. na bieżącą działalność placówka otrzymała środki z budżetu Wojewody Pomorskiego w wysokości **1 589 351,00 zł**, w tym dodatek motywacyjny: 130 709 zł.

Placówka jest usytuowana na parterze w dobudówce budynku szkolnego przy ul. Szkolnej 3, dysponuje powierzchnią użytkową **706,36 m²**, nie posiada barier architektonicznych, dodatkowo posiada udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym: podjazd dla wózków inwalidzkich, łazienkę i toaletę

przystosowane dla osób z niepełnosprawnością ruchową, poręcze przy ścianach w korytarzu i przy wejściu do budynku, miejsce parkingowe dla osób niepełnosprawnych przed budynkiem, mobilną pętlę indukcyjną.

ŚDS jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczy usługi dla dorosłych osób przewlekłe psychicznie chorych i osób upośledzonych umysłowo wymagających pomocy w środowisku rodzinnym i społecznym, w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Działa w formie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej dziennego pobytu. ŚDS jest placówką dla 40 dorosłych osób (mieszkańców Człuchowa) i działa przez 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie.

Na podstawie stosownych decyzji do człuchowskiego ŚDS skierowanych zostało w 2025 r. **40 osób**.

Tabela 18. Liczba podopiecznych ŚDS w Człuchowie ze względu na rodzaj zaburzenia psychicznego w 2025 r.

Lp.	Rodzaj zaburzenia/niepełnosprawności	Liczba osób
1	Choroba psychiczna	16
2	Niepełnosprawność intelektualna, w tym:	16
	<i>głęboki stopień</i>	0
	<i>znaczny stopień</i>	12
	<i>umiarkowany stopień</i>	4
	<i>lekki stopień inne zaburzenia zwłaszcza neurologiczne</i>	0
3	Inne zaburzenia czynności psychicznych – z wyłączeniem uzależnienia od środków psychoaktywnych	8
4	Osoby ze spektrum autyzmu	0
Razem		40

Źródło: sprawozdanie z działalności ŚDS za rok 2025.

Struktura zatrudnienia pracowników ŚDS przedstawia się następująco:

Tabela 19. Struktura zatrudnienia w ŚDS w Człuchowie w 2025 r.

Lp.	Stanowisko	Wykształcenie	Wymiar etatu	Czas obowiązywania umowy
pracownicy etatowi				
1	dyrektor	wyższe kierunkowe	1	nieokreślony
2	psycholog	wyższe kierunkowe	1	nieokreślony
3	pedagog	wyższe kierunkowe	1/2	nieokreślony
4	starszy terapeuta zajęciowy	średnie kierunkowe	1	nieokreślony
5	terapeuta zajęciowy	średnie kierunkowe	3	nieokreślony
6	asystent osoby z niepełnosprawnością	wyższe kierunkowe średnie kierunkowe	1	nieokreślony
7	opiekun osoby starszej	średnie kierunkowe	1	nieokreślony
8	księgowa	wyższe kierunkowe	1/4	nieokreślony
9	sprzątaczką	zasadn. zawodowe	3/4	nieokreślony
inne formy zatrudnienia				
1	kierowca (prawo jazdy kat. B)	średnie	65 godz.	umowa zlecenie
2	prowadzenie kadr i obsługa bhp	wyższe kierunkowe	ryczałt	umowa zlecenie

3	prowadzenie zajęć muzykoterapii	wyższe kierunkowe	14 godz.	umowa zlecenie
4	koordynator ds. dostępności	wyższe kierunkowe	ryczałt	umowa zlecenie
5	obsługa informatyczna	wyższe kierunkowe	5 godz.	umowa zlecenie
6	inspektor ochrony danych	wyższe	ryczałt	usługa
7	radca prawny	wyższe kierunkowe	ryczałt	usługa

Źródło: sprawozdanie z działalności ŚDS za rok 2025.

11.2. Samorządowy zakład budżetowy – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Człuchowie działa na podstawie uchwały RM Nr IV/27/2003 z dnia 19 lutego 2003 r. OSiR jest gminną jednostką organizacyjną i działa jako zakład budżetowy. Siedzibą ośrodka jest obiekt przy ul. Szkolnej 1 w Człuchowie, administruje on również Ośrodkiem Wypoczynkowym nad Jeziorem Rychnowskim przy Al. Wojska Polskiego 62, w którego skład wchodzi Camping nr 80, tj.: baza noclegowa z pokojami i pole namiotowe, kąpielisko strzeżone na plaży miejskiej, Park Rekreacji z parkiem wodnym, parkiem linowym i polem do minigolfa.

Do zadań OSiR należy m.in.:

- organizowanie zajęć, zawodów, imprez sportowo–rekreacyjnych i turystycznych;
- utrzymanie obiektów i urządzeń użyteczności publicznej – zapewnienie właściwej eksploatacji i konserwacji bazy sportowej, rekreacyjnej i usługowej;
- tworzenie i zagospodarowanie w urządzeniach sportowe i rekreacyjne terenów oraz miejsc specjalnie na ten cel wydzielonych i przekazanych przez UM;
- popularyzacja walorów turystycznych i rekreacyjnych miasta;
- odpłatne i nieodpłatne udostępnianie bazy sportowo–rekreacyjnej w celach szkolenia i doszkalania kadr trenersko–instruktorskich i zawodniczych;
- organizowanie odpłatnych i nieodpłatnych imprez na zlecenie klubów, organizacji i instytucji;
- eksploatacja kąpieliska oraz Ośrodka Wypoczynkowego wraz z Campingiem nr 80 i Parkiem Rekreacji nad Jeziorem Rychnowskim;
- prowadzenie sprzedaży pamiątek regionalnych, informatorów turystycznych itp.;
- współpraca z placówkami oświatowo–kulturalnymi i stowarzyszeniami kultury fizycznej prowadzącymi działalność sportową, turystyczną i rekreacyjną.

11.2.1. Przychody i wydatki Ośrodka Sportu i Rekreacji w 2025 r.

Suma przychodów OSiR ogółem w 2025 r. wyniosła 3 283 959,24 zł, w tym dotacja przedmiotowa 1 061 tys. zł i dotacja celowa 185 000,00 zł. Przychody z noclegów i parku rekreacji kształtowały się następująco:

- Dom Sportowca 679 556,04 zł
- camping 756 824,18 zł
- pole namiotowe 145 589,29 zł

- park rekreacji 227 622,75 zł
- wypożyczalnia sprzętu pływającego 24 078,87 zł
- dzierżawy 121 192,06 zł
- obiekty sportowe 180 988,39 zł.

Wydatki przedstawiały się następująco:

- nagrody i wydatki osobowe nie wliczone do wynagrodzeń 7 448,49 zł
- wynagrodzenia osobowe pracowników 1 047 523,92 zł
- dodatkowe wynagrodzenie roczne, fundusz pracy, ubezpieczenia 281 713,00 zł
- wynagrodzenia bezosobowe 196 927,00 zł
- nagrody konkursowe 13 138,55 zł
- zakup materiałów i wyposażenia 226 285,00 zł
- zakup energii 359 502,00 zł
- zakup usług pozostałych 832 471,00 zł.

Poniesione koszty usług remontowych w 2025 r. to kwota 36 638,03 zł. Stan środków obrotowych na koniec roku wyniósł: **48 660,10 zł**. Suma wszystkich kosztów wraz z odpisami amortyzacyjnymi w 2025 r. wyniosła 4 128 785,25 zł, w tym amortyzacja środków trwałych sfinansowana ze środków własnych w kwocie 18 997,96 zł.

11.2.2. Inwestycje w infrastrukturę sportową

W 2025 r. największymi inwestycjami w infrastrukturę sportową były:

- rozbudowa boiska do piłki siatkowej plażowej,
- rozbudowa kortów tenisowych,
- remont atrakcji wodnych w parku rekreacji.

W zakresie prac remontowych wykonano m.in. wymianę kotła gazowego (w związku z awarią) oraz remont pomieszczenia z aneksem kuchennym i łazienką, zlokalizowanego przy starej recepcji campingu. Działania te miały na celu utrzymanie właściwego stanu technicznego obiektów oraz zapewnienie odpowiednich warunków pobytowych.

Zmodernizowano również obiekt typu Orlik przy ul. Szkolnej, poprawiając jego stan techniczny oraz dostosowując go do bieżących potrzeb użytkowników. Modernizacji poddano także hangar nad Jeziorem Rychnowskim, z którego korzystają zarówno OSiR, jak i klub kajakowy. Istotną inwestycją była rozbudowa systemu monitoringu – zainstalowano dodatkowe kamery na terenie kompleksu „Orlik” (2 sztuki), skateparku (1 sztuka) oraz przy garażach (1 sztuka). Podjęte działania zwiększyły poziom bezpieczeństwa na obiektach OSiR. Jednocześnie planowana jest dalsza rozbudowa systemu monitoringu w kolejnych latach.

Uzupełnieniem działań inwestycyjnych były zakupy wyposażenia, obejmujące m.in. komplety pościeli, akcesoria kuchenne oraz elementy umeblowania, takie jak łóżka i szafy. Zakupy te wpłynęły na poprawę standardu zaplecza noclegowego i użytkowego.

Zrealizowane w 2025 r. inwestycje i modernizacje przyczyniły się do podniesienia jakości infrastruktury sportowej oraz zwiększenia atrakcyjności oferty rekreacyjnej miasta.

11.2.3. Działalność OSiR w 2025 r.

Główną działalnością OSiR jest dbanie o obiekty rekreacyjno-sportowe powierzone przez Gminę Miejską Człuchów. W 2025 r. ośrodek udostępniał obiekty sportowe tzn. Orlik, hala sportowa, boisko piłkarskie wraz z bieżnią i boisko treningowe przez 12 000 godz. w roku dla człuchowskich szkół i klubów. Na terenie campingu swoją bazę mają kluby kajakowe i Yacht Klub Człuchów. Utrzymywane przez OSiR kąpielisko miejskie, które znajduje się przy Campingu nr 80, było czynne przez 851 godz. Przez cały okres wakacji otwarta była strefa rekreacji (park wodny, park linowy i mini golf), łącznie przez 720 godz.

W 2025 r. na okres wakacji zatrudniono dodatkowo: 2 pokojowe, 1 konserwatora, 5 ratowników wodnych, 4 instruktorów na parku linowym i 4 osoby do recepcji. W 2025 r. obiekty noclegowe były bardzo mocno obłożone, grupy to głównie stali klienci, którzy od lat przyjeżdżają do Człuchowa, korzystają z bazy noclegowej, obiektów sportowych, a także z obiektów rekreacyjnych OSiR.

Ośrodek szacuje, że w okresie wakacji obiekty odwiedziło **73 196 osób**. Duża część tych osób to goście z ościennych powiatów, ale także z Poznania, Gdańska, Piły i innych miast. Pole campingowe odwiedziło mniej turystów niż wcześniej, głównym powodem mniejszej ilości była zła pogoda. W tym roku Camping nr 80 został wyróżniony tytułem „Bezpieczny Camping” w ogólnopolskim konkursie dla campingów organizowanym przez PFCC.

OSiR to jednak główny organizator życia sportowego Człuchowa, a nie tylko gospodarz obiektów sportowych. W 2025 r. największymi imprezami sportowymi były:

- XXXII Bieg Tura i XXVII Mały Bieg Tura – około 400 uczestników,
- Bieg Wyzwolenia Miasta Człuchów – 200 uczestników,
- zawody lekkoatletyczne „Lekkoatletyczne Nadzieje Olimpijskie” – 400 osób,
- Mityng Ogólnopolski – 420 osób,
- Street Basketball 3x3 – 300 osób,
- Bieg Krzyżaka – 70 osób.

Na terenie OSiR odbywały się też inne wydarzenia, jak np.: Festiwal Jezior Człuchowskich, oddzielne turnieje piłki siatkowej „Gramy w Siatkówkę z Telmax” dla kobiet i dla mężczyzn, dwa turnieje deblowe w tenisa ziemnego. Z terenów OSiR korzystali również organizatorzy takich imprez jak: Stance On The Beach, Dance of the Beach, Dni Człuchowa, Pożegnanie lata. Dni Powiatu.

11.3. Instytucje kultury

Gmina Miejska Człuchów na podstawie rozporządzenia MKiDN z dnia 26 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia i udostępniania rejestru instytucji kultury (Dz.U. z 2012 r. poz. 189) prowadzi rejestr instytucji kultury, dla których jest organizatorem. Niezmiennie figurują w nim **3 instytucje**:

- pod numerem 1 – Miejski Dom Kultury w Człuchowie – MDK,
- pod numerem 2 – Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie – MBP,
- pod numerem 3 – Muzeum Regionalne w Człuchowie.

11.3.1. Miejski Dom Kultury w Człuchowie

Miejski Dom Kultury w Człuchowie działa na podstawie uchwały Nr XXIV/123/2008 RM z dnia 30 stycznia 2008 r. w sprawie reorganizacji Miejskiego Domu Kultury w Człuchowie i zmiany jego statutu. MDK prowadzi działalność w zakresie rozwijania amatorskiego ruchu artystycznego, rękodzieła i folkloru, jak również działalność artystyczną w pracowniach instruktorskich, kołach i klubach zainteresowań. Przedmiotem działania MDK jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb w zakresie edukacji kulturalnej, kreacji artystycznej oraz rozwijanie kulturalnych form aktywności – zgodnie z uwarunkowaniami środowiskowymi. MDK stanowi bazę materialną tej działalności.

Majątek komunalny stanowi siedziba MDK przy ul. Traugutta 2 oraz budynek Kina „Uciecha” przy ul. Szczecińskiej 4. Administratorem budynku MDK oraz kina, a także ich majątku jest dyrektor MDK w Człuchowie. Dom kultury udostępnia swoje pomieszczenia i Internet wszystkim współpracującym na zasadach niekomercyjnych, w związku z tym koszty funkcjonowania i odtwarzania tej bazy ponosi budżet miasta.

W 2025 r. MDK dysponował kwotą dotacji podmiotowej **1 600 000,00 zł**. Wydatki kształtowały się następująco:

- wynagrodzenia pracowników wraz z pochodnymi: 885 175,93 zł, w tym m.in.:
 - wynagrodzenia pracowników: 741 867,20 zł
 - wynagrodzenia umowy zlecenia i o dzieło: 214 863,82 zł
 - świadczenia na rzecz pracowników: 169 717,53 zł
- energia elektryczna, c.o. i woda: 145 627,25 zł.

Systematyczne zajęcia merytoryczne w zespołach i pracowniach zainteresowań odbywają się od poniedziałku do piątku w godz. 8.00–20.00. Dodatkowo dom kultury czynny jest w soboty i niedziele w zależności od potrzeb i kalendarza imprez.

11.3.2. Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie

Miejska Biblioteka Publiczna w Człuchowie jest samorządową instytucją kultury, posiadającą osobowość prawną, której celem jest rozwijanie i zaspakajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych, upowszechnianie wiedzy i osiągnięć kultury. Do zadań biblioteki należy między innymi: gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i konserwacja materiałów bibliotecznych, udostępnienia zbiorów bibliotecznych, prowadzenie działalności informacyjnej, organizowanie różnego rodzaju imprez popularyzujących wiedzę, kulturę i sztukę.

Podstawę prawną funkcjonowania jednostki stanowią:

- ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 457),
- ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2393),
- statut nadany uchwałą Nr XLVII.335.2014 RM z dnia 29 kwietnia 2014 r.

MBP finansowana jest z dotacji podmiotowej Gminy Miejskiej Człuchów, która w 2025 r. wyniosła **1 040 000,00 zł** oraz z przychodów własnych. W 2025 r., podobnie jak w latach poprzednich, funkcjonowała biblioteka główna przy ul. Szczecińskiej 5 i filia biblioteczna na Osiedlu Młodych 7. Lokal filii jest usytuowany w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej „Pomorzanka”.

Biblioteka od wielu lat boryka się z barierami architektonicznymi. Brak windy, toalety dla osób niepełnosprawnych, schody na parter, piętro i do klubu czytelnika oraz brak możliwości zamontowania platformy schodowej ze względu na wąską klatkę schodową powoduje, że mieszkańcy Człuchowa, a w szczególności osoby starsze, osoby z różnymi dysfunkcjami, mają ograniczony dostęp do kultury.

Strukturę organizacyjną biblioteki stanowią:

- Wypożyczalnia dla Dzieci i Młodzieży,
- Wypożyczalnia dla Dorosłych,
- Czytelnia Internetowa, czytelnia prasy, punkt ksero,
- Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów,
- Filia nr 1 na os. Młodych.

Biblioteka główna w 2025 r. była czynna dla czytelników od poniedziałku do piątku w godzinach 09:00–17:00 oraz 26 sobót w roku. Filia nr 1 na os. Młodych jest otwarta dwa razy w tygodniu tj. wtorek w godz. 10:00–17:00 i czwartek w godz. 13:00–17:00. W pozostałe dni filia jest nieczynna, a bibliotekarka pracuje w Czytelni Internetowej MBP. W terminie od 17 lutego do 1 marca 2025 r. biblioteka była zamknięta dla czytelników, ze względu na prace związane z układaniem księgozbioru po remoncie.

Biblioteka na koniec grudnia 2025 r. zatrudniała:

- 6 bibliotekarzy, w tym: 3 osoby z wykształceniem wyższym (1 z wykształceniem bibliotekarskim), 3 osoby z wykształceniem średnim (1 ze średnim bibliotekarskim),
- główną księgową zatrudnioną na ¼ etatu,
- pracownika gospodarczego na ½ etatu.

Dzięki udziałowi Biblioteki w kolejnych projektach (Akademia Klimatyczna, Biblioteka dla wszystkich. Moje miejsce), bibliotekarze mieli możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych, uczestnicząc w następujących szkoleniach, konferencjach i spotkaniach sieciujących:

1. Lider_ka na dzisiejsze czasy,
2. Akademia Kompetencji Przyszłości,
3. Źródła finansowania – skąd można pozyskać fundusze na działalność instytucji,
4. AI w pracy. Kiedy pomaga, a gdzie może przeszkadzać,
5. Myślenie wizualne i storytelling – twórcza praca z książką obrazkową,
6. Spotkanie sieciujące dla dyrektorów i dyrektorek instytucji kultury województwa pomorskiego.

Ponadto bibliotekarze uczestniczyli w wielu szkoleniach on-line, dzięki którym poszerzają swoją wiedzę, inspirują się i budują wzajemne relacje z innymi bibliotekarzami.

11.3.3. Muzeum Regionalne w Człuchowie

Muzeum Regionalne w Człuchowie powołano 2 stycznia 1976 r. jego siedzibą został wówczas budynek przy Al. Wojska Polskiego 3 będący do 1907 r. siedzibą Starostwa Powiatowego. W latach 1993–1998 muzeum było włączone w struktury organizacyjne Miejskiego Ośrodka Kultury w Człuchowie. Od 1 stycznia 1999 r. Muzeum Regionalne jest samodzielną instytucją kultury finansowaną z budżetu Gminy Miejskiej w Człuchowie utworzoną na mocy uchwały Nr II/15/98 RM z dnia 27 listopada 1998 r. w sprawie utworzenia muzeum komunalnego pod nazwą „Muzeum Regionalne w Człuchowie”. Od 2 maja 2013 r. siedzibą muzeum jest zamek w Człuchowie. Jednostka działa na podstawie statutu przyjętego uchwałą Nr XXXVII.276.2013 RM z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie nadania statutu Muzeum Regionalnemu w Człuchowie.

W 2025 r. Muzeum Regionalne w Człuchowie otrzymało dotację podmiotową w wysokości **1 108 tys. zł**.

Koszty muzeum w 2025 r. kształtowały się następująco:

- 190 162,04 zł – koszty energii elektrycznej i ogrzewania oraz wody,
- 37 674,50 zł – zakupy materiałów (m.in. zakup materiałów biurowych, farb i artykułów konserwatorskich, materiałów do sprzedaży),

- 146 403,98 zł – koszty usług obcych (m.in. druk wydawnictw, konserwacje systemu ppoż. i antynapadowego, opłaty telefoniczne, usługa bhp, usługi komunalne, konserwacja wind, wynajem wystaw, prace konserwatorskie),
- 591 979,57 zł – wynagrodzenia pracowników, umowy o dzieło, umowy zlecenia,
- 126 277,92 zł – świadczenia na rzecz pracowników (urlopowe, szkolenia, badania lekarskie, składki ZUS).

Do końca 2025 r. placówka osiągnęła wpływy ze sprzedaży biletów wstępu w wysokości **284 606,26 zł**. Muzeum odwiedziło **38 738 zwiedzających**, w tym 17 025 osób bezpłatnie, m.in. podczas Nocy Muzeów i Zamkowego Pikniku Historycznego.

Na dzień 31 grudnia 2025 r. w muzeum było zatrudnionych **9 pracowników** (6,25 etatu):

- jeden pracownik działalności podstawowej kustosz (0,5 etatu),
- pracownicy administracji: główna księgowa (0,25 etatu), dyrektor (1 etat),
- trzech pracowników obsługi (3 x 1 etat),
- pracownik gospodarczy (1 etat),
- dwie sprzątaczkę (2 x 0,25 etatu).

Ponadto w sezonie letnim w 2025 r. do obsługi zwiedzających zostały zatrudnione na umowę o pracę 4 osoby oraz 5 osób na umowę zlecenie.

Budynek Muzeum jest również siedzibą człuchowskiego oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego.

12. POMOC SPOŁECZNA ORAZ WSPARCIE DLA RODZIN

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

MOPS w 2025 r. udzielił wsparcia:

- w ramach pomocy społecznej **339** osobom i rodzinom, w których żyło **437** osób, wsparcie systemem pomocy społecznej objęło **3,5%** mieszkańców Człuchowa,
- w ramach świadczeń rodzinnych wsparcie otrzymało **1 383** osób i rodzin, w których żyło ok. 3 154 osób, wsparcie systemem świadczeń rodzinnych objęło **26%** mieszkańców Człuchowa,
- pomoc dla obywateli Ukrainy – dla **10** osób.

12.1. Świadczenia pieniężne

12.1.1. Świadczenia pieniężne pomocy społecznej

Do świadczeń pieniężnych pomocy społecznej zaliczane są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy oraz zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie.

- **zasiłek stały** jest zadaniem własnym obligatoryjnym, przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego, dla osoby samotnie gospodarującej – 1 313,00 zł, lub osoby w rodzinie – 1 069,90 zł. Minimalna wysokość zasiłku to 100 zł, maksymalna – 1 229 zł. Z tej formy pomocy w roku 2025 skorzystało **67** osoby na łączną kwotę **718 0009 zł** (100% środki z budżetu państwa), średnia miesięczna wysokość zasiłku stałego wyniosła 1 076,47 zł, w ciągu całego roku było to **667** świadczeń;
- **zasiłek okresowy** jest zadaniem własnym gminy dofinansowanym z budżetu państwa, przysługuje osobom i rodzinom ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, jego wysokość ustala się do wysokości różnicy między faktycznym dochodem a kryterium dochodowym osoby lub rodziny, kwoty te nie mogą być niższe niż 50% różnicy w przypadku rodzin i osób samotnych. W 2025 r. na pomoc w formie zasiłków okresowych wydatkowanych zostało łącznie **91 802 zł** (kwota 91 682 zł – dotacja z budżetu państwa, pozostałe 120 zł – środki własne). Zasiłki okresowe zostały wypłacone **49** osobom i rodzinom, średnia wysokość zasiłku wyniosła **395,69 zł**, w sumie w ciągu roku było to **232** świadczenia;
- **zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy** jest zadaniem własnym gminy, przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej osób i rodzin spełniających kryterium dochodowe, może być przyznany na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy niepodlegający zwrotowi. W 2025 r. zasiłki celowe zostały przyznane **82** osobom i rodzinom na łączną kwotę **95 592 zł**. Średnia wysokość zasiłku celowego wyniosła **355,36 zł**, było to **269** świadczeń, w tym **1** zasiłek specjalny na kwotę **989 zł**; zasiłek celowy na częściowe pokrycie kosztów podstawowych i niezbędnych potrzeb bytowych powstałych wskutek pożaru przyznano 11 rodzinom na łączną kwotę 54 000 zł, średnia wysokość zasiłku wyniosła 4 500 zł (12 świadczeń);
- **zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie** – w 2025 r. do MOPS nie wpłynął żaden wniosek na tę formę pomocy.

12.1.2. Świadczenia pieniężne przyznawane na podstawie innych ustaw

MOPS zajmuje się również wypłatą świadczeń pieniężnych przyznawanych na podstawie innych ustaw niż ustawa o pomocy społecznej, są to np. dodatki mieszkaniowe i pomoc materialna dla uczniów.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego itd. Świadczenie uzależnione jest od normatywnej powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego i liczby członków gospodarstwa domowego. Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, których średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekroczył w gospodarstwie jednoosobowym 3 272,69 zł, a wieloosobowym 2 454,52 zł.

W 2025 r. dodatki mieszkaniowe zostały przyznane **198** gospodarstwom domowym na łączną kwotę **573 454,28 zł**, w sumie było to **1 841 świadczeń** średnio po 311,49 zł.

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów są: stypendium szkolne i zasiłek szkolny. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, miesięczna wysokość dochodu jest ustalana na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

W 2025 r. stypendia szkolne zostały przyznane 7 rodzinom czyli **16** uczniom, ich łączna kwota wyniosła **11 350,00 zł**.

12.1.3. Wypłata dodatków w związku z trudną sytuacją na rynku paliw

Wypłaty dodatków związanych z trudną sytuacją na rynku paliw wiązały się z realizacją poniższych ustaw:

- ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców **paliw gazowych** w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U. z 2022 r. poz. 2687) – refundacja podatku VAT przysługuje osobom, które używają paliw gazowych do celów grzewczych i poniosły koszty zakupu paliwa, wniosek należy złożyć w terminie 30 dni od dnia otrzymania faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych, prawo do refundacji przysługuje pod warunkiem spełnienia przez gospodarstwo domowe kryterium dochodowego (2 100 zł dla jednoosobowego gospodarstwa domowego, 1 500 zł na osobę – dla wieloosobowego), w 2025 r. MOPS nie wypłacił **żadnego** świadczenia tego typu;
- ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku **osłonowym** (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 953) – dodatek ma na celu zniwelować koszty energii, gazu i żywności dla mniej zamożnych gospodarstw domowych, przysługuje gospodarstwu domowemu,

którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2 100 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1 500 zł na osobę w wieloosobowym, w 2025 r. MOPS nie wypłacił **żadnego** świadczenia tego typu;

- ustawa z dnia 23 maja 2024 r. o **bonie energetycznym** oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz.U. z 2024 r. poz. 859 z późn. zm.) – bon przysługuje każdemu gospodarstwu domowemu, jeśli jego miesięczne dochody nie przekraczają 2 500 zł na osobę w gospodarstwie jednoosobowym lub 1 700 zł – w wieloosobowym, w 2025 r. MOPS nie wypłacił bonu energetycznego dla **żadnego** gospodarstwa domowego;
- ustawa z dnia 12 września 2025 r. o **bonie ciepłowniczym** oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia wysokości cen energii elektrycznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1302), bon ciepłowniczy przysługuje gospodarstwom domowym, które spełniają kryterium dochodowe (3 272,69 zł gospodarstwo jednoosobowe, 2 454,52 zł na osobę w wieloosobowym), korzystają z ciepła z systemu ciepłowniczego dostarczanego przez przedsiębiorstwo energetyczne i ponoszą koszty ciepła, w 2025 r. do MOPS wpłynęły 63 wnioski, realizacja i wypłata świadczeń nastąpi w 2026 r.

12.2. Świadczenia niepieniężne pomocy społecznej

Do świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej należą: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze, mieszkanie wspomagane, pobyt w domu pomocy społecznej, ośrodki wsparcia.

12.2.1. Praca socjalna i pomoc rzeczowa

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

W 2025 r. udzielono pomocy w formie czystej pracy socjalnej dla **38** osób, w formie kontraktu socjalnego dla **18** osób, nikt z mieszkańców miasta nie korzystał z interwencji kryzysowej, ani z poradnictwa specjalistycznego.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne przysługują osobom objętym pomocą w formie zasiłków stałych i nieubezpieczonym z innego tytułu. W 2025 r. opłacane były składki zdrowotne za **64** osoby na łączną kwotę **62 991 zł**.

Składki na ubezpieczenie społeczne są opłacane za osoby, które rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad ciężko chorym członkiem rodziny, uwzględnia się jednak kryterium dochodowe. W 2025 r., podobnie jak w latach wcześniejszych **nie złożono** w MOPS w Człuchowie żadnego wniosku dotyczącego tej formy pomocy.

MOPS ma również obowiązek opłacać składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne. W 2025 r. z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe wydatkowano kwotę **742 732,00 zł (830 świadczeń)**. Z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne tych osób wydatkowano kwotę **217 454 zł (736 świadczeń)**.

W 2025 r. nie złożono również żadnego wniosku o pomoc rzeczową na ekonomiczne usamodzielnienie polegające na udostępnieniu maszyn i narzędzi pracy umożliwiających zorganizowanie niepełnosprawnym własnego warsztatu oraz urządzeń ułatwiających pracę. Nie poniesiono także kosztów sprawienia pogrzebu.

Zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych jest zadaniem obowiązkowym gminy, zadanie to realizowane jest poprzez udzielanie schronienia w noclegowni, która zapewnia bezpieczny nocleg i środki czystości. Osoby bezdomne korzystają również z pomocy w formie pracy socjalnej. W 2025 r. z noclegowni skorzystały **22** osoby bezdomne. Roczny koszt prowadzenia placówki wyniósł **182 028 zł**.

W roku 2025 pokryty został koszt pobytu **3** osób w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi na kwotę **29 547 zł** (Stowarzyszenie „Z sercem na dłoni” w Bydgoszczy – 2 osoby, Koło Grudziądzkie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta w Grudziądzu – 1 osoba).

W 2025 r. realizowano nadal Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”. Pomocą w formie dożywiania objęto dzieci od 0–7 lat, dzieci i młodzież szkolną, osoby chore, niepełnosprawne i ubogie. Pomoc przyznana została na łączną kwotę **422 347 zł** (w tym z budżetu państwa 337 878 zł, natomiast 84 469 zł ze środków własnych).

W sumie programem dożywiania objęto **284 osoby**, z czego:

- świadczenie celowe rzeczowe na dożywianie otrzymało **113 rodzin** na łączną kwotę **217 000 zł**, średnia wartość świadczenia wyniosła **330,28 zł (657 świadczeń)**,
- pomoc w formie obiadów – **150** osób (dla dzieci do 7. r.ż. – 35, dla uczniów: 53 dzieci, dla dorosłych – 62 osoby), na łączną kwotę **205 347 zł**.

Zapewnienie potrzebującym niezbędnego ubrania następuje poprzez:

- udzielenie pomocy finansowej w formie zasiłku celowego na częściowe pokrycie kosztów zakupu odzieży, w 2025 r. wypłacono **52** zasiłki na łączną kwotę **5 200 zł**,
- możliwość skorzystania z odzieży używanej, która jest dostępna w punkcie przyjmowania i wydawania odzieży oraz sprzętu AGD.

12.2.2. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy to forma pomocy przysługująca osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

W 2025 r. usługi opiekuńcze świadczone były w miejscu zamieszkania w **75 środowiskach**, w tym 17 środowiskach w ramach usługi programu „Opieka75+”. Wszystkie osoby, którym przyznano usługi opiekuńcze są osobami niepełnosprawnymi lub chorymi przewlekle. W zależności od posiadanych dochodów osoby te ponoszą częściową odpłatność za świadczone usługi.

W 2025 r. pobrano odpłatność z tytułu usług opiekuńczych w wysokości **246 008,29 zł** (środki zostały przekazane do UM). Na realizację tych usług w 2025 r. ośrodek wydał łącznie kwotę **992 639,28 zł**, z czego 859 332,64 zł ze środków własnych gminy, 133 306,64 zł w ramach realizacji Programu „Opieka 75+” (w tym 79 983,98 zł z budżetu państwa i 53 322,66 zł – wkład własny miasta).

12.2.3. Mieszkanie wspomagane

Zgodnie z uchwałą Nr XII.95.2019 RM z dnia 10 października 2019 r. w Człuchowie zostało utworzone mieszkanie wspomagane. Określono również zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w nim. Mieszkanie wspomagane znajduje się przy **ul. Batorego 7**. Ma powierzchnię użytkową 35 m². Jest przeznaczony dla 1 osoby, składa się z pokoju, kuchni i łazienki. Jest ogrzewane elektrycznie i wyposażone w podstawowe sprzęty gospodarstwa domowego.

Mieszkanie przeznaczone jest dla mieszkańców miasta Człuchów – osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki – w szczególności dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych. W mieszkaniu wspomagany zapewnia się np.: usługi bytowe w postaci miejsca całodobowego pobytu, pracę socjalną, pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym, usługi obejmujące pomoc w realizacji kontaktów społecznych. W 2025 r. nikt nie skorzystał z tej formy pomocy.

12.2.4. Pobyt w domu pomocy społecznej

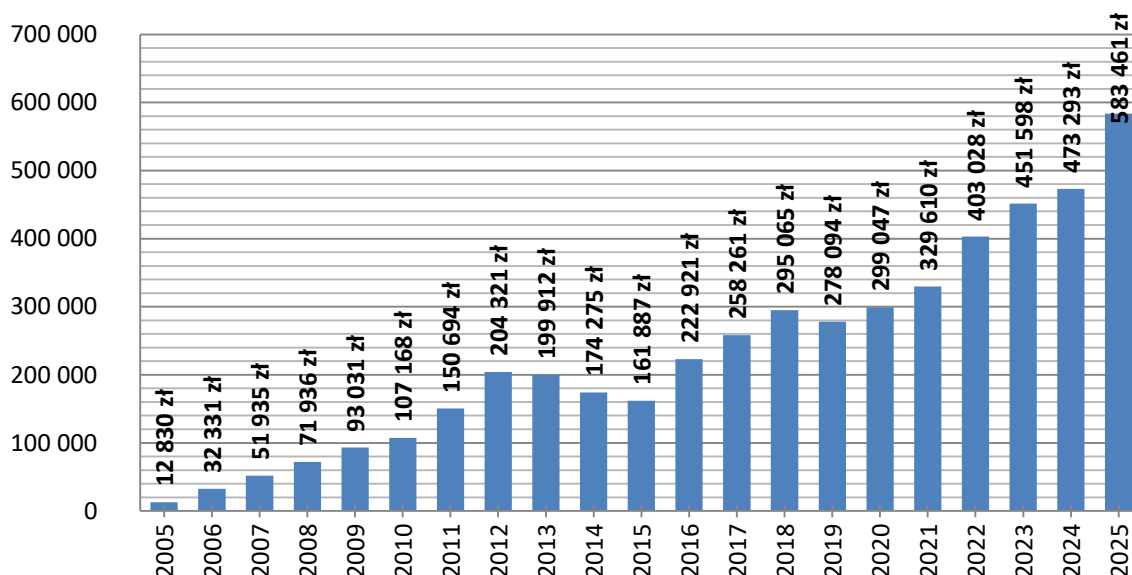
Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Jest to zadanie własne gminy

o charakterze obowiązkowym, zasady odpłatności zależą od dochodów rodziny mieszkańca dps, w praktyce główny ciężar ponoszenia odpłatności spoczywa na gminie.

W 2025 r. miasto poniosło odpłatność za 9 osób w łącznej wysokości 583 461 zł.

Wykres 11. Koszty pobytu w dps ponoszone przez MOPS w Człuchowie w latach 2005–2025.

Źródło: oprac. wł. na podst. sprawozdania z działalności MOPS w 2025 r.

Konieczność zapewnienia całodobowej opieki osobom, które z różnych przyczyn takiej opieki wymagają, jest nadal jednym z najbardziej narastających problemów. Z rozeznania pracowników socjalnych wynika, że w najbliższych latach może wzrastać zapotrzebowanie na tę formę pomocy. Odpłatność za pobyt w dps ustalana jest na podstawie faktycznych kosztów utrzymania i prowadzenia domu (w 2025 r. średnio miesięcznie ponad 7750 zł za osobę). Skierowanie do dps to forma pomocy, po którą sięgano w ostateczności. Rozwiązaniem problemu powinno być utworzenie centrum opiekuńczo-mieszkalnego, ponieważ jest to środek wsparcia, w którym, obok opieki dziennej, prowadzone są miejsca pobytu całodobowego, przeznaczony dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

12.2.5. Ośrodki wsparcia

Ośrodki wsparcia na terenie miasta w 2025 r. to noclegownia – prowadzona przez MOPS, oraz Środowiskowy Dom Samopomocy – funkcjonujący jako jednostka budżetowa gminy. Liczba miejsc w wymienionych ośrodkach wsparcia to:

- noclegownia – 10 miejsc,
- ŚDS – 40 miejsc.

Noclegownia działa od 2001 r., zapewnia schronienie dla 10 osób bezdomnych, z możliwością zwiększenia liczby miejsc w przypadku takiej potrzeby. Placówka jest czynna przez cały rok, w godzinach:

- w okresie od 1 października do 31 marca od 18⁰⁰ do 8⁰⁰ rano,
- w okresie od 1 kwietnia do 30 września od 20⁰⁰ do 7⁰⁰ rano,
- w dniach: 1 stycznia, w pierwszy i drugi dzień Świąt Wielkanocnych oraz w dniach 24, 25, 26 grudnia – całą dobę.

Osoby przebywające w noclegowni korzystały również z jednego gorącego posiłku dziennie, który otrzymywały w ramach Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz ze środków czystości. Wszyscy objęci byli pomocą pracownika socjalnego. Bezpośredni nadzór nad noclegownią sprawowało 4 opiekunów. W 2025 r. z noclegowni skorzystały **22 osoby** bezdomne. Koszt prowadzenia placówki wyniósł **182 028 zł**.

Podopieczni **Środowiskowego Domu Samopomocy** w Człuchowie korzystają z indywidualnych lub zespołowych treningów umiejętności społecznych i samoobsługi, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Placówka oferuje możliwość korzystania m.in. ze: śniadania, przerwy kawowej, ciepłego posiłku, terapii ruchowej i zajęciowej (zajęcia plastyczne, techniczne, terapia kulinarna), zajęć warsztatowych (malarskich, teatralnych), poradnictwa psychologicznego (indywidualnego, grupowego, dla rodzin), pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, wycieczek, udziału w imprezach, grupy wsparcia dla rodzin i opiekunów uczestników.

Działalność ŚDS w 2025 r. opierała się na następujących formach pracy:

- treningi funkcjonowania w życiu codziennym: edukacyjno–wychowawczy, kulinarny, umiejętności praktycznych, ekonomiczny, higieniczny;
- treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów – polegające na treningach budowania pozytywnych relacji interpersonalnych;
- treningi umiejętności spędzania czasu wolnego – rozwijanie zainteresowań, gry edukacyjne i stolikowe, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych, wyjścia do restauracji, kina, spotkania integracyjne, wycieczki turystyczne, udział w lokalnych uroczystościach;
- poradnictwo psychologiczne – pomoc psychologiczna w formie poradnictwa indywidualnego i grupowego, sporządzanie ocen możliwości i potrzeb uczestników, konsultowanie z terapeutami stanu uczestników, kontakt z rodzinami, indywidualne poradnictwo psychologiczne;
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym np.: monitorowanie terminów wizyt u lekarzy pierwszego kontaktu, pomoc w realizacji recept;
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, np. w zbieraniu informacji, składaniu wniosków m.in. do MOPS, ZUS, PCPR;
- niezbędna opieka – polegająca na pomocy w przemieszczaniu się uczestników podczas zajęć, czy transporcie samochodem;
- terapia ruchowa – zajęcia sportowe w pracowni ruchu i rekreacji, w ramach których uczestnicy korzystają ze sprzętu sportowego, zajęcia w pracowniach

przy otwartym oknie lub na wolnym powietrzu, ćwiczenia rozciągające, itp., terapia ręki, elementy rytmiki i tańca;

- zapewnienie wyżywienia – codziennie śniadania i przygotowanie ciepłej herbaty, deserów, wypiek chleba (raz w tygodniu), trzy razy w tygodniu ciepły posiłek w formie treningów kulinarnych oraz dwa razy w tygodniu obiady, podczas których korzystano z możliwości dostarczania posiłków z zewnątrz przez firmę oferującą usługi cateringowe;
- współpraca z podmiotami środowiska lokalnego – m.in. z MOPS, PCPR, PUP, UM, Centrum Zdrowia Psychicznego, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, MDK, MBP, Muzeum Regionalnym, Młodzieżowym Ośrodkiem Wychowawczym w Debrznie, kołami gospodyń wiejskich, innymi ŚDS-ami w: Przechlewie, Więcborku, Chojnicach i Czersku.

W 2025 r. średnia dzienna liczba uczestników zajęć wyniosła **25,9** (w 2024 r. – 27,6, w 2023 r. – 26,9), natomiast średnia frekwencja uczestników – **64,7%** (w 2024 r. – 69%, w 2023 r. – 68%). W trakcie 2025 r. z ewidencji ŚDS wykreślono 9 osób: 2 z powodu rezygnacji uczestnika (znaczne pogorszenie stanu zdrowia), 3 z powodu przydzielenia asystenta osoby niepełnosprawnej, 1 z powodu umieszczenia w placówce całodobowej opieki, 2 z powodu przejścia do innej formy wsparcia dziennego (warsztaty terapii zajęciowej), 1 z powodu braku zainteresowania dalszym uczestnictwem w zajęciach.

12.3. Świadczenia rodzinne i wychowawcze oraz fundusz alimentacyjny

W obowiązującym obecnie **systemie świadczeń rodzinnych** funkcjonują następujące rodzaje świadczeń: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia opiekuńcze, do których należą zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne, świadczenie rodzicielskie. Świadczenia rodzinne w zasadzie przysługują rodzinie, w której dochód netto na osobę nie przekracza 674 zł (lub 764 zł na osobę, jeżeli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne). Bez względu na kryterium dochodowe przyznawany jest np. zasiłek pielęgnacyjny.

12.3.1. Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego

Zasiłki rodzinne przysługują na dziecko do ukończenia 18. r.ż. lub do ukończenia nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. r.ż., albo 24. r.ż. jeżeli kontynuuje naukę w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2025 r. uprawnionym przysługiwał zasiłek rodzinny w wysokości:

- 95 zł na dziecko do ukończenia 5. r.ż.,
- 124 zł na dziecko powyżej 5 lat do ukończenia lat 18,
- 135 zł na każde dziecko powyżej 18. r.ż.

Osobom posiadającym prawo do zasiłku rodzinnego przysługują także dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania. W 2025 r. zrealizowano łącznie 4 735 świadczeń tego typu na łączną kwotę 563 664,00 zł.

12.3.2. Świadczenia opiekuńcze, wychowawcze i jednorazowe

Do świadczeń opiekuńczych należą:

- **zasiłek pielęgnacyjny** – przyznaje się go w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek ten przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej powyżej 16. r.ż., jeżeli posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osobie, która ukończyła 75 lat. Przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. r.ż., jeśli posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. r.ż. Zasiłek przysługuje bez względu na dochód. W 2025 r. wypłacono 9 041 zasiłków pielęgnacyjnych na kwotę 1 951 409,00 zł.
- **świadczenie pielęgnacyjne** – przyznaje się je matce, ojcu dziecka, opiekunowi faktycznemu, lub innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego w 2025 r. wynosiła 3 287 zł. W ciągu roku wypłacone zostały świadczenia pielęgnacyjne w ilości 1 845 na łączną kwotę 6 212 162 zł.
- **świadczenie rodzicielskie** – przysługuje matce lub ojcu dziecka lub opiekunowi faktycznemu dziecka w okresie 52 tygodni (w zależności od liczby urodzonych dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia lub objęcia opieką, maksymalnie do 71. tygodnia). Z pomocy mogą skorzystać rodzice, którzy nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego (osoby bezrobotne, studenci, osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne). Świadczenie przysługuje od dnia porodu lub objęcia opieką. Wysokość świadczenia to 1 000 zł miesięcznie. W 2025 r. świadczenie zostało wypłacone w ilości 177 świadczenia, na łączną kwotę 152 747,00 zł.

Świadczenie wychowawcze z Programu „Rodzina 800+” przysługujące matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu lub prawnemu dziecka do ukończenia przez nie 18. r.ż., w 2025 r. wypłacono na 9 dzieci – w ilości **271 świadczeń** na łączną kwotę **112 441,00 zł.**

W 2024 r. wypłacono 19 jednorazowych **zapomóg** z tytułu urodzenia się dziecka na kwotę **19 tys. zł.** Innym jednorazowym świadczeniem jest również świadczenie przysługujące bez względu na dochód, na dziecko posiadające zaświadczenie lekarskie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu lub nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Jest ono wypłacane na podstawie tzw. ustawy „za życiem” jednorazowo w kwocie 4 000 zł. W 2025 r. MOPS wypłacił 2 takie świadczenia, na łączną kwotę **8 tys. zł.**

12.3.3. Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica, jeżeli ich egzekucja okazała się bezskuteczna, do ukończenia 18 lat lub 25 lat w przypadku kontynuowania nauki przez uprawnioną osobę, jeżeli dochód w rodzinie na osobę nie przekracza kwoty 1 209 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości zasądzonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 1 000 zł. W 2025 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono **58 rodzinom** na łączną kwotę **546 498,53 zł.**

Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu świadczeń wypłaconych osobie uprawnionej z funduszu alimentacyjnego, łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Dochód własny gminy wierzyciela stanowi 40% zwróconych kwot (przeznaczone są w szczególności na pokrycie kosztów podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych), natomiast pozostałe 60% oraz odsetki stanowią dochód budżetu państwa.

W 2025 r. świadczenia zwrócone przez dłużników alimentacyjnych wyniosły **288 515,82 zł**, w tym odsetki 168 465,00 zł, tj. 120 050,82 zł, z czego:

- dochody budżetu państwa 72 030,49 zł (60%),
- dochody Gminy Miejskiej Człuchów **48 020,33 zł** (40%).

12.4. Pomoc obywatelom Ukrainy

W 2025 r. MOPS nadal realizował ustawę z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Pomoc miała następujące formy:

- 1) jednorazowe świadczenie pieniężne przeznaczone na utrzymanie w wysokości 300 zł na osobę, które przysługuje obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium RP jest legalny, i który został wpisany do rejestru PESEL – w 2025 r. nie wypłacono takiego świadczenia,

- 2) świadczenie pieniężne na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy – w 2025 r. nie wypłacono takiego świadczenia,
- 3) ustanowienie opiekuna tymczasowego – zgodnie z prawem obowiązującym w RP, małoletniego obywatela Ukrainy, który przebywa w Polsce bez opieki osób dorosłych, reprezentuje oraz sprawuje pieczę nad jego osobą i majątkiem opiekun tymczasowy, w 2025 r. Sąd Rejonowy w Człuchowie wydał 65 postanowień o ustanowieniu opiekuna tymczasowego. Obecnie pod opieką 26 opiekunów tymczasowych znajduje się 102 dzieci. Nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego sprawuje ops.

Obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP legalnie, wpisanym do rejestru PESEL przysługuje również prawo do świadczeń pieniężnych i niepieniężnych na zasadach i w trybie ustawy o pomocy społecznej. W 2025 r. nikt nie skorzystał z zapewnienia gorącego posiłku dla dzieci i młodzieży, nie realizowano również form pomocy w postaci: zasiłku stałego i okresowego, pobytu w dps, sprawienia pogrzebu. Szczegółowe zestawienie świadczeń zrealizowanych przez MOPS na rzecz obywateli Ukrainy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Zestawienie świadczeń z zakresu pomocy społecznej przyznanych obywatelom Ukrainy w 2025 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota [zł]
1	zasiłki rodzinne	48	5 591
2	dodatek do samotnego wychowania dziecka	0	0
3	dodatek z tyt. kształcenia i rehabilitacji	6	660
4	dodatek z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego	2	200
5	dodatek z tyt. nauki poza miejscem zamieszkania i dojazdów	6	690
6	dodatek z tytułu wielodzietności	24	2 280
7	zasiłek pielęgnacyjny	43	9 281
8	świadczenie pielęgnacyjne	9	29 583
9	jednorazowa zapomoga (z tyt. urodzenia dziecka)	0	0
10	świadczenie rodzicielskie	0	0
11	składki społeczne	9	8 142
12	składki zdrowotne	9	2 662
Razem		156	59 089

Źródło: sprawozdanie z działalności MOPS za 2025 r.

12.5. Realizacja programów pomocowych

W 2025 r. MOPS realizował następujące coroczne programy wspierające osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów. Ich celem jest zarówno zapewnienie bezpośredniej pomocy i usług opiekuńczych, jak i poprawa jakości życia osób wymagających wsparcia, a także odciążenie członków rodzin i opiekunów w codziennych obowiązkach związanych z opieką:

1. Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2025

- program kierowany jest do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa,
- usługa może służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków,
- w 2025 r. świadczone usługi „Opieki wytchnieniowej” dla **5 osób dorosłych**,
- całkowity koszt wyniósł **46 837,91 zł**.

2. Program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” – edycja 2025

- celem usług asystenta jest zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej samodzielnego i aktywnego życia,
- głównym celem programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla dzieci do 16. r.ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby oraz dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- pomocy w ramach programu w 2025 r. udzielono **49 osobom**,
- całkowity koszt świadczenia usługi w 2025 r. to **955 355,94 zł**.

3. Program „Opieka 75+”

- celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej,
- program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie: zapewnienia tym osobom wsparcia i pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia, w ramach usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych; poprawy jakości życia osób w wieku 75 lat i więcej; umożliwienia gminom rozszerzenia oferty usług opiekuńczych,
- w 2025 r. świadczone pomoc w ramach tego programu dla **17 osób**,
- całkowity koszt świadczenia usługi „Opieka 75+” wyniósł **133 306,64 zł** (w tym 79 983,98 zł z budżetu państwa i 53 322,66 zł – wkład własny miasta).

12.6. Inne zadania realizowane przez MOPS

12.6.1. Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego

Obowiązek utworzenia zespołu interdyscyplinarnego, jako zadania własnego gminy, wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”. Zespół interdyscyplinarny działa w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach poprzez tzw. grupy diagnostyczno–pomocowe, których prace prowadzone są w zależności od potrzeb oraz przeprowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”. Zgodnie z obowiązującymi przepisami obsługę organizacyjno–techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia właściwy ops, czyli w Człuchowie MOPS.

Zespół Interdyscyplinarny w Człuchowie został powołany 23 września 2018 r. zarządzeniem Burmistrza Miasta Człuchów Nr 0050.30.2018, na podstawie uchwały RM Nr XXXVI.251.18 z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie warunków funkcjonowania oraz trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Człuchowie. Obecny skład zespołu powołano Zarządzeniem Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 22 września 2023 r. zgodnie z art. 9a ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zespół liczy **9 członków** i stanowi grupę specjalistów z różnych instytucji, łączących swoją wiedzę, umiejętności oraz kompetencje wynikające z działalności reprezentowanych instytucji. Podejmowane działania mają na celu udzielanie pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej oraz przeciwdziałanie temu zjawisku na terenie miasta Człuchów.

W 2025 r. założono **19** niebieskich kart (16 karty – policja, 3 – MOPS), o 5 mniej niż w roku 2024. W tym czasie odbyło się 6 spotkań zespołu oraz 81 spotkań grup diagnostyczno–pomocowych. Koszty własne tych działań wyniosły **1 090,31 zł**, a dofinansowanie z Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego wyniosło **6 tys. zł**.

12.6.2. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

W 2025 r. MOPS wydał **123** Karty Dużej Rodziny dla 67 rodzin. Prawo do posiadania karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej tzn. rodzinie, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica ma lub miał na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek. Prawo do posiadania karty przysługuje również dziecku w rodzinie wielodzietnej: do ukończenia 18. r.ż. lub do ukończenia 25. r.ż. – w przypadku, gdy dziecko uczy się, bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

W ramach realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2025 r. podjęto następujące działania:

- opłacano koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- zatrudniono asystentki rodziny w wymiarze 2 etatów w zadaniowym systemie pracy.

Łączny koszt zadania w 2025 r. wyniósł **452 942,67 zł** (w tym: środki własne 401 930,84 zł oraz środki z funduszu pracy 33 195,92 zł). Wsparciem asystentek rodzin objętych zostało łącznie **19 rodzin** (40 dzieci), **6 dzieci** zostało umieszczonych w pieczy zastępczej. Koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2025 r. wyniosły **267 200,43 zł** (18 dzieci). W 2025 r. nie ponoszono kosztów związanych z pomocą rodzin wspierających w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W roku 2025 zakończono pracę asystenta rodziny z 5 rodzinami z następujących przyczyn:

- osiągnięcie celów – 4 rodziny, asystenci rodziny nadal monitorują sytuację,
- zmianę miejsca zamieszkania – 1 rodzina, MOPS poinformował właściwy ze względu na aktualne miejsce zamieszkania ops o potrzebie objęcia jej pomocą asystenta rodziny.

Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto powodami trudnej sytuacji życiowej rodzin wspieranych pomocą asystenta są: potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność.

W rodzinach objętych asystą udzielana jest pomoc:

- w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, psychologicznych, socjalnych,
- w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych realizowanych przez świetlicę socjoterapeutyczną w CKIU (**20** dzieci), PPP (**55** dzieci), Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (wczesne wspomaganie rozwoju – **65** dzieci),
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.

12.6.3. Aktywizacja i integracja seniorów

W 2025 r. kontynuowano działania na rzecz aktywizacji i integracji środowiska seniorów poprzez współpracę z Klubami Seniora oraz obsługę Miejskiej Rady Seniorów i Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Prowadzenie bieżącej współpracy z Klubami Seniora obejmuje wspólne organizowanie wydarzeń integracyjnych, wsparcie merytoryczne oraz organizacyjne dla liderów klubów. Istotnym elementem działań jest również obsługa administracyjno-organizacyjna MRS, pełniącej funkcję konsultacyjną i doradczą w zakresie polityki senioralnej miasta.

12.6.3.1. Miejska Rada Seniorów w Człuchowie

Miejska Rada Seniorów w Człuchowie działała w 2025 r. na podstawie uchwały Nr VIII.54.2015 RM z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie powołania Miejskiej Rady Seniorów i nadania jej statutu oraz uchwały Nr IV.32.2024 RM z dnia 10 lipca 2024 r. w sprawie powołania składu osobowego Miejskiej Rady Seniorów w Człuchowie.

Statut MRS określa jej cele, zadania, skład oraz tryb działania. Rada ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny, a jej głównym celem jest integracja środowiska osób starszych oraz wzmacnianie ich udziału w życiu społeczności lokalnej. Działalność Rady ukierunkowana jest w szczególności na:

- wspieranie aktywności osób starszych,
- przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej,
- promocję zdrowia i profilaktyki,
- zwiększanie dostępu seniorów do edukacji, kultury i rekreacji.

Do zadań MRS należy zwłaszcza:

- współpraca z władzami miasta w sprawach dotyczących potrzeb i oczekiwań osób starszych,
- opiniowanie projektów i inicjatyw związanych z polityką senioralną,
- monitorowanie sytuacji i potrzeb seniorów w mieście,
- podejmowanie działań na rzecz integracji społecznej i aktywizacji osób starszych,
- współpraca z organizacjami społecznymi i instytucjami działającymi na rzecz seniorów,
- upowszechnianie informacji o działaniach podejmowanych na rzecz osób w wieku senioralnym.

W 2025 r. skład MRS tworzyli przedstawiciele Burmistrza, Klubów Seniora, organizacji społecznych oraz stowarzyszeń działających na rzecz seniorów:

1. Irena Neckar – przedstawicielka Burmistrza Człuchowa,
2. Marek Marcinowski – przedstawiciel Burmistrza Człuchowa,

3. Danuta Purgacz – przedstawicielka Stowarzyszenia „Tysiąclatka”,
4. Jan Gregorczyk – przedstawiciel Klubu Seniora „Transportowiec”,
5. **Grzegorz Daniuk** – przedstawiciel Klubu Seniora „RÓŻA”, **przewodniczący**,
6. Teresa Roźniecka – przedstawicielka Klubu Seniora „Złota Jesień”,
7. Kazimierz Giełdon – przedstawiciel Klubu Emerytowanych Nauczycieli ZST,
8. Maria Janczak – przedstawicielka Klubu Seniora „Jedynka”,
9. Krystyna Kaczmarek – przedstawicielka Klubu Seniora „Za Mostkiem”,
10. Mirosława Bednarek – przedstawicielka Klubu Seniora „Samorządowiec”,
11. Janina Lewek – przedstawicielka Klubu Seniora „Lawenda”,
12. Zdzisława Pawłowska – przedstawicielka Klubu Emeryta „Medyk”,
13. Andrzej Jażdżewski – przedstawiciel Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policji,
14. Bożena Wieczorek – przedstawicielka Klubu Seniora „Witosa”,
15. Bożena Nachyła – przedstawicielka Związku Emerytów i Rencistów Pożarnictwa RP – Koło w Człuchowie,
16. Barbara Afelt – przedstawicielka Klubu Seniora „Sympatyczni”,
17. Danuta Spiczak Brzezińska – przedstawicielka Klubu Seniora „Jacka i Agatki”,
18. Stanisław Kobierski – członek wspierający, przedstawiciel PSD – Koło Człuchów.

MRS uczestniczy w działaniach dotyczących spraw ważnych dla środowiska seniorów oraz wspierających aktywność społeczną osób starszych. Członkowie Rady współpracują z samorządem miejskim oraz organizacjami działającymi na rzecz seniorów, zgłaszając uwagi i propozycje dotyczące jakości życia osób starszych, integracji społecznej oraz organizacji przedsięwzięć skierowanych do mieszkańców w wieku senealnym.

W 2025 r. odbyły się **4 posiedzenia** MRS oraz **4 spotkania** z szefami Klubów Seniora, podczas których omawiano bieżące potrzeby środowiska seniorów oraz planowane inicjatywy społeczne i kulturalne.

12.6.3.2. Uniwersytet Trzeciego Wieku w Człuchowie

Szczególną formą współpracy z seniorami w 2025 r. był kolejny etap funkcjonowania **Uniwersytetu Trzeciego Wieku** w Człuchowie, utworzonego uchwałą Nr XXXVII.260.2018 RM z dnia 7 marca 2018 r., z dniem 15 marca 2018 r., w strukturze MOPS. Uniwersytet realizował swoją działalność we współpracy z Uniwersytetem Pomorskim w Słupsku oraz Akademią Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni. W celu zapewnienia ciągłości i rozwoju oferty edukacyjnej kontynuowano realizację wcześniej zawartych porozumień i listów intencyjnych, w tym m.in.:

1. listu intencyjnego z 16 listopada 2017 r. dotyczącego partnerstwa w ramach konkursu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Wsparcie Uniwersytetów Trzeciego Wieku” pomiędzy Akademią Pomorską w Słupsku a MOPS w Człuchowie,
2. porozumienia z 14 marca 2018 r. dotyczącego realizacji projektu „Akademia Seniora Aktywnego”,
3. listu intencyjnego z marca 2019 r. w ramach projektu „Wiedzieć, umieć, chcieć” realizowanego z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju,
4. porozumienia z 26 października 2023 r. o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Pomorskim w Słupsku a Gminą Miejską Człuchów.

UTW zrzesza do 100 słuchaczy będących mieszkańcami miasta, natomiast od początku funkcjonowania z jego oferty skorzystało łącznie 137 osób. Uczestnikami mogą być emeryci i renciści, którzy w roku zgłoszenia ukończyli co najmniej 60. rok życia.

Działania Uniwersytetu Trzeciego Wieku realizowane były w formie wykładów, warsztatów (m.in. muzycznych, malarskich i zajęć ruchowych – joga), laboratoriów, wyjazdów studyjnych, wycieczek oraz wydarzeń kulturalnych, w tym spektakli i koncertów.

Tabela 21. Rodzaje działań Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Człuchowie w latach 2018–2025.

Semestr	I	II	III	IV	V	Razem
wykłady	9	5	33	8	2	57
warsztaty	1	1	45	1	7 (muzyczne, malarskie, joga)	55
spektakle	2	–	–	–	2	4
koncerty	1	–	2 (opera, teatr)	–	–	3
wycieczki	1	–	1	–	–	2
wyjazdy studyjne	2	1	–	2	–	5
laboratoria	2	1	6	1	–	3
						129

Źródło: sprawozdanie z działalności MOPS w Człuchowie za 2025 r.

W 2025 r. kontynuowano również działalność o charakterze naukowo-edukacyjnym i popularyzatorskim, w tym publikacje i konferencje. W ramach dorobku UTW wskazać można m.in. publikację „Podręcznik dobrych praktyk – Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Człuchowie” (2023 r.) oraz artykuł naukowy „Wizerunek kobiet w literaturze i kulturze, na przykładzie słuchaczek UTW w Człuchowie” opublikowany w 2025 r.

Działalność UTW stanowi istotny element aktywizacji społecznej osób starszych, wzmacniając ich uczestnictwo w życiu kulturalnym, edukacyjnym i społecznym miasta.

12.6.3.3. Klub Senior+

W 2025 r., w celu zapewnienia wsparcia seniorom – mieszkańcom Człuchowa – będącym osobami nieaktywnymi zawodowo w wieku 60+, utworzono ośrodek wsparcia **Klub „Senior+”**. Celem jego działalności jest umożliwienie osobom starszym korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, obejmującej m.in. usługi w zakresie aktywności ruchowej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej oraz opiekuńczej, dostosowanej do potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym.

Klub „Senior+” został utworzony zgodnie z art. 51 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.) na mocy uchwały Nr XX.125.2025 RM z dnia 21 listopada 2025 r. w sprawie utworzenia ośrodka wsparcia pod nazwą Klub „Senior+” w Człuchowie oraz połączenia go z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Człuchowie. Klub funkcjonuje w strukturach MOPS jako forma wsparcia środowiskowego dla osób starszych, sprzyjająca integracji społecznej oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu seniorów.

Klub „Senior+” mieści się przy ul. Szkolnej na drugim piętrze budynku byłej Tysiąclatki, w bezpośrednim sąsiedztwie siedziby MOPS. Placówka została dostosowana do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, zapewniając odpowiednie warunki lokalowe do prowadzenia zajęć aktywizacyjnych i integracyjnych.

Zgodnie z założeniami organizacyjnymi Klub „Senior+” przeznaczony jest dla ograniczonej liczby uczestników (15 osób), co umożliwia indywidualne podejście do potrzeb seniorów oraz realizację zróżnicowanej oferty zajęć. Klub rozpoczął działalność od początku roku 2026, funkcjonuje w trybie dziennym, od poniedziałku do piątku, w godzinach porannych i przedpołudniowych. W ramach działalności prowadzone są m.in. zajęcia ruchowe i prozdrowotne, warsztaty edukacyjne, spotkania integracyjne oraz wydarzenia kulturalno–rekreacyjne, ukierunkowane na wspieranie aktywności społecznej osób starszych i poprawę jakości ich życia.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie w zakresie aktywizacji i integracji seniorów w 2025 r. przyczyniały się do wzmacniania ich uczestnictwa w życiu społecznym, podnoszenia jakości życia oraz budowania trwałych więzi środowiskowych w lokalnej społeczności.

12.7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W ramach swojej działalności MOPS współpracuje również z licznymi organizacjami pozarządowymi. Realizacja celów statutowych ośrodka możliwa jest dzięki ścisłej współpracy z podmiotami działającymi w obszarze pomocy społecznej. Do najważniejszych partnerów MOPS należą:

- 1) **Towarzystwo Pomocy im. Świętego Brata Alberta Koło w Człuchowie** – współpraca MOPS z Kołem Człuchowskim Towarzystwa trwa od 2002 r. i ma kluczowe znaczenie w realizacji działań na rzecz osób w kryzysie bezdomności oraz osób ubogich. Koło posiada możliwość ubiegania się o granty przeznaczone

dla organizacji pozarządowych ze środków wojewody oraz Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu „Bezdomność”. Pozyskane środki przeznaczone są na wsparcie funkcjonowania noclegowni, prowadzenie łaźni i pralni dla osób bezdomnych oraz inne działania pomocowe. W ramach wieloletniej współpracy realizowano m.in.:

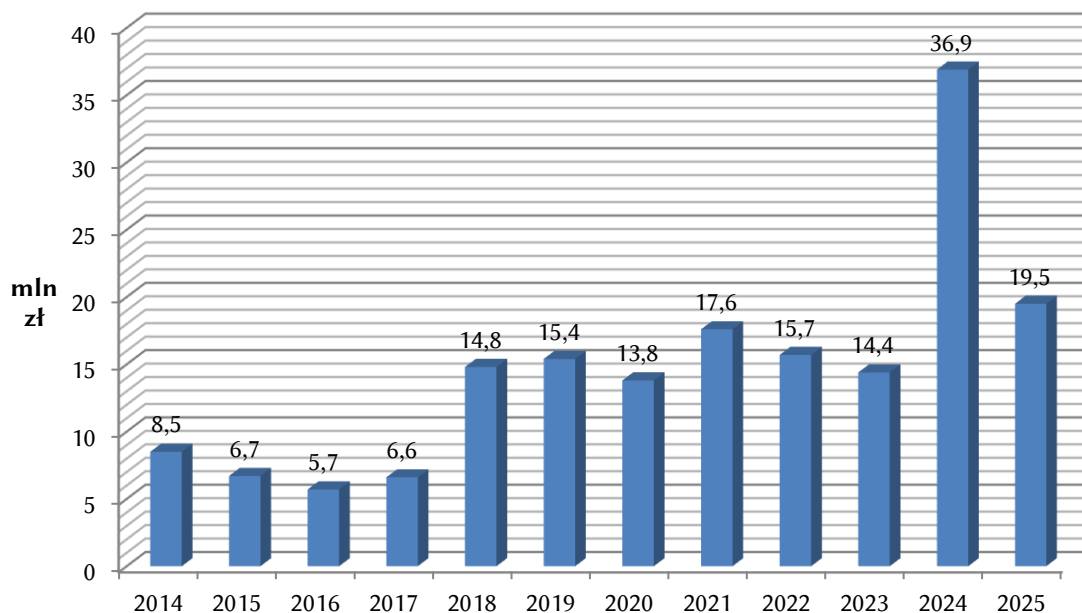
- w latach 2003–2015 coroczne zbiórki na paczki świąteczne dla dzieci z rodzin najuboższych (łącznie 54 393 zł, 2 354 paczki),
 - w latach 2014–2016 projekt „Chodzę do apteki, bo korzystam z pomocy na leki” (dofinansowanie 23 000 zł; ok. 100 beneficjentów),
 - prowadzenie łaźni i pralni dla osób bezdomnych (2003–kwiecień 2024),
 - realizację programu „Wyjść z bezdomności” (kontynuowany),
 - funkcjonowanie punktu przyjmowania i wydawania rzeczy używanych oraz sprzętu AGD (od 2018 r. do chwili obecnej),
 - działalność Centrum Wolontariatu oraz funduszu zapomogowego,
 - organizację Dnia Wolontariusza i Spotkań Wigilijnych,
 - realizację projektu „Akademia pasji i talentów” (dofinansowanie Samorządu Województwa Pomorskiego – 20 000 zł).
- 2) **Bank Żywności w Chojnicach** – współpraca dotyczy dystrybucji żywności w ramach Unijnego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. Żywność dostarczana przez Bank Żywności wydawana jest przez pracowników socjalnych MOPS osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, zakwalifikowanym do programu. W 2025 r. z tej formy wsparcia skorzystało **396** osób.
 - 3) **Caritas Diecezji Pelplińskiej** – współpraca obejmuje działania w zakresie organizacji zbiorów żywności dla osób ubogich. W 2025 r. nie przeprowadzono zbiorów żywności w sklepach.
 - 4) **Ochotnicze Hufce Pracy – Punkt Pośrednictwa Pracy w Człuchowie** – współpraca obejmuje wymianę informacji oraz wsparcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i usamodzielnienia osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej.
 - 5) **Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrno”** – współpraca umożliwia korzystanie z bezpłatnych szkoleń, na które kierowane są osoby korzystające ze wsparcia MOPS. Dodatkowo w latach 2021–2022 Stowarzyszenie pełniło rolę partnera w realizacji projektu „Utworzenie Centrum Rodzin”.

13. DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA

W 2025 r. miasto wydatkowało na inwestycje **19 494 086,56 zł**, co stanowi drugi najwyższy poziom wydatków inwestycyjnych w Człuchowie w perspektywie ostatnich kilkunastu lat. Zestawienie wydatków inwestycyjnych z ostatnich dwunastu lat przedstawia poniższy wykres, obrazujący ich zmienność w analizowanym okresie.

Wykres 12. Wydatki inwestycyjne Gminy Miejskiej Człuchów w latach 2014–2025 (w mln zł).

Źródło: dane UM w Człuchowie.

13.1. Realizacja planu zadań inwestycyjnych w 2025 r.

Szczegółowy wykaz wydatków inwestycyjnych Gminy Miejskiej Człuchów wykonanych w 2025 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Realizacja planu zadań inwestycyjnych Gminy Miejskiej Człuchów w 2025 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 01.01.2025 [zł]	Plan na 31.12.2025 [zł]	Wykonanie [zł]
1.	Budowa chodnika i przejścia dla pieszych przy ul. Wołydyjowskiego	0,00	7 000,00	7 000,00
2.	Budowa drogi dojazdowej do budynku SIM	700 000,00	740 000,00	733 534,28
3.	Budowa dwóch spawalniczy przy ul. Średniej	70 000,00	50 000,00	18 450,00
4.	Dokumentacja projektowa przebudowy Al. Lawendowa – ul. Kamienna	0,00	40 000,00	39 000,00
5.	Dokumentacja projektowa przystanków komunikacji oraz stacji ładowania pojazdów	0,00	87 000,00	86 000,00
6.	Modernizacja dróg gminnych	300 000,00	38 000,00	38 000,00
7.	Opracowanie dokumentacji projektowej ścieżki pieszo–rowerowej wzdłuż Jeziora Szpitalnego	120 000,00	170 000,00	170 000,00
8.	Przebudowa ul. Armii Krajowej i Sikorskiego w Człuchowie	390 000,00	28 000,00	28 000,00
9.	Przebudowa ul. Królewskiej w Człuchowie	2 350 000,00	2 350 000,00	2 309 215,47
10.	Wykonanie dokumentacji projektowej drogi (Al. Wyszyńskiego)	0,00	20 000,00	20 000,00
11.	Wykup gruntów	400 000,00	384 000,00	112 320,24

12.	Budowa budynków mieszkalnych przy ul. Słowackiego w Człuchowie	0,00	5 520 000,00	5 518 903,00
13.	Budowa kolumbarium na cmentarzu komunalnym w Człuchowie	400 000,00	260 000,00	250 952,24
14.	Dokumentacja projektowa budowy kolumbarium na cmentarzu komunalnym	0,00	30 000,00	18 204,00
15.	Budowa słupów ogłoszeniowych	40 000,00	85 000,00	83 025,00
16.	Cyberbezpieczna Gmina Miejska Człuchów	154 678,74	154 678,74	130 523,94
17.	Cyberbezpieczna Gmina Miejska Człuchów	524 697,19	524 697,19	430 153,19
18.	Cyberbezpieczna Gmina Miejska Człuchów	147 819,07	147 819,07	121 183,89
19.	Likwidacja barier architektonicznych dla klientów z niepełnosprawnością UM	0,00	285 000,00	274 134,76
20.	Modernizacja budynku UM	100 000,00	220 000,00	105 809,57
21.	Dokumentacja projektowa budynku magazynowego z funkcją tymczasowego ukrycia	0,00	156 356,74	98 400,00
22.	Zakupy w zakresie programu ochrony ludności i obrony cywilnej (cysterna, agregat prądotwórczy, paczkowarka, koparko-ładowarka)	0,00	239 000,00	0,00
23.	Dofinansowanie samochodu dla Policji	0,00	30 000,00	30 000,00
24.	Montaż instalacji fotowoltaicznej o mocy 32 kWp na dachu budynku wraz z magazynem energii 50 kWh oraz montaż pompy ciepła typu woda-powietrze o mocy 50 kW w budynku MDK, w którym prowadzi działalność statutową OSP	0,00	474 740,00	471 663,31
25.	Zakup urządzeń do czyszczenia posadzki hali sportowej	0,00	35 000,00	32 834,85
26.	Dokumentacja projektowa termomodernizacji budynku Przedszkola Jacka i Agatki	0,00	100 000,00	63 960,00
27.	Modernizacja budynku przedszkola	0,00	56 000,00	56 000,00
28.	Dokumentacja projektowa gabinetu stomatologicznego w SP nr 1	0,00	12 000,00	11 070,00
29.	Montaż automatycznych defibrylatorów zewnętrznych (AED) na budynkach użyteczności publicznej (MDK, PKP).	0,00	20 000,00	17 143,80
30.	Budowa Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Człuchowie	900 000,00	1 269 000,00	1 260 706,35
31.	Przebudowa II piętra budynku MOPS (Senior+)	0,00	406 000,00	402 947,04
32.	Zakup wyposażenie pomieszczeń do realizacji programu SENIOR+	0,00	50 000,00	50 000,00
33.	Przebudowa i doposażenie istniejącego placu zabaw przynależnego do Żłobka Miejskiego w Człuchowie	0,00	247 198,50	189 991,77
34.	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Jerzego z Dąbrowy w Człuchowie	250 000,00	306 000,00	302 303,34
35.	Budowa kanalizacji ul. Traugutta w Człuchowie – etap I	4 500 000,00	0,00	0,00
36.	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Potockiego w Człuchowie	220 000,00	220 000,00	127 305,00
37.	Dokumentacja projektowa zbiornika do retencjonowania wód opadowych ul. Bratkowa i ul. Fiołkowa	150 000,00	150 000,00	119 310,00

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ CZŁUCHÓW
W ROKU 2025

38.	Opracowanie dokumentacji projektowej zbiornika retencyjnego na wody opadowe przy ul. Batorego w Człuchowie	37 000,00	37 000,00	36 900,00
39.	Budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych oraz Punktu Napraw i Ponownego Użycia Produktów wraz z urządzeniami budowlanymi (w tym panelami fotowoltaicznymi), na terenie zamkniętego składowiska odpadów komunalnych w Kiełpinie	80 000,00 0,00	80 000,00 103 960,00	74 240,00 40 000,00
40.	Opracowanie dokumentacji projektowej terenów zielonych	150 000,00	150 000,00	71 729,28
41.	Dotacja na dofinansowanie wymiany pieców	100 000,00	100 000,00	35 000,00
42.	Utylizacja azbestu	6 000,00	6 000,00	0,00
43.	Wykonanie studium wykonalności dla inwestycji dot. termomodernizacji budynku OSiR i MBP	0,00	35 000,00	25 830,00
44.	Budowa nowego boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem przy SP nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie	4 400 000,00	4 400 000,00	4 399 599,24
45.	Budowa zaplecza socjalno-magazynowego na OSiR – <i>budget obywatelski</i>	0,00	75 000,00	74 690,00
46.	Modernizacja boiska treningowego na OSiR – <i>budget obywatelski</i>	0,00	75 000,00	75 000,00
47.	Modernizacja kompleksu sportowego „Moje Boisko – Orlik 2012” w Człuchowie przy ul. Szkolnej	950 000,00	750 569,00	750 569,00
48.	Dotacja celowa dla OSiR – zakup pieca gazowego do budynku szatni przy płycie głównej	0,00	35 000,00	32 484,00
49.	Dotacja celowa dla OSiR z przeznaczeniem na modernizację parku wodnego oraz budowę kortu tenisowego	0,00	120 000,00	120 000,00
50.	Rozbudowa obiektów sportowych – dotacja dla OSiR	0,00	30 000,00	30 000,00
Razem wydatki inwestycyjne		17 440 195,00	20 910 019,24	19 494 086,56

Źródło: dane UM.

Część realizowanych w 2025 r. zadań inwestycyjnych to zadania wieloletnie. Wydatki na ich realizację w części przypadającej na 2025 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Realizacja wieloletnich zadań inwestycyjnych Gminy Miejskiej Człuchów w 2025 r.

Lp.	Nazwa i cel	Od	Do	Łączne nakłady finansowe [zł]	Plan na 1.01.2025 [zł]	Plan na 31.12.2025 [zł]	Wykonanie narastająco na 31.12.2025 [zł]
Przedsięwzięcia razem				43 046 260,06	12 927 787,67	12 927 787,67	13 633 210,14
– wydatki bieżące				92 250,00	24 600,00	24 600,00	92 250,00
– wydatki majątkowe				42 954 010,06	12 903 187,67	12 903 187,67	13 540 960,14
I.	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2			26 548 818,18	4 371 508,93	4 371 508,93	613 337,08

	i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.):						
	– wydatki bieżące			0,00	0,00	0,00	0,00
	– wydatki majątkowe			26 548 818,18	4 371 508,93	4 371 508,93	613 337,08
1.	Cyberbezpieczna Gmina Miejska Człuchów	2024	2025*	694 516,26	672 516,26	672 516,26	573 337,08
2.	Budowa PSZOK oraz Punktu Napraw i Ponownego Użycia Produktów wraz z urządzeniami budowlanymi (w tym panelami fotowolt.), na ter. zamkniętego składowiska odpad. komun. w Kiełpinie	2025	2027	25 854 301,92	3 698 992,67	3 698 992,67	40 000,00
II.	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2):			16 497 441,88	8 556 278,74	8 556 278,74	13 019 873,06
	– wydatki bieżące			92 250,00	24 600,00	24 600,00	92 250,00
1.	Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji	2023	2025	92 250,00	24 600,00	24 600,00	92 250,00
	– wydatki majątkowe			16 405 191,88	8 531 678,74	8 531 678,74	12 927 623,06
1.	Opracowanie dokumentacji projektowej zbiornika na wody opadowe przy ul. Batorego w Czł-wie	2024	2025	74 000,00	37 000,00	37 000,00	70 900,00
2.	Przebudowa ul. Królewskiej	2023	2025	2 534 000,00	2 350 000,00	2 350 000,00	2 508 538,20
3.	Cyberbezpieczna Gmina Miejska Człuchów	2024	2025*	159 738,74	154 678,74	154 678,74	135 462,50
4.	Budowa nowego boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem przy SP nr 1	2024	2025	8 733 377,49	4 400 000,00	4 400 000,00	8 732 976,73
5.	Dokumentacja projektowa zbiornika do retencjonowania wód opadowych ul. Bratkowa i Fiołkowa	2024	2025	150 000,00	150 000,00	150 000,00	119 310,00
6.	Opracowanie dokumentacji projektowej terenów zielonych	2024	2025	150 000,00	150 000,00	150 000,00	71 729,28
7.	Budowa COM w Człuchowie	2025	2026	3 614 075,65	900 000,00	900 000,00	1 260 706,35
8.	Przebudowa ul. Armii Krajowej i Sikorskiego	2025	2026	990 000,00	390 000,00	390 000,00	28 000,00

*zadanie w trakcie realizacji – planowane zakończenie w roku 2026

Źródło: dane UM.

13.2. Najważniejsze inwestycje infrastrukturalne realizowane w 2025 r.

Wydatki przeznaczane przez Gminę Miejską Człuchów na inwestycje w 2025 r. wyniosły łącznie niemal **19,5 mln zł**. Na liście inwestycji znalazło się prawie 50 realizowanych zadań. Najbardziej kosztowne inwestycje zostały dofinansowane ze środków zewnętrznych. Wśród nich znalazły się zadania, których procentowy udział w wydatkach inwestycyjnych przekroczył 10%: budowa budynków mieszkalnych przy ul. Słowackiego, budowa boiska wielofunkcyjnego z zadaszeniem przy SP nr 1 oraz przebudowa ul. Królewskiej.

13.2.1. Budowa nowego boiska wielofunkcyjnego z zadaszeniem przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi

Prace przygotowawcze i rozbiórkowe w miejscu budowy ruszyły pod koniec października 2024 r., prace budowlane zakończyły się już w pierwszej połowie 2025 r. Nowoczesny obiekt został oddany do użytku i oficjalnie otwarty w czerwcu 2025 r. Hala sportowa posiada pełnowymiarowe boisko wielofunkcyjne o wymiarach 20x40 metrów z bezpieczną nawierzchnią sportową oraz zaplecze sanitarno-szatniowe połączone ze szkołą specjalnym łącznikiem.

Fot. 5, 6, 7 i 8. Nowe boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie podczas budowy i w dniu otwarcia.

Źródło: archiwum własne UM.

Obiekt wyposażono m.in. w instalację fotowoltaiczną, ogrzewanie, monitoring, trybuny, mobilną scenę, strzelnicę laserową oraz nowoczesny sprzęt sportowy. W ramach inwestycji zagospodarowano także teren wokół hali, wykonując miejsca parkingowe oraz urządając zielen. Nowy obiekt znacząco poprawił warunki prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oraz organizacji wydarzeń sportowych i szkolnych dla uczniów oraz lokalnej społeczności.

Ostatecznie wartość całego zadania to kwota 8 732 976,73 zł, a 6 064 068,00 zł to dofinansowanie ze środków budżetu państwa, których dysponentem jest Minister Sportu i Turystyki w ramach Programu Olimpia. Koszty poniesione w 2025 r. to łączna kwota **4 399 599,24 zł**.

13.2.2. Przebudowa ul. Królewskiej

W 2025 r. przebudowano ul. Królewską na odcinku od Placu Bohaterów do Rynku. W ramach zadania przeprowadzono kompleksową modernizację miejskiego deptaka, obejmującą wymianę dotychczasowej nawierzchni asfaltowej i brukowej na nową nawierzchnię z kostki granitowej oraz bruku klinkierowego. Przebudowano również sieć wodociągową i kanalizację deszczową oraz wykonano nowe oświetlenie uliczne.

W ramach inwestycji zamontowano elementy małej architektury, w tym ławki, kosze na odpady, poidłko z wodą pitną oraz kurtynę wodną uruchamianą w czasie upałów. Przestrzeń wzbogacono także o nowe nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej oraz dekoracyjne donice kwiatowe. Przedsięwzięcie poprawiło estetykę i funkcjonalność centrum miasta, tworząc nowoczesną i przyjazną mieszkańcom przestrzeń publiczną.

Fot. 9 i 10. Przebudowa ul. Królewskiej w Człuchowie w trakcie i po zakończeniu inwestycji.

Źródło: archiwum własne UM.

Całkowity koszt zadania wyniósł 2 536 538,20 zł, koszty zadania poniesione w 2025 r. to **2 309 215,47 zł**. Dwa miliony złotych stanowiło dofinansowanie pozyskane z Rządowego Funduszu Inwestycji Strategicznych w ramach Rządowego Programu Polski Ład.

13.2.3. Budowa Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego

Inwestycja polegająca na budowie Centrum Opiekuńczo–Mieszkalnego przy ul. Malinowej w Człuchowie ma na celu utworzenie nowoczesnej placówki świadczącej wsparcie dla osób starszych, schorowanych oraz wymagających czasowej opieki wychnieniowej. Inwestycja jest pierwszym tego typu przedsięwzięciem w mieście.

Powstający obiekt będzie miał powierzchnię około 700 m². W COM przewidziano 10 pokoi dla osób korzystających z pobytu całodobowego oraz część dzienną dla kolejnych 10 podopiecznych objętych wsparciem dziennym. Łącznie placówka zapewni opiekę dla 20 osób. Zakończenie inwestycji planowane jest na połowę 2026 r., natomiast nabór uczestników do korzystania z usług centrum przewidziano na początek 2027 r.

Koszty realizacji tego zadania poniesione w 2025 r. to **2 536 538,20 zł**, łączny koszt całego zadania, którego zakończenie przewidziane jest na rok 2026, wynosi ponad 8,5 mln zł. Dofinansowanie ze środków Funduszu Solidarnościowego w ramach Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Centra opiekuńczo–mieszkalne” to kwota ponad 4 mln zł.

Fot. 11 i 12. Budowa Centrum Opiekuńczo–Mieszkalnego przy ul. Malinowej.

Źródło: archiwum własne UM.

13.2.4. Budowa budynków mieszkalnych na ul. Słowackiego

Inwestycja została zrealizowana w odpowiedzi na pożar budynku, do którego doszło w kwietniu 2025 r. Całkowitemu zniszczeniu uległ wówczas parterowy barak mieszkalny, w którym znajdowało się 11 lokali socjalnych. Wkrótce podjęto decyzję o odbudowie mieszkań socjalnych w tym samym miejscu. Ze względów bezpieczeństwa zrezygnowano z budowy jednego dużego obiektu na rzecz dwóch mniejszych budynków mieszkalnych. W połowie lipca podpisano umowę na zaprojektowanie i wykonanie inwestycji. W ramach zadania powstało 11 nowych lokali mieszkalnych – sześć w jednym budynku i pięć w drugim. Obiekty wykonano w technologii murowanej, jako budynki parterowe z lekką konstrukcją dachu oraz wspólnym ogrzewaniem gazowym. Wykonano instalacje elektryczne i sanitarne, ocieplenie poddaszy, sufity podwieszane oraz elewacje budynków. Każde mieszkanie wyposażono w oddzielne wejście oraz indywidualną przestrzeń zewnętrzną w postaci tarasu.

Realizacja inwestycji pozwoliła nie tylko odtworzyć utracony zasób mieszkań socjalnych, ale także znacząco poprawić standard i bezpieczeństwo lokali przeznaczonych dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Zapowiedziano również kontynuację przedsięwzięcia – na tej samej działce planowana jest budowa trzeciego budynku z kolejnymi pięcioma mieszkaniami socjalnymi.

Fot. 13 i 14. Budynki mieszkalne przy ul. Słowackiego w trakcie budowy i po jej zakończeniu.

Źródło: archiwum własne UM.

Miasto finansowało inwestycję ze środków własnych, jednocześnie podejmując starania o uzyskanie dofinansowania z Banku Gospodarstwa Krajowego oraz odszkodowania z tytułu ubezpieczenia spalonego obiektu. Całkowity koszt zadania wyniósł 5 518 903,00 zł.

13.2.5. Klub Senior+

W 2025 r. zakończono pierwszy etap inwestycji polegającej na adaptacji drugiego piętra budynku byłego gimnazjum przy ul. Szkolnej 3 na potrzeby Klubu Senior+. Prace remontowe zakończyły się we wrześniu.

Fot. 15 i 16. Klub Senior+ w trakcie realizacji inwestycji i podczas otwarcia.

Źródło: archiwum własne UM.

Zakres inwestycji obejmował kompleksowy remont pomieszczeń oraz dostosowanie ich do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. W ramach zadania wykonano m.in. sale do zajęć rehabilitacyjno-ruchowych, sale spotkań i relaksu,

pomieszczenie klubowe, kuchnię, szatnię, korytarze oraz sanitariaty przystosowane dla osób z ograniczoną mobilnością. Istniejąca w budynku winda umożliwia swobodny dostęp do wszystkich kondygnacji także osobom mającym trudności z poruszaniem się. Inwestycja stanowiła pierwszy etap tworzenia miejskiego Klubu Senior+, który w kolejnym etapie został wyposażony w niezbędne meble i sprzęt umożliwiający codzienne funkcjonowanie placówki.

Całkowity koszt zadania wyniósł **402 947,04 zł**, a wysokość dofinansowania z Programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021–2025 stanowiła kwotę 160 tys. zł.

13.3. Dofinansowania ze źródeł zewnętrznych realizowane w 2025 r.

W 2025 r. Gmina Miejska Człuchów pozyskała łącznie **18 567 641,01 zł** dofinansowań z różnych programów. Najwięcej, bo kwotę 17 866 794,00 zł pozyskano na projekt pn. Budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych oraz Punktu Napraw i Ponownego Użycia Produktów wraz z urządzeniami budowlanymi (w tym panelami fotowoltaicznymi), na terenie zamkniętego składowiska odpadów komunalnych w Kiełpinie. Zadanie jest dofinansowane w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027 (FEP 2021–2027), Priorytetu 2 Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza, Działania 2.13 Gospodarka o obiegu zamkniętym, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Ponadto, w 2025 r. kontynuowano inwestycje, na które Miasto Człuchów pozyskało środki w roku wcześniejszym, na łączną kwotę **14 944 605,36 zł**. Poniżej zestawienie przedsięwzięć realizowanych w 2025 r. z udziałem środków zewnętrznych.

Tabela 24. Zestawienie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków zewnętrznych w 2025 r.

Nazwa projektu/przedsięwzięcia Zakres	Informacje finansowe	Termin realizacji
Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027 (FEP 2021–2027)		
Budowa PSZOK oraz Punktu Napraw i Ponownego Użycia Produktów wraz z urządzeniami budowlanymi (w tym panelami fotowoltaicznymi), na terenie zamkniętego składowiska odpadów komunalnych w Kiełpinie	Całkowity koszt zadania 25 854 301,92 zł Wysokość dofinansowania 17 866 794,00 zł	przedsięwzięcie rozpoczęte w 2025 r. i kontynuowane do 2027 r.
Rządowy Fundusz Inwestycji Strategicznych – Program Polski Ład		
Przebudowa części ulicy Królewskiej w Człuchowie: przebudowa i wymiana nawierzchni i podbudowy; montaż obiektów małej architektury; wymiana starych i budowa nowych przyłączy wodociągowych, poidelko i kurtyna wodna; budowa sieci kanalizacji deszczowej wraz z wymianą starych wpustów deszczowych i przynależną infrastrukturą	Całkowity koszt zadania 2 536 538,20 zł Wysokość dofinansowania 2 000 000,00 zł	przedsięwzięcie rozpoczęte w 2024 r. i zakończone w 2025 r.

Fundusze Europejskie dla Pomorza (2021–2027) – Europejski Fundusz Społeczny Plus		
Przedszkole Przyszłości w Gminie Miejskiej Człuchów: poprawa jakości kształcenia i dostępności edukacji przedszkolnej poprzez utworzenie 50 nowych miejsc wychowania przedszkolnego w Przedszkolu Miejskim im. Jacka i Agatki	Całkowity koszt zadania 2 201 427,19 zł Wysokość dofinansowania 1 981 284,47 zł	przedsięwzięcie rozpoczęte w 2024 r. i kontynuowane w 2025 i 2026 r.
Kompetencje kluczowe w Człuchowie na 6.0!: wyrównywanie dysproporcji edukacyjnych oraz podniesienie jakości kształcenia ogólnego w SP nr 1	Całkowity koszt zadania 1 681 974,61 zł Wysokość dofinansowania 1 513 777,14 zł	przedsięwzięcie rozpoczęte w 2024 r. i kontynuowane w 2025 i 2026 r.
Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027 – środki Unii Europejskiej		
Projekt grantowy „Cyberbezpieczna Gmina Miejska Człuchów”: stworzenie zintegrowanego, bezpiecznego i efektywnego systemu zarządzania bezpieczeństwem w dwóch kluczowych jednostkach organizacyjnych miasta tj.: UM oraz MOPS (zakup serwerów wraz z oprogramowaniem, wdrożenie systemu do monitorowania zdarzeń i alarmów w zakresie zagrożeń cyberbezpieczeństwa, podniesienie kompetencji pracowników UM i MOPS z zakresu bezpieczeństwa cyfrowego)	Całkowity koszt zadania 904 255,00zł Wysokość dofinansowania 850 000,00 zł	przedsięwzięcie rozpoczęte w 2024 r. i kontynuowane w 2025 i 2026 r.
Program „Centra opiekuńczo–mieszkalne” – Fundusz Solidarnościowy		
Budowa Centrum opiekuńczo–mieszkalnego w Człuchowie przy ul. Malinowej: nowy obiekt przeznaczony dla 20 uczestników, w tym 12 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, który składać się będzie z dwóch części: dziennej dla 10 uczestników i mieszkalnej do pobytu całodobowego 10 osób	Całkowity koszt zadania 8 551 219,11 zł Wysokość dofinansowania 4 085 475,75 zł	przedsięwzięcie rozpoczęte w 2025 r. i kontynuowane w 2026 r.
Program Olimpia – program budowy przyszłolnych hal sportowych na 100–lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich – budżet państwa		
Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem o stałej konstrukcji przy SP nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie: budowa zadaszonego boiska i łącznika między szkołą a boiskiem wraz z zapleczem sanitarno–szatniowym, trybunami, mobilną strzelnicą laserową i sceną z wykładziną ochronną	Całkowity koszt zadania 8 732 976,73 zł Wysokość dofinansowania 6 064 068,00 zł	przedsięwzięcie rozpoczęte w 2024 r. i zakończone w 2025 r.
Program modernizacji kompleksów sportowych „Moje Boisko – Orlik 2012” – edycja 2024 – Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej		
Modernizacja kompleksu sportowego „Moje Boisko – Orlik 2012” w Człuchowie przy ul. Szkolnej: wymiana nawierzchni na boisku do piłki nożnej, remont nawierzchni na boisku wielofunkcyjnym, remont ogrodzenia, piłkochwyków i zaplecza sanitarno–szatniowego, wymiana elementów wyposażenia	Całkowity koszt zadania 750 569,00 zł Wysokość dofinansowania 338 076,00 zł	zrealizowano w 2025 r.

Resortowy Program „Aktywne Place Zabaw” 2025 – środki z Funduszu Pracy		
Przebudowa i wyposażenie istniejącego placu zabaw przynależnego do Żłobka Miejskiego w Człuchowie: zakup i montaż elementów małej architektury oraz urządzeń zabawowych (trwale związanych z gruntem i ruchomych), a także montaż osłony przeciwsłonecznej i zagospodarowanie terenu (materiały i rośliny)	Całkowity koszt zadania 208 737,57 zł Wysokość dofinansowania 207 191,27 zł	zrealizowano w 2025 r.
Programu wyrównywania różnic między regionami III” ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)		
Likwidacja barier architektonicznych dla klientów z niepełnosprawnością Urzędu Miejskiego: budowa windy w budynku Urzędu	Całkowity koszt zadania 415 258,87 zł Wysokość dofinansowania 116 524,11 zł	zrealizowano w 2025 r.
Program wieloletni „Senior+” na lata 2021–2025, edycja 2025		
Utworzenie placówki Senior+: przebudowa II piętra budynku MOPS w Człuchowie, polegająca na wykonaniu robót budowlanych, instalacji sanitarnej, instalacji elektrycznej i instalacji ppoż. – system sygnalizacji pożaru.	Całkowity koszt zadania 402 947,04 zł Wysokość dofinansowania 160 000,00 zł	zrealizowano w 2025 r.
Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych. Część 3) Modernizacja energetyczna budynków Ochotniczych Straży Pożarnych		
Montaż instalacji fotowoltaicznej o mocy 32 kWp na dachu budynku wraz z magazynem energii 50 kWh w budynku Miejskiego Domu Kultury w Człuchowie, w którym prowadzi działalność statutową Ochotnicza Straż Pożarna W ramach zadania zrealizowano także montaż pompy ciepła typu woda–powietrze	Całkowity koszt zadania 471 663,61 zł Wysokość dofinansowania 181 621,80 zł	zrealizowano w 2025 r.

Źródło: dane UM.

14. GOSPODARKA KOMUNALNA

14.1. Gospodarowanie mieniem komunalnym

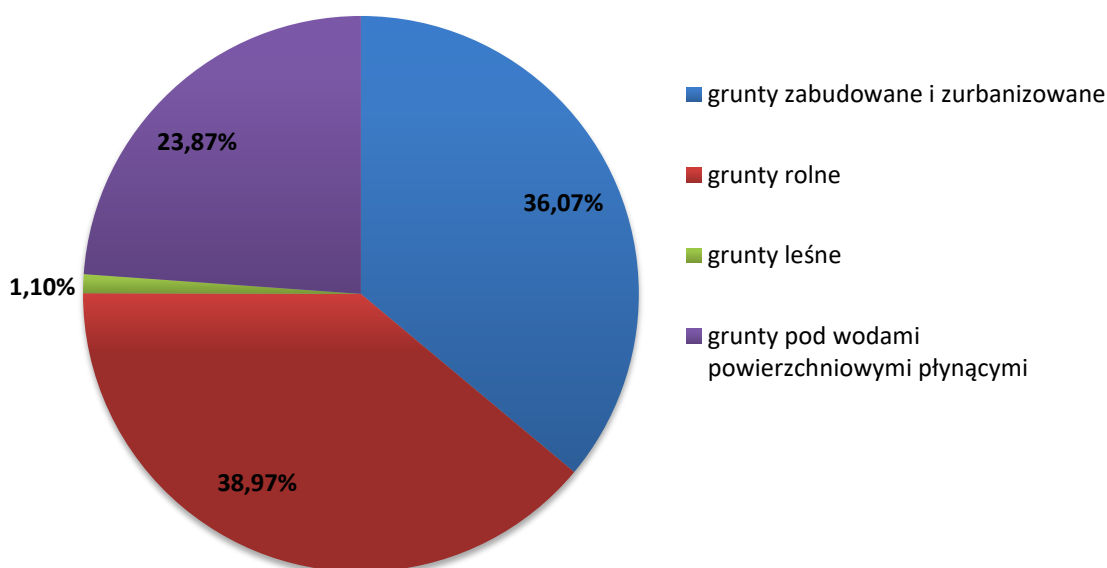
14.1.1. Struktura gruntów miejskich

Powierzchnia geodezyjna Miasta Człuchów niezmiennie wynosi **1 279 hektarów**. W 2025 r. w **strukturze użytkowania** gruntów można wyróżnić:

- 1) grunty zabudowane i zurbanizowane – **468 ha**, w tym:
 - a. tereny mieszkaniowe 130 ha,
 - b. tereny przemysłowe 40 ha,

c.	inne tereny zabudowane	77 ha,
d.	zurbanizowane tereny niezabudowane	39 ha,
e.	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	67 ha,
f.	tereny komunikacyjne: drogi	99 ha,
g.	tereny kolejowe	16 ha;
- 2) grunty rolne – **492 ha**, w tym:
a.	grunty orne	396 ha,
b.	sady	6 ha,
c.	łąki trwałe	23 ha,
d.	pastwiska trwałe	27 ha,
e.	grunty rolne zabudowane	13 ha,
f.	grunty pod stawami i pod rowami	2 ha,
g.	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	1 ha,
h.	nieużytki:	24 ha;
- 3) grunty leśne – **14 ha**, w tym:
a.	las	13 ha,
b.	grunty zadrzewione i zakrzewione	1 ha;
- 4) grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi: **305 ha**.

Wykres 13. Ogólna struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Miejskiej Człuchów w 2025 r.

Źródło: oprac. wł. na podst. danych UM.

Pod względem **własności** gruntów podział wygląda następująco:

- grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości – 289,8532 ha, w tym 0,8391 ha stanowiących własność Skarbu Państwa, a będących w użytkowaniu wieczystym Gminy Miejskiej Człuchów,
- grunty przekazane w trwały zarząd – 18,3729 ha,
- grunty oddane w użytkowanie wieczyste – 73,1942 ha.

Poza tym Gmina Miejska Człuchów posiada grunty własne położone w granicach administracyjnych Gminy Człuchów o niezmiennej w porównaniu z rokiem poprzednim powierzchni 34,9463 ha, są to:

- a) 0,6688 ha zabudowane trzydziestorodzinnym domem mieszkalnym w Głędownie 4d i zespołem garaży murowanych,
- b) 5,8158 ha nieczynne wysypisko śmieci w obrębie wsi Dębica,
- c) 28,4617 ha PSZOK w obrębie wsi Kiełpin.

Tabela 25. Struktura gruntów wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości w latach 2023–2025 i zmiana w 2025 r. względem roku 2024.

Lp.	Nazwa użytku gruntowego	Własność [ha]			Zmiana powierzchni 2025 wzgl. 2024	
		Stan na 31.12.2023	Stan na 31.12.2024	Stan na 31.12.2025	[ha]	[%]
1.	grunty rolne	80,1177	79,6365	79,6365	0	0
2.	sady	3,2376	3,1023	3,1023	0	0
3.	łąki trwałe	9,4333	9,4333	9,4333	0	0
4.	pastwiska trwałe	4,8948	4,8948	4,8948	0	0
5.	rowy	2,0407	2,0407	2,0237	-0,0170	-0,83
6.	lasy	7,3836	7,3836	7,3836	0	0
7.	grunty zadrzewione i zakrzewione	0,3994	0,3994	0,3994	0	0
8.	tereny mieszkaniowe	14,5583	14,5262	15,5466	+1,0204	+7,02
9.	tereny przemysłowe	1,2319	1,2319	1,2319	0	0
10.	inne tereny zabudowane	14,7574	14,7551	14,4912	-0,2639	-1,79
11.	zurbanizowane tereny niezabudowane	14,5189	14,3878	13,9331	-0,4547	-3,16
12.	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	57,1041	57,1041	57,1041	0	0
13.	drogi	64,4042	64,4056	64,6591	+0,2535	+0,39
14.	tereny kolejowe	0,4421	0,4421	0,4421	0	0
15.	nieużytki	9,1187	9,1187	9,1187	0	0
16.	użytki ekologiczne	6,4528	6,4528	6,4528	0	0
RAZEM		290,0955	289,3149	289,8532	+0,5383	+0,19

Źródło: wykaz gruntów komunalnych wg stanu na 31 grudnia 2025 r., dane UM.

14.1.2. Stan infrastruktury drogowej

Infrastruktura drogowa miasta obejmowała na dzień 31 grudnia 2025 r., niezmiennie w stosunku do roku wcześniejszego, **46,441 km** dróg kategorii gminnej oraz **0,95 km** dróg kategorii wewnętrznej.

Na dzień 31 grudnia 2025 r. po wykonanej aktualizacji ewidencji dróg, ich długość wg rodzaju nawierzchni wynosiła:

- o nawierzchni **ulepszonej** (bitumiczna, betonowa, kostka) **39,807 km** – co stanowi **86%** wszystkich dróg;
- o nawierzchni **nieulepszonej** (brukowa, tłuczniowa) **2,843 km** – co stanowi **6%** wszystkich dróg;
- o nawierzchni **gruntowej** (wzmocniona żwirem, żużlem itp., naturalna z gruntu rodzimego) **3,923 km** – co stanowi **8%** wszystkich dróg.

Suma powierzchni chodników i ścieżek rowerowych wynosi **78 630,00 m²**. W granicach miasta jest 0,85 km ścieżek rowerowych pod zarządem Starosty Człuchowskiego (przy ul. Traugutta).

W roku 2025 przebudowano i wyremontowano **0,221 km** dróg gminnych. Nawierzchnię wykonano z betonowej kostki brukowej.

Stan dróg wg Systemu Oceny Stanu Nawierzchni, w podziale na poszczególne kategorie dróg publicznych, nie uległ zmianom w stosunku do roku poprzedniego:

- drogi kat. gminne – stan dobry
- drogi kat. wewnętrzne – stan zadowalający.

Na terenie Człuchowa znajduje się kilka **dróg powiatowych**, są to:

- droga nr **2521G** – ul. Sienkiewicza, prowadząca przez Polnicę do DW 212,
- droga nr **2538G** – ul. Traugutta, prowadząca z Człuchowa do Sieroczyna,
- droga nr **2564G** – ul. Sobieskiego,
- droga nr **2565G** – ul. Średnia.

14.1.3. Gospodarka nieruchomościami

Gmina Miejska Człuchów w 2025 r. dokonała **sprzedaży** poniższych nieruchomości:

- działki z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe jednorodzinne, położonej przy ul. Zbożowej,
- działki przy ul. Kasztanowej z przeznaczeniem pod zabudowę garażową,
- działki pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną przy Alei Lawendowej,
- 8 lokali mieszkalnych na rzecz najemców,
- 1 wolnego lokalu mieszkalnego, położonego przy ul. Dąbrowskiego 3/6,
- nieruchomości przeznaczonej na cele zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej, zabudowanej dawnym biurowcem MOPS,
- działek na poprawienie warunków wcześniej nabytych nieruchomości, położonych przy ulicach: Władysława Broniewskiego i Koszalińskiej,
- uzyskano również dochody z tytułu spłat rat za nieruchomości nabyte w latach poprzednich.

Gmina nabyła z mocy prawa (art. 98 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami) oraz na podstawie umów cywilnoprawnych, działki gruntu przeznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod drogi publiczne, położone w Człuchowie przy ulicach: Koszalińskiej, Berenta, Sasankowej, Bratkowej oraz Alei Wiosennej, a także w drodze darowizny grunty od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, z przeznaczeniem pod drogę, chodnik i ścieżkę rowerową, przy ul. Szczecińskiej.

W 2025 r. obowiązywały umowy **dzierżawy** gruntów miejskich, których powierzchnię w stosunku do roku poprzedniego z podziałem ze względu na sposób użytkowania przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 26. Zestawienie dzierżawionej powierzchni gruntów miejskich.

Lp.	Sposób użytkowania	Stan na dzień 31.12.2023 [ha]	Stan na dzień 31.12.2024 [ha]	Stan na dzień 31.12.2025 [ha]	Różnica* 2025 do 2024 [ha]
1.	Garáže	0,6030	0,5986	0,6073	+0,0087
2.	Działki warzywnicze i inne	10,8553	10,8747	11,3642	+0,4895
3.	Działki rolne	9,4251	9,4251	9,4251	0,00
4.	Działki handlowo-usługowe	0,0461	0,04455	0,0426	-0,0020

* różnica powierzchni powstała na skutek zmniejszenia lub zwiększenia dzierżawionego terenu

Źródło: dane UM.

14.2. Gospodarka mieszkaniowa

14.2.1. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Człuchów

Gmina Miejska Człuchów na dzień 31 grudnia 2025 r. była właścicielem **18** budynków mieszkalnych, w których ogółem usytuowane są **124** lokale, w tym: **72 lokale mieszkalne** i **52 lokale socjalne**. Jest również właścicielem jednego mieszkania wspomaganego przy ul. Batorego 7, którego dysponentem jest MOPS. W samoistnym posiadaniu miasta są niezmiennie następujące budynki przy ulicach:

1) Batorego 4;	7) Jerzego z Dąbrowy 2;	13) Szczecińska 11a;
2) Batorego 7;	8) Kusocińskiego 3;	14) Szczecińska 25;
3) Batorego 9a;	9) Sienkiewicza 6b;	15) Traugutta 1;
4) Dworcowej 8;	10) Słowackiego 4;	16) Traugutta 3;
5) Dworcowej 9;	11) Słowackiego 12;	17) Zamkowej 13;
6) Felczaka 1;	12) Słowackiego 16;	18) Kraszewskiego 4.

Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu w budynkach stanowiących własność miasta wynosi **43,00 m²**, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca – 21,50 m² powierzchni użytkowej lokalu.

Ponadto miasto jest właścicielem ogółem **178** lokali mieszkalnych i **9** lokali socjalnych w budynkach stanowiących wspólnoty mieszkaniowe. **We wspólnotach będących w zarządzie Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o.**, w których gmina posiada udziały jest **165** lokali mieszkalnych i **8** lokali socjalnych. **W zarządzie innych podmiotów** pozostaje 7 wspólnot mieszkaniowych, w których gmina posiada łącznie **14** lokali mieszkalnych.

Ogółem mieszkaniowy zasób gminy tworzy **313** lokali, w tym: **252** lokale mieszkalne oraz **61** lokali socjalnych.

Tabela 27. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Człuchów w 2025 r.

Lokalizacja lokali	Lokale mieszkalne	Lokale socjalne	Łącznie
w budynkach stanowiących w 100% własność gminy	72	52 (w tym lokal wspomagany)	124
we wspólnotach będących w zarządzie Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o.	165	8	173
we wspólnotach będących w zarządzie innych podmiotów	15	1	16
Mieszkaniowy zasób Gminy Miejskiej Człuchów	252	61	313

Źródło: dane UM.

W 2025 r. wykonano prace remontowe w **15** mieszkaniach, znajdujących się przy ulicach: Chrobrego 8, Dworcowej 8, Dworcowej 9, Felczaka 1, Kusocińskiego 3, Rynek 2, Szczecińskiej 19, Szczecińskiej 25, Osiedle Witosa 25, Zamkowej 7, Zamkowej 9, Zamkowej 13 oraz pod adresem Głędowo 4d.

Przedmiotem remontów były: wymiana instalacji centralnego ogrzewania, wymiana instalacji elektrycznej, wymiana elementów instalacji wodno-kanalizacyjnej, wymiana okien, wymiana drzwi, remont mieszkań przed ponownym zasiedleniem.

W 2025 r. wykonano: wymianę instalacji w budynkach – 7 mieszkań, wymianę stolarki budowlanej w budynkach – 5 mieszkań.

14.2.2. Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Człuchów

W 2025 r. obowiązywał program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2021–2027 (uchwała RM Nr XXV.210.2020 z dnia 14 grudnia 2020 r.), który przewiduje pomniejszenie mieszkaniowego zasobu miasta poprzez wyburzenie czterech budynków mieszkalnych położonych przy: ul. Batorego 4 (5 lokali socjalnych), ul. Batorego 9a (5 lokali socjalnych), ul. Jerzego z Dąbrowy nr 2 (1 lokal mieszkalny) i ul. Sienkiewicza 6b (1 lokal mieszkalny).

Zawarte w tejże uchwale zasady polityki czynszowej określają zastosowanie przez gminę 10 zniżek (w zależności od wyposażenia lokalu) do stawki bazowej czynszu, której wysokość ustala zarządzeniem Burmistrz Miasta. Obecnie stawka bazowa czynszu pozostaje na poziomie 4,58 zł za m² powierzchni lokalu (obowiązuje od 1 lutego 2013 r.).

Ilość lokali w zasobach gminy przypisanych do poszczególnych stawek czynszowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Stawki czynszowe w zasobie mieszkaniowym Gminy Miejskiej Człuchów w 2025 r.

Lp.	Stawka czynszu za 1 m ² [zł]	Ilość lokali	Łączna powierzchnia lokali [m ²]
1	4,58	34	1711,31
2	4,35	9	396,86
3	3,89	80	3814,14
4	3,66	10	476,29
5	3,43	65	3500,54
6	3,21	38	1776,46
7	2,98	6	219,39
8	2,75	3	113,25
9	2,52	1	10,20
10	1,03	60	2153,59
11	0,77	1	55,31
suma		310	14227,34

Źródło: oprac. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie.

Objęcie w najem lokali mieszkalnych i lokali socjalnych odbywało się zgodnie z kryteriami zawartymi w uchwale RM Nr XXXI.261.2021 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Człuchów ze zmianami oraz w oparciu o opinię Społecznej Komisji Mieszkaniowej działającej przy Burmistrzu Miasta.

Tabela 29. Gospodarstwa domowe oczekujące na najem lokali mieszkalnych.

Opis		Gospodarstwa domowe (stan na 31.12.2025)		
		oczekujące	wpisane na listę osób oczekujących	skreślone z listy osób oczekujących
Gospodarstwa domowe oczekujące na:	lokale mieszkalne	0	0	0
	najem socjalny lokali	16	2	2
	w ramach realizacji wyroków eksmisyjnych	0	0	0
Najem tymczasowych pomieszczeń		0	0	0

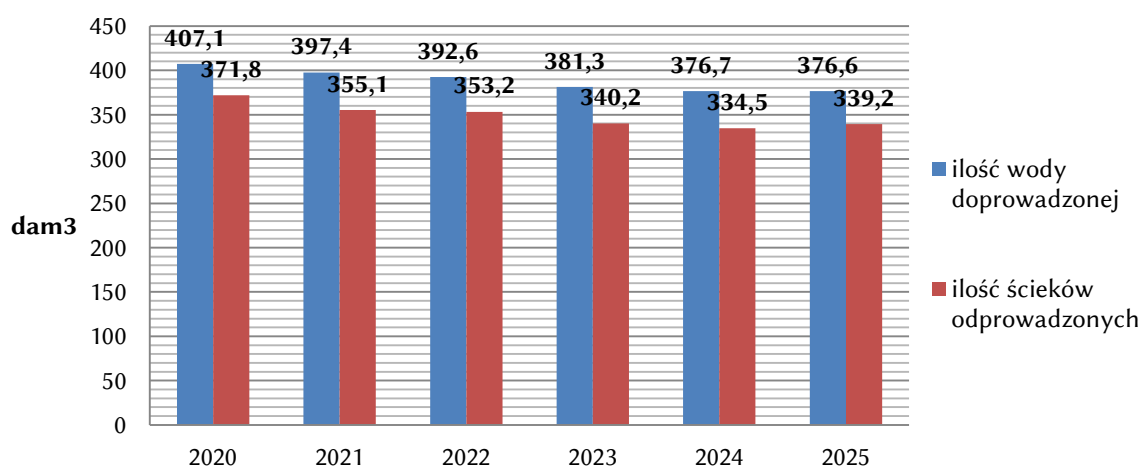
Źródło: dane UM.

14.3. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Zadanie własne gminy polegające na zaopatrzeniu w wodę i odprowadzanie ścieków prowadzi spółka miejska – Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., związane jest ono z poborem wód podziemnych do celów pitnych.

Woda dla miasta pobierana jest z 9 studni głębinowych, a jej jakość po uzdatnieniu jest zgodna z obowiązującymi przepisami. Parametry jakościowe wody określa się jako dobre. W 2025 r. pobrano ze studni głębinowych **627,1 dam³** wody, do gospodarstw domowych i indywidualnych gospodarstw rolnych doprowadzono wodę w ilości **376,6 dam³** oraz na cele produkcyjne **119,0 dam³**. W ciągu roku doszło do **6 awarii** sieci wodociągowej. Długość sieci wodociągowej na dzień 31 grudnia 2025 r. wynosiła **52,1 km**, natomiast ilość przyłączy wodociągowych to **1 886** sztuk, w tym 1 574 sztuki to przyłącza do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Wykres 14. Ilość wody doprowadzonej i ścieków odprowadzonych do i od gospodarstw domowych oraz indywidualnych gospodarstw rolnych w Gminie Miejskiej Człuchów w latach 2020–2024.

Źródło: oprac. wł. na podst. danych Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Człuchowie.

Wszystkie ścieki wpływające do kanalizacji sanitarnej znajdującej się na terenie miasta kierowane są do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków przy ul. Kamiennej 140 w Człuchowie. Długość sieci kanalizacji sanitarnej na dzień 31 grudnia 2025 r. wynosiła **42 km**, natomiast ilość przyłączy kanalizacji sanitarnej to **1 698** sztuk, w tym **1 423** sztuki to przyłącza do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W ciągu całego roku odprowadzono **339,2 dam³** ścieków od gospodarstw domowych i indywidualnych gospodarstw rolnych. W 2025 r. była **1** awaria sieci kanalizacyjnej.

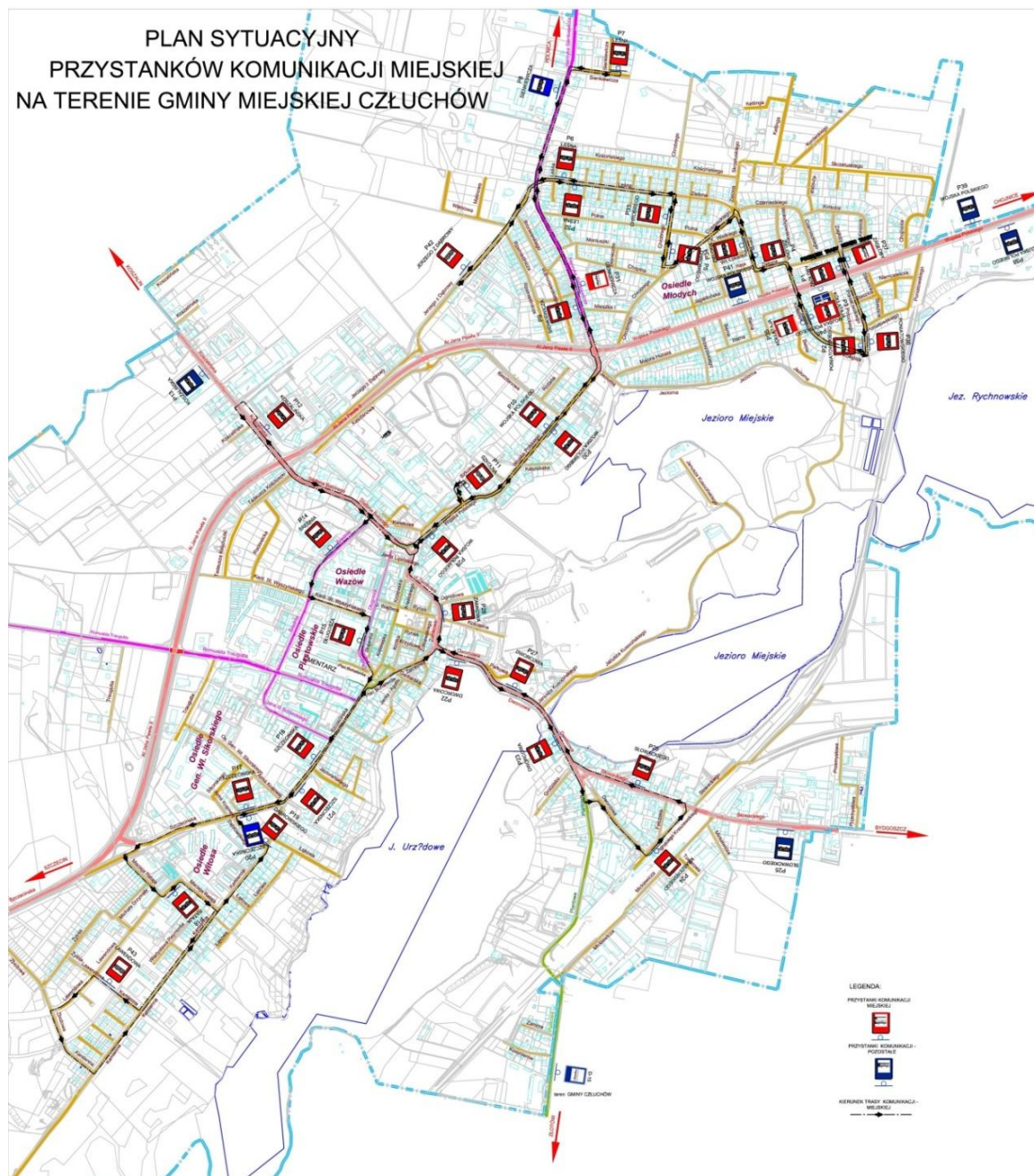
14.4. Komunikacja miejska

W ramach funkcjonującej na terenie Człuchowa w 2025 r. komunikacji miejskiej świadczone były usługi przewozu osób i bagażu podręcznego w dni robocze, soboty, niedziele i święta. Linia komunikacyjna prowadziła przez następujące ulice: Zagłoby, Poniatowskiego, Kołłątaja, Zieloną, Czarnieckiego, Chrobrego, Leśną, Jerzego z Dąbrowy, Sienkiewicza – cmentarz, Sienkiewicza, Aleję Wojska Polskiego, Szkolną, Batorego, Koszalińską, Średnią, Aleję Wyszyńskiego, Długosza, Szczecińską, Rataja, Aleję Lawendową, Kamienną, Dąbrowskiego, Plac Bohaterów, Zamkową, Dworcową,

Kraszewskiego, Słowackiego. Na okres wakacyjny od 1 lipca do 31 sierpnia zostały wprowadzone kursy na plażę miejską (2 dniennie).

Rysunek 10. Plan sytuacyjny przystanków komunikacji miejskiej na terenie Człuchowa w 2025 r.

Źródło: oprac. UM.

Liczba czynnych przystanków na terenie miasta obsługiwanych przez autobus komunikacji miejskiej w 2025 r. wynosiła 37. Liczba przystanków znajdujących się na terenie miasta, jednak nieobsługiwanych przez autobus komunikacji miejskiej w 2025 r. wynosiła 8. Trasa komunikacji miejskiej na terenie miasta ma długość: 14 km – 2 kursy, 15 km – 1 kurs, 16 km – 5 kursów, 17 km – 1 kurs i 19 km – 1 kurs. Na terenie miasta

funkcjonuje jeden autobus miejski, który wykonuje, od poniedziałku do piątku z wyjątkiem dni świątecznych, **9 kursów**. Firmą świadczącą usługi przewozu osób na terenie Miasta Człuchów od 1 lutego 2022 r., również w ciągu całego 2025 r., było Przedsiębiorstwo PKS Gryfice Sp. z o.o.

Od 1 lipca 2022 r. na terenie Człuchowa komunikacja miejska jest dla pasażerów **bezpłatna** w związku z podjęciem przez RM uchwały Nr XL.348.2022 z dnia 26 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia bezpłatnej komunikacji miejskiej na terenie Gminy Miejskiej Człuchów.

Komunikacja miejska cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców, a w szczególności dzieci i młodzieży uczęszczających do miejscowych szkół. Nie kursuje w Nowy Rok, pierwszy dzień Świąt Wielkanocnych i w Święta Bożego Narodzenia. Autobus komunikacji miejskiej posiada możliwość przewożenia co najmniej jednej osoby na wózku dla osób niepełnosprawnych czy wózka dziecięcego razem z dzieckiem.

Podjęta przez RM w 2025 r. uchwała Nr XVIII.110.2025 z dnia 17 września 2025 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLII.306.2013 RM z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych oraz warunków korzystania z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem jest Gmina Miejska Człuchów wprowadza od 1 stycznia 2026 r. **6 nowych** przystanków komunikacji miejskiej w następujących lokalizacjach: jeden przystanek na ul. Skrzetuskiego, dwa przystanki na ul. Traugutta (za obwodnicą w kierunku miejscowości Sieroczyn), dwa przystanki na ul. Kamiennej oraz jeden przystanek na ul. Plantowej.

14.5. Gospodarowanie odpadami komunalnymi

Gmina ustawowo jest zobowiązana do objęcia systemem gospodarowania odpadami wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, gdy rada tak postanowi. W roku 2025 Gmina Miejska Człuchów realizowała to obowiązkowe zadanie własne w następujący sposób:

1. Zapewniła odbiór odpadów od mieszkańców, który na mocy postępowania o zamówienie publiczne z 2023 r. prowadziło Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.:
 - a) z nieruchomości położonych na terenie miasta odebrano: **5 366,49 Mg (ton)** odpadów,
 - b) w PSZOK w Kiełpinie zebrano: **247,98 Mg** odpadów,
 - c) łącznie w gminnym systemie odpadów komunalnych wytworzono w 2025 r. **5 614,47 Mg** odpadów.
2. Do zagospodarowania w ZZO Nowy Dwór ogółem z terenu miasta trafiło w 2025 r. **5 888,57 Mg** odpadów.

Ilość odpadów komunalnych przekazanych do ZZO z podziałem na ich rodzaje według katalogu odpadów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Odpady komunalne przekazane do ZZO Nowy Dwór w latach 2023–2025.

Lp.	Kod odpadu	Nazwa wg katalogu odpadów	Masa 2023 r. [Mg]	Masa 2024 r. [Mg]	Masa 2025 r. [Mg]	Uwagi
1.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2 863,52	2981,87	2929,1814	R12
2.	20 01 11	Tekstylia	3,0155	4,0823	16,4773	R12
3.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	129,364	172,7885	233,5395	R12
4.	20 03 99 \ ex 20 01 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach (POPIÓŁ)	201,489	150,3380	126,96	R5
5.	20 01 99	Inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (BIOODPADY)	1183,649	1336,5710	41,704	R3
6.	ex 20 01 99	Igły i strzykawki – inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	0,0	0,0	0,0028	R13
7.	20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,90	0,81	0,7209	R13
8.	20 01 23**	Urządzenia zawierające freony	4,797	6,8320	6,4980	R13
9.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	5,486	6,2327	6,9203	R13
10.	20 01 35**	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające składniki niebezpieczne	2,31	1,3681	2,3324	R13
11.	20 01 39	Tworzywa sztuczne	28,709	21,2512	25,8485	R12
12.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	194,605	203,2145	223,5445	R12
13.	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	274,252	310,8803	321, 2041 w tym 3,6*	R12
14.	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	0,0	0,0	12,68 w tym 4,66*	R12
15.	15 01 07	Opakowania ze szkła	254,531	257,3245	271,8185	R13
16.	15 02 03	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania (np. szmaty, ścierki) i ubrania ochronne inne niż wymienione w 15 02 02	0,0	0,0	9,08	D5
17.	16 01 03	Zużyte opony	20,873	26,0203	32,2030	R13
18.	17 01 01	Odpady z betonu, gruz betonowy z rozbiórek i remontów	8,50	128,32	0,0	R5
19.	17 01 02	Drewno	7,0	0	0,96	R13

20.	17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	3,647	2,8430	5,5031	R5
21.	16 01 19	Tworzywa sztuczne	7,84	1,04	0,0	D5
22.	17 02 02	Szkło	12,58	9,12	9,76	D5
23.	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 06 01	129,04	152,12	13,6	R5
24.	17 03 80	Odpadowa papa	0,86	0	3,74	D5
25.	20 01 02	Szkło	0,0	0,0	0,0	
26.	17 01 80	Usunięte tynki, tapety, okleiny	0,0	1,26	1,74	D5
27.	17 02 03	Tworzywa sztuczne	4,2	5,4	9,9218	D5
28.	17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	0,0	1,78	3,69	D5
29.	17 08 02	Materiały budowlane zawierające gips inne niż wymienione w 17 08 01	0,0	0,0	2,46	D5
30.	19 08 01	Skratki	82,74	101,82	69,02	D5
31.	19 08 02	Zawartość piaskowników	52,30	72,70	20,84	D5
32.	20 01 01	Papier i tektura	0,0	0,0	0,0	R12
33.	20 01 10	Odzież	0,0	0,0	1,6765	R12
34.	20 01 21**	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,0001	0,0818	0,0203	R13
35.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	6,40	0,0	1330,355	R3
36.	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	182,36	237,4730	145,717	D5
37.	10 01 01	Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	0,0	0,0	0,0	D5
38.	16 02 13**	Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12	0,0	0,0	0,0223	R13
39.	16 02 14	Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13	0,0	0,15	0,0	R13
40.	04 02 22	Odpady z przetworzonych włókien tekstylnych	0,0	5,88	8,36	D5
41.	20 01 34	Baterie i inne akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,0	0,0	0,0039	R13

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ CZŁUCHÓW
W ROKU 2025

42.	20 01 33**	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory je zawierające	0,0	0,1	0,469	R13
Razem [Mg]			5 664,61	6 199,67	5888,5741	

Mg = tona

* nienadające się do recyklingu

** odpad niebezpieczny

**R3 – recykling lub odzysk substancji organicznych

R5 – recykling lub odzysk materiałów nieorganicznych innych niż metale czy związki chemiczne w tym przygotowanie do ponownego użycia

Źródło: dane UM.

R12 – recykling lub odzysk materiałów nieorganicznych

R13 – magazynowanie odpadów poprzedzające

którykolwiek z procesów wymienionych w pozycji

R1–R12 (z wyjątkiem wstępnego magazynowania

u wytwórcy odpadów)

D5 – składowanie na składowiskach

Spośród ww. odpadów **5 590,23 Mg** dostarczono w ramach gminnego systemu, pozostałe tj. **609,44 Mg** pochodzi od pozostałych wytwórców m.in. firm i są to odpady, które nie zaliczają się do komunalnych. Koszt odbioru odpadów, który realizowany był zgodnie z zakresem i częstotliwością przyjętą w uchwale RM w sprawie szczegółowych zasad świadczenia usług wyniósł: **2 535 673,37 zł**.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych czynny był w poniedziałki, środy i piątki w godzinach od 12:00 do 17:00. W roku 2025 mieszkańcy miasta dostarczyli do PSZOK **247,98 ton** odpadów. Koszt utrzymania punktu przez Gminę Miejską Człuchów wyniósł **235 040,09 zł**, rozliczanie następuje w stosunku do ilości odpadów dostarczonych przez mieszkańców miasta i mieszkańców gminy.

Dostarczane do ZZO Nowy Dwór w roku 2025 odpady przyjmowane były wg cen ustalonych uchwałą nr 27/2024 z dnia 6 grudnia 2024 r. Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników ZZO Nowy Dwór. Koszt zagospodarowania odpadów pochodzących z terenu miasta i PSZOK w 2025 r. wyniósł **3 417 469,58 zł**. Wpływy od mieszkańców będące konsekwencją ustalonych stawek, podjętych uchwał dla usług dodatkowych w roku 2025 wyniosły **5 944 419,15 zł**, w tym z usług dodatkowych objętych opłatą, **po przekroczeniu limitu 9 924,71 zł za budowlane i 544,8 zł za opony**.

Rok 2025 po stronie wydatków zamknął się kwotą **6 622 844,98 zł**, różnicę pomiędzy dochodami i wydatkami pokryto nadwyżką z lat ubiegłych, w związku z czym system gospodarki odpadami został sfinansowany z opłat. Ogółem (wg kwitów wagowych) od mieszkańców miasta oraz firm w ramach gminnego systemu odebrano 5 614,47 tony odpadów komunalnych, w których było 2 909,97 ton odpadów niesegregowanych (zmieszanych) oraz 2 704,5 ton odpadów wysegregowanych „u źródła” – w gospodarstwach domowych oraz firmach i instytucjach wytwarzających tego rodzaju odpady.

Zgodnie z art. 3b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów w wysokości co najmniej 55% za rok 2025. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Przy obliczaniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych nie uwzględnia się innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne. W związku z powyższym łączna masa odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi w tonach wyniosła: **2 291,8298**, a łączna masa odebranych i zebranych od właścicieli nieruchomości w tonach: **5 614,47**. Masa bioodpadów stanowiących odpady komunalne posegregowanych i poddanych recyklingowi „u źródła” w tonach: **1 141,47** (wyliczona na podstawie liczby osób uprawnionych do ulgi za kompostowanie oraz średniej ilości bioodpadów wytworzonych przez mieszkańca wg opracowania Instytutu Ochrony Środowiska). Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych: **72,34%** z wymaganych 55%.

Poziom składowania oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Dla potrzeb obliczania poziomu składowania do odpadów przekazanych do składowania zalicza się również odpady poddane odzyskowi na składowisku odpadów. Gminy są obowiązane nie przekraczać poziomu składowania w wysokości: 35%.

W związku z powyższym:

- 1) masa zmieszanych odpadów komunalnych odebranych przez gminę w 2025 r. wyniosła: **2 929,2 Mg**;
- 2) ze względu na objęcie gminnym systemem nieruchomości niezamieszkałych w przeważającej części, masa zmieszanych odpadów komunalnych odebranych w gminie w roku 2025: **2 909,97 Mg**, do gminnego systemu nie przystąpił nowy obiekt handlowy, do którego należy zatem przyporządkować różnicę 19,23 Mg zmieszanych odpadów komunalnych;
- 3) masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzona w 1995 r. (OUB_{1995}) w tonach: 2 383,28 Mg (wskaźnik przyjmowany do wyliczenia wg rozporządzenia);
- 4) OUB_R – obliczone wg wzoru (wartość stała z systemu BDO).
- 5) masa odpadów ulegających biodegradacji zebranych, odebranych i przetworzonych ze strumienia odpadów komunalnych z obszaru gminy przekazanych do składowania (M_{OUBR}) wyniosła: 0,00 Mg.

Po wyliczeniu osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wyniósł: **0,00%**. Stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do odebranych i zebranych odpadów komunalnych wyniósł: **0,01%**.

Z uwagi na powyższe w 2025 r. ustawowy poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych **został osiągnięty**, nieprzekraczalny poziom składowania odpadów został **osiągnięty i wynosi 6,35%**.

14.6. Opieka nad zabytkami i cmentarzami komunalnymi

Zgodnie z art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wyróżniamy następujące formy ochrony zabytków: wpis do rejestru zabytków, wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa, uznanie za pomnik historii, utworzenie parku kulturowego oraz ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo decyzji administracyjnej. W rejestrze wojewódzkiego konserwatora zabytków znajduje się **5 obiektów** położonych na terenie Człuchowa:

- zespół zamku krzyżackiego wraz z parkiem, fosami, starymi murami kamiennymi,
- kościół parafialny pw. Świętego Jakuba Apostoła,
- układ urbanistyczny miasta,
- dwór z XIX w. położony przy Alei Wojska Polskiego 5,
- park miejski „Lasek Luizy” wraz z kładką bagienną.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrona i opieka nad zabytkami – niezależnie od ich stanu zachowania – należy do obowiązków właściciela lub posiadacza, również w przypadku zabytków nieruchomości, takich jak cmentarze.

W 2025 r. zapewniono realizację usług publicznych w zakresie zarządzania cmentarzem komunalnym położonym przy ul. Sienkiewicza w Człuchowie. Z tytułu sprzedaży usług uzyskano przychody w wysokości: **661 544,44 zł netto**. Koszty zarządzania cmentarzem wraz z kosztami gospodarowania odpadami wyniosły **659 450,98 zł brutto**. Zarządcą cmentarza jest Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o.

Zamknięty cmentarz położony pomiędzy ul. Szczecińską i ulicą Średnią wyłączony jest z eksploatacji, utrzymywany jest jednak jak teren zieleni, koszty ujęte są w podrozdziale dotyczącym utrzymania zieleni miejskiej.

15. OCHRONA ŚRODOWISKA

Realizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2023–2026 przyjętego uchwałą Nr XLVIII.395.2022 RM z dnia 19 grudnia 2022 r. polegała w 2025 r. na prowadzeniu niżej omówionych zadań.

15.1. Zarządzanie zasobami przyrody

Burmistrz wykonywał zadania administracyjne występując w roli organu ochrony przyrody. W 2025 r. wydano:

- **23 decyzje** zezwalające na usunięcie drzew,
- **25 wniosków** o wydanie decyzji.

Łącznie w 2025 r. w ramach wydanych decyzji usunięto z terenu miasta **82 sztuk drzew**. Jednocześnie przyjęto **46 zgłoszeń** zamiaru usunięcia drzew z nieruchomości będących własnością osób fizycznych na **62 drzewa**. Przyjęto również **2 zgłoszenia** zamiaru usunięcia **2 złomów**.

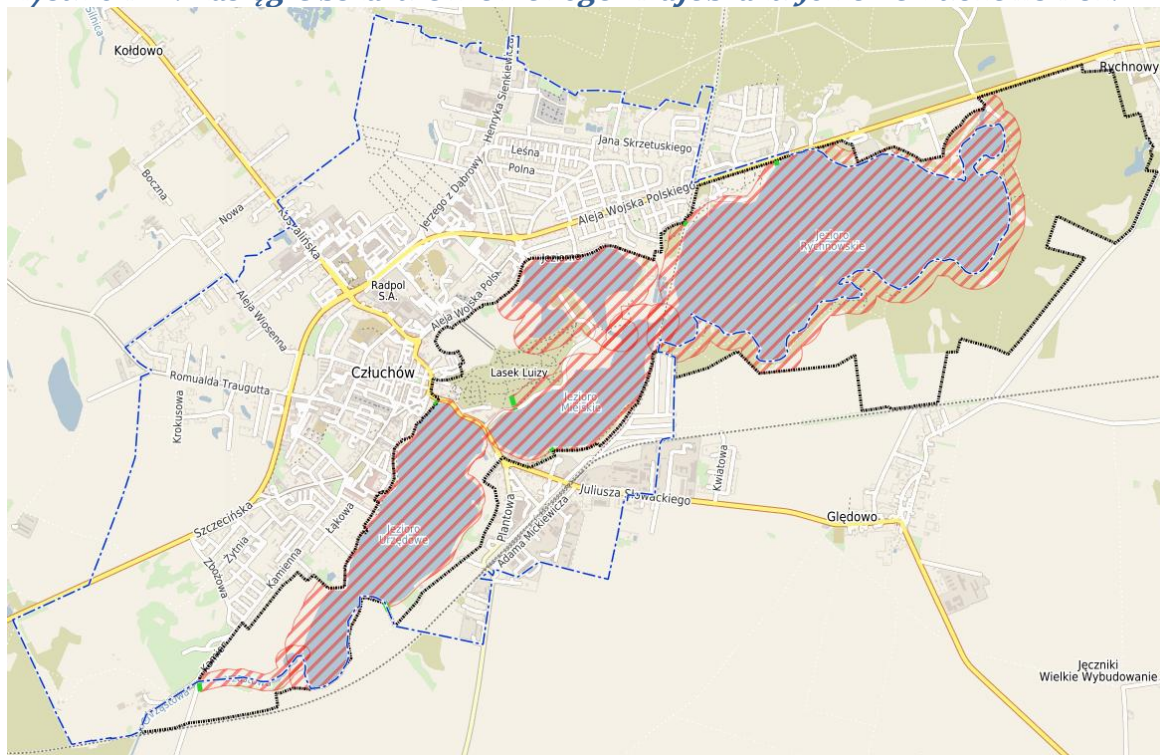
Z terenów stanowiących własność Gminy Miejskiej Człuchów, na podstawie uzyskanych decyzji, łącznie usunięto **80 drzew**, główną przyczyną usunięcia drzew był ich zły stan fitosanitarny oraz zagrożenia, jakie stwarzały dla bezpieczeństwa ludzi i mienia. Natomiast w ramach rekompensaty przyrodniczej wykonano nasadzenia zastępcze w postaci **62 szt. drzew i 80 szt. krzewów**.

Ogółem z terenu Gminy Miejskiej Człuchów, w roku 2025 usunięto **215 drzew**, natomiast z wydanych decyzji oraz wniosków o wydanie decyzji na usunięcie drzew, na terenie Gminy Miejskiej Człuchów posadzono **137 drzew i 182 szt. krzewów** w ramach kompensacji przyrodniczej.

Na terenie miasta w 2025 r. nie zmieniła się ilość ustanowionych form ochrony przyrody w stosunku do roku poprzedniego. Nie zniesiono żadnej z tych form. Są to:

- 1) **Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Człuchowskich** – obejmuje powierzchnię 670,19 ha, z czego **437,02 ha** znajduje się w granicach administracyjnych miasta, został powołany w 1981 r. w celu ochrony wyróżniającego się krajobrazu i walorów przyrodniczych zespołu jezior polodowcowych, wartościowych ze względu na pełnione funkcje ekologiczne oraz możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem;

Rysunek 11. Zasięg Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Człuchowskich.

Źródło: Geosystem System Informacji Przestrzennej, <https://mczluchow.e-mapa.net>.

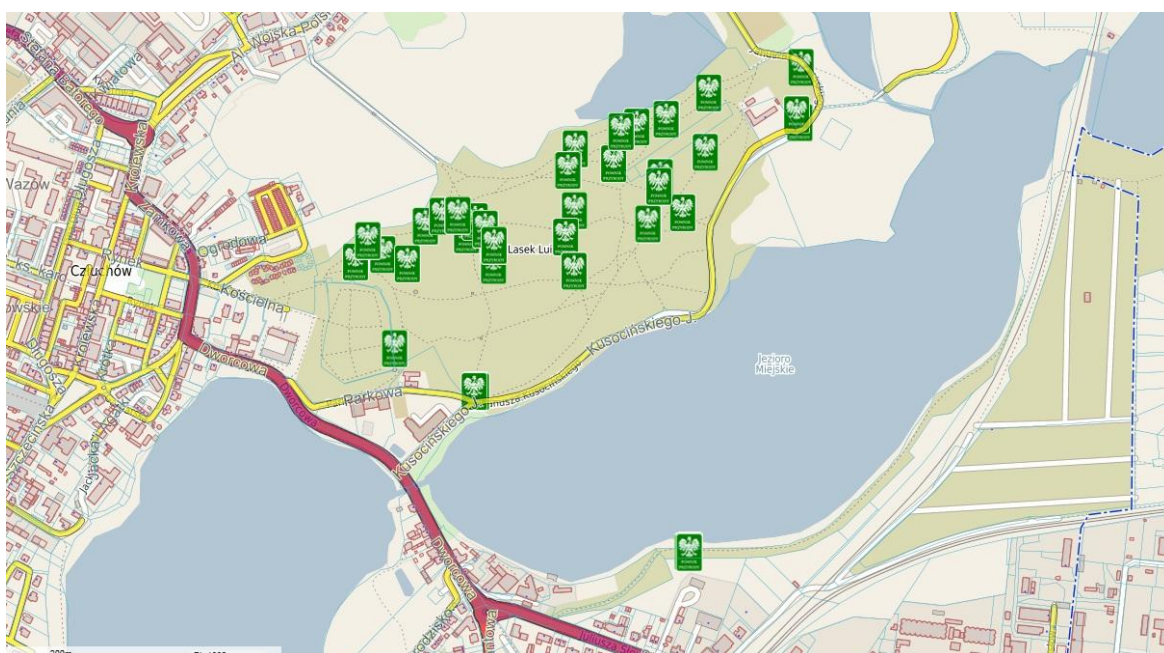
- 2) **użytek ekologiczny „Mokradła nad Jeziorem Łazienkowskim”** – ma powierzchnię 6,41 ha, został powołany 1 stycznia 2000 r. w celu ochrony ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodnych typów siedlisk, znajduje się we wschodniej części miasta: pomiędzy Jeziorem Miejskim Dużym (Łazienkowskim) a zabytkowym parkiem miejskim „Lasek Luizy”;

Rysunek 12. Zasięg użytku ekologicznego „Mokradła nad Jeziorem Łazienkowskim”.

Źródło: Geosystem System Informacji Przestrzennej, <https://mczluchow.e-mapa.net>.

Rysunek 13. Lokalizacja pomników przyrody w Człuchowie.

Źródło: Geosystem System Informacji Przestrzennej, <https://mczluchow.e-mapa.net>.

- 3) 29 obiektów zaliczanych do **pomników przyrody** – uznanych za takie na podstawie uchwały Nr VII/34/2007 RM z dnia 28 marca 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew znajdujących się na terenie Gminy Miejskiej Człuchów (Dz.Urz.Woj.Pom. z 2007 r. Nr 117, poz. 2026), prawie wszystkie rosną na terenie Lasku Luizy, są to głównie ponad stuściędziesięcioletnie drzewa z gatunku buk zwyczajny, lecz najstarsze drzewa, których wiek szacowany jest na 280 i 260 lat to dęby szypułkowe, wiek najstarszego buka zwyczajnego szacowany jest na 230 lat, wśród pomników przyrody znajduje się również modrzew europejski o szacowanym wieku 200 lat i klon zwyczajny w wieku ok. 185 lat.

15.2. Kąpieliska

W sezonie kąpielowym w 2025 r. na terenie Miasta Człuchów funkcjonowały, zgodnie z wykazem, **dwa** kąpieliska położone nad Jeziorem Rychnowskim:

- 1) Kąpielisko Ośrodka Sportu i Rekreacji w Człuchowie (OSiR) znajdujące się na terenie obiektu OSiR Camping nr 80 przy al. Wojska Polskiego 62 oraz
- 2) Kąpielisko Ośrodka Szkoleniowego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (WOPR) z siedzibą pod adresem Głędowo 3W.

Zgodnie z wnioskami, sezon kąpielowy trwał dla poszczególnych kąpielisk następująco:

- 1) OSiR w okresie od 23.06.2025 r. do 31.08.2025 r.,
- 2) WOPR w okresie od 01.07.2025 r. do 31.08.2025 r.

Oba kąpieliska we wskazanych okresach były czynne. Woda w kąpieliskach była przydatna do kąpeli. Zgodnie z oceną sezonową jakości wody w kąpieliskach, sporządzaną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Człuchowie, w sezonie 2025 nie wystąpiły zmiany mające wpływ na jakość wody.

15.3. Ochrona powietrza atmosferycznego

Gmina Miejska Człuchów, na bazie uchwalonej w dniu 22 listopada 2021 r. uchwały RM w sprawie regulaminu udzielania dotacji celowej na realizację zadań z zakresu wymiany likwidacji źródeł ciepła na paliwo stałe z obszaru Gminy Miejskiej Człuchów, udzieliła w 2025 r. **7 dotacji**. Zgodnie z regulaminem dofinansowanie przeznaczone jest dla wnioskodawców, którzy nie kwalifikują się do rządowego programu „Czyste powietrze”. W ramach wykonania uchwały RM w 2025 r. wydatkowano **35 000 zł**. Rodzaje źródła ciepła, na które wypłacono dotacje to: piec gazowy – 1 szt., przyłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej – 2 szt., kocioł na biomasę – 4 szt.

Dodatkowo w pięciu lokalach komunalnych zostały wymienione kotły na paliwo stałe na źródła ciepła: kocioł na pellet – 1 szt. oraz przyłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej – 4 szt. Całkowity poniesiony koszt wyniósł 51 206,40 zł. Przedsiębiorstwo

Komunalne Sp. z o.o. – Zakład Energetyki Ciepłej w Człuchowie w 2025 r. podłączyło do miejskiej sieci ciepłowniczej 2 nowe budynki. Łączny koszt wyniósł 47 302,51 zł.

Ponadto Gmina Miejska Człuchów od 2019 r., na podstawie zawartego porozumienia z WFOŚiGW, wspiera mieszkańców w procesie składania wniosków i uzyskiwania dofinansowania z programu „Czyste Powietrze”, którego założeniem jest wymiana starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne spełniające najwyższe normy oraz termomodernizacja budynków jednorodzinnych. Gminny punkt konsultacyjno–informacyjny działa w budynku dworca kolejowego przy ul. Kraszewskiego 4, w każdy roboczy poniedziałek w godzinach: 11.30–16.30 oraz wtorek w godzinach: 8.00–13.00. W tym czasie pracownicy punktu przedstawiali mieszkańcom miasta informacje o programie „Czyste powietrze” i zasadach składania wniosków o dofinansowanie, a także pomagali w przygotowaniu i złożeniu wniosku o dofinansowanie oraz przy rozliczeniu przyznanego dofinansowania. W 2025 r. udzielono łącznie **112 konsultacji**. Rodzaje źródła ciepła, na które WFOŚiGW w 2025 r. wypłacił dofinansowanie to: kocioł gazowy – 23 szt., pompa ciepła – 3 szt., kocioł na biomasę – 5 szt. Natomiast od początku funkcjonowania punktu zrealizowanych łącznie zostało **219** przedsięwzięć, a na ich realizację została wypłacona kwota w wysokości **3 756 577,79 zł**.

W 2025 r. pracownicy gminnego punktu konsultacyjno–informacyjnego „Czyste Powietrze” przeprowadzili 4 spotkania z mieszkańcami, podczas których prezentowali założenia programu, omówili rodzaje przedsięwzięć, na które można uzyskać dofinansowanie, jak również przedstawili sposób składania wniosków o dofinansowanie oraz zasady realizacji i rozliczania przedsięwzięć. Na spotkaniach zwrócono również uwagę na obowiązującą uchwałę antysmogową, a także rozdano ulotki dotyczące uchwały i programu.

15.4. Opieka nad zwierzętami

Realizacja rocznego programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi w roku 2025 polegała na następujących działaniach:

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt na podstawie umowy na realizację tej usługi z Chojnickim Stowarzyszeniem Miłośników Zwierząt, KRS 0000026755, z siedzibą w Chojnicach przy ul. Igielskiej 24;
- 2) wyłapywanie bezdomnych zwierząt na podstawie umowy zawartej z P.P.H.U. „KAMIR” Karol Krasienkiewicz z siedzibą w Jaromierzu, w ciągu roku wyłapano **23 psy** bezpieczne, z których zdecydowana większość powróciła do swoich właścicieli;
- 3) świadczenie usług weterynaryjnych dla zwierząt bezdomnych oraz zwierząt rannych w przypadkach zdarzeń drogowych na terenie miasta przez Przychodnię Weterynaryjną lek. wet. Anna, Józef Spieszny, ul. Sienkiewicza 1m w Człuchowie, z którą Gmina Miejska Człuchów zawarła

stosowną umowę, w tym również na zabiegi sterylizacji i kastracji kotów wolno żyjących:

- niezbędnej pomocy weterynaryjnej w postaci: badań, lekarstw itp. udzielono 5 psom oraz 115 razy kotom wolno żyjącym, 2 ptakom, eutanazji zostały poddane: jenot, lis i gołąb,
 - zabiegom sterylizacji i kastracji poddane zostały łącznie 64 koty oraz 1 pies;
- 4) współpraca z organizacją społeczną w celu zwiększenia ilości adopcji bezdomnych zwierząt;
 - 5) zapewnienie miejsca dla bezdomnych zwierząt gospodarskich znalezionych na terenie Miasta Człuchów poprzez zawarcie umowy z właścicielami gospodarstwa rolnego w Dębnicy;
 - 6) dokarmianie przez opiekunów społecznych 192 kotów wolno żyjących.

Koszt realizacji całego zadania związanego z ochroną zwierząt wyniósł **59 613,00 zł**, a na zakup karmy dla kotów wolno żyjących przeznaczono **19 993,01 zł**.

15.5. Utrzymanie czystości i porządku, urządzeń sanitarnych, wysypisk i zieleni miejskiej oraz unieszkodliwianie odpadów komunalnych i azbestu

Burmistrz Miasta Człuchów zapewnił w roku 2025 czystość i porządek w granicach miasta w stopniu wynikającym z częstotliwości wykonywanych prac. Zakres ten obejmował oczyszczanie chodników, placów, parkingów zlokalizowanych na gruntach stanowiących własność gminy, oczyszczanie jezdni dróg gminnych, dla których burmistrz jest zarządcą drogi. Oczyszczanie ograniczone tj. zbieranie luźnych zanieczyszczeń z całego obszaru, oczyszczanie „starego” cmentarza wraz z wywozem odpadów, wywóz z koszy ulicznych oraz pojemników przy garażach i kontenerów z działek dzierżawionych od miasta wraz z dzierżawą tych urządzeń. Do zakresu przyjęto również mycie wiat przystankowych, mycie i dezynfekcję koszy ulicznych oraz tzw. „oczyszczanie na żądanie” tzn. oczyszczanie wyznaczonych miejsc w okresie zimy. Koszt wykonanych prac w roku 2025 wyniósł **568 840,40 zł**, prace realizowało Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

Zobowiązania ustawowe w stosunku do zamkniętych składowisk odpadów w Dębnicy i Kiełpinie również realizuje spółka gminna: Przedsiębiorstwo Komunalne, która jest zarządcą składowisk pozostających w fazie poeksploatacyjnej. Koszt utrzymania składowisk w fazie poeksploatacyjnej w roku 2025 wyniósł **359 605,24 zł**.

Do zieleni miejskiej należą tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności park, zieleńce, promenada, bulwary – zieleń przyjeziorna na gruntach własnych, cmentarz, zieleń towarzysząca drogom, placom, będące własnością gminy oraz tereny przeznaczone pod inne cele, niezainwestowane, a stanowiące własność gminy. Zadanie to realizowane było poprzez systematyczne utrzymanie **29 ha**

terenów. Wykonywane prace polegały na grabieniu, koszeniu, ukwiecaniu, utrzymaniu elementów małej architektury, zakupie i sadzeniu nowych drzewek i krzewów, prace w drzewostanie itp. Koszt tych prac w roku 2025 wyniósł **1 080 329,32 zł**.

Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest prowadzono w 2025 r. w ramach realizacji uchwały Nr XXX.251.2021 RM z dnia 19 kwietnia 2021 r. w sprawie regulaminu dofinansowania zadań z zakresu usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy Miejskiej Człuchów pod hasłem „Miasto Człuchów bez azbestu”, wydatkując na ten cel **25 056 zł**.

15.6. Edukacja ekologiczna

Edukację ekologiczną w 2025 r. realizowały miejskie placówki oświatowe, tj. Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki oraz Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi. Przedszkole realizowało projekty ekologiczne: Eko–przedszkolaki, Zimowe zapasy, Pocztówka z Człuchowa, Międzyprzedszkolny Konkurs Piosenki Ekologicznej „Żyj z przyrodą w zgodzie”, Obchody Tygodnia Ziemi w przedszkolu, Święto polskiej niezapominajki, a także wycieczki tematyczne związane ze środowiskiem. W wzięcia udziału w międzyprzedszkolnym konkursie piosenki ekologicznej zostały zaproszone również inne przedszkola.

Szkoła również realizowała, z ogromnym zaangażowaniem nauczycieli i uczniów, zadania z zakresu edukacji ekologicznej: „ABC recyklingu”, „Dzień Ziemi”, „Ekomisja”, „Stop Smog”, „Stop plastik”, „Czy transport może być ekologiczny”, „Wietrzenie szafy”.

Ponadto Gmina przeprowadziła działania edukacyjne w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi poprzez kolportaż ulotek z treściami o prawidłowym gospodarowaniu odpadami do gospodarstw domowych na terenie miasta.

Edukacja ekologiczna była finansowana:

- 1) ze środków pochodzących z opłat i kar środowiskowych, które wpłynęły z Urzędu Marszałkowskiego – wykorzystano kwotę **24 879,00 zł**;
- 2) ze środków gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi – wydatkowano **7 102,95 zł**.

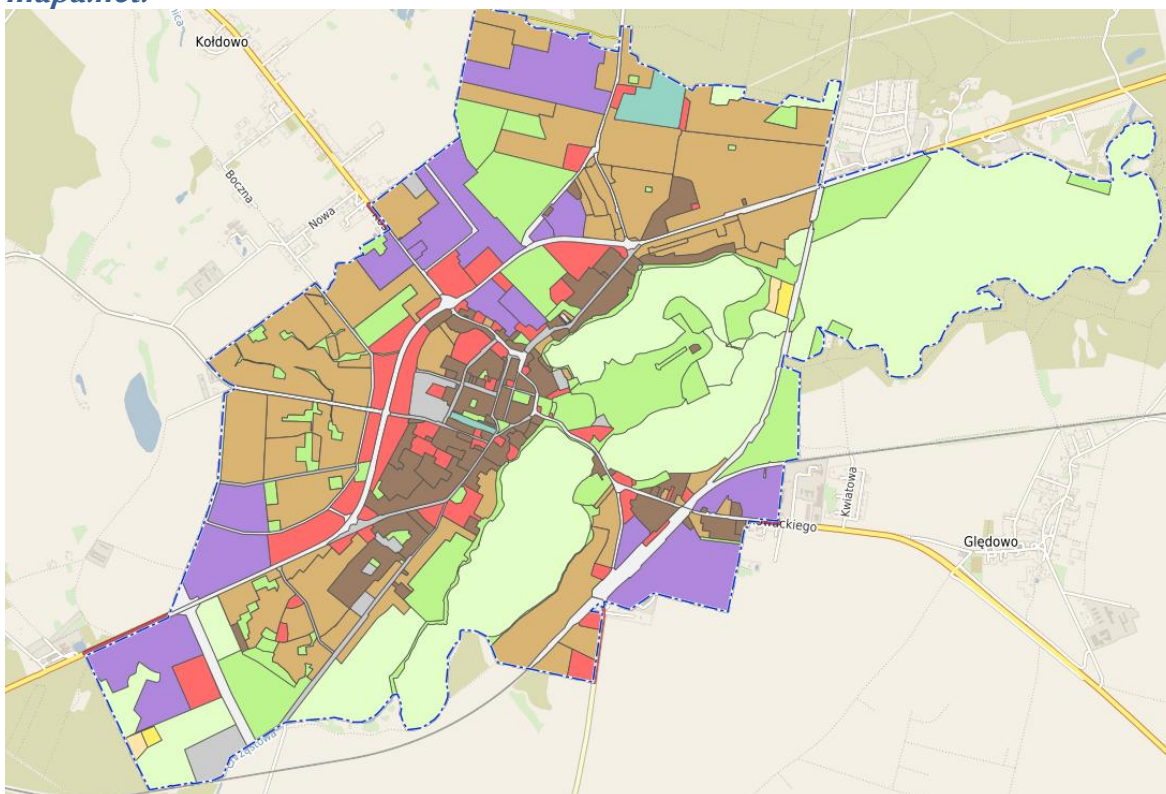
16. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Dotychczas polityka planistyczna Miasta Człuchów oparta była na obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Człuchów – uchwała Nr LIII/306/2009 RM z dnia 25 listopada 2009 r.

16.1. Plan ogólny Gminy Miejskiej Człuchów

W ramach reformy planowania przestrzennego został uchwalony nowy akt planowania przestrzennego gminy jakim jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Miejskiej Człuchów (tzw. plan ogólny), przyjęty uchwałą Nr XXV.159.2026 RM z dnia 17 kwietnia 2026 r. Zastąpił on studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W przeciwieństwie do studium stanowi on akt prawa miejscowego. Jego ustalenia dają podstawę do uchwalania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Zostały w nim określone strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne, obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej.

Rysunek 14. Geosystem System Informacji Przestrzennej, <https://mczluchow.e-mapa.net>.

Źródło: Geosystem, <https://mczluchow.e-mapa.net>.

Bieżący dostęp do najbardziej aktualnego stanu prawa miejscowego Miasta Człuchów w zakresie planowania przestrzennego oraz innych ważnych informacji przestrzennych zapewniony został poprzez ogólnodostępny portal mapowy zlokalizowany pod adresem **<http://mczluchow.e-mapa.net>** oraz na stronie bip.czluchow.pl w zakładce rejestr urbanistyczny. W systemie informacji przestrzennej zwizualizowany jest aktualny stan: wszystkich obowiązujących i projektowanych planów miejscowych, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz wniosków w zakresie sporządzania planów oraz studium. Portal jest ogólnodostępny, posiada możliwość przeglądania i pobierania treści powyższych dokumentów oraz

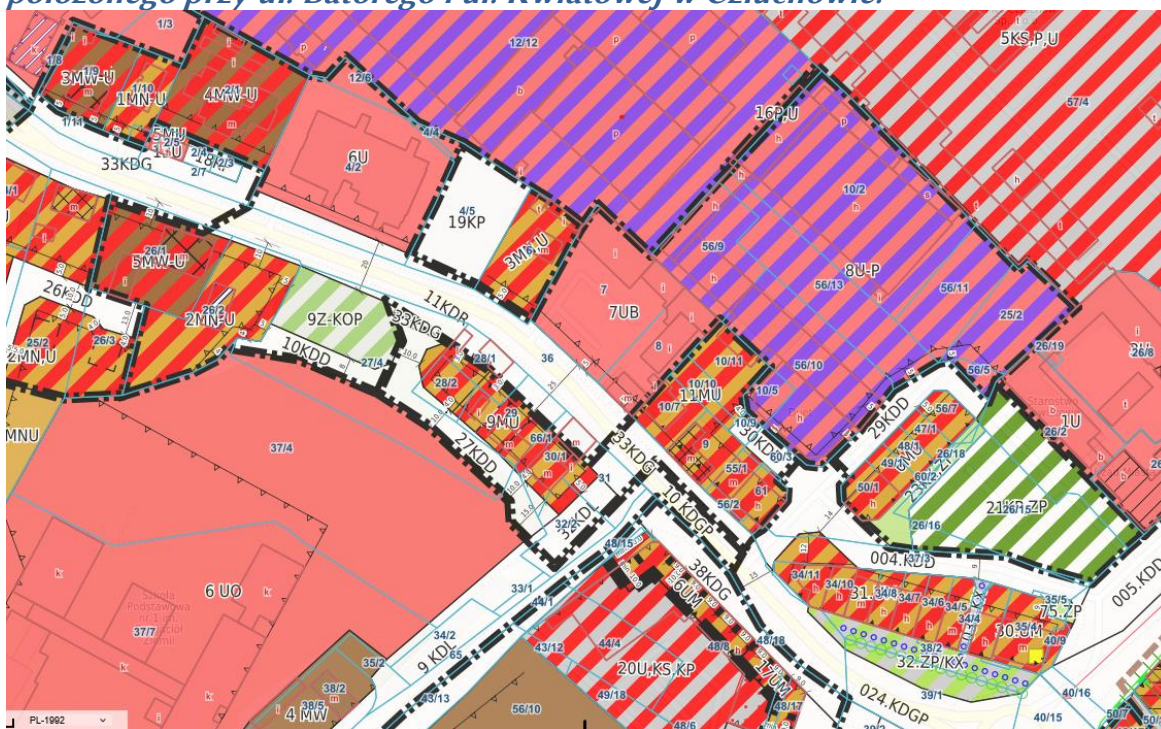
zapoznania się z częścią graficzną określającą przeznaczenie oraz warunki zabudowy i zagospodarowania terenu.

16.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie Człuchowa obowiązuje obecnie 36 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pokrywają one ok. 76% obszaru miasta Człuchów wraz z jeziorami.

W roku 2025 uchwalono jeden mpzp – dla terenu położonego przy ul. Batorego i ul. Kwiatowej w Człuchowie na podstawie uchwały Nr XIX.111.2025 RM z dnia 15 października 2025 r., opublikowany w Dz.Urz.Woj.Pom. z dnia 5 listopada 2025 r. pod poz. 3785.

Rysunek 15. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Batorego i ul. Kwiatowej w Człuchowie.

Źródło: Geosystem System Informacji Przestrzennej, <https://mczluchow.e-mapana.net>.

W 2025 r. trwało procedowanie następujących aktów planowania przestrzennego:

- a) mpzp dla terenu fosy zamkowej przy ul. Dworcowej w Człuchowie na podstawie uchwały Nr III.13.2024 RM z dnia 21 czerwca 2024 r.;
- b) mpzp dla terenu położonego przy ul. Batorego i ul. Kwiatowej w Człuchowie na podstawie uchwały Nr III.15.2024 RM z dnia 21 czerwca 2024 r.
- c) miejscowego planu ogólnego Gminy Miejskiej Człuchów.

Powierzchniowy i procentowy udział poszczególnych terenów w obowiązujących mpzp na terenie Miasta Człuchów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Rodzaje terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenie Człuchowa.

Lp.	Rodzaj terenu	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
1	Tereny zabudowy mieszkaniowej ogółem	294,46	30,98
	<i>w tym: zabudowy wielorodzinnej</i>	35,76	3,72
2	Tereny zabudowy usługowej ogółem	135,91	14,30
	<i>w tym: usług publicznych</i>	71,22	7,49
3	Tereny użytkowane rolniczo	0,89	0,09
4	Tereny zabudowy techniczno–produkcyjnej	75,74	7,97
5	Tereny zieleni i wód	288,69	30,37
6	Tereny komunikacji	136,96	14,41
7	Tereny infrastruktury technicznej	4,68	0,49
8	Tereny zabudowy zagrodowej	13,18	1,39
	Razem	950,51	100,00
Powierzchnia łączna terenów objętych mpzp: 950,51 ha			

Źródło: dane UM.

17. OŚWIATA I WYCHOWANIE

W ustawie Prawo oświatowe ustawodawca określił, że do zadań gminy należy m.in.:

- 1) zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli i szkół podstawowych,
- 2) zapewnienie odpowiedniej bazy lokalowej, sprawności technicznej obiektów oświatowych oraz wyposażenia rzeczowego i finansowego niezbędnego do ich funkcjonowania,
- 3) zabezpieczenie kadry pracowniczej, w tym pracowników administracji i obsługi.

Z kolei w ustawie Karta Nauczyciela do zadań gminy zaliczono m.in.:

- 1) zapewnienie średniego wynagrodzenia nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego,
- 2) zapewnienie podstawowych warunków umożliwiających realizację przez nauczycieli zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych,
- 3) zapewnienie środków finansowych na doskonalenie zawodowe nauczycieli.

Ponadto na gminy nałożony został obowiązek:

- 1) kontroli spełniania przez uczniów obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
- 2) realizacji działań wspierających uczniów w procesie kształcenia,
- 3) zapewnienia warunków umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym,
- 4) zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pracy,
- 5) dbałości o właściwy stan bazy lokalowej i dydaktycznej przedszkoli oraz szkół podstawowych.

17.1. Struktura organizacyjna oświaty w Człuchowie

W Człuchowie w 2025 r. funkcjonowały **3 szkoły podstawowe** ogólnodostępne:

- 1) Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi – ul. Średnia 4a;
- 2) Szkoła Podstawowa Sportowa w Zespole Szkół Sportowych im. Polskich Olimpijczyków – ul. Koszalińska;
- 3) Niepubliczna Szkoła Podstawowa „PIANO” – ul. Szkolna 3;
- 4) Zespół Szkół Społecznych STO im. Jana Nowaka–Jeźiorańskiego – ul. Sobieskiego 7A – edukacja domowa;

oraz działająca w ramach Specjalnego Ośrodka Szkolno–Wychowawczego przy ul. Batorego 24, również Szkoła Podstawowa nr 2 (specjalna).

Ponadto w mieście funkcjonuje **6 szkół średnich**:

- 1) Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego – ul. Kusocińskiego 1;
- 2) Zespół Szkół Sportowych im. Polskich Olimpijczyków – ul. Koszalińska 2B;
- 3) Zespół Szkół Agrobiznesu – ul. Parkowa 2;
- 4) Zespół Szkół Technicznych im. Józefa Szymczaka – ul. Koszalińska 2;
- 5) Zespół Szkół Społecznych STO im. Jana Nowaka–Jeźiorańskiego – ul. Sobieskiego 7A;
- 6) Centrum Kształcenia Ustawicznego, ul. Szczecińska 8;

oraz funkcjonująca w ramach Specjalnego Ośrodka Szkolno–Wychowawczego przy ul. Batorego 24 branżowa szkoła I stopnia oraz szkoła przysposabiająca do pracy.

Gmina Miejska Człuchów jest:

- 1) organem prowadzącym dla:
 - Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie ul. Średnia 4a,
- 2) organem dotującym dla:
 - Niepublicznej Szkoły Podstawowej „PIANO”, ul. Szkolna 3,
 - Społecznej Szkoły Podstawowej STO, ul. Sobieskiego 7A.

Poza tym w Człuchowie w 2025 r. funkcjonowało **1 przedszkole publiczne** – Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki, dla którego Gmina Miejska Człuchów jest organem prowadzącym oraz **6 przedszkoli niepublicznych**, tj.:

1. Niepubliczne Przedszkole „MOTYLEK” z Oddziałami Integracyjnymi – ul. Słowackiego 2,
2. Przedszkole Muzyczne „PIANO” – Pl. Bohaterów 2,
3. Przedszkole Muzyczne „PIANO+” – Os. W. Witosa 20,
4. Przedszkole Niepubliczne SMYK – Os. Sikorskiego 13,
5. Niepubliczne Przedszkole „Przy Jeziorze” – Al. Wojska Polskiego 32,
6. Niepubliczne Przedszkole „Nasze Eldorado” – Pl. Wolności 3/12.

Tabela 32. Liczba uczniów i liczba oddziałów podstawowych w placówkach oświatowych, w których organem prowadzącym lub dotującym jest Gmina Miejska Człuchów w roku szkolnym 2024/2025.

Nazwa szkoły / placówki	ogólnodostępne		integracyjne	
	uczniowie	oddziały	uczniowie	oddziały
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi	561	26	39	2
Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi „PIANO”	140	12	0	0
Spółeczna Szkoła Podstawowa STO im. Jana Nowaka Jeziorańskiego	6	5	0	0
Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki	245	10	0	0
Centrum Edukacyjne Niepubliczne Przedszkole Motylek z Oddziałem Integracyjnym	0	0	43	3
Przedszkole Muzyczne z Oddziałami Integracyjnymi „PIANO”	29	2	0	0
Przedszkole Muzyczne z Oddziałami Integracyjnymi „PIANO+”	82	5	0	0
Przedszkole Niepubliczne SMYK	40	2	0	0
Niepubliczne Przedszkole „Przy Jeziorze”	60	2	0	0
Niepubliczne Przedszkole „Nasze Eldorado”	0	0	34	3

Źródło: oprac. UM.

Tabela 33. Liczba uczniów i liczba oddziałów podstawowych w placówkach, w których organem prowadzącym lub dotującym jest Gmina Miejska Człuchów w roku szkolnym 2025/2026.

Nazwa szkoły / placówki	ogólnodostępne		integracyjne	
	uczniowie	oddziały	uczniowie	oddziały
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi	508	24	39	2
Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi „PIANO”	64	5	84	8
Spółeczna Szkoła Podstawowa STO im. Jana Nowaka Jeziorańskiego	33	12	0	0
Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki	252	10	0	0
Centrum Edukacyjne Niepubliczne Przedszkole Motylek z Oddziałem Integracyjnym	0	0	48	3
Przedszkole Muzyczne z Oddziałami Integracyjnymi „PIANO”	0	0	26	2
Przedszkole Muzyczne z Oddziałami Integracyjnymi „PIANO+”	13	1	50	3
Przedszkole Niepubliczne SMYK	28	2	0	0
Niepubliczne Przedszkole „Przy Jeziorze”	38	2	0	0
Niepubliczne Przedszkole „Nasze Eldorado”	0	0	29	3

Źródło: oprac. UM.

Ponadto w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 w mieście funkcjonowały **4 niepubliczne żłobki**, tj.:

1. Niepubliczny Żłobek DELFINEK BIS – Os. Piastowskie 10,
2. Niepubliczny Żłobek NA GÓRCE – ul. Jagiellońska 30,
3. Niepubliczny Żłobek BOBOLANDIA – ul. Sobieskiego 5c,
4. Niepubliczny Żłobek NASZE ELDORADO – Pl. Wolności 3/12.

Gmina Miejska Człuchów jest organem prowadzącym dla Żłobka Miejskiego przy ul. Sobieskiego 7. Do żłobka uczęszczało w 2025 r. **24 dzieci**.

17.2. Finansowanie i wsparcie w zakresie oświaty i wychowania

17.2.1. Finansowanie oświaty

Gmina otrzymała w 2025 r. środki z budżetu państwa w formie:

- potrzeb oświatowych w kwocie **17 767 849,00 zł**, w tym na:
 - uczniów szkół podstawowych 10 316 425,06 zł,
 - uczniów w przedszkolach 7 451 423,51 zł;
- dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe w 2025 r. – **67 131,39 zł**;
- dotacji celowej z rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym do zakupu podręczników **23 634,25 zł**;
- środków z funduszu pracy w kwocie **242 434,33 zł**;
- dofinansowania wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2024–2027 – w kwocie **59 467,03 zł**;
- środków z Programu „Maluch +” na funkcjonowanie żłobka w kwocie 836,00 zł na dziecko tj. **240 768,00 zł**;
- dotacji na realizację Priorytetu 3 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. w kwocie **7 500,00 zł** dla SP nr 1 i Przedszkola Miejskiego.

Ponadto Gmina Miejska Człuchów jako główny Beneficjent środków z UE od września 2024 r. realizuje dwa projekty tj.:

1. Projekt **„Przedszkole Przyszłości w Gminie Miejskiej Człuchów”**
Nr FEPM.05.07–IZ.00–0012/23
 - na kwotę ogółem **2 201 427,19 zł**, w tym dofinansowanie 1 981 284,47 zł (90%),
 - głównym celem projektu jest poprawa jakości kształcenia i dostępności przedszkolnej poprzez utworzenie 50 nowych miejsc wychowania przedszkolnego w Przedszkolu Jacka i Agatki w Człuchowie, w ramach nowych oddziałów w budynku przy ul. Sobieskiego 7,

- finansowaniem objęta jest bieżąca działalność przedszkola tj. wynagrodzenia nauczycieli, pomocy nauczycieli, pozostałych osób zatrudnionych oraz koszty eksploatacyjne,
 - w ramach projektu realizowane są zajęcia dodatkowe dla dzieci (z j. angielskiego, glottodydaktyki, plastyczne, muzyczne, taneczne i z kodowania) oraz został zakupiony sprzęt, pomoce dydaktyczne i zabawki potrzebne do realizacji zajęć,
 - wsparciem są objęci także nauczyciele w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kompetencji (kursy i szkolenia oraz studia podyplomowe m.in. z zakresu terapii pedagogicznej, korekcji wad postawy, rytmiki itp.),
 - ponadto dzieci korzystają z wielu atrakcyjnych wyjazdów edukacyjnych i innych ciekawych zajęć np. z udzielania pierwszej pomocy, z zakresu preorientacji zawodowej itd.
2. Projekt **„Kompetencje kluczowe w Człuchowie na 6.0!”**
Nr FEPM.05.08–IZ.00–0116/24
- na kwotę ogółem **1 681 974,61 zł**, w tym dofinansowanie 1 513 777,14 zł (90%),
 - projekt przeznaczony jest dla uczniów, nauczycieli i rodziców/opiekunów uczniów SP nr 1,
 - głównym celem jest wyrównywanie dysproporcji edukacyjnych oraz podniesienie jakości kształcenia ogólnego w szkole poprzez: rozwój kompetencji kluczowych, w tym kompetencji cyfrowych, matematyczno–przyrodniczych oraz z zakresu ekspresji kulturalnej u uczniów w ramach realizacji dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, oraz doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w wyniku udziału w szkoleniach, warsztatach oraz studiach podyplomowych,
 - ponadto w ramach projektu została wyposażona baza dydaktyczna szkoły w sprzęt oraz pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji poszerzonej oferty edukacji w ramach projektu.

17.2.2. Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych i dojazdu uczniów do szkół

Człuchowscy pracodawcy, którzy zawarli umowę o pracę z młodocianymi pracownikami w celu przygotowania zawodowego, po zakończeniu nauki zawodu lub przyuczeniu do wykonywania określonej pracy i zdaniu przez młodocianego egzaminu, mogą otrzymać pomoc w formie dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników. Środki te samorząd pozyskuje z funduszu pracy, a następnie przekazuje je pracodawcom.

W 2025 r. środki te otrzymało **24** pracodawców w łącznej kwocie **242 434,33 zł**. Pracodawcy najczęściej kształcili w zawodach: sprzedawca, fryzjer, mechanik, stolarz i kucharz.

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo oświatowe droga dziecka do szkoły nie powinna przekraczać 3 km – w przypadku uczniów klas I–IV szkół podstawowych oraz 4 km w przypadku uczniów klas V–VIII. Ponadto gmina musi zapewnić: dojazd do najbliższej szkoły podstawowej oraz ponadpodstawowej dla dzieci niepełnosprawnych albo zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna na podstawie umowy między Burmistrzem a rodzicami.

Na rok szkolny 2024/2025 oraz 2025/2026 Burmistrz zawarł **dwie umowy** na dowóz trójki niepełnosprawnych uczniów (bracia) do Chojnic do Zespołu Szkół Specjalnych oraz drugą na dowóz niepełnosprawnego ucznia do Ośrodka Szkolno–Wychowawczego nr 2 dla Dzieci i Młodzieży Słabosłyszącej i Niesłyszącej w Bydgoszczy. Na ten cel w 2025 r. wydatkowano kwotę **31 783,70 zł**.

17.2.3. Nagrody i stypendia dla uczniów

Cyklicznie od 2019 r. w Gminie Miejskiej Człuchów realizowany jest Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży. Są nim objęci uczniowie klas IV–VIII, uczęszczający do Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi. Program ten przewiduje nagradzanie uczniów zdolnych i aktywnych społecznie. Oceniana jest nie tylko średnia ocen, ale także udział w konkursach przedmiotowych, interdyscyplinarnych, zawodach sportowych oraz aktywna działalność na rzecz społeczności szkolnej.

Na koniec roku szkolnego 2024/2025 Burmistrz przyznał **12** nagród finansowych na łączną kwotę **8 700,00 zł**. Najwyższa nagroda to 1 300,00 zł, najniższa 500,00 zł. Nagrody te są wręczane na zakończenie roku szkolnego.

Mieszkańcy Człuchowa mogą korzystać również ze stypendiów przyznawanych w ramach Powiatowego Funduszu Stypendialnego, obsługiwanego przez Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Powiatu Człuchowskiego. Celem funduszu jest wspieranie finansowe uzdolnionych uczniów poprzez przyznawanie stypendiów za wyniki w nauce oraz szczególne osiągnięcia edukacyjne, artystyczne i sportowe. Świadczenie przyznawane jest uczniom spełniającym kryteria regulaminowe, w szczególności dotyczące wysokich wyników w nauce lub udokumentowanych osiągnięć. Fundusz stanowi formę motywowania młodzieży do dalszego rozwoju i podnoszenia poziomu edukacyjnego. Środki na jego realizację pochodzą z dobrowolnych wpłat jednostek samorządu terytorialnego, instytucji oraz innych podmiotów i osób fizycznych, co umożliwia systematyczne wspieranie uczniów szczególnie uzdolnionych.

W 2025 r. Stowarzyszenie przyznało uczniom i uczennicom zamieszkałym w Człuchowie **50 stypendiów** – w tym 27 sportowych i 23 naukowe na łączną kwotę **36 100 zł**. Gmina Miejska Człuchów wsparła fundusz stypendialny kwotą **20 000 zł** w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

17.3. Kadra pedagogiczna i pracownicy

Istotnym elementem systemu oświaty jest odpowiednio przygotowana i wykwalifikowana kadra pedagogiczna, której kompetencje oraz doświadczenie mają bezpośredni wpływ na jakość realizowanego procesu dydaktyczno-wychowawczego. Poniżej przedstawiono informacje dotyczące zatrudnienia nauczycieli w jednostkach oświatowych prowadzonych i dotowanych przez miasto, z uwzględnieniem liczby etatów i struktury awansu zawodowego oraz działania podejmowane w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry pedagogicznej SP nr 1.

Tabela 34. Liczba nauczycieli według stopni awansu zawodowego w placówkach oświatowych, w których organem prowadzącym lub dotującym jest Gmina Miejska Człuchów w roku szkolnym 2024/2025.

Nazwa szkoły / placówki	Nie wprowadzony stopień zawod.	Nauczyciel bez stopnia awansu zawod. (nauczyciel początkujący)	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany	Nauczyciel bez stopnia awansu zawod. zatrudniony na podst. art. 10 ust. 9 Karty Nauczyciela	Nauczyciel bez stopnia awansu zawod. nieodbywający przygotowania do zawodu
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi		5	6	51		1
Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi „PIANO”	11	8	4	10	1	6
Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki		1	3	7	1	
Centrum Edukacyjne Niepubliczne Przedszkole Motylek z Oddziałem Integracyjnym	1	1	3	3		1
Przedszkole Muzyczne z Oddziałami Integracyjnymi „PIANO”		1				5
Przedszkole Muzyczne z Oddziałami Integracyjnymi „PIANO+”	1	6	2			2
Przedszkole Niepubliczne SMYK					2	3
Niepubliczne Przedszkole „Przy Jeziorze”	1				1	3
Niepubliczne Przedszkole „Nasze Eldorado”	2					

Źródło: oprac. UM.

W 2025 r. kadra pedagogiczna SP nr 1 aktywnie uczestniczyła w różnych formach doskonalenia zawodowego, mających na celu podnoszenie kompetencji dydaktycznych, wychowawczych oraz opiekuńczych. Nauczyciele brali udział m.in. w szkoleniach:

- pierwsza pomoc przedmedyczna dla uczniów,
- nowoczesne technologie w edukacji – praktyczne zastosowanie AI,
- Zintegrowana Platforma Edukacyjna i aplikacje w nauczaniu,
- „4xP”, czyli praktyczna pomoc psychologiczno–pedagogiczna,
- warsztat pracy wychowawcy klasy.

Tabela 35. Liczba nauczycieli według stopni awansu zawodowego w placówkach oświatowych, w których organem prowadzącym lub dotującym jest Gmina Miejska Człuchów w roku szkolnym 2025/2026.

Nazwa szkoły / placówki	Nauczyciel bez stopnia awansu zawod. (nauczyciel początkujący)	Nauczyciel bez stopnia awansu zawod. nieodbywający przygotowania do zawodu	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany	Osoba z formą zatrudnienia wykluczającą posiadanie stopnia awansu zawod.	Nauczyciel bez wprowadzonego stopnia awansu zawod.	Liczba nauczycieli pełnozatrudnionych
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi	6		8	47		1	53
Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integrac. „PIANO”	8	9	4	10		11	5
Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki	7		3	7	1		19
Centrum Edukacyjne Niepubliczne Przedszkole Motylek z Oddziałem Integracyjnym	1	2	4	3		2	9
Przedszkole Muzyczne z Oddziałami Integracyjnymi „PIANO”	2	9	2				1
Przedszkole Muzyczne z Oddziałami Integracyjnymi „PIANO+”	7	5	3			2	5
Przedszkole Niepubliczne SMYK		3					0
Niepubliczne Przedszkole „Przy Jeziorze”		3				1	2
Niepubliczne Przedszkole „Nasze Eldorado”						2	0

Źródło: oprac. UM.

Nauczyciele korzystali również z indywidualnego dofinansowania do studiów podyplomowych oraz innych form doskonalenia zawodowego. Ponadto realizowano plan doskonalenia zawodowego wynikający z diagnozy potrzeb szkoły, przeprowadzonej na potrzeby aplikowania do projektu „Kompetencje kluczowe na 6.0!”. W jego ramach nauczyciele podnosili kwalifikacje poprzez:

- studia podyplomowe z zakresu edukacji włączającej,
- studia podyplomowe „Psychologia dzieci i młodzieży”,
- kurs Trenera Umiejętności Społecznych I i II stopnia rozszerzonego,

- kurs kwalifikacyjny z zakresu integracji sensorycznej,
- kurs z zakresu szkolnego doradztwa zawodowego pn. „Szkolne doradztwo zawodowe”.

17.4. Wyniki kształcenia i osiągnięcia w miejskich placówkach oświatowych

Analizę wyników egzaminu ósmoklasisty 2024/2025 dla SP nr 1 w Człuchowie, w odniesieniu do średnich wyników powiatu człuchowskiego, woj. pomorskiego i Polski w ostatnich czterech latach prezentuje poniższa tabela.

Tabela 36. Wyniki egzaminu klas VIII na tle kraju, województwa pomorskiego i powiatu człuchowskiego w latach 2022–2025 (średnia w %).

	język polski				matematyka				język angielski			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
kraj	60	66	61	64	57	53	52	50	67	66	66	61
woj.	59	67	59	62	56	52	51	49	67	66	66	68
powiat	54	58	45	53	49	41	41	40	60	56	55	62
SP nr 1	53	59	49,5	53	50	45	39,6	40	64	64	60	63

Źródło: oprac. UM na podst. danych SP nr 1.

Do egzaminu ósmoklasisty przystąpiło **79 uczniów**. Analiza wyników egzaminacyjnych wskazuje, że osiągnięte rezultaty były niższe od średnich wyników wojewódzkich i krajowych we wszystkich badanych obszarach.

Z języka polskiego uczniowie uzyskali średni wynik na poziomie 53%, co oznacza rezultat niższy o 9 punktów procentowych od średniej wojewódzkiej oraz o 11 punktów procentowych od średniej krajowej. Analiza wyników wskazuje na potrzebę dalszego rozwijania umiejętności czytania ze zrozumieniem oraz doskonalenia kompetencji w zakresie tworzenia dłuższych form wypowiedzi pisemnych.

Średni wynik z matematyki wyniósł 40% i był niższy od średniej wojewódzkiej oraz krajowej o 10 punktów procentowych. Wyniki wskazują na konieczność intensyfikacji działań dydaktycznych, szczególnie w zakresie rozwiązywania zadań otwartych oraz zagadnień geometrycznych.

Z języka angielskiego uczniowie osiągnęli średni wynik na poziomie 63%, tj. niższy o 6 punktów procentowych od średniej wojewódzkiej oraz o 7 punktów procentowych od średniej krajowej. Uzyskany rezultat można ocenić jako zadowalający, jednak zasadnym pozostaje dalsze doskonalenie umiejętności komunikacyjnych oraz kompetencji gramatycznych uczniów. Ponadto warto dodać, że z egzaminu z języka niemieckiego w SP nr 1 uzyskano średni wynik na poziomie 22%. Rezultat ten był znacząco niższy od średnich wyników wojewódzkich i krajowych, co wynika z małej liczebności grupy zdających.

W latach 2022–2025 wyniki uczniów SP nr 1 pozostawały na poziomie niższym od średnich krajowych i wojewódzkich, jednak w większości przypadków były zbliżone do średnich osiągniętych w powiecie. Analiza powyższych danych wskazuje, że największym wyzwaniem pozostaje poprawa efektów kształcenia w zakresie matematyki oraz języka polskiego. Jednocześnie wyniki z języka angielskiego potwierdzają stabilny poziom nauczania tego przedmiotu. Zasadne pozostaje kontynuowanie działań wspierających uczniów, w tym zajęć wyrównawczych i rozwijania kompetencji kluczowych.

Ponadto uczniowie SP nr 1 brali udział w licznych konkursach przedmiotowych, artystycznych i interdyscyplinarnych, m.in.:

- konkursy wiedzy: LEON, Kangur, Liga Matematyczna, konkursy ortograficzne, językowe, mitologiczne, konkursy wiedzy z geografii, fizyki, biologii, przyrody, religii, konkurs czytelnicy o baśniach i legendach, „Mistrz Edukacji Wczesnoszkolnej”, „Dbamy o poprawność językową”,
- konkursy artystyczne i plastyczne: „Szkołna Eurowizja 2025”, „Człuchów – moje miasto”, „Zaślubiny Polski z morzem”, „Mój stworek – Przyjaciel Ziemi”, konkurs na plakat z okazji 80. rocznicy zakończenia II wojny światowej, „Układ okresowy bez tajemnic”, „Motyle”,
- konkursy profilaktyczne i ekologiczne: „NIE dla nałogów, TAK dla pasji”, „Zamień papierosa na marchewkę”, „Żyj z przyrodą w zgodzie”.

Na szczególne podkreślenie zasługują następujące osiągnięcia uczniów:

- sześciu uczniów uzyskało tytuł finalisty przedmiotowych konkursów wojewódzkich: 4 – religia, 1 – język angielski, 1 – historia,
- uczeń z klasy 3c – zdobywca pierwszego miejsca w kraju w ogólnopolskim konkursie „Orzeł Edukacji Wczesnoszkolnej” – sesja jesienna,
- uczennica z klasy 2b oraz uczeń z klasy 2b – zdobywcy 1. miejsca w kraju w ogólnopolskim konkursie matematycznym „Leon” – edycja jesienna,
- bardzo dobry wynik w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym „Kangur” uzyskał uczeń z klasy 4b, a wyróżnienia zdobyli liczni uczniowie z klas 2–7,
- Zespół Czadowa Gromadka z klasy 2b – zdobywca I miejsca w III Pomorskim Konkursie Piosenki Żeglarskiej im. Jerzego Knajdka,
- liczne tytuły laureata i miejsca w pierwszej dziesiątce w kraju w konkursach „Leon” i „Orzeł Edukacji Wczesnoszkolnej” – sesja wiosenna 2025,
- uczeń z kl. 8c – finalista etapu centralnego konkursu wiedzy o zamkach gotyckich w Sztumie,
- drużyna dziewcząt – 1. miejsce w powiatowych Mistrzostwach Sztafetowych Biegów Przelajowych, udział w etapie wojewódzkim,
- wysokie miejsca w licznych konkursach literackich, ortograficznych, plastycznych, muzycznych, recytatorskich, historycznych i językowych na różnych szczeblach poza szkołą.

18. DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Działalność kulturalna Gminy Miejskiej Człuchów kształtowana jest przede wszystkim przez podległe miastu instytucje kultury: Miejski Dom Kultury, Miejską Bibliotekę Publiczną oraz Muzeum Regionalne we współpracy z szeroko pojętym środowiskiem kulturalnym, złożonym m.in. z organizacji pozarządowych i instytucji publicznych.

18.1. Działalność Miejskiego Domu Kultury w 2025 r.

Działalność merytoryczna Miejskiego Domu Kultury skupiała się w pracowniach merytorycznych. W roku 2025 nastąpiła reorganizacja pracy w pracowni modelarskiej, która zajęcia prowadziła do końca września. Z końcem września rozwiązana została umowa o pracę z instruktorem ds. modelarstwa.

Pracownie merytoryczne prowadzone były przez niżej wymienione osoby:

- pracownia teatralna – instr. Adam Gawroński,
- pracownia modelarska – instr. Robert Wielandt,
- pracownia muzyczna:
 - instr. Magdalena Czurejno,
 - instr. Andrzej Zieliński,
- pracownia plastyczna – instr. Justyna Turlińska-Górnzy,
- pracownia taneczna – instr. Marzena Jodłowska-Przyszlak,
- pracownia gier i zabaw – instr. Elżbieta Gawrońska,
- pracownia haftu kaszubskiego – instr. Józefa Sitarz.

Oprócz działalności stałych pracowni merytorycznych w MDK prowadzone są zajęcia:

1. Akademia Twórców, które prowadzi Anna Modzelewska dwa dni w tygodniu, w ramach Akademii organizowane są także w weekendy tzw. „Urodzinki dla dzieci” – tematyczne imprezy urodzinowe dla zorganizowanych grup dzieci,
2. Młody Inżynier, które prowadzi Ksenia Mandryk wraz z pomocnikami, zajęcia na bazie klocków LEGO z robotyki, programowania dla dzieci, a także cieszące się dużym zainteresowaniem wśród dzieci eksperymenty,
3. nauka gry na instrumentach w Społecznym Ognisku Muzycznym, które prowadzi Bogdan Barański i Antoni Barański.

18.1.1. Działalność pracowni merytorycznych

Zajęcia w pracowni **teatralnej** prowadzone są z podziałem na grupy wiekowe jako scena dziecięca, scena młodzieżowa i scena dorosłych. W grupie najmłodszych przygotowywane scenki i przedstawienia połączone są z grupą zajęciową pracowni gier i zabaw. Pod okiem instruktora przygotowywane są przedstawienia, których premiery i spektakle przedstawiane są widzowi na zakończenie każdego projektu. W 2025 r. przygotowano następujące sztuki i przedstawienia:

- scena dziecięca liczyła 3 grupy, łącznie 36 uczestników, które przygotowały przedstawienia pt. „Teatryki z morałem”, „Agusia”, „Szacun”,
- scena młodzieżowa – jedna grupa 9 osobowa, a ich przedstawienie to „Sam”,
- scena dorosłych – licząca 19 osób, przygotowała dwie duże sztuki, które wystawiane były kilkakrotnie za każdym razem przy pełnej widowni, tytuły sztuk to: „8 kobiet” oraz „Apokalipsa”.

Pracownia **modelarska** prowadziła zajęcia polegające na tworzeniu modeli z papieru dobrane do umiejętności i stopnia zaawansowania uczestników, które rozwijają podstawowe umiejętności obsługi prostych narzędzi takich jak nożyczki, linijka, ekierka, cyrkiel.

Zajęcia wokalne w pracowni **muzycznej** prowadzone są z podziałem na grupy wiekowe oraz zajęcia indywidualne. Instruktorka pracowni prowadzi 5 zespołów wokalnych. Cztery z nich to zespoły dziecięce i młodzieżowe, a jeden to dorośli. Łączna ilość uczestników to 33 osoby (29 dzieci i młodzieży oraz 4 dorosłych). Uczestnicy występowali podczas imprez organizowanych przez MDK m.in.: Majówka Człuchowska, XXI Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej, XI Pomorski Przegląd Piosenki Młodzieżowej, Dzień Dziecka, Dni Człuchowa, Mikołajki Miejskie, Spotkanie z kolędą. Na zajęcia indywidualne dla dorosłych w ramach Studia Piosenki uczęszcza 17 osób. Pracownia prezentuje utwory z lat 40–tych – 80–tych w aranżacjach na głos i fortepian. Przygotowywany program prezentowany jest podczas koncertów studia.

Zajęcia w pracowni **plastycznej** odbywały się regularnie w 4 grupach. Trzy z nich to grupy dziecięce w przedziale wiekowym 7 – 13 lat oraz jedna grupa dorosłych. Łącznie w zajęciach plastycznych uczestniczy 32 dzieci oraz 10 dorosłych. Prace, które powstają podczas zajęć są prezentowane w holu MDK.

Uczestnicy zajęć w pracowni **tanecznej** prezentowali swoje układy taneczne podczas imprez organizowanych przez MDK m.in. podczas Dni Człuchowa. Ponadto reprezentowali Człuchów podczas kilku turniejów tańca, gdzie niejednokrotnie zdobyli puchary za czołowe miejsca. Ich sukcesy to m.in.:

- kwiecień – VII Ogólnopolski Turniej Tańca o puchar Prezydenta Miasta – Kołobrzeski konkretny taneczny – zespół Re-Flex – II miejsce oraz zespół Switch – II miejsce,

- maj – Turniej Tańca Solo Duo w Bydgoszczy – zespół Luźny Skład – II miejsce oraz zespół Re-Flex – dwa I miejsca (kat. dancehall formacje oraz formacje HIP – HOP),
- maj – udział w turnieju „Urban style” w Poznaniu,
- maj – udział w turnieju „Koszalińskie YO” w Koszalinie,
- grudzień – udział w turnieju „Mash Up Di Place” w Inowrocławiu.

Uczestniczki zajęć w pracowni **haftu regionalnego** uczestniczyły w następujących wydarzeniach:

- 30. Ogólnopolski Konkurs Haftu Kaszubskiego im. Edmunda Szymikowskiego w Lini – pierwsze nagrody otrzymały: Bogumiła Gregorczyk, Zbigniewa Mysłek, Halina Prądyńska-Wieźel, Bożena Treszczyńska,
- konkurs pn. „Tradycyjny haft kociewski współczesnych Kociewiaków” w Zblewie – pierwsze nagrody otrzymały: Bogumiła Gregorczyk i Bożena Treszczyńska, a trzecią – Halina Prądyńska-Wieźel,
- spotkanie z hafciarkami z całego województwa pomorskiego zorganizowane w Żukowie, gdzie oprócz twórczych spotkań wygłoszone zostały referaty dotyczące historii sztuki hafciarskiej na Pomorzu.

Wydarzenia realizowane przez wszystkie pracownie MDK, poza pracą merytoryczną w pracowniach, zawarte są w tabelarycznym, chronologicznym wykazie działań publicznych w podrozdziale 18.1.2.

18.1.2. Działania kulturalne, artystyczne i rozrywkowe o charakterze publicznym

Chronologiczny wykaz działań kulturalnych, artystycznych i rozrywkowych o charakterze publicznym zrealizowanych przez MDK lub we współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Chronologiczny wykaz działań kulturalnych, artystycznych i rozrywkowych o charakterze publicznym zorganizowanych przez MDK w 2025 r.

Data	Działanie	Miejsce	Liczba uczestników/widzów
13–14 stycznia	Wystawa Niemiecki Nazistowski Obóz Śmierci Konzentrationslager Auschwitz	Sala widowiskowa	250
19 stycznia	Premiera pracowni teatralnej MDK – scena dorosłych pt. „8 kobiet”	Sala widowiskowa	200
23 stycznia	Otwarcie Kina Uciecha	Kino	220
26 stycznia	33. Finał WOŚP	MDK i teren miasta	600
15 lutego	Koncert walentynkowy – Osiecka – Grechuta	Sala widowiskowa	150
29.01 – 09.02	Ferie zimowe	MDK	60

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ CZŁUCHÓW
W ROKU 2025

26 lutego	Wyzwolenie Człuchowa – koncert Chóru Euforia	Kino	200
27 lutego	Koncert – Andrea De Luca	Sala widowiskowa	30
6 marca	Dzień kobiet – seans w kinie – „Bridget Jones: szalejąc za facetem”	Kino	220
7 marca	Koncert zespołu Ex Trema	Sala widowiskowa	180
8 marca	Koncert – „Szlągierowy zawrót głowy”	Sala widowiskowa	180
28 marca	Koncert Studia Piosenki – „Piosenki srebrnego ekranu”	Sala widowiskowa	50
15 kwietnia	Konkurs Piosenki Ekologicznej „Żyj z przyrodą w zgodzie”	Sala widowiskowa	250
3 maja	Człuchowska Majówka – koncerty Eweliny Rytelewskiej oraz Vel Evel, dyskoteka pod chmurką DJ Spider	Podzamcze	300
9 maja	Metal May Attack	Sala widowiskowa	60
10 – 11 maja	Warsztaty Gospel oraz koncert podsumowujący	MDK	60
24 – 25 maja	Eliminacje Wojewódzkie 70. Okręgowego Konkursu Recytatorskiego	SZTUM	wyjazd
31 maja	XXXI Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej oraz XI Pomorski Przegląd Piosenki Młodzieżowej	Sala widowiskowa oraz Rynek Miejski	350
6 czerwca	Człuchowski Konkurs Recytatorski	Sala widowiskowa	50
8 czerwca	Koncert – „Jak przeżyć wszystko jeszcze raz” – Dariusz Kępa z zespołem	Sala widowiskowa	150
11 czerwca	XXX Ogólnopolski Konkurs „Haft Kaszubski” im. Edmunda Szymikowskiego Linia 2025	Linia	wyjazd
13 czerwca	Dni Człuchowa – Rowerowe Show, koncert „Człuchowskie perełki”, Gwiazda wieczoru – KAEYRA, Dyskoteka	Stadion OSiR	2500
14 czerwca	Dni Człuchowa – Korowód Wesółków spod zamku, koncert pt. „Człuchowscy artyści mali i więksi”	Amfiteatr na plaży	700
15 czerwca	Dni Człuchowa – spektakl plenerowy pt. „Kaszubski kosmos”	Sala widowiskowa	50
19 czerwca	70. Ogólnopolski Konkurs Recytatorski	Słupsk	wyjazd
21 czerwca	Yoga Day	Polana Rodzinna w Lasku Luizy	300
28 czerwca	Cykl „Wakacje w Człuchowie” – powitanie lata	Amfiteatr na plaży	400
4 – 5 lipca	Festiwal Jezior Człuchowskich	Amfiteatr na plaży	1000
12 lipca	Cykl „Wakacje w Człuchowie” – Giełda Birofilska oraz dyskoteka na plaży	Amfiteatr na plaży	300
24 – 26 lipca	21. Polish Boogie Festival	Kompleks Turystyczny CANPOL, Polana Rodzinna w Lasku Luizy	4000
16 sierpnia	Street Jam	Stadion OSiR	500
11 września	Teatr jednego aktora – „Stopklatka” – pracownia teatralna MDK	Sala widowiskowa	150

18 września	Teatr jednego aktora – „Stopklatka” – pracownia teatralna MDK – gościnny występ w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Debrznie	Debrzno	
19 września	Teatr jednego aktora – „Stopklatka” – pracownia teatralna MDK – występy dla człuchowskich szkół	Sala widowiskowa	200
9 października	„Bukartyk urodzinowo” – koncert Piotra Bukartyka z zespołem Ajagore	Sala widowiskowa	100
11 października	Dni Kultury Francuskiej	Sala widowiskowa	200
8 listopada	Warsztaty rodzinne – „Niepodległość”	MDK	50
11 listopada	Niepodległościowy koncert Chóru Euforia	Sala widowiskowa	200
16 listopada	Premiera sceny dorosłych pracowni teatralnej MDK pt. „Apokalipsa”	Sala widowiskowa	180
22 listopada	Koncert „Kameralne Granie”	Sala widowiskowa	150
23 listopada	Koncert „Gala Strausowska” w ramach cyklu Latająca Filharmonia III – orkiestra filharmonii w Słupsku	Sala widowiskowa	150
29 listopada	Koncert zespołu „Wszystkiego najlepszego”	Sala widowiskowa	100
30 listopada	Podsumowanie 21. Polish Boogie Festival – podziękowania wolontariuszom, sponsorom	Sala widowiskowa	50
7 grudnia	Mikołajki Miejskie – Moto Mikołajki	Rynek Miejski	500
21 grudnia	Spotkanie z kolędą	Sala widowiskowa	200
28 grudnia	„8 kobiet” na ekranie – seans zarejestrowanego występu sceny dorosłych MDK	Sala widowiskowa	50

Źródło: sprawozdanie z działalności MDK w Człuchowie w 2025 r.

18.1.3. Organizacje współpracujące z MDK

Realizacja działań MDK jest możliwa i utrzymywana na wysokim poziomie dzięki współpracy z licznymi instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi. Jednocześnie potencjał kadrowy i zaplecze techniczne, jakimi dysponuje MDK, stanowią istotne wsparcie dla inicjatyw podejmowanych przez organizacje działające na terenie miasta, umożliwiając ich sprawną organizację i odpowiednią jakość realizacji.

Do **organizacji pozarządowych** współpracujących z MDK należą przede wszystkim:

- Stowarzyszenie „PRO KULTURA”,
- Stowarzyszenie „Obudź w sobie potencjał”,
- Towarzystwo Kultury Teatralnej w Warszawie,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Człuchowskiej,
- Towarzystwo Pomocy im. Świętego Brata Alberta Koło w Człuchowie,
- Fundacja Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami,
- Stowarzyszenie Sabat Szefowych.

Do najczęściej współpracujących z MDK **instytucji publicznych** należą:

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Narodowe Centrum Kultury z siedzibą w Warszawie,
- Urząd Marszałkowski w Gdańsku,
- Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku,
- Urząd Miejski w Człuchowie i MKRPAiPN,
- Rada Miejska w Człuchowie,
- Urząd Gminy Człuchów,
- Starostwo Powiatowe w Człuchowie,
- Społeczne Ognisko Muzyczne w Człuchowie,
- człuchowskie instytucje kultury i OSiR,
- szkoły, przedszkola, placówki wychowawczo–opiekuńcze,
- ośrodki kultury w regionie,
- Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna w Człuchowie,
- Teatr Lalki „Tęcza” w Słupsku,
- Miejski Teatr Miniatura w Gdańsku,
- Filharmonia w Słupsku.

MDK współpracuje również z **mediami**, nie tylko lokalnymi, są wśród nich:

- prasa: „Gazeta Pomorska” – redakcja w Chojnicach, „Express Bydgoski”, „Dziennik Bałtycki”, „Newsweek”, „Twój Blues”;
- stacje radiowe: Polskie Radio Program 3, Polskie Radio Program 1, Radio Weekend Chojnice, Radio Koszalin;
- telewizja: TVP1, TVP2, TVP 3 oddział Gdańsk.

18.2. Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w 2025 r.

18.2.1. Czytelnicy, użytkownicy i księgozbiór biblioteki

W 2025 r. Miejska Biblioteka Publiczna zarejestrowała w wypożyczalniach **2 000** czytelników (w tym 203 w filii nr 1). W MBP największą grupę czytelników, niezmiennie od kilku lat, stanowią dzieci w wieku 6–12 lat (556 osób) oraz seniorzy – osoby powyżej 60. r.ż. (527 osób).

Stan księgozbioru MBP na 31 grudnia 2025 r. wyniósł **48 763** woluminy (w tym w filii 7 378 woluminów). Biblioteka posiada w swoich zbiorach **20** tytułów opracionych czasopism. Biblioteka, podobnie jak w 2024 r., prenumerowała **16** tytułów czasopism. W 2025 r. biblioteka udostępniała miesięcznie 25 darmowych kodów do platformy Legimi w ramach Pomorskiego Konsorcjum Bibliotek, dysponuje również jednym terminalem do darmowej wypożyczalni Academica, a w Czytelni Internetowej można skorzystać z cyfrowych zbiorów Biblioteki Narodowej. Na ubytek (książki zużyte i nieprzydatne) w 2025 r. przekazano **5 207** woluminów (w tym 585 woluminów w filii).

Tabela 38. Struktura czytelników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Człuchowie wg wieku w latach 2023–2025.

Przedział wiekowy	MBP			Filia nr 1		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
do lat 5	115	82	73	9	7	3
6–12 lat	519	490	518	24	22	38
13–15 lat	283	256	254	15	9	8
16–19 lat	193	194	183	9	8	13
20–24 lata	67	61	37	7	5	3
25–44 lata	256	242	231	61	43	35
45–60 lat	256	253	246	25	33	34
powyżej 60. roku życia	421	434	458	58	64	69
suma	2 110	2 012	2 000	208	91	203

Źródło: sprawozdanie MBP w Człuchowie za rok 2023, 2024 i 2025.

Zakup zbiorów bibliotecznych w 2025 r. oparty był na analizie rynku wydawniczego, przy czym najważniejszym kryterium doboru książek pozostawały potrzeby czytelników. Stały dopływ nowości wydawniczych umożliwiał bieżące uzupełnianie oraz aktualizowanie księgozbioru.

Struktura zakupów przedstawiała się następująco:

- beletrystyka dla dorosłych – 707 woluminów,
- beletrystyka dla dzieci – 487 woluminów,
- literatura popularnonaukowa – 133 woluminy.

Tabela 39. Zmiany stanu księgozbioru Miejskiej Biblioteki Publicznej w ciągu 2025 r.

Księga inwentar.	Ilość książek [egz.]	Kupno		Dary	Przeka-zane	W zamian	Inny sposób
		wkład własny	dotacja minist.				
MBP	1256	710	352	181	0	5	8
Filia	422	195	70	40	113	1	3
Ogółem	1678	905	422	221	113	6	11
Wartość [zł]	42 796,96	26 838,54	13 460,00	1 267,02	565,00	117,70	548,70

Źródło: sprawozdanie MBP w Człuchowie za rok 2025.

Wypożyczenia książek ogółem to 35 514 woluminów (w tym filia – 5 302 woluminy). Łącznie w 2025 r. w bibliotece zarejestrowano 16 323 odwiedzin podczas spotkań autorskich, wystaw, szkoleń, lekcji bibliotecznych, warsztatów, teatrzyków itp., udzielono 2 436 informacji. Na miejscu zostało udostępnionych 332 książki (w tym filia – 330 woluminów), 1 476 czasopism (w tym w filii – 39). Za pośrednictwem MBP w ciągu roku udostępniano 25 kodów miesięcznie na dostęp do bibliotecznej platformy internetowej Legimi w ramach Pomorskiego Konsorcjum Bibliotek.

Tabela 40. Wypożyczenia książek w latach 2023–2025.

Rodzaj literatury	MBP			Filia nr 1		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Literatura piękna dla dorosłych	21 200	21 519	19 833	4 139	3 647	3 515
Literatura piękna dla dzieci	8 332	8 217	8 054	1 005	671	1 363
Literatura popularno–naukowa (w tym literatura regionalna)	3 159	2 758	2 325	423	304	424
Kody Legimi (e–booki, audiobooki)	20	25	25			

Źródło: sprawozdanie MBP w Człuchowie za rok 2023, 2024 i 2025.

18.2.2. Projekty realizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną

W 2025 r. MBP pozyskała łącznie **28 960,00 zł** ze środków zewnętrznych na realizację poniższych inicjatyw:

- zakup 422 woluminów nowości wydawniczych z dotacji MKiDN w wysokości 13 460,00 zł,
- kontynuacja projektu realizowanego we współpracy z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego pod hasłem „Biblioteki dla klimatu”, na którego realizację MBP otrzymała dofinansowanie w wysokości 5 000,00 zł,
- realizacja projektu „Biblioteka dla wszystkich. Moje miejsce”, na który biblioteka pozyskała dofinansowanie z Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w wysokości 5 000,00 zł,
- realizacja projektu „Zielony zakątek wiedzy” dofinansowanego kwotą 5 500,00 zł w ramach programu Działaj Lokalnie z inicjatywy grupy nieformalnej Ekoczytelnicy,
- kontynuacja ogólnopolskiej kampanii czytelniczej „Mała Książka – Wielki Człowiek”, w ramach której biblioteka otrzymała wyprawki czytelnicze dla dzieci w wieku przedszkolnym, akcja ma zachęcić rodziców do odwiedzania bibliotek i codziennego czytania z dzieckiem.

Głównym celem projektu „**Biblioteki dla klimatu**” było rozwijanie świadomości klimatycznej wśród mieszkańców i promowanie skutecznych działań proklimatycznych. W ramach zadania zrealizowano następujące inicjatywy:

- spotkanie z Olgą Gitkiewicz – autorką reportażu o wykluczeniu komunikacyjnym w Polsce na podstawie książki „Nie zdążę”,
- spotkanie informacyjne we współpracy z Przedsiębiorstwem Komunalnym Sp. z o.o. na temat ograniczenia emisji CO₂ poprzez oszczędzanie energii cieplnej w budynku oraz oszczędzanie wody w gospodarstwie domowymi i retencja wody deszczowej,
- wegańskie warsztaty z dietetyczką Aliną Pasionek–Sikorą – rozmowa dotyczyła diety planetarnej – czyli co jeść, aby żyć w przyjaznym klimacie,

jak ograniczyć spożycie mięsa i czym je zastąpić, spotkaniu towarzyszyło gotowanie i wspólne przygotowywanie zdrowych i smacznych posiłków,

- społeczna inicjatywa mieszkańców Człuchowa „Carpooling w bibliotece” – kordynatorem akcji jest biblioteka, która udostępnia nieodpłatnie swoim użytkownikom oraz mieszkańcom tablicę informacyjną do ogłoszeń carpoolingu, tablica jest udostępniana również na ogłoszenia o transporcie zbiorowym i komunikacji miejskiej, informacje o ofertach przejazdu i regulamin znajdują się również na stronie internetowej www.bibliotekawczluchowie.pl – zakładka carpooling.

Celem projektu **„Biblioteka dla wszystkich. Moje miejsce”** było wsparcie młodzieży z Polski i Ukrainy w nauce, planowaniu dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz budowaniu relacji społecznych poprzez udział w zajęciach rozwojowych. Projekt realizowany był we współpracy z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, w partnerstwie z Save the Children International. Na realizację zadania pozyskano dofinansowanie w wysokości 5 000 zł. W działaniach projektowych uczestniczyła młodzież z SP nr 1, ZSS, LO oraz Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Wierzchowie Dworcu. W ramach projektu zorganizowano:

- cykl warsztatów Akademii Kompetencji Przyszłości, rozwijających kompetencje interpersonalne, emocjonalne i komunikacyjne,
- spotkanie z podróżnikiem Danielem Kocujem,
- warsztaty „Spotkanie z kulturą japońską” prowadzone przez Yaki Kingu.

Projekt **„Zielony zakątek wiedzy”** w ramach programu Działaj Lokalnie był realizowany z inicjatywy grupy nieformalnej Ekoczytelnicy. Głównym celem projektu było zwiększenie świadomości ekologicznej oraz propagowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców Człuchowa poprzez zaangażowanie lokalnej społeczności w działania edukacyjne i integracyjne. Projekt skierowany był przede wszystkim do dzieci i młodzieży, ale obejmował również działania dla dorosłych i seniorów. W ramach projektu zrealizowano:

- konkurs plastyczny „Człuchów oczami wyobraźni”,
- warsztaty dla dzieci i młodzieży „Ekoplanszówki dla mądrej główki”,
- warsztaty krawieckie dla dzieci i dorosłych „Tańcowała igła z nitką”,
- wyjazd do Zielonej Pracowni Małgorzaty Laskowskiej obejmujący zajęcia z hortiterapii oraz tworzenia „lasu w słoiku”,
- piknik ekologiczny połączony z targiem przedmiotów z drugiej ręki, warsztatami eksperymentalnymi dla dzieci, kwiatodzielnią, tworzeniem bukietów oraz Narodowym Czytaniem fraszek Jana Kochanowskiego,
- akcję „Człuchowskie ulice w nowej szacie”, polegającą na nasadzeniach roślin w przestrzeni miejskiej, w realizację akcji zaangażowała się młodzież z Technikum Architektury Krajobrazu przy ZSA, działanie miało na celu poprawę estetyki oraz zwiększenie atrakcyjności miejskiej przestrzeni zielonej przeznaczonej do wypoczynku mieszkańców.

18.2.3. Działalność kulturalna i popularyzatorska

W ramach własnej działalności kulturalnej biblioteka zorganizowała szereg wydarzeń i akcji skierowanych do swoich czytelników i użytkowników, są to m.in.:

1) dla dorosłych i młodzieży:

- spotkania autorskie – 9 (Olga Gitkiewicz, Ewa Ciesiesz, Ishbel Sztrawska, Krzysztof Piersa, Maciej Kaźmierczak, Daria Kaszubowska, Małgorzata Jędrzejewska, Elżbieta Downarowicz) – udział 243 osoby,
- wernisaże i wystawy – 7 (m.in. Jolanta Sawińska, Joanna Małoszczyk, Eugeniusz Kozłowski, Małgorzata Zachciał, Krzysztof Ogłuszka) – udział 221 osób,
- warsztaty – 40 (neurobik, rękodzielnicze, krawieckie, kulinarne, kreatywnego pisania, dla młodzieży w ramach Akademii Kompetencji Przyszłości) – udział 445 osób,
- pogadanki, odczyty, prelekcje – 9 spotkań, udział 326 osób,
- spacer edukacyjny z leśnikiem – 24 osoby,
- wycieczka autokarowa dla członków TMZC po Gminie Debrzno – 45 osób,
- rajd pieszy „Śladami kamienic i willi człuchowskich” – 25 osób,
- „Wspomnienia najstarszych człuchowian” – 70 osób,
- „Historia jednej ulicy – ul. Kościuszki” – 67 osób,
- koncert Jadwigi Szufrajdy – 70 osób,
- spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki – 8, udział 79 osób,
- wycieczka Dyskusyjnego Klubu Książki do Bydgoszczy „Śladami Van Gogha” – 19 osób,
- piknik ekologiczny – 80 osób,
- konkurs literacki „Moja bajka dla Ciebie” – 18 uczestników.

2) dla dzieci:

- spotkania autorskie – 2 (Daniel Kocuj, Kasia Pestka) – 56 osób,
- warsztaty (edukacyjne, plastyczne, rękodzielnicze, eksperymentalne, Akademia Kompetencji Przyszłości) – 31, udział 701 osób,
- lekcje biblioteczne – 17 – udział 311 osób,
- pogadanki – 23, udział 406 osób,
- konkursy – plastyczny i historyczny – udział – 39 osób,
- zajęcia dla przedszkolaków (animacje, głośne czytanie bajek) – 27 spotkań, udział 510 osób.

MBP organizuje akcje społeczne propagujące czytelnictwo, literaturę, obcowanie z książką, integrację lokalnego środowiska, w 2025 r. były to np.:

- „Tydzień Bibliotek” – akcja mająca na celu promocję czytelnictwa, podkreślenie roli bibliotek w edukacji i kulturze oraz wzrost prestiżu zawodu bibliotekarza.

Edycja 2025 odbywała się pod hasłem „Biblioteka. Lubię tu być”. W ramach wydarzenia zorganizowano: spotkanie autorskie dla dorosłych z Maciejem Kaźmierczakiem, spotkanie autorskie dla dzieci z Kasią Pestką oraz wystawę prac Joanny Małoszczyk „Zapach kawy”.

- „Rodzinny Dzień Dziecka” – wydarzenie organizowane przy Filii nr 1 na Os. Młodych pod patronatem Burmistrza Człuchowa Ryszarda Szybajło. Celem inicjatywy była integracja lokalnego środowiska, promocja biblioteki oraz organizacja rodzinnego świętowania Dnia Dziecka. Piknik przygotowano we współpracy ze Stowarzyszeniem Klub Abstynenta Krokus oraz radnymi miejskimi.
- „Piknik ekologiczny połączony z Narodowym Czytaniem” – inicjatywa promująca edukację ekologiczną oraz postawy proekologiczne. W ramach wydarzenia zorganizowano targ przedmiotów z drugiej ręki, kwiatodzielnię, warsztaty tworzenia bukietów, kadzideł i wrzecion lawendowych, warsztaty plastyczne, strefę eksperymentów dla najmłodszych, degustację domowych syropów i herbat oraz stoisko z miodem i rękodzielnem. W ramach akcji Narodowego Czytania wspólnie czytano fraszki Jana Kochanowskiego.
- „Carpooling w bibliotece” – społeczna inicjatywa realizowana w ramach projektu „Biblioteki dla klimatu”, mająca na celu promowanie ekologicznych form transportu i ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko. Biblioteka udostępniła mieszkańcom powiatu człuchowskiego tablicę ogłoszeń dotyczącą wspólnych przejazdów oraz transportu zbiorowego, a informacje o akcji publikowano również na stronie internetowej biblioteki.
- „Człuchowskie ulice w nowej szacie” – akcja realizowana w ramach projektu „Zielony zakątek wiedzy”, której celem była poprawa estetyki przestrzeni miejskiej oraz promowanie postaw proekologicznych. W ramach przedsięwzięcia utworzono rabatę bylinową przy jednej z głównych ulic miasta. W działania zaangażowała się młodzież z Technikum Architektury Krajobrazu przy ZSA pod opieką Marty Fiuk. Uczniowie uczestniczyli w projektowaniu rabaty oraz sadzeniu roślin ozdobnych. Realizacja inicjatywy była możliwa dzięki wsparciu sponsorów, zaangażowaniu grupy inicjatywnej Ekoczytelnicy, członków Klubu Abstynenta Krokus, Przedsiębiorstwa Komunalnego oraz radnych miejskich,
- „Gry planszowe w bibliotece” – inicjatywa mająca na celu poszerzenie oferty biblioteki oraz stworzenie dodatkowej formy integracji i spędzania wolnego czasu. Od września uruchomiono wypożyczalnię gier planszowych dla czytelników biblioteki. Na koniec 2025 r. oferta obejmowała 64 gry planszowe.
- „Noc Bibliotek” – ogólnopolska akcja promująca czytelnictwo i biblioteki jako nowoczesne centra kultury. Hasłem 11. edycji było „Do dzieła!”. W ramach wydarzenia zorganizowano warsztaty eksperymentalne i artystyczne dla dzieci, koncert Jadwigi Szufrajdy oraz projekcję filmu familijnego „Biuro detektywistyczne Lassego i Mai. Rabuś z pociągu”.
- „Kawiarenka św. Mikołaja” – akcja charytatywna połączona z kiermaszem słodkości i rękodzieła oraz świątecznymi warsztatami dla przedszkolaków. Celem

wydarzenia było pozyskanie środków na zakup upominków dla osób starszych, samotnych i czytelników biblioteki. W ramach kiermaszu zebrano kwotę 1 086,90 zł.

- „Książka pod choinkę” – akcja świąteczna skierowana do osób starszych, samotnych oraz wieloletnich czytelników biblioteki. Dzięki środkom pozyskanym podczas „Kawiarenki św. Mikołaja” przygotowano 27 paczek zawierających książki, słodczyce oraz kartki świąteczne wykonane przez dzieci z Przedszkola Niepublicznego „Smyk” w Człuchowie.

18.3. Działalność Muzeum Regionalnego w 2025 r.

18.3.1. Gromadzenie, opracowywanie i konserwacja zbiorów

W 2025 r. zbiory Muzeum Regionalnego powiększyły się przede wszystkim o zabytki o charakterze militarnym. Wśród pozyskanych do zbiorów muzeum obiektów znalazły się m.in.:

- strzelba skałkowa, typu Janczarka, Turcja XVIII w.,
- pistolet pruski kapiszonowy, Gdańsk, 1853,
- szpada oficera napoleońskiego, Francja, początek XIX w.,
- dubeltówka francuska, kapiszonowa konwersja ze skałkowej, rusznikarza królewskiego De Lepy z Paryża, XVIII – XIX w.,
- do części kartograficznej działu biblioteczno–dokumentacyjnego zakupiono 5 map.

18.3.2. Działalność wystawiennicza

W 2025 r. w muzeum eksponowane były niezmiennie następujące wystawy **stałe**:

- „Badania archeologiczne na człuchowskim wzgórzu zamkowym”,
- „Kultura materialna Ziemi Człuchowskiej”, „Obróbka lnu”, „Współczesny haft ludowy i rzeźba z regionu”,
- „Sztuka i rzemiosło artystyczne XV–XX w.”,
- „Pradzieje ziemi człuchowskiej”,
- „Z dziejów miasta i regionu”.

W roku 2025 na stałych ekspozycjach Muzeum Regionalnego w Człuchowie prezentowane były również muzealia wypożyczone z:

- Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku,
- Muzeum w Koszalinie,
- Muzeum Zachodniokaszubskiego w Bytowie.

W 2025 r. zaprezentowano następujące wystawy **czasowe**:

- udostępniona wystawa **„Dawna broń w życiu codziennym”** (od 2 kwietnia 2025 r.) – wystawa pochodziła z prywatnych kolekcji Tomasza i Łukasza Skowronków, którą wzbogaciły obiekty pochodzące ze zbiorów człuchowskiego muzeum. Ekspozycja przedstawiała dawną broń, zarówno białą jak i palną. Wystawa dzieliła się na kilka działów takich jak: broń myśliwska, broń pojedynkowa, broń podróżna, broń urzędnicza, broń sportowa oraz broń ludowa. Prezentowane obiekty datowane były na okres od XVIII do początku XX w.;
- udostępniona wystawa **„Czas i miejsce dla sztuki”** (otwarcie 28 kwietnia 2025 r.) – prezentowała prace 70 artystów biorących udział w Międzynarodowych Plenarach Malarskich w Osiekach. Kuratorami wystawy byli: dr hab. Ewa Miśkiewicz-Żebrowska – Prezes ZPAP Oddział Koszalin – Słupsk oraz Janusz Zigmanski – człuchowski artysta plastyk, 30 maja 2025 r. odbył się finał wystawy;
- **„Światło i cień – dziedzictwo rodziny Witkiewiczów”** oraz **„Akordy światła. Fotografie Mieczysława Karłowicza”** (otwarcie 5 czerwca 2025 r.) – wystawy fotograficzne poświęcone wybitnym postaciom polskiej kultury i sztuki. Pierwsza z nich – ukazywała 35 fotografii ze zbiorów Muzeum Tatrzańskiego im. dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, przedstawiających portrety, pejzaże oraz sceny związane ze sztuką. Ekspozycja prezentowała twórczość m.in. Stanisława Ignacego Witkiewicza i Stanisława Witkiewicza. Druga wystawa – prezentowała 35 fotografii autorstwa Mieczysława Karłowicza, wykonanych podczas jego tatrzańskich wypraw w latach 1906–1909. Zdjęcia pochodziły ze zbiorów Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie i ukazywały jego pasję do fotografii oraz gór;
- **„Plemiona Izraela”** (otwarcie 2 lipca 2025 r.) – wystawa poświęcona była motywowi Dwunastu Plemion Izraela – potomków dwunastu synów Jakuba, odgrywających istotną rolę w historii i tradycji judaizmu. Temat ten został przedstawiony w serii grafik „Dwanaście Plemion Izraela” z 1973 r. autorstwa Salvador Dalí. Artysta, inspirując się motywami biblijnymi oraz judaistycznymi symbolami, stworzył cykl prac wykonanych techniką akwaforty i suchej igły. Grafiki łączyły klasyczną symbolikę religijną z charakterystyczną dla Dalego surrealistyczną formą, ukazując bogactwo kolorów, detali i odniesień historycznych oraz duchowych.
- **Janusz Bronclik „Dzieje jazdy polskiej”** (otwarcie 5 sierpnia 2025 r.) – wystawa poświęcona twórczości Janusza Bronclika – malarza, rzeźbiarza, lekarza, harcerza oraz pasjonata historii kawalerii i koni, nazywanego często „Brodnickim Kossakiem”. Artysta tworzył przede wszystkim obrazy przedstawiające dzieje polskich wojsk konnych – od czasów piastowskich po lata 40. XX w. Jego ulubionymi technikami były akwarela i gwasz. Ekspozycja obejmowała 25 akwareli ze zbiorów Muzeum w Brodnicy i ukazywała zarówno sceny

batalistyczne, jak i wizerunki żołnierzy na tle historycznych wydarzeń. Prace wyróżniały się dużą dbałością o detale umundurowania, uzbrojenia i wyposażenia wojskowego, a także realistycznym przedstawieniem koni i ich ruchu. Każde dzieło poprzedzone było studiami dawnych ilustracji i materiałów historycznych, co pozwalało artyście wiernie oddać charakter prezentowanych epok.

- **wystawa malarstwa Jerzego Łuczaka „Terytoria”** (wernisaż 30 października 2025 r.) – autor prac to artysta, urodzony w 1949 r., jest absolwentem Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu, gdzie ukończył studia z wyróżnieniem na Wydziale Malarstwa oraz Wydziale Wychowania Plastycznego. Twórczość autora prac była prezentowana na licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych. Artysta związany jest ze Schronem Kultury „Europa” w Poznaniu, w którym znajduje się stała ekspozycja jego prac. Wystawa „Terytoria” prezentowała wybrane obrazy ukazujące charakterystyczny styl malarza oraz jego indywidualne spojrzenie na przestrzeń, formę i kolor.
- **„Kolorowy zawrót głowy, czyli barwy serwisów kawowych z PRL-u”** (otwarcie 4 grudnia 2025 r.) – wystawa prezentowała kolorowe serwisy do kawy i herbaty, które zostały wyprodukowane w polskich fabrykach porcelany, porcelitu i fajansu w okresie od zakończeniu II wojny światowej do lat 80. XX w. Był to również okres modernizacji państwowych zakładów produkujących ceramikę i tym samym okres projektowania różnorodnych form naczyń i ich dekoracji. Właścicielką tej niezwykle barwnej kolekcji jest Anna Stachowiak.

18.3.3. Działalność edukacyjna, popularyzatorska i wydawnicza

W roku 2025 w ramach działalności edukacyjnej w muzeum odbyły się:

- **Ferie w Muzeum** (17 lutego–28 lutego 2025 r.) – w czasie ferii zimowych muzeum zaproponowało dzieciom i młodzieży zajęcia plastyczne w związku z ogłoszeniem przez Muzeum kolejnej, XI edycji konkursu Architektura zamku w Człuchowie oraz zajęcia plastyczne „Człuchów malowany na szkle”. Podczas ferii zorganizowano również zajęcia tematyczne: „W teatralnej garderobie”, warsztaty z tworzenia i zdobienia masy porcelanowej oraz projekcję filmu „Magiczne muzeum”;
- **Warsztaty wielkanocne** (9–11 kwietnia 2025 r.) – były zajęcia, które zorganizowała Fundacja Czart Pomorza, było to: papieroplastyka – tworzenie kwiatów z krepiny, haft kaszubski – serwetka do koszyczka, lepienie w glinie – ozdoba świąteczna;
- **Warsztaty bożonarodzeniowe** (8–19 grudnia 2025 r.) – wypiekanie i zdobienie pierników oraz przygotowywanie ozdób świątecznych z masy porcelanowej;
- XI edycja konkursu **„Architektura zamku w Człuchowie”** – rozstrzygnięcie tej edycji konkursu odbyło się 12 czerwca 2025 r., nagrodzone i wyróżnione prace prezentowane są przez cały rok na kolejnych kondygnacjach przejazdu bramnego, aż do rozstrzygnięcia następnej edycji konkursu.

Inne wydarzenia muzealne:

- koncert pt. **„Wieczór muzyki dawnej”** w wykonaniu Capelli Thoruniensis ze specjalnym udziałem Tytusa Wojnowicza (27 września 2025 r.), podczas koncertu zabrzmiały lekkie, eleganckie i melodyjne brzmienia, wieczorowej muzyki XVII i XVIII w. W repertuarze obok serenady W.A. Mozarta „Eine kleine nachtmusik” znalazły się dzieła wybitnych kompozytorów muzyki baroku: J.S. Bacha, G.P. Telemanna oraz G.F. Haendla;
- **„Noc Muzeów”** (17 maja 2025 r.) – muzeum zaprosiło odwiedzających na pokaz rekonstrukcyjny, osadzony w realiach 1945 r., czasów pionierów polskich na Ziemiach Odzyskanych. Oprócz wydarzeń zaplanowanych przed siedzibą Muzeum, była możliwość zwiedzania wystaw stałych i czasowych. Dostępna również była gra – „Muzealne łamigłówki”;
- **„Zamkowy Piknik Historyczny”** (16 sierpnia 2025 r.) – w programie znalazły się m.in. pokazy jazdy konnej Klubu Jeździeckiego Kawaleria Hubal, pokazy zabytkowych pojazdów, kuchnia plenerowa, prezentacja ubiorów i wyposażania bojowego 1. Warszawskiej Dywizji Kawalerii;
- **Spektakl „Pieśń o Królu Bolesławie”** (24 października 2025 r.) – program artystyczno-edukacyjny skierowany był do dzieci i młodzieży. Zaprezentowano premierowy spektakl teatru przedmiotu autorstwa Adama Walnego pt. „Pieśni o Królu Bolesławie”, wzbogacony o specjalnie skomponowaną muzykę autorstwa Jana Mlejnika. Wydarzenie miało charakter edukacyjny i popularyzowało wiedzę o Bolesławie Chrobrym. Spektakl poprzedziło krótkie wprowadzenie historyczne, a po jego zakończeniu uczestnicy wzięli udział w grze terenowej przygotowanej przez zespół GraMiejska.pl. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Muzeum Historii Polski w ramach programu „Patriotyzm Jutra. Wielkie Rocznice”.

Działalność popularyzatorska i wydawnicza Muzeum Regionalnego:

- „Mercuriusz Człuchowski”, kwartalnik redagowany przez Klub Przyjaciół Muzeum, w czerwcu 2025 r. ukazał się kolejny numer – 118–121/2024,
- wystawom czasowym towarzyszyły zaprojektowane przez pracowników i wydane przez Muzeum składanki i plakaty.

Siedziba muzeum była również miejscem organizacji innych wydarzeń, np.:

- sportowych: Bieg Tura – 25 maja 2025 r., Bieg Krzyżaka – 23 sierpnia 2025 r.,
- literackich: promocja książki Olgi Solarz „Dzikie pola. Wojenna opowieść” – 16 czerwca 2025 r., spotkanie z pisarzem Wojciechem Tochmanem – 24 września 2025 r.,
- okolicznościowych: Święto Policji – 17 lipca 2025 r.,
- teatralnych: spektakl dla młodzieży „Dealer” – 15 grudnia 2025 r.

19. WSPÓLPRACA ZEWNĘTRZNA

19.1. Działalność promocyjna

Celem nadrzędnym realizowanych przez UM działań promocyjnych jest stałe wzmocnienie wizerunku Człuchowa jako miasta atrakcyjnego zarówno pod względem turystycznym, jak i gospodarczym. Na 2025 r. zaplanowano m.in. wydanie dwóch biuletynów informacyjnych „Prosto z Ratusza”, przygotowanie kalendarzy miejskich na 2026 rok, wykonanie materiałów promocyjnych oraz organizację Lawendowego Jarmarku Świętego Jakuba. Działania promocyjne objęły również realizację świąteczno-noworocznej dekoracji miasta oraz przyznanie nagród specjalnych Burmistrza za ponadprzeciętne promowanie miasta na arenie krajowej i międzynarodowej.

Zadania związane z promocją miasta realizowane są przez Referat Organizacyjny i Promocji Miasta, w ramach którego funkcjonuje jedno stanowisko ds. promocji miasta.

19.1.1. Wydawnictwa własne i inne publikacje

W 2025 r. UM był wydawcą **broszury** w języku francuskim pt. „Człuchów. Decouvre pour aimer!”. Jest to tłumaczenie foldera „Człuchów. Poznaj, by pokochać!”.

Tabela 41. Wydawnictwa własne Urzędu Miejskiego w Człuchowie w 2025 r.

Lp.	Tytuł	Okładka	Liczba stron	Nakład [egz.]	Termin wydania
1	broszura „Człuchów. Decouvre pour aimer!”		32 + okładka	200	kwiecień 2025 r.

Źródło: dane UM.

Tradycyjnie już dwukrotnie, w czerwcu i grudniu, wydane zostały 2 kolejne numery biuletynu informacyjnego pt. „Prosto z Ratusza” – nr 1(37)/2025 i 2(38)/2025, które w formie druku bezadresowego trafiły do gospodarstw domowych w mieście za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. W 2025 r. biuletyn nadal ukazywał się w formacie A4. Obydwa numery miały 8 stron, zostały wydane w nakładzie 5500 egz. (nr 1) i 6000 egz. (nr 2).

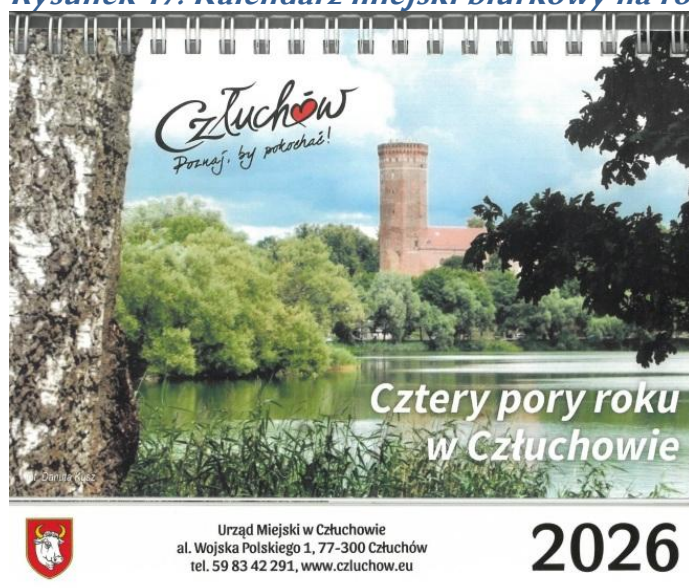
Rysunek 16. Informatory Burmistrza i Rady Miejskiej w Człuchowie pt. „Prosto z Ratusza” wydane w 2025 r.

Źródło: dane UM.

Na przełomie roku mieszkańcy otrzymali jako druk bezadresowy również spiralowany kalendarz biurkowy na rok 2026 pt. „Cztery pory roku w Człuchowie”, znalazły się w nim zdjęcia Człuchowa w różnych porach roku, wykonane przez seniorów, nadesłane na konkurs fotograficzny o tym samym tytule zorganizowany przez Klub Seniora „Jedynka”. Kalendarz o wymiarach 17x14 cm, składał się z 14 stron, został wydrukowany w nakładzie 5500 egz.

Rysunek 17. Kalendarz miejski biurkowy na rok 2026 wydany w 2025 r.

Źródło: dane UM.

Oprócz kalendarza biurkowego tradycyjnie wykonane zostały również trójdzielne kalendarze ścienne w ilości 600 szt. i książkowe w ilości 200 szt. w formatach A5 i B5. Kalendarze ścienne, podobnie jak biurkowe zdobią te same elementy graficzne czyli zdjęcia Człuchowa w różnych porach roku, wykonane przez seniorów.

Rysunek 18. Kalendarz ścienny na rok 2026.

Źródło: dane UM.

W 2025 r. miasto promowane było również w jednym obcym wydawnictwie książkowym, które nabyło w drodze zakupu publikacji, była to druga edycja bogato ilustrowanej publikacji albumowej pt. „Legendy województwa pomorskiego”, wydanej przez Wydawnictwo Quixi Media z Bydgoszczy – zakupiono 100 książek. W tym wydaniu znalazły się dwie legendy o Człuchowie. Autorką większości legend jest Joanna Kiszki. Wydawnictwo jest opatrzone numerem ISBN 978-83-61840-15-2. Jest wykorzystywane głównie jako upominek w różnych inicjatywach podejmowanych przez Urząd Miejski i podległe miastu jednostki.

Rysunek 19. Okładka albumu pt. „Legendy województwa pomorskiego”, druga edycja.

Źródło: foto dane UM.

Wizytówki miasta znalazły się również w wydawnictwach obcych:

- w publikacji pt. „35 lat samorządów miast i gmin 1990–2025”, nr 1/I/2025, której wydawcą była firma Temida z siedzibą w Gdańsku, czasopismo opatrzone jest numerem ISSN 2084-0942, z okazji rocznicy przywrócenia w Polsce samorządności,
- w Magazynie społeczno-gospodarczym „Forum Pomorskie”, wydawanym przez AJF Media z siedzibą w Gdańsku, czasopismo opatrzone jest numerem ISSN 1644-2423, z okazji regionalnych obchodów Światowego Dnia Turystyki.

19.1.2. Promocja w mediach

Aktualne informacje z miasta na bieżąco ukazywały się w lokalnej prasie, na miejskiej stronie internetowej www.czluchow.eu oraz na profilu Urzędu Miejskiego na

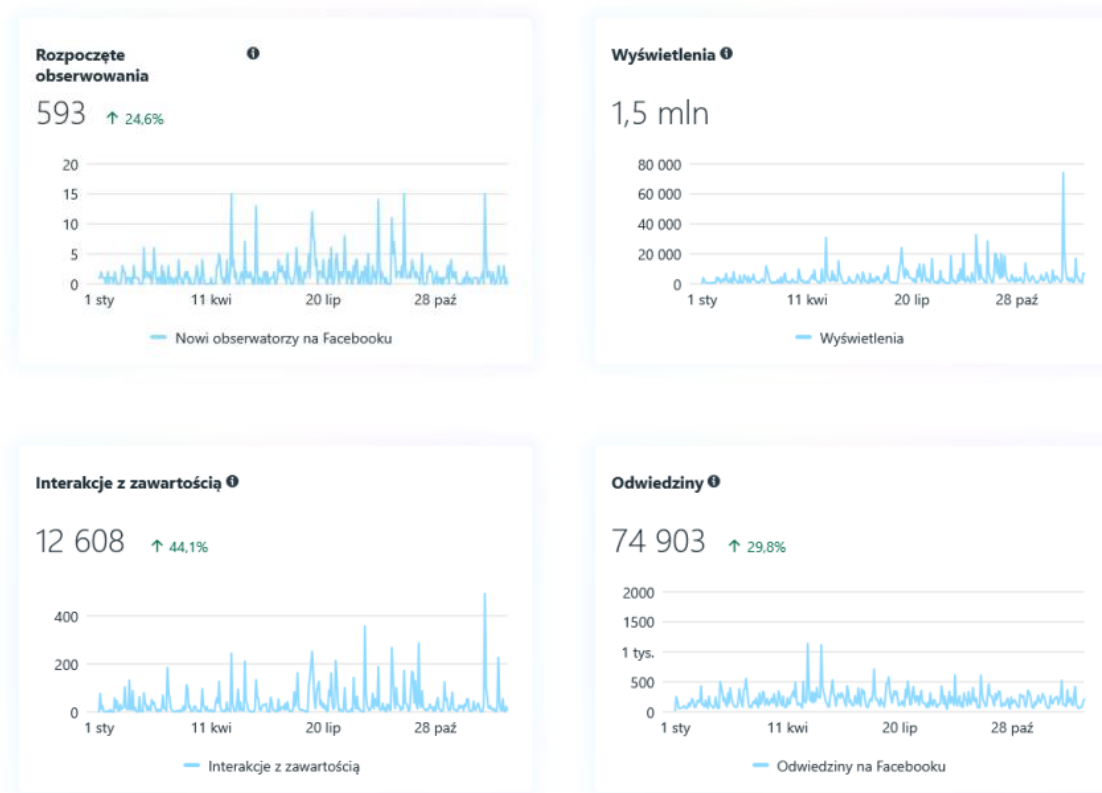

Facebooku, dodatkowo publikowane były także na stronie www.serwissamorzadowy.eu. W sumie w 2025 r. umieszczono **226** informacji w serwisie internetowym miasta, dodatkowo na wniosek innych organów i organizacji, na stronę trafiły **52** komunikaty m.in. ostrzeżenia meteorologiczne. Do lokalnych mediów: prasy lokalnej, rozgłośni radiowych z Polski Północnej oraz regionalnych nadawców telewizyjnych regularnie przesyłane były gotowe materiały informacyjno–promocyjne wraz z fotografiami i z nagraniami głosowymi. W sumie w 2025 r. rozesłano **113** takich materiałów informacyjnych. Były one wykorzystywane m.in. na antenie Radia Weekend.

Oficjalne profile miasta w mediach społecznościowych w 2025 r. nadal funkcjonowały:

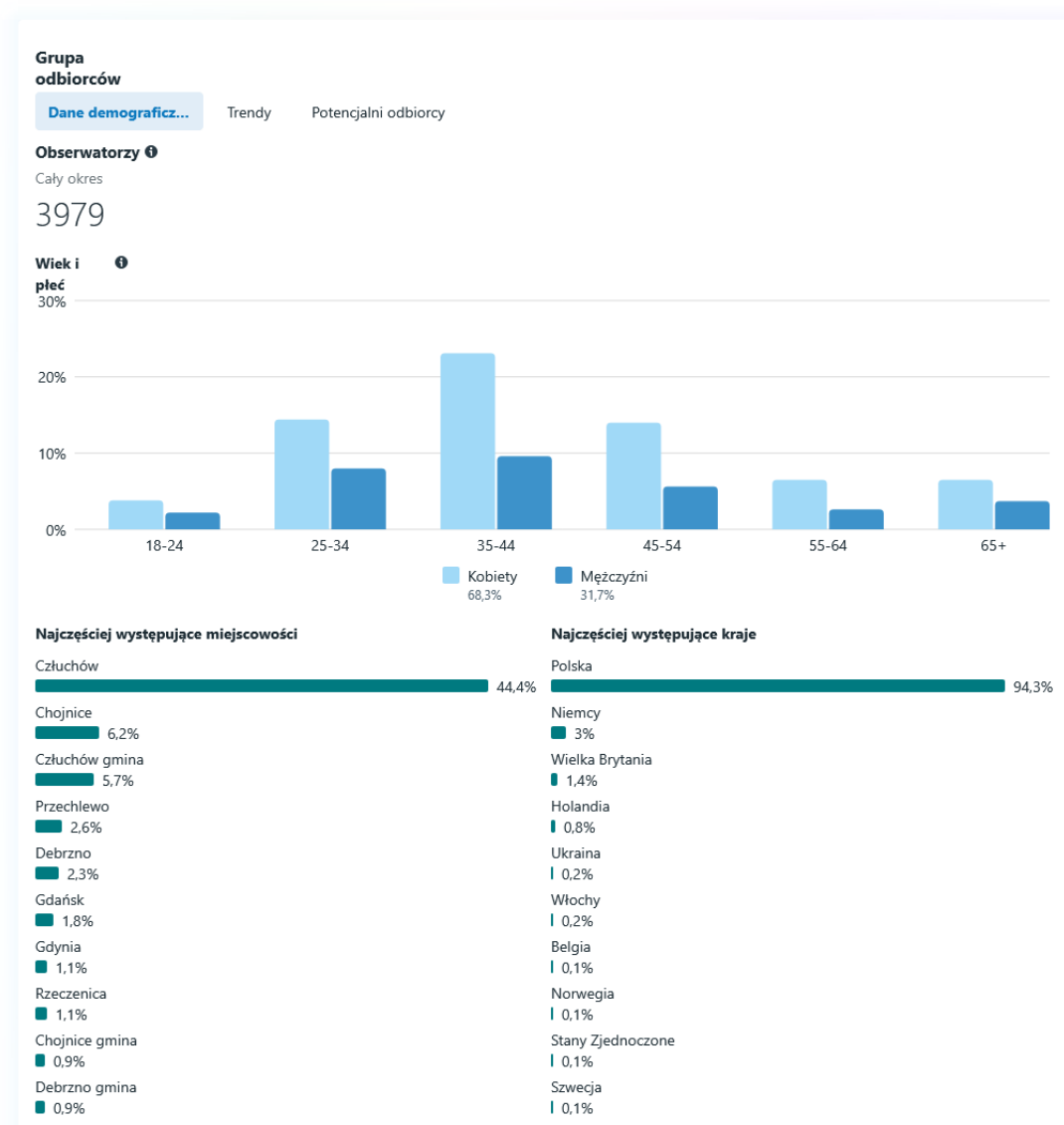
- w serwisie internetowym YouTube od września 2013 r. – w 2025 r. kanał zyskał **12** nowych **subskrybentów**, na koniec roku miał ich **340** (o 11 więcej niż rok wcześniej), w 2025 r. opublikowane filmy uzyskały **4 254 wyświetleń**, czas oglądania wyniósł 199,1 godzin;
- na Facebooku od października 2010 r. – w 2025 r. liczba użytkowników obserwujących miejski profil zwiększyła się o **593 osoby** i na koniec roku wyniosła **3979** użytkowników.

Wykres 15, 16, 17 i 18. Dane statystyczne dot. oficjalnego profilu Człuchowa w serwisie społecznościowym Facebook w 2025 r.

Źródło: fb.

Wykres 19. Dane statystyczne dot. obserwatorów oficjalnego profilu Człuchowa w serwisie społecznościowym Facebook w 2025 r.

Źródło: fb.

19.1.3. Materiały i wydarzenia promocyjne

W roku 2025, tradycyjnie już, przygotowane zostały materiały promocyjne opatrzone herbem, logiem lub hasłem promocyjnym miasta, wykonano m.in.: torebki prezentowe, odbłaski w kształcie misia, smycze, dziecięce koszulki polo, koszulki, czapki z daszkiem dla dzieci, materiałowe torby na zakupy, bidony, kubki, magnesy i długopisy. Część materiałów promocyjnych można było kupić w kasie UM oraz w sklepie i automacie sprzedażowym w Muzeum Regionalnym. Znaczna część materiałów promocyjnych została przekazana na upominki i nagrody wręczane podczas imprez współorganizowanych przez burmistrza i pod jego patronatem, a także na pakiety powitalne dla pierwszoklasistów.

W 2025 r. wpłynęło do UM **8 wniosków** z prośbą o objęcie patronatem honorowym Burmistrza Miasta Człuchów różnych wydarzeń o charakterze sportowym, kulturalnym i edukacyjnym, wszystkie zostały rozpatrzone pozytywnie. W związku z powyższym Burmistrz objął patronatem m.in. następujące wydarzenia:

- 1) Bieg Wyzwolenia upamiętniający 80. rocznicę drugiego powrotu Człuchowa do Polski, organizowany przez OSiR,
- 2) XXXI Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej i XI Pomorski Przegląd Piosenki Młodzieżowej na wniosek MDK,
- 3) akcja promująca badania profilaktyczne „Zrób sobie Dzień na U” zorganizowana przez Fundację Rak’n’Roll. Wygraj Życie! z Warszawy,
- 4) trzecia edycja Człuchowskiego Konkursu Recytatorskiego na wniosek organizatora – MDK,
- 5) konkurs plastyczny „Światowy Dzień Bez Tytoniu 2025”, organizowany przez Powiatową Stację Sanitarno–Epidemiologiczną w Człuchowie,
- 6) III Miejski Konkurs Wiedzy Regionalnej – „Historia, zabytki i przyroda Człuchowa” organizowany przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Człuchowskiej oraz wnioskodawcę MBP,
- 7) Mistrzostwa Człuchowa w skoku wzwyż dla uczniów szkół podstawowych, organizowane przez OSiR,
- 8) Konkurs literacki „Moja bajka dla Ciebie” na wniosek organizatora – MBP.

W 2025 r. do Burmistrza Miasta Człuchów wpłynęły **2 wnioski** o wydanie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej zgodnie z ustawą z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie **imprez masowych** (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 616). Obydwa złożył Miejski Dom Kultury w Człuchowie, dotyczyły imprez rozrywkowych: Dni Człuchowa i Polish Boogie Festivalu. Obydwa postępowania zakończyły się decyzją o wydaniu zezwolenia na ich organizację.

Tabela 42. Imprezy masowe w Człuchowie w 2025 r.

Lp.	Nazwa i rodzaj imprezy	Termin	Miejsce	Deklarowana liczba uczestników
1	Dni Człuchowa – impreza artystyczno–rozrywkowa	13 czerwca 2025 r.	Stadion OSiR	max 2 000
2	Polish Boogie Festival – koncert galowy, impreza rozrywkowa	25–26 lipca 2025 r.	Polana Rodzinna w Lasku Luizy	max 2 000

Źródło: oprac. wł.

Ponadto Burmistrz Miasta rozpatrywał wnioski o pozwolenie na zajęcie terenu na organizację imprezy plenerowej. W ciągu roku wpłynęło **13** takich **wniosków**. Dotyczyły wydarzeń sportowych, kulturalnych, akcji informacyjnych, charytatywnych itp. Wszystkie wnioski rozpatrzone zostały pozytywnie – wydano pozwolenia na ich organizację. Podobnie jak 2 prośby o wydanie zezwolenia na pokaz fajerwerków w dniach: 21 czerwca (Stance on the Beach) i 26 czerwca 2025 r. (wesele Stara Kaszarnia).

Tabela 43. Pozwolenia na udostępnienie przestrzeni miejskich na imprezy plenerowe w Człuchowie wydane w 2025 r.

Lp.	Nazwa imprezy	Rodzaj imprezy	Organizator	Termin	Miejsce	Deklarowana liczba uczestników
1	Droga Krzyżowa ulicami miasta	religijna	Parafia pw. Św. Jakuba Apostoła	11.04.2025	Uliczki w centrum miasta	200
2	Rozpoczęcie sezonu motoryzacyjnego 2025 i zbiórka charytatywna dla Leny	Impreza motoryzacyjna i zbiórka charytatywna	Stowarzyszenie Człuchowski Klub Motoryzacyjny	01.05.2025	Lasek Luizy	500
3	Dzień Dziecka i Dzień Matki	koncert i zawody sportowe	Stowarzyszenie „Człuchów jest ważny”	25.05.2025	Polana Rodzinna	500
4	II Runda Pucharu Polski w Motocrossie	sportowa	CZAMK	31.05–01.06.2025	tor motocrossowy	800–850
5	„Rusz po zdrowie – wszystko zaczyna się w głowie”	piknik	Centrum Zdrowia Psychicznego przy SP ZOZ	18.06.2025	Lasek Luizy	500
6	„Katolicy na ulicy – festyn rodzinny”	festyn	Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga	19.06.2025	rynek	200
7	3 plenerowe wystawy przyrodnicze	wystawy	Nadleśnictwo Człuchów	4-14.07.2025 11-25.08.2025 8-22.09.2025	rynek	b.d.
8	Zakończenie lata z wolontariatem	koncert i zawody sportowe	Stowarzyszenie „Człuchów jest ważny”	13.09.2025	Polana Rodzinna	500
9	Wielka Trasa Śniadaniowa Radia ZET	festyn	Eurozet Sp. z o.o. Warszawa	07.09.2025	rynek	200 jednocześnie
10	Cały Człuchów dla hospicjum	charytatywna	Stowarzyszenie „Człuchów jest ważny”	05.10.2025	rynek	300
11	Człuchowski Bal Świętych	religijna	Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga	31.10.2025	rynek	300
12	Jarmark Mikołajkowy	kiermasz	Stowarzyszenie „Człuchów jest ważny”	14.12.2025	rynek	250
13	„Orszak Trzech Króli”	religijna	Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga	06.01.2026	rynek i przył. ulice	300

Źródło: oprac. wł.

Organizacją życia kulturalnego miasta zajmują się instytucje kultury podległe miastu, jednak w 2025 r. trzy wydarzenia organizował przy wsparciu tych instytucji Referat Organizacyjny i Promocji Miasta, były to:

- 1) odbywający się w niedzielę 27 lipca 2025 r. XIII Lawendowy Jarmark Świętego Jakuba okazji imienin patrona miasta na terenie OSiR nad Jeziorem Rychnowskim,
- 2) Międzynarodowy Plener Malarski „Człuchów w obrazach zaklęty” zorganizowany w dniach 17–23 września 2025 r. na terenie ośrodka wypoczynkowego OSiR nad Jeziorem Rychnowskim,
- 3) spotkanie świąteczne wraz z wręczeniem nagród specjalnych Burmistrza za 2025 rok zorganizowane 22 grudnia 2025 r. w sali widowiskowej MDK.

Po raz kolejny **Lawendowy Jarmark Świętego Jakuba** został zorganizowany w niedzielę najbliższą imieninom patrona miasta, tym razem 27 lipca. Jednak po raz pierwszy odbył się na terenie OSiR nad Jeziorem Rychnowskim ze względu na remont ulicy Królewskiej położonej w bezpośrednim sąsiedztwie rynku. W organizację imprezy włączyły się: Stowarzyszenie Sabat Szeffowych oraz MDK i MBP. W jarmarku wzięło udział 63 wystawców, ćwierć z nich to Człuchowianie, jednak zdecydowana większość przyjechała do Człuchowa z terenu czterech województw: spod Koszalina z zachodniopomorskiego, z Piły z wielkopolskiego, z Gdyni z pomorskiego, a nawet z Nakła nad Notecią z kujawsko-pomorskiego. Najmłodsza uczestniczka jarmarku – dziesięcioletnia Nina Pater, wystawiająca m.in. własnoręcznie wykonane maskotki z włóczki, przybyła z Nakła. Najstarszym był 95-letni Człuchowianin rzeźbiący w drewnie – Aleksander Ołów.

Na stoiskach pokazano mnóstwo wytworów rzemiosła, rękodzieła artystycznego i wyrobów użytkowych. Nie brakowało miodów oraz wędlin przygotowanych według tradycyjnych receptur i chleba wypiekanego tradycyjnymi metodami. Ponadto wyeksponowano wiele ozdób, dekoracji wnętrz, biżuterii, przetworów i kosmetyków. Królowała lawenda i kolor lawendowy, a wśród stoisk przechadzał się Święty Jakub, w którego wcielił się, jak co roku, Józef Faryno.

Fot. 17 i 18. XIII Lawendowy Jarmark Świętego Jakuba, 27 lipca 2025 r.

Źródło: archiwum UM.

Atrakcje dla dzieci zapewniła „Lawendowa biblioteka” przygotowana przez MBP oraz Sabat Szeffowych. Tym razem były bańki mydlane, zdobienie balonów techniką decoupage, a także kolorowe bransoletki, stoły wodne i bookcrossing. Powodzeniem

cieszyły się też zamki dmuchane, warsztaty garncarskie prowadzone przez Tomasza Szyszkę z Sokola oraz plecenia wianków pod okiem Ewy Kiedrowskiej z Wierzchowa. W samo południe Stowarzyszenie Sabat Szeffowych zapewniło uczestnikom jarmarku kilka blach drożdżówki z lawendową polewą, przygotowanej przez Canpol.

W konkursie na produkt jarmarku został pobity zeszłoroczny rekord liczby przedmiotów, zgłoszono do niego 22 produkty, m.in. lawendowe drzewka, obrazki, aniołki, poduszeczki, a także przysmaki i przetwory z nutą lawendy. Pierwsze miejsce uzyskała Człuchowianka Barbara Bartoszewicz, drugie – Elżbieta Sawka z Dalecina koło Szczecinka, a trzecie Elżbieta Kozłowska z Jastrowia.

Międzynarodowy Plener Malarski „Człuchów w obrazach zaklęty” był wydarzeniem artystycznym i promocyjnym, którego celem była autorska interpretacja walorów krajobrazowych oraz architektury miasta Człuchów. Plener odbywał się w dniach 17–23 września i zgromadził 20 artystów z Polski i zagranicy, w tym uczestników z Litwy oraz uzdolnioną młodzież z człuchowskich szkół średnich. Inicjatorką przedsięwzięcia była człuchowska artystka Janina Szymanowska.

W trakcie tygodniowego pobytu artyści tworzyli prace inspirowane krajobrazem, przyrodą i zabytkami Człuchowa oraz okolic. Szczególne miejsce w powstałych obrazach zajmowały charakterystyczne symbole miasta, m.in. zamek krzyżacki, Ratusz, Rynek czy ulica Królewska. Działania twórcze realizowano zarówno na terenie miasta, jak i w ośrodku wypoczynkowym OSiR nad Jeziorem Rychnowskim. Plener stanowił również okazję do integracji środowiska artystycznego, wymiany doświadczeń oraz promocji miasta poprzez sztukę.

Wydarzeniu towarzyszyły liczne działania wystawiennicze i kulturalne dostępne bezpłatnie dla mieszkańców. W MBP zaprezentowano wystawę autorskich prac uczestników pleneru, natomiast w filii Pomorskiej Biblioteki Pedagogicznej odbył się wernisaż prac jednego z komisarzy pleneru. Zwieńczeniem przedsięwzięcia była poplenerowa wystawa w ratuszu, podczas której zaprezentowano blisko 40 obrazów wykonanych w trakcie wydarzenia.

Fot. 19 i 20. Artyści uczestniczący w Międzynarodowym Plenerze Malarskim „Człuchów w obrazach zaklęty”, wrzesień 2025 r.

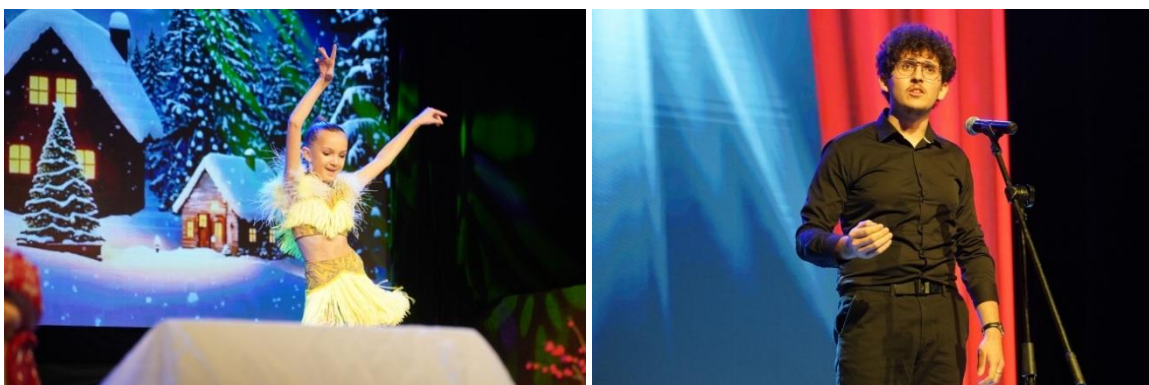
Źródło: archiwum UM.

Zgodnie z regulaminem pleneru część prac została przekazana na rzecz miasta i wzbogaciła zasoby wykorzystywane do promocji miasta oraz dokumentowania jego dziedzictwa kulturowego. Organizacja wydarzenia przyczyniła się do popularyzacji twórczości artystycznej, integracji środowisk twórczych oraz budowania pozytywnego wizerunku Człuchowa.

Nagrody specjalne burmistrza zostały wręczone podczas gali w MDK, na której zaprezentowali się artyści wyróżnieni tym tytułem.

Fot. 21 i 22. Jaśmina Dziobko i Mikołaj Skrzypczak podczas gali wręczenia Nagród Specjalnych Burmistrza, 22 grudnia 2025 r.

Źródło: archiwum UM.

19.1.4. Nagrody Specjalne Burmistrza

W roku 2025 po raz siódmy zostały przyznane nagrody specjalne Burmistrza dla osób, które w sposób szczególny przyczyniły się do kształtowania pozytywnego wizerunku Człuchowa. Po raz pierwszy nagroda ta została wręczona w 2019 r., przez 7 lat otrzymało ją 56 różnych osób i 9 stowarzyszeń. Nabór wniosków jest ciągły, trwa przez cały rok. Przyznawanie tych wyróżnień reguluje uchwała RM Nr XIII.108.2019 z dnia 4 listopada 2019 r. w sprawie nagród specjalnych Burmistrza.

W 2025 r. do Urzędu Miejskiego wpłynęło 11 wniosków o nagrodzenie osób, grup osób lub stowarzyszeń wyróżniających się działalnością społeczną (10 zostało rozpatrzonych pozytywnie), na podstawie prawa do nominacji własnej burmistrz miasta zgłosił kolejnych 7 osób, związanych z sukcesami na Mistrzostwach Świata w Wyścigach Smoczych Łodzi w Niemczech. Nagrody za 2025 rok przyznano 20 osobom i 1 organizacji. Ostatecznie w 2025 r. wydatkowano na ten cel łącznie **26 000 zł**.

Nagrodę przyznano jednej organizacji – Chórowi „Miłosierni”. Jest to dziecięcy zespół wokalny działający przy parafii Matki Bożej Królowej Polski oraz przy Stowarzyszeniu Promyk Nadziei. Wyróżnia się bogatym repertuarem, obejmującym również utwory wykonywane w języku francuskim. Ćwiczy pod okiem Mikołaja Mazura, laureata nagrody burmistrza z roku 2023. Chór bierze udział w lokalnych przeglądach i konkursach — np. w Konkursie Piosenki Francuskiej im. Jadwigi Lorocho w Człuchowie, Przeglądzie Piosenki Religijnej „CREDO” w Chojnicach. W 2025 r. młodzi artyści uświetniali m.in. obchody 30-lecia współpracy miast Człuchów i Conches, a także

ponownie wystąpili w Teatrze Muzycznym w Gdyni na zaproszenie Konsula Honorowego Francji podczas prestiżowego koncertu „Śpiewać życie – podarować nadzieję”, reprezentując miasto i lokalną społeczność.

Na wniosek Stowarzyszenia Pro Kultura nagrodę otrzymało 5 osób, które od lat aktywnie działają na rzecz największej imprezy muzycznej odbywającej się w naszym mieście, czyli Polish Boogie Festival, w 2025 r. odbyła się dwudziesta pierwsza edycja festiwalu, są to: **Adam Gawroński, Monika Gawrońska, Karol Hybner, Karolina Thiede i Stanisław Wcisło.**

W wyniku nominacji burmistrza nagrody otrzymali:

- **Daria Imianowska i Łukasz Imianowski** – trenerzy kajakarstwa oraz smoczycich łodzi, laureaci tej nagrody również z 2024 r. Na co dzień są nauczycielami wychowania fizycznego w szkole sportowej, aktywnie działają również w MKS „Polstyr” Człuchów, UKS ZSS i MKS „Piaś” Człuchów, angażując się w szkolenie i rozwój lokalnego środowiska sportowego.
- **Marcin Matczak** – doświadczony sternik juniorskiej drużyny smoczycich łodzi, który regularnie prowadzi osady do sukcesów na krajowych i międzynarodowych zawodach, był kluczową postacią w drużynie, która zdobywała m.in. medale mistrzostw Polski, Europy i Świata – prowadząc załogi młodzieżowe na podium w konkurencjach juniorskich.
- **Julia Kowalczyk, Konrad Klimek, Krzysztof Chmurzyński i Lena Puszcz** – zawodnicy, którzy w Mistrzostwach Świata w Wyścigach Smoczycich Łodzi w niemieckim Brandenburgu w lipcu 2025 r. stanowili trzon juniorskiej reprezentacji Polski i wrócili do kraju z imponującym dorobkiem medalowym, wspomagani przez kolegów i koleżanki z okolicznych gmin zdobyli łącznie 6 medali – po dwa: złote, srebrne i brązowe – ścigając się na dystansach 200, 500 i 2000 metrów i stając na podium w każdym ze startów.

Ponadto Nagroda Specjalna Burmistrza za ponadprzeciętne promowanie miasta na arenie krajowej i międzynarodowej trafiła do następujących osób:

- 1) **Michał Marczak** – chodziarz, który w 2025 roku osiągnął swój życiowy sukces, zajął 5. miejsce w kraju w kategorii U18 na dystansie 5 km w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży czyli w mistrzostwach Polski juniorów młodszych, jest członkiem Kadry Narodowej B w grupie chodu sportowego, w pierwszej „piątce” plasował się w tym roku również w Halowych Mistrzostwach Polski, Mistrzostwach Polski LZS i zawodach organizowanych przez Roberta Korzeniowskiego – 4. Korzeniowski Warsaw Race Walking Cup, za każdym razem na dystansie 5 km.
- 2) **Leszek Jodaniewski** – doświadczony tenisista stołowy, rywalizujący w kategorii seniorów, aktywnie uczestniczy w rozgrywkach i turniejach na arenie krajowej i międzynarodowej. Ma w swojej kolekcji kilkanaście medali mistrzostw Polski, w 2025 roku został mistrzem Polski Amatorów w tenisie stołowym w kategorii wiekowej 66+, zdobył Grand Prix Polski Masters w tenisie stołowym, a także

3. miejsce w kolejnych zawodach tego cyklu oraz drugie miejsce w deblowym turnieju Grand Prix Anglii w Tenisie Stołowym w kategorii 70+ w parze z wylosowanym Anglikiem, razem ulegli tylko broniącym tytułu mistrzowskiego dwóm Anglikom.
- 3) **Jaśmina Dziobko** – 10-letnia artystka, która łączy śpiew i taniec, specjalizuje się w solowych tańcach latynoamerykańskich. W 2025 roku pięciokrotnie stała na podium Mistrzostw Polski federacji WADF, a także zajęła 6. miejsce podczas World Championships. W dziedzinie śpiewu na arenie wojewódzkiej zdobyła pierwsze miejsce wraz z zespołem Netiro w XXXI Pomorskim Przeglądzie Piosenki Dziecięcej, a solo II miejsce w XXII Wojewódzkim Przeglądzie Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej oraz III miejsce w XXX Pomorskim Przeglądzie Piosenki Dziecięcej.
- 4) **Janina Szymanowska** – malarka i fotografka, aktywna członkini stowarzyszeń skupiających artystów malarzy działających na Pomorzu. Od lat zaangażowana w życie artystyczne i społeczne Człuchowa i regionu, jest inicjatorką i współorganizatorką wydarzeń malarskich, wystaw oraz plenerów. W 2025 r. była m.in. pomysłodawczynią i komisarzem pleneru „Człuchów w obrazach zaklęty”, który zgromadził twórców z całej Polski. Nominowana przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Człuchowie.
- 5) **Mikołaj Skrzypczak** – aktor sceny dorosłych działającej przy MDK, z powodzeniem prezentuje swoje umiejętności aktorskie w formach monodramu. W 2025 r. wystąpił w kilku sztukach, jest laureatem Turnieju Teatrów Jednego Aktora oraz Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego. Ponadto zdobył pierwsze miejsce w 70. Ogólnopolskim Konkursie Recytatorskim w Sztumie w kategorii Turniej Teatru Jednego Aktora, a za prezentację monodramu „Stopklatka” uzyskał tytuł laureata oraz wyróżnienie w finale Turnieju Teatrów Jednego Aktora w Słupsku. Nominowany do nagrody specjalnej przez Miejski Dom Kultury.

Akrobatki z klubu P.M. Sparta Człuchów to grupa zawodniczek, które reprezentują klub i miasto na arenie międzynarodowej pod patronatem Polskiego Związku Fit Kid. Trenują pod okiem Pauliny Przyborowskiej, laureatki pierwszej edycji nagród specjalnych za promocję miasta. W 2025 r. wywalczyły udział w Mistrzostwach Europy na Węgrzech, przed rokiem w Bułgarii, a rok wcześniej w Hiszpanii. Hania i Ula stanowiły trzecią część grupy Acro Dance „Vibe Queens”, która znalazła się w gronie sześciu najlepszych ekip w Europie we wspomnianych mistrzostwach kontynentu na Węgrzech. Ponadto:

- **Hanna Barańska** – jest mistrzynią Polski 2025 w kategorii Acro Dance Duża Grupa, zdobyła również dwa 2. miejsca solo w kategoriach Free Dance i IIA;
- **Dominika Dębska** – zakończyła sezon 2024/25 trzema najwyższymi lokatami: w pucharze Polski, eliminacjach Mistrzostw Polski i w mistrzostwach Polski w dyscyplinie Free Dance;

- **Urszula Klimowicz** – wywalczyła 3 tytuły mistrzowskie w eliminacjach mistrzostw Polski w Brodnicy w kategorii Acro Dance solo, Free Dance Duża Grupa i Fit Kid solo, a także zajęła drugie miejsce w mistrzostwach Polski w kategorii Acro Dance.

Fot. 23. Laureaci i wyróżnieni podczas Gali wręczenia nagród specjalnych Burmistrza za rok 2025.

Źródło: archiwum UM.

W 2025 r. przyznano również **7 wyróżnień**, trafiły one do sześciu organizacji pozarządowych i do **Bartosza Węgrzyna**, związanego z ZSS i PTPS w Człuchowie. Młodzież, którą trenuje odnosiła sukcesy w turniejach szkolnych i rozgrywkach ogólnopolskich, a kadra województwa pomorskiego młodziczek, której jest trenerem zdobyła brązowy medal w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży, randze mistrzostw Polski. Aktywnie uczestniczy w działaniach szkoleniowych i organizacyjnych wspierających lokalny sport, jest m.in. organizatorem turnieju siatkówki plażowej *Telmax Beachball Cup* na plaży OSiR.

Wyróżnione stowarzyszenia to:

- 1) **Stowarzyszenie Sabat Szefowych** – za działalność charytatywną, kulturalną i organizacyjną, a także za zaangażowanie w inicjatywy integrujące lokalną społeczność. Sabat otrzymał w 2025 r. Nagrodę Główną Rzecznika Praw Obywatelskich podczas XXXI Gali Bursztynowego Mieczyka im. Macieja Płażyńskiego.
- 2) **Yacht Klub Człuchów** – za działalność sportową i zaangażowanie w życie kulturalne miasta. Klub jest organizatorem Festiwalu Piosenki Żeglarskiej oraz letnich półkolonii dla dzieci, łącząc sport, kulturę i wychowanie młodego pokolenia. Działalność klubu została dostrzeżona w województwie, gdyż na Gali Bursztynowego Mieczyka otrzymał nominację w kategorii Kultura i Sztuka za organizację Pomorskiego Konkursu Piosenki Żeglarskiej im. Jerzego Knajdka.

- 3) **Stowarzyszenie „Człuchów jest ważny”** – za działalność społeczną na rzecz mieszkańców Człuchowa i powiatu człuchowskiego. Organizacja angażuje się w inicjatywy społeczne i lokalne wydarzenia, współtworząc życie obywatelskie miasta. Podczas Gali Bursztynowego Mieczyka zostało uhonorowane dyplomem uznania za codzienną działalność, m.in. pikniki, festyny, jarmarki, zbiórki charytatywne.
- 4) **Stowarzyszenie na Rzecz Zdrowego Stylu Życia „Balans”** – za działalność prozdrowotną wśród seniorów. Stowarzyszenie propaguje zdrowy styl życia, profilaktykę oraz aktywność społeczną, realizuje działania z zakresu promocji i ochrony zdrowia, upowszechniania aktywności fizycznej oraz na rzecz osób w wieku emerytalnym.
- 5) **Fundacja dla Zwierząt PARYS** – za charytatywną działalność na rzecz ochrony zwierząt. Fundacja prowadzi m.in. koci szpitalik, opiekę nad bezdomnymi kotami oraz współpracę z domami tymczasowymi, a także podejmuje działania związane z kastracją, sterylizacją i adopcjami, niosąc pomoc potrzebującym zwierzętom i propagując świadome, humanitarne ich traktowanie, współpracuje również z fundacją z Ukrainy, a także z człuchowskimi szkołami średnimi. Wszystkie działania są realizowane dzięki wolontariatowi i zaangażowaniu lokalnej społeczności.
- 6) **Człuchowski Oddział Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami** – za troskę o dobro zwierząt, działania na rzecz ich ochrony oraz propagowanie odpowiedzialnej opieki i humanitarnego traktowania zwierząt. Dzięki zaangażowaniu członków organizacji wiele zwierząt otrzymuje dom, opiekę i drugą szansę na życie, co w znaczący sposób wpływa na dobrostan lokalnej społeczności.

19.1.5. Zasłużony dla miasta Człuchowa w 2025 r.

W 2025 r. tytuł Zasłużony dla miasta Człuchowa nie został przyznany żadnej osobie ani instytucji. RM również nie procedowała żadnego wniosku w tej sprawie.

19.1.6. Wyróżnienia i nagrody dla miasta

Podobnie jak w latach ubiegłych, również i w 2025 r., wysiłki miasta w dziedzinie realizacji zadań samorządowych zostały docenione przez niezależne gremia dokonujące oceny i klasyfikacji działań gmin w zakresie ich zadań. Uzyskane wyróżnienia i sukcesy to m.in.:

1. tytuł Asy Samorządu 2024 – inwestycja pn. Przebudowa i wyposażenie sali widowiskowo–kinowej w budynku kina w Człuchowie została doceniona tytułem przyznawanym przez tygodnik i portal „Zawsze Pomorze” z Gdańska. Konkurs był podsumowaniem pracy samorządów z woj. pomorskiego w roku 2024, jego partnerami są Samorząd Województwa Pomorskiego oraz Pomorski Fundusz Rozwoju. Tytuły przyznano po raz czwarty. Samorzady oceniano w trzech kategoriach: Inwestycje, Zielona transformacja oraz Rozwój społeczeństwa

obywatelskiego. Inwestycja Człuchowa polegająca na gruntownej przebudowie kina została dostrzeżona w skali całego województwa;

2. trzecie miejsce w woj. pomorskim oraz trzydzieste pierwsze w kraju w grupie miast powiatowych w corocznym rankingu wydatków majątkowych opracowywanym przez czasopismo „Wspólnota”. Ocenie poddano wszystkie samorządy w Polsce. Do przygotowania rankingu wzięto pod uwagę wydatki inwestycyjne za rok 2022, 2023 i 2024. Miasto Człuchów wydało średnio 1719 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W woj. pomorskim, w miastach powiatowych, więcej zainwestowano jedynie w Pucku (2735 zł) i Kościerzynie (1793 zł);
3. tytuł lidera powiatu człuchowskiego w Rankingu Gmin Województwa Pomorskiego – tytuł ten Gmina Miejska Człuchów zdobyła po raz piąty z rzędu, ranking organizowany jest przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego we współpracy z Urzędem Statystycznym w Gdańsku. Ocena poziomu rozwoju gmin jest sporządzana w oparciu o 16 wskaźników mierzących potencjał, aktywność i wyniki osiągnięte przez gminę w sferze gospodarczej i społecznej. Gminy nagradzane są w następujących kategoriach: gminy wiejskie, gminy miejsko-wiejskie, gminy miejskie, gminy liderzy powiatowi oraz liderzy województwa, z rankingu wyłączone są miasta na prawach powiatu: Gdańsk, Gdynia, Słupsk i Sopot;
4. Pierwsze miejsce człuchowskiego Campingu nr 80 w ogólnopolskim konkursie „Bezpieczny Camping”, który zastąpił po sześciu dekadach tytuł Mister Camping, w 2025 roku zmieniła się formuła konkursu, program realizowany jest przez PFCC we współpracy z Ministerstwem Sportu i Turystyki, obejmuje ponad 200 campingów zrzeszonych w PFCC, wyróżnienie przyznawane jest obiektom spełniającym najwyższe standardy w zakresie bezpieczeństwa, jakości infrastruktury oraz obsługi turystów. Ocenie podlegały m.in. warunki sanitarne, organizacja terenu oraz poziom zabezpieczeń. Uzyskany wynik potwierdza wysoką jakość usług świadczonych przez camping oraz jego silną pozycję wśród najlepszych obiektów turystycznych tego typu w Polsce.
5. tytuł Gmina na 5! – po raz czwarty z rzędu Człuchów uplasował się na czele ogólnopolskiego rankingu Gmina na 5! Miasto po raz kolejny zdobyło najwięcej punktów w całym kraju – 40 na 45 możliwych, czyli 89% punktów. Edycja 2024/25 jest już jedenastą edycją plebiscytu organizowanego przez Szkołę Główną Handlową w Warszawie, oceniającego atrakcyjność inwestycyjną gmin. Człuchów co roku, od drugiej edycji, czyli po raz dziesiąty, trafia do grona wyróżnionych, czyli nieprzerwanie od 2016 r., w 2025 r. tytuł „Gmina na 5!” otrzymało 39 gmin z całej Polski;
6. tytuł Złota Gmina na 5! za utrzymywanie wysokiego poziomu obsługi interesanta biznesowego – otrzymują go gminy utrzymujące dobry wynik w raporcie „Gmina na 5!” przez trzy kolejne lata, Człuchów otrzymał to wyróżnienie po raz ósmy z rzędu, w 2025 r. tytuł „Złota Gmina na 5!” przyznano piętnastu gminom w kraju, oprócz Człuchowa otrzymały je również: Aleksandrów Łódzki, Rybnik,

Rydułtowy, Warszawa: Bielany, Warszawa: Ochota, Warszawa: Wesoła, Warszawa: Żoliborz, Kraków, Poznań, Rzeszów, Suwałki, Tczew, Godów i Racibórz.

7. Medal Miasta Conches przyznany Burmistrzowi Człuchowa Ryszardowi Szybajle za szczególny wkład w rozwój i pielęgnowanie współpracy pomiędzy Człuchowem a Conches – jest to jedno z najważniejszych wyróżnień przyznawanych przez władze tamtejszego samorządu. W ciągu ostatnich sześciu lat otrzymały je zaledwie trzy osoby.

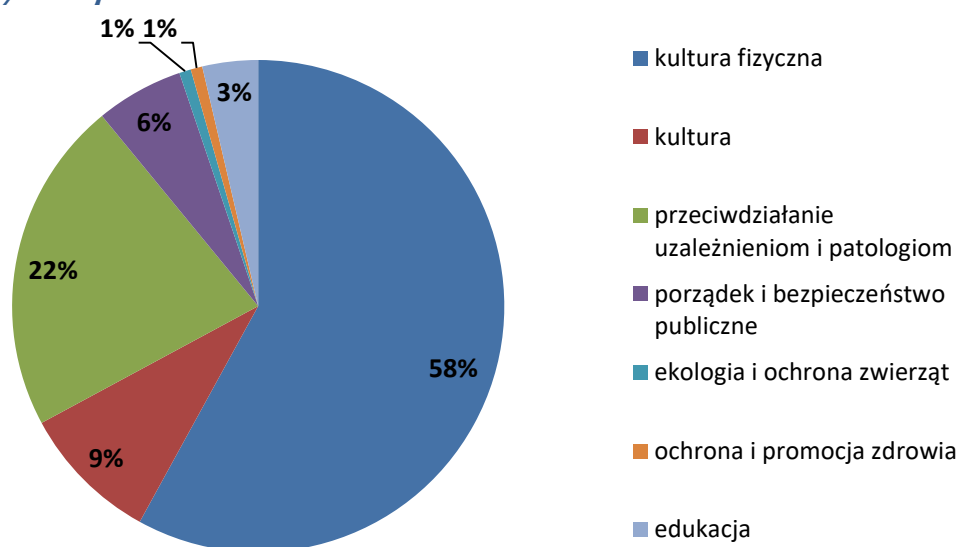
19.2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W roku 2025 Gmina Miejska Człuchów realizowała zadania publiczne na rzecz swoich mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w różnych formach finansowych i pozafinansowych.

19.2.1. Współpraca finansowa

Finansowe wsparcie organizacji pozarządowych odbywało się poprzez wspieranie i powierzanie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, po przeprowadzeniu **otwartych konkursów ofert** ogłaszanych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1338 ze zm.) oraz w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a tej ustawy tzw. **małe dotacje**. Dodatkowym mechanizmem wspierającym działalność organizacji pozarządowych była możliwość zaciągania pożyczek, stanowiących refundowany później wkład własny.

Wykres 20. Środki przeznaczone w 2025 r. na dotacje dla organizacji pozarządowych w podziale na zadania.

Źródło: oprac. wł. UM.

Na dotacje na realizację zadań publicznych w 2025 r. zaplanowano pierwotnie w uchwale budżetowej kwotę w wysokości 512 300,00 zł, w ciągu roku zwiększono ją o 35 000 zł, co ostatecznie zamknęło się kwotą **547 300,00 zł**, z podziałem na następujące rodzaje zadań:

- 1) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej – 317 400 zł (pierwotnie 302 400 zł + w ciągu roku 15 000 zł);
- 2) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej – 50 000 zł;
- 3) ochrona i promocja zdrowia – 4 200 zł;
- 4) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym – 120 000 zł (pierwotnie 100 000 zł + 20 000 zł w ciągu roku);
- 5) porządek i bezpieczeństwo publiczne – 31 500 zł;
- 6) ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego – 4 200 zł;
- 7) nauka, edukacja i wychowanie – 20 000 zł.

19.2.1.1. Tryb konkursowy

Ogłoszono 3 konkursy z podstawowych obszarów priorytetowych.

Konkurs I

Zarządzeniem Nr 0050.149.2024 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 18 grudnia 2024 r. ogłoszono i przeprowadzono otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Człuchów. Zgodnie z zapisami ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie, zarządzeniem Nr 0050.3.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 3 stycznia 2025 r. ogłoszono nabór do Komisji Konkursowych, a zarządzeniem Nr 0050.10.2025 z dnia 24 stycznia 2025 r. powołano Komisję Konkursową do opiniowania ofert. W skład komisji weszło trzech przedstawicieli Gminy Miejskiej Człuchów i jedna osoba posiadająca doświadczenie z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

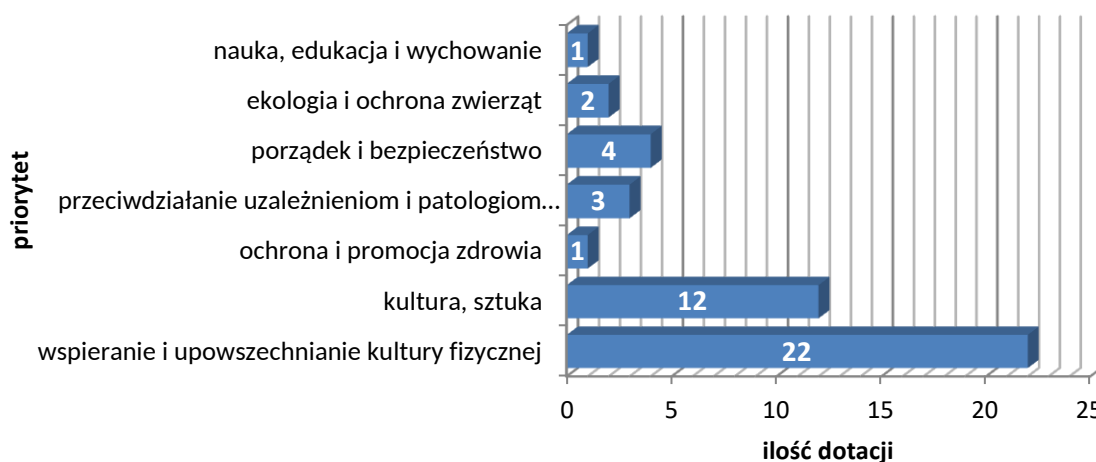
Na konkurs wpłynęło **65 ofert**, najwięcej na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej – 25 ofert oraz na kulturę, sztukę oraz ochronę dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej – 19, na przestrzeganie porządku i bezpieczeństwa publicznego – 8, na ekologię i ochronę zwierząt, na przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym – 4, oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego – 4, na ochronę i promocję zdrowia – 3, na naukę, edukację i wychowanie – 1, a 1 oferta dotyczyła wszystkich zakresów jednocześnie.

Po ocenie formalnej, następnie merytorycznej dokonanej przez Komisję ds. opiniowania ofert, zarządzeniem Nr 0050.15.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 4 lutego 2025 r. rozstrzygnięto otwarty konkurs ofert. Przyznano 45 dotacji i podpisano **45 umów** na realizację zadań publicznych: z zakresu kultury fizycznej – 22, kultury i sztuki – 12, ochrony i promocji zdrowia – 1, przestrzegania porządku i bezpieczeństwa publicznego – 4, ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego –

2, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – 3, nauki, edukacji i wychowania – 1. Przyznana łączna kwota dotacji to: **434 000,00 zł**.

Wykres 21. Ilość podpisanych umów na realizację zadań publicznych w poszczególnych priorytetach w Konkursie I w 2025 r.

Źródło: oprac. wł. UM.

Większość zaplanowanych zadań zostało zrealizowanych i rozliczonych, co przedstawia poniższe tabele. Dwa zadania pt. „Organizacja biegu w ramach Festiwalu Jezior Człuchowskich” organizowane przez Stowarzyszenie Sportowy Człuchów oraz „Piknik Streetballowy” organizowany przez CKK Orły Człuchów zostały w praktyce zrealizowane, ale nie zostały rozliczone w terminie oraz na wezwanie, więc środki z dotacji zwrócono. Pozostałe zaplanowane zadania zostały zrealizowane i rozliczone, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 44. Dotacje na realizację zadań publicznych w 2025 r.

Lp.	Zadanie/stowarzyszenie	przyznana dotacja [zł]	wykorzystana dotacja [zł]	udział własny finansowy [zł]	udział własny osobowy [zł]	całkowity koszt zadania [zł]	zwrot niewykorzystanej dotacji [zł]
w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej							
1	Rozwój dyscypliny FitKid w Człuchowie Stowarzyszenie Sparta Sport Squad	10 000,00	10 000,00	4 600,00	0,00	14 600,00	0,00
2	Regaty Żeglarskie o Puchar Burmistrza Człuchowa Klub Żeglarski „VI-KING” Człuchów	4 400,00	4 400,00	4 622,70	3 200,00	12 222,70	0,00
3	III Memoriał Kajakowy im. Ryszarda Jękota MKS „Polstyr” Człuchów	4 000,00	4 000,00	800,00	6 000,00	10 800,00	0,00
4	Promocja i popularyzacja wędkarstwa PZW Okręg Słupski Koło w Człuchowie	4 000,00	4 000,00	10 237,51	5 580,00	19 817,51	0,00

5	Jedziemy na Mistrzostwa Świata w Wyścigach Smoczyc Łodzi MKS „Polstyr” Człuchów	12 000,00	12 000,00	833,37	12 000,00	24 833,37	0,00
6	Motocross w najlepszym krajowym wydaniu CzAMK	40 000,00	40 000,00	40 000,00	0,00	80 000,00	0,00
7	Lekkaatletyka dla każdego! CMKL	33 000,00	33 000,00	2 000,00	10 000,00	45 000,00	0,00
8	Żeglarstwo bezpieczny sport i rekreacja dla mieszkańców Człuchowa Yacht Klub Człuchów	11 000,00	11 000,00	6 211,97	0,00	17 211,97	0,00
9	Amatorska Liga Koszykówki CKK ORŁY CZŁUCHÓW	2 000,00	2 000,00	1 530,00	0,00	3 530,00	0,00
10	Szukamy olimpijczyka MKS „Polstyr” Człuchów	12 000,00	12 000,00	758,55	12 000,00	24 758,55	0,00
11	Sport szkołą charakteru UKS ZSS w Człuchowie	3 000,00	3 000,00	264,40	3 600,00	6 864,40	0,00
12	Turnieje siatkarskie – „Spotkajmy się pod siatką” PTPS w Człuchowie	6 000,00	6 000,00	0,00	6 480,00	12 480,00	0,00
13	V Turniej Szachowy w Człuchowie UKS Junak	1 000,00	1 000,00	2,82	1 200,00	2 202,82	0,00
14	Szkolenie i współzawodnictwo dzieci i młodzieży w żeglarstwie KŻ „VI-KING” Człuchów	8 000,00	8 000,00	20 278,70	7 000,00	35 278,70	0,00
15	MORSY SĄ WŚRÓD NAS Klub Morsów Człuchowskich	3 000,00	3 000,00	4 000,00	1 400,00	8 400,00	0,00
16	Organizacja biegu w ramach Festiwalu Jezior Człuchowskich Stowarzyszenie Sportowy Człuchów	3 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 000,00
17	Strzelectwo sportowe dla młodzieży LOK Zarząd Powiatowy w Człuchowie	3 000,00	3 000,00	134,76	700,00	3 834,76	0,00
18	Szachy Sala Gimnastyczna dla Umysłu Stowarzyszenie Szachowe Husaria	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19	Aktywny Człuchowianin Stowarzyszenie na rzecz zdrowego stylu życia Balans	7 000,00	7 000,00	0,00	0,00	7 000,00	0,00
20	Upowszechnianie i popularyzacja tenisa ziemnego poprzez organizowanie szkoleń i turniejów tenisowych Człuchowskie Stowarzyszenie Tenisowe	6 000,00	6 000,00	1 967,10	0,00	7 967,10	0,00

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ CZŁUCHÓW
W ROKU 2025

21	Sztuki walki i zajęcia siłowe jako praca nad sobą. Budowanie stabilnego poczucia wartości i nabywanie umiejętności samoobrony Stowarzyszenie „Obudź w sobie potencjał”	5 000,00	5 000,00	0,00	1 280,00	6 280,00	0,00
22	Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci UKS Olimp przy SP nr 1 w Człuchowie	5 000,00	4 999,99	0,00	1 300,00	6 299,99	0,01
23	Bezpieczne i Silne – otwarte zajęcia samoobrony dla mieszkańek gminy Człuchów Fundacja Fucco	Negatywna ocena formalna					
24	Prowadzenie regularnych zajęć sportowych oraz udział w rozgrywkach i turniejach piłki nożnej drużyn juniorów i seniorów MKS „Piaś” Człuchów	117 000,00	117 000,00	29 448,22	6 000,00	152 448,22	0,00
25	Turniej Dzikich Drużyn Stowarzyszenie Promyk Nadziei	Negatywna ocena formalna					
Razem		299 400,00	296 399,99	127 690,10	77 740,00	501 830,09	3 000,01
w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej							
1	21 Polish Boogie Festival Stowarzyszenie „Pro Kultura”	18 000,00	18 000,00	272 055,07	73 950,00	364 005,07	0,00
2	IV Pomorski Konkurs Piosenki Żeglarskiej im. Jerzego Knajdka Yacht Klub Człuchów	4 150,00	4 150,00	1 950,00	0,00	6 100,00	0,00
3	Katolicy Na Ulicy – Festyn Rodzinny Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga w Człuchowie	4 200,00	4 200,00	927,59	4 800,00	9 927,59	0,00
4	Obchody Dni Kultury Francuskiej w Człuchowie oraz zorganizowanie XII Konkursu Piosenki Francuskiej im. Jagody Loroch w Człuchowie CzTPF	4 500,00	4 500,00	3 383,83	1 250,00	9 133,83	0,00
5	Koncert niepodległościowy – "Za kraj, za honor nasz..." Stowarzyszenie Chór Euforia	5 000,00	5 000,00	2 256,95	2 400,00	9 656,95	0,00
6	Prowadzenie Sali Tradycji Kolejnictwa w Człuchowie Stowarzyszenie Miłośników Kolei w Człuchowie	1 250,00	1 250,00	48,00	5 500,00	6 798,00	0,00

7	Lawendowy Jarmark Świętego Jakuba Stow. Sabat Szefowych	2 000,00	2 000,00	14,13	2 800,00	4 814,13	0,00
8	Organizacja turnieju piłkarskiego dla dzieci i młodzieży z okazji 80-tej rocznicy drugiego powrotu Człuchowa do Polski wraz z wystawą fotografii powojennego Człuchowa MKS „Piaś” Człuchów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Klub Filmowy „Pro Kultura” Stowarzyszenie „Pro Kultura”	2 900,00	2 900,00	271,72	600,00	3 771,72	0,00
10	Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w Człuchowie Fundacja Pomorski Festiwal Muzyczny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Kino Plenerowe w Człuchowie Fundacja Rozwoju Kinematografii	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	Cykl imprez kulturalnych dla mieszkańców Człuchowa Stowarzyszenie „Człuchów jest ważny”	4 000,00	4 000,00	854,32	1 200,00	6 054,32	0,00
13	Śladami pańszczyzny – spektakl „Syn chama” na podstawie eseju Kacpra Pobłockiego «Chamstwo»” Stowarzyszenie Teatr Ludyczny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Patriotycznie z Morsami Klub Morsów Człuchowskich	1 000,00	1 000,00	1 400,00	1 400,00	3 800,00	0,00
15	Organizacja dwóch imprez plenerowych Koło Gospodyń Miejskich w Człuchowie	2 000,00	2 000,00	520,20	0,00	2 520,20	0,00
16	Integracja na wesoło. PSD Oddz. Wojewódzki	1 000,00	1 000,00	1 237,45	0,00	2 237,45	0,00
17	Śpiewnik domowy na WYNOS! Stowarzyszenie Operetka Wrocławska	Negatywna ocena formalna					
18	Warsztaty muzyczno- wokalne „Harmonia Młodych Głosów” Stow. Promyk Nadziei	Negatywna ocena formalna					
19	Mikołajkowa żywa zagroda zwierzęca Kolorowanka – OTO JA na nowo koloruję mój świat	Negatywna ocena formalna					
Razem		50 000,00	50 000,00	284 919,26	93 900,00	428 819,26	0,00

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ CZŁUCHÓW
W ROKU 2025

z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym							
1	Propagowanie abstynencji oraz zmiany obyczajów spożywania napojów alkoholowych Stowarzyszenie Klub Abstynenta KROKUS	20 400,00	20 400,00	10 466,09	2 300,00	33 166,09	0,00
2	PIKNIK STREETBALLOWY CKK ORŁY CZŁUCHÓW	4 300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 300,00
3	Wyrzuć tableta! Chodź pobiegać! Przeciwdziałanie negatywnym skutkom spożywania alkoholu, narkomanii i uzależnień behawioralnych poprzez sport MKS „Piaś” Człuchów	3 000,00	3 000,00	4 075,77	0,00	7 075,77	0,00
4	Hipoterapia jako działanie terapeutyczne dla dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych Kolorowanka – OTO JA na nowo koloruję mój świat	Negatywna ocena formalna					
Razem		27 700,00	23 400,00	14 541,86	2300,00	40 241,86	4 300,00
z zakresu ochrony i promocji zdrowia							
1	„Dzień walki z cukrzycą” PSD Oddz. Wojewódzki	1 200,00	1 200,00	822,72	0,00	2 022,72	0,00
2	Widzieć więcej – Integracja osób niewidomych i tracących wzrok w 2024 r. PZN Okręg Pomorski	Negatywna ocena formalna					
3	Warsztaty ekologiczne jako kontynuacja działań po projekcji filmu „Ziarno świadomości” Kolorowanka – OTO JA na nowo koloruję mój świat	Negatywna ocena formalna					
Razem		1 200,00	1 200,00	822,72	0,00	2 022,72	0,00
z zakresu porządku i bezpieczeństwa publicznego							
1	Zapewnienie bezpieczeństwa osób pływających na sprzęcie i kąpiących się nad jeziorem Rychnowskim CZŁUCHOWSKIE WOPR	20 000,00	20 000,00	6 100,00	0,00	26 100,00	0,00
2	Warsztaty Gotowości dla młodzieży z Człuchowa Fundacja Gotowi.org	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Kieruj świadomie – prawne konsekwencje jazdy pod wpływem Fundacja Po Prostu Pomagam	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

4	Moto Człuchów – prosta droga do bezpieczeństwa Stow. Motocyklowe Moto Człuchów	3 500,00	3 500,00	1 270,25	0,00	4 770,25	0,00
5	Młodzież zapobiega pożarom Oddział Wojewódzki Związku OSP RP Woj. Pomorskiego Zarząd Oddziału Miejsko-Gminnego w Człuchowie	3 000,00	3 000,00	0,00	1 000,00	4 000,00	0,00
6	Patrowanie akwenów wodnych na terenie Człuchowa PZW Okręg Słupski Koło w Człuchowie	5 000,00	5 000,00	1 161,68	18 750,00	24 911,68	0,00
7	Samoobrona dla kobiet Fundacja Fucco	Negatywna ocena formalna					
8	Jestem odpowiedzialny – potrafię pomagać Fundacja „Pamiętaj o bezpieczeństwie”	Negatywna ocena formalna					
Razem		29 000,00	29 000,00	8 872,02	18 750,00	56 622,02	0,00
z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrody							
1	Utrzymanie szpitala dla chorych bezdomnych kotów z terenu miasta Człuchów Fundacja dla zwierząt Parys	2 100,00	2 100,00	1 106,03	0,00	3 206,03	0,00
2	„Ziemia człuchowska dla czystego Pomorza” Stow. Sabat Szefowych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Bezdomnym kotom pomoc niesiemy Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce. Oddział w Człuchowie	2 100,00	2 100,00	0,00	840,00	2 940,00	0,00
4	Projekcja filmu „Ziarno świadomości” wraz z autorskim spotkaniem z reżyserem filmu Kolorowanka – OTA JA na nowo maluję mój świat	Negatywna ocena formalna					
Razem		4 200,00	4 200,00	1 106,03	840,00	6 146,03	0,00
z zakresu nauki, edukacji, wychowania							
1	Nauka, edukacja i wychowanie, w tym wspieranie działań służących rozwijaniu uzdolnień uczniów poprzez stypendia naukowe i sportowe Stow. Wspierania Rozwoju Powiatu Człuchowskiego	20 000,00	20 000,00	96 800,00	0,00	116 800,00	0,00

RAPORT
O STANIE GMINY MIEJSKIEJ CZŁUCHÓW
W ROKU 2025

Razem		20 000,00	20 000,00	96 800,00	0,00	116 800,00	0,00
inne/wspólne dla wszystkich zakresów							
1	Centrum Zrównoważonego Rozwoju. „Okrągły stół dla Puszczy Białowieskiej” (...) Fundacja Instytut Białowieski	Negatywna ocena formalna					
Razem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		przyznana dotacja [zł]	wykorzystana dotacja [zł]	udział własny finansowy [zł]	udział własny osobowy [zł]	całkowity koszt zadania [zł]	zwrot niewykorzystanej dotacji [zł]
PODSUMOWANIE		434 000,00	426 699,99	534 411,90	194 530,00	1 155 641,89	7 300,01

Źródło: oprac. wł. UM.

Dzięki wykorzystaniu dotacji w wysokości **434 000 zł** zrealizowano zadania o wartości łącznej **1 155 641,89 zł**. Najwięcej z nich dotyczyło kultury fizycznej, m.in. sportowego zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz rozwijania ich zainteresowań w różnych dziedzinach: piłce nożnej, kajakarstwie, lekkiej atletyce, żeglarstwie, akrobatyce, tenisie itd.

Tabela 45. Podsumowanie Konkursu I.

Lp.	Zadanie priorytetowe	przyznana dotacja [zł]	wykorzystana dotacja [zł]	udział własny finansowy [zł]	udział własny osobowy [zł]	całkowity koszt zadania [zł]	zwrot niewykorzystanej dotacji [zł]
1	wspierania i upowszechniania kultury fizycznej	299 400,00	296 399,99	127 690,10	77 740,00	501 830,09	3 000,01
2	kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa (...)	50 000,00	50 000,00	284 919,26	93 900,00	428 819,26	0,00
3	przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społ.	27 700,00	23 400,00	14 541,86	2300,00	40 241,86	4 300,00
4	ochrony i promocji zdrowia	1 200,00	1 200,00	822,72	0,00	2 022,72	0,00
5	porządku i bezpieczeństwa publicznego	31 500,00	31 500,00	8 531,93	19 750,00	59 781,93	0,00
6	ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrody	4 200,00	4 200,00	1 106,03	840,00	6 146,03	0,00
7	nauki, edukacji, wychowania	20 000,00	20 000,00	96 800,00	0,00	116 800,00	0,00
RAZEM		434 000,00	426 699,99	534 411,90	194 530,00	1 155 641,89	7 300,01

Źródło: oprac. wł. UM.

Fot. 24. Koncert Chóru Euforia.

Źródło: archiwum UM.

Fot. 25. 21. Polish Boogie Festival.

Źródło: archiwum UM.

Fot. 26. Konkurs Piosenki Żeglarskiej.

Źródło: fb Yacht Klub Człuchów.

Fot. 27. Festyn rodzinny Katolicy na ulicy.

Źródło: fb Stowarzyszenia Rodzina Kolpinga.

Fot. 28. Regaty o Puchar Burmistrza Człuchowa.

Źródło: fb Klub Żeglarski „VI-KING”.

Fot. 29. Mistrzostwa Świata w Smoczach Łodziach.

Źródło: fb MKS „Polstyr” Człuchów.

Konkurs II

Zarządzeniem Nr 0050.64.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 20 maja 2025 r. ogłoszono i przeprowadzono otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Człuchów z zakresu organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Zgodnie z zapisami ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie, zarządzeniem Nr 0050.72.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 10 czerwca 2025 r.

ogłoszono nabór do Komisji Konkursowej, a zarządzeniem Nr 0050.74.2025 z dnia 18 czerwca 2025 r. powołano Komisję Konkursową do opiniowania ofert. W skład komisji weszło trzech przedstawicieli Gminy Miejskiej.

Na konkurs wpłynęło **11 ofert**. Trzy z nich zostały negatywnie ocenione pod względem formalnym. Zarządzeniem Nr 0050.78.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 26 czerwca 2025 r. rozstrzygnięto otwarty konkurs ofert. Podpisano 7 umów na realizację zadania publicznego z zakresu organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Przyznana łączna kwota dotacji to: **64 000,00 zł**.

Zadania zostały zrealizowane i rozliczone, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 46. Dotacje przyznane na realizację zadań z zakresu organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadanie/stowarzyszenie	przyznana dotacja [zł]	wykorzystana dotacja [zł]	udział własny finans. [zł]	udział własny osob. [zł]	całkowity koszt zadania [zł]	zwrot niewykorzystanej dotacji [zł]
1	Półkolonia żeglarska KŻ „VI-KING” Człuchów	11 000,00	11 000,00	2 956,33	7 710,00	21 666,33	0,00
2	Wypoczynek w ogniu wyzwań OSP w Rychnowach	13 000,00	13 000,00	70 309,94	1 500,00	84 809,94	0,00
3	Sportowe Lato w mieście 2025 Yacht Klub Człuchów	11 000,00	11 000,00	3 282,00	0,00	14 282,00	0,00
4	Letnie półkolonie z Piastem Człuchów MKS „Piast” Człuchów	13 000,00	13 000,00	149,40	3 200,00	16 349,40	0,00
5	Półkolonie nad jeziorem MKS „Polstyr” Człuchów	8 000,00	8 000,00	701,08	2 000,00	10 701,08	0,00
6	Półkolonie na sportowo UKS ZSS w Człuchowie	4 000,00	4 000,00	665,30	2 500,00	7 165,30	0,00
7	Obóz siatkarski Szczyrk 2025 PTPS w Człuchowie	4 000,00	4 000,00	0,00	1 200,00	5 200,00	0,00
8	Kaszubskie kolonie Fundacja CT ACADEMY	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Bezpieczne wakacje – sport i samoobrona dla dzieci i młodzieży Fundacja Fucco	Negatywna ocena formalna					
10	Półkolonia Orłów CKK Orły Człuchów	Negatywna ocena formalna					
11	Centrum Zrównoważonego Rozwoju. „Okrągły stół dla Puszczy Białowieskiej” Fundacja Instytut Białowieski	Negatywna ocena formalna					
Razem		64 000,00	64 000,00	78 064,05	18 110,00	160 174,05	0,00

Źródło: oprac. wł. UM.

Dzięki wykorzystaniu dotacji w wysokości **64 000,00 zł** zrealizowano zadania na rzecz wypoczynku letniego dzieci i młodzieży o łącznej wartości **160 174,05 zł**. Były to zarówno półkolonie jak i obozy wyjazdowe.

Fot. 30. Letnie półkolonie z Piastem.

Źródło: fb MKS „Piast” Człuchów.

Fot. 31. Półkolonia żeglarska.

Źródło: fb KŻ „VI-King”.

Fot. 32. „Ze strażakami na sportowo”.

Źródło: OSP w Rychnowach.

Fot. 33. „Sportowe lato w mieście”.

Źródło: fb Yacht Klub Człuchów.

Konkurs III

Zarządzeniem Nr 0050.114.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 3 października 2025 r. ogłoszono i przeprowadzono otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Człuchów z wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w związku z awansem do wyższej klasy rozgrywkowej. Zgodnie z zapisami ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie, zarządzeniem Nr 0050.115.2025 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 3 października 2025 r. ogłoszono nabór do Komisji Konkursowej, a zarządzeniem Nr 0050.130.2025 z dnia 27 października 2025 r. powołano Komisję Konkursową do opiniowania ofert. W skład komisji weszło trzech przedstawicieli Gminy Miejskiej Człuchów.

Na konkurs wpłynęły **2 oferty**. Jedna z nich została negatywnie oceniona pod względem formalnym. Zarządzeniem Nr 0050.131.2025 Burmistrza Miasta Człuchów

z dnia 28 października 2025 r. rozstrzygnięto otwarty konkurs ofert. Podpisano 1 umowę na realizację zadania publicznego. Przyznana kwota dotacji na powierzenie zadania to: **15 000,00 zł.**

Zadanie zostało zrealizowane i rozliczone, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 47. Dotacje przyznane na realizację zadań z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Lp.	Zadanie/stowarzyszenie	przyznana dotacja [zł]	wykorzystana dotacja [zł]	udział własny finans. [zł]	udział własny osob. [zł]	całkowity koszt zadania [zł]	zwrot niewykorzystanej dotacji [zł]
1	Prowadzenie regularnych zajęć sportowych oraz udział w rozgrywkach i turniejach piłki nożnej drużyn juniorów i seniorów w związku z awansem zespołu seniorów do IV Ligi oraz zespołu juniorów do baraży o ligę wojewódzką MKS „Piast” Człuchów	15 000,00	15 000,00	129,02	0,00	15 129,02	0,00
2	Centrum Zrównoważonego Rozwoju. „Okrągły stół dla Puszczy Białowieskiej” Fundacja Instytut Białowieski	Negatywna ocena formalna					
Razem		15 000,00	15 000,00	129,02	0,00	15 129,02	0,00

Źródło: oprac. wł. UM.

Podsumowanie konkursów

Łącznie w 2025 r. w odpowiedzi na **trzy konkursy** ofert na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Człuchów wpłynęło **78 ofert**. Przyznano **53 dotacje** i podpisano 53 umowy z organizacjami pozarządowymi. Dzięki przekazaniu dotacji w wysokości **513 000,00 zł** na rzecz mieszkańców Człuchowa zrealizowano zadania publiczne na kwotę ponad 1,3 mln zł. Większość z nich dotyczyła zakresu kultury fizycznej.

Tabela 48. Rozliczenie wszystkich dotacji przyznanych w trybie konkursowym.

Konkurs	wysokość przyznanych dotacji [zł]	wysokość wykorzystanych dotacji [zł]	udział własny finansowy stowarz. [zł]	udział własny osobowy stowarz. [zł]	całkowity koszt zadań [zł]	zwrot niewykorzystanych dotacji [zł]
konkurs I	434 000,00	426 699,99	534 411,90	194 530,00	1 155 641,89	7 300,01
konkurs II	64 000,00	64 000,00	78 064,05	18 110,00	160 174,05	0,00
konkurs III	15 000,00	15 000,00	129,02	0,00	15 129,02	0,00
Razem	513 000,00	505 699,99	612 604,97	212 640,00	1 330 944,96	7300,01

Źródło: oprac. wł. UM.

19.2.1.2. Małe dotacje

W 2025 r. organizacje pozarządowe mogły także starać się o środki w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – tzw. małe dotacje. W tym trybie wpłynęło **15 ofert**, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 49. Oferty złożone w trybie pozakonkursowym.

Lp.	Zadanie/stowarzyszenie	przyznana dotacja	wykorzystana dotacja	udział własny finans.	udział własny osobowy	całkow. koszt zadania	zwrot niewykorzyst. dotacji
1	Konferencja SM – i co z tego...? Fundacja StwardnienieRozsiane.Info	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Rozwijamy sportowe pasje CMKL	3 000,00	3 000,00	7 000,00	0,00	10 000,00	0,00
3	Widzieć więcej – Integracja osób niewidomych i tracących wzrok w 2025 roku PZN Okręg Pomorski	1 000,00	1 000,00	0,00	200,00	1 200,00	0,00
4	Zero procent, sto energii Yacht Klub Człuchów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Senior z AI – zdrowie w Twoich rękach Fundacja Fucco	2 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	dotacja do zwrotu, wszczęto postępow. admin.
6	Zero procent, sto energii Yacht Klub Człuchów	2 600,00	2 600,00	702,00	0,00	3 302,00	0,00
7	Zmieniona rzeczywistość – VR kontra uzależnienia Fundacja Fucco	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Profilaktyka poprzez sport CMKL	7 500,00	7 500,00	0,00	1 900,00	9 400,00	0,00
9	Aktywna pewność siebie Fundacja Fucco	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10	Miasteczko Człuchów: Misja Świadomy Wybór – interaktywna gra profilaktyczna dla młodzieży Fundacja Fucco	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Aktywna pewność siebie – zajęcia dla seniorów Fundacja Fucco	4 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	dotacja do zwrotu, wszczęto postępow. admin.
12	Balans, joga i relaks – zamiast stresu Stowarzyszenie na rzecz zdrowego stylu życia Balans	9 780,00	7500,00	0,00	2 496,00	9996,00	2280,00
13	Pilotażowe zajęcia Tai Chi dla seniorów IMPACTORA Sp. z o.o.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

14	Nabór ofert w trybie art. 19a na rzecz mieszkańców Gminy Miejskiej Człuchów z zakresu działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii oraz lokalną międzysektorową polityką przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu Stowarzyszenie PROF ART EDUKACYJNI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Spotkanie świąteczno-noworoczne na sportowo MKS „Piast” Człuchów	3 000,00	3 000,00	500,00	0,00	3 500,00	0,00
Razem		32 880,00	24 600,00	8202,00	4 596,00	37 398,00	2280,00 + do zwrotu 6000,00 =8280,00

Źródło: oprac. wł. UM.

Dofinansowano osiem zadań: pięć z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, dwie z zakresu ochrony i promocji zdrowia oraz jedną z kultury fizycznej na łączną kwotę **32 880,00 zł**. Sześć zadań zostało zrealizowanych i rozliczonych, w stosunku do dwóch zadań realizowanych przez Fundację Fucco wszczęto postępowanie administracyjne w sprawie zwrotu dotacji. Jedna organizacja zwróciła część dotacji z powodu opłacenia faktury po terminie realizacji zadania.

Fot. 34. Balans, joga i relaks – zamiast stresu.

Źródło: fb Stowarzyszenia „Balans”.

Fot. 35. Profilaktyka poprzez sport – projekt realizowany przez CMKL.

Źródło: fb CMKL.

19.2.1.3. Pożyczki dla organizacji pozarządowych

W 2022 r. Burmistrz Człuchowa udostępnił dodatkowy mechanizm finansowania lokalnych przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe – **pożyczki** na refundację środków oraz zabezpieczenia wkładu własnego. Z udzielanych przez Gminę Miejską Człuchów nieoprocentowanych pożyczek może skorzystać organizacja pozarządowa realizująca zadanie w sferze działalności pożytku publicznego na rzecz

mieszkańców Człuchowa z zakresu zadań własnych gminy, które jest współfinansowane ze środków zewnętrznych. Więcej informacji znajduje się w regulaminie udzielania pożyczek dla organizacji pozarządowych, stanowiącym załącznik do Zarządzenia Nr 0050.153.2021 Burmistrza Miasta Człuchów z dnia 13 grudnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania pożyczek dla organizacji pozarządowych.

W 2025 r. **żadna** organizacja nie wniosowała o pożyczkę.

19.2.2. Współpraca pozafinansowa

Realizując program współpracy Gmina Miejska Człuchów realizowała następujące formy współpracy pozafinansowej:

- 1) wzajemne informowanie się o planowanych działaniach na miejskiej stronie internetowej w zakładce „współpraca z ngo”, zamieszczony jest tu także program współpracy, informacje na temat otwartego konkursu ofert i pozakonkursowego trybu otrzymania dotacji oraz możliwości zaciągnięcia pożyczki z budżetu Gminy Miejskiej Człuchów;
- 2) informacje na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Człuchowie <http://bip.czuchow.pl/>;
- 3) konsultowanie projektu „Programu Współpracy Gminy Miejskiej Człuchów z Organizacjami Pozarządowymi na 2025 rok”;
- 4) udostępnianie lokali na działalność organizacji pozarządowych;
- 5) pomoc i wsparcie dla organizacji przy tworzeniu ofert i sprawozdań;
- 6) mailing informacyjny.

19.2.3. Podsumowanie współpracy z ngo

W konkursach i trybie pozakonkursowym:

- z zaplanowanych 547 300,00 zł przyznano **545 880,00 zł** dotacji,
- z czego wykorzystano **530 299,99 zł**,
- z własnych środków finansowych i osobowych organizacje pozarządowe dołożyły **838 042,97 zł**,
- to pozwoliło na realizację zadań na rzecz mieszkańców Człuchowa w wysokości **1 368 342,96 zł**,
- w związku z nierozliczeniem dotacji lub niewykorzystaniem jej w terminie, do dnia złożenia niniejszego sprawozdania organizacje zwróciły **9 580,01 zł**,
- jedna organizacja nie rozliczyła się z dwóch zadań i, nie zwróciła dotacji, w związku z czym trwa postępowanie administracyjne mające na celu zwrot dotacji w wysokości **6 000,00 zł**,
- łączna kwota zwrotu dotacji to **15 580,01 zł**.

Tabela 50. Rozliczenie dotacji dla organizacji pozarządowych udzielonych w 2025 r.

Tryb udzielenia dotacji	wysokość przyznanych dotacji [zł]	wysokość wykorzystanych dotacji [zł]	udział własny finansowy stowarz. [zł]	udział własny osobowy stowarz. [zł]	całkowity koszt zadań [zł]	zwrot niewykorzystanych dotacji [zł]
konkursy	513 000,00	505 699,99	612 604,97	212 640,00	1 330 944,96	7300,01
małe dotacje	32 880,00	24 600,00	8202,00	4 596,00	37 398,00	2280,00 + do zwrotu 6000,00
Razem	545 880,00	530 299,99	620 806,97	217 236,00	1 368 342,96	15 580,01

Źródło: oprac. wt. UM.

Ze względu na rodzaj zadania priorytetowego, podział przyznanych dotacji wygląda następująco:

Tabela 51. Podsumowanie konkursów i małych dotacji.

Lp.	Zadanie priorytetowe	przyznana dotacja [zł]	wykorzystana dotacja [zł]	udział własny finansowy [zł]	udział własny osobowy [zł]	całkowity koszt zadania [zł]	zwrot niewykorzyst. dotacji [zł]
1	wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	314 400,00 + 3 000,00 = 317 400,00	311 399,99 + 3 000,00 = 314 399,99	127 819,12 + 7 000,00 = 134 819,12	77 740,00 + 0 = 77 740,00	516 830,09 + 10 000,00 = 526 830,09	3 000,01 + 0,00 = 3 000,01
2	kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa (...)	50 000,00 + 0,00 = 50 000,00	50 000,00 + 0,00 = 50 000,00	284 919,26 + 0,00 = 284 919,26	93 900,00 + 0,00 = 93 900,00	428 819,26 + 0,00 = 428 819,26	0,00 + 0,00 = 0,00
3	przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	27 700,00 + 26 880,00 = 54 580,00	23 400,00 + 20 600,00 = 44 000,00	14 541,86 + 1 202,00 = 15 743,86	2 300,00 + 4 396,00 = 6 696,00	40 241,86 + 26 198,00 = 66 439,86	4300,00 + 6200,00 = 10 580,00
3a	organizacja wycieczek dzieci i młodzieży w wakacje	64 000,00	64 000,00	78 064,05	18 110,00	160 174,05	0,00
4	ochrona i promocja zdrowia	1 200,00 + 3 000,00 = 4 200,00	1 200,00 + 1 000,00 = 2 200,00	822,72 + 0 = 822,72	0 + 200,00 = 200,00	2 022,72 + 1 200,00 = 3 222,72	0,00 + 2 000,00 = 2 000,00
5	porządek i bezpieczeństwo publiczne	31 500,00	31 500,00	8 531,93	19 750,00	59 781,93	0,00
6	ekologia i ochr. zwierząt oraz ochrona dziedzic. przyrody	4 200,00	4 200,00	1 106,03	840,00	6 146,03	0,00
7	nauka, edukacja, wychowanie	20 000,00	20 000,00	96 800,00	0,00	116 800,00	0,00
RAZEM		545 880,00	530 299,99	620 806,97	217 236,00	1 368 342,96	15 580,01

Źródło: oprac. wt. UM

Liczba złożonych ofert, przyznanych dotacji, zawartych umów przedstawia się następująco.

Tabela 52. Liczba ofert, dotacji i zawartych umów o dotacje w 2025 r.

	Liczba złożonych ofert	Liczba przyznanych dotacji	Liczba zawartych umów	Liczba organizacji, które zrezygnowały z dotacji przed podpisaniem umowy
konkurs I	65	45	45	0
konkurs II	11	7	7	0
konkurs III	2	1	1	0
małe dotacje	15	8	8	0
Razem	93	61	61	0

Źródło: oprac. wł. UM.

Wykres 22. Dotacje 2025 „w pigułce”.

Źródło: oprac. wł. UM.

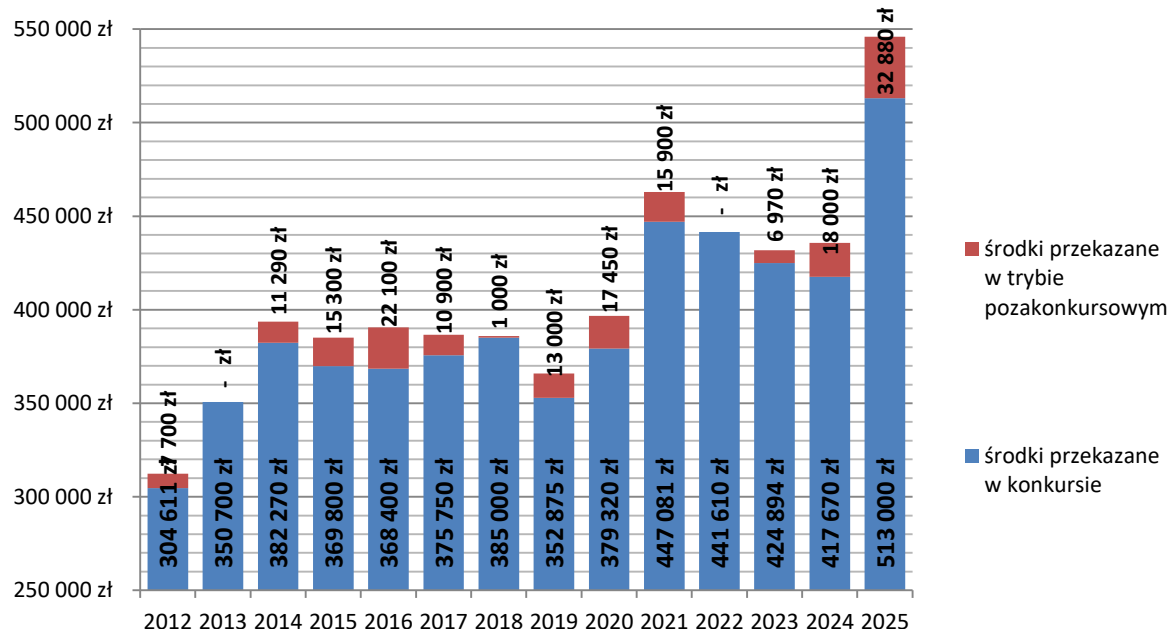
W ciągu ostatnich lat wysokość środków przyznanych organizacjom pozarządowym na realizację zadań gminy utrzymuje się na podobnym poziomie, choć widoczny jest stopniowy trend wzrostowy. W latach 2021–2024 roczna suma przekazanych środków przekroczyła 400 tys. zł, jest to efekt zwiększenia środków z profilaktyki przewidzianych na organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży przekazywanych obecnie w trybie konkursowym, a także realizacji zadań z zakresu rewitalizacji w roku 2022.

We wcześniejszych latach, po początkowym wzroście do około 380 tys. zł w 2014 r., nastąpił okres kilkuletnich wahań – między 2015 a 2019 rokiem kwoty utrzymywały się na poziomie około 350–380 tys. zł. Od 2020 roku zauważalne jest wyraźniejsze zwiększenie finansowania, które osiągnęło ponad 440 tys. zł w 2021 r. Po niewielkim spadku w kolejnych latach poziom środków nadal pozostawał wysoki i stabilny.

Najwyższą wartość odnotowano w 2025 r., kiedy środki przekazane w konkursach wzrosły do ponad 500 tys. zł, co stanowi wyraźne zwiększenie w stosunku do lat poprzednich i potwierdza utrzymujący się trend wzrostowy.

Wykres 23. Środki przyznane organizacjom pozarządowym w latach 2012–2025.

Źródło: oprac. wł. UM.

19.3. Współpraca z organizacjami międzygminnymi oraz zagranicznymi miastami partnerskimi

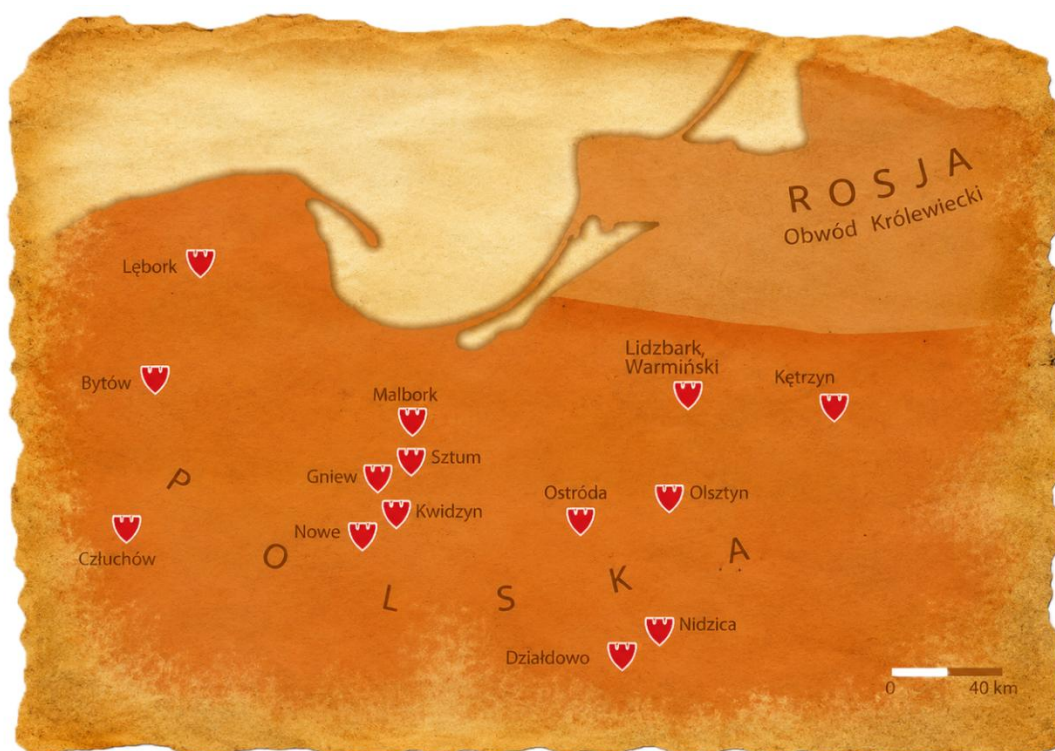
19.3.1. Człuchów w organizacjach międzygminnych

Człuchów jest członkiem 5 organizacji będących platformą współpracy pomiędzy samorządami, są to:

- Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Człuchowska”** z siedzibą w Człuchowie:
 - organizacja została powołana w celu wspierania rozwoju turystyki na terenie powiatu człuchowskiego,
 - Gmina Miejska Człuchów przystąpiła do organizacji jako członek założyciel w październiku 2003 r.,
 - składka członkowska Człuchowa na rzecz organizacji w 2025 r. naliczana była na mocy uchwały walnego zebrania członków stowarzyszenia z dnia 18 września 2025 r., uzależniona była od liczby mieszkańców na koniec 2023 r. zgodnej z danymi Rocznika Demograficznego 2024, za okres od września do grudnia 2025 r. wyniosła **4 344 zł**, tj. 13 031 mieszkańców × 1 zł × 1/3 roku;

2. **Stowarzyszenie gmin Polskie Zamki Gotyckie** z siedzibą w Olsztynie:
- organizacja skupiająca i gwarantująca współpracę gmin, na terenie których znajdują się gotyckie zamki, szczególnie w zakresie promocji zabytków oraz zwiększania ruchu turystycznego w gminach członkowskich,
 - działa od 1997 r., Człuchów jest członkiem stowarzyszenia od września 2007 r.,
 - składka członkowska stowarzyszenia należna od Człuchowa w 2025 r., podobnie jak w latach ubiegłych, naliczana była na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia z 1997 r., określającej wysokość składki na poziomie 0,20 zł od jednego stałego mieszkańca według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r., w związku z tym składka za rok 2025 wyniosła **2 419,40 zł** (12 097 mieszkańców × 0,20 zł);

Rysunek 20. Członkowie Stowarzyszenia gmin Polskie Zamki Gotyckie na mapie.

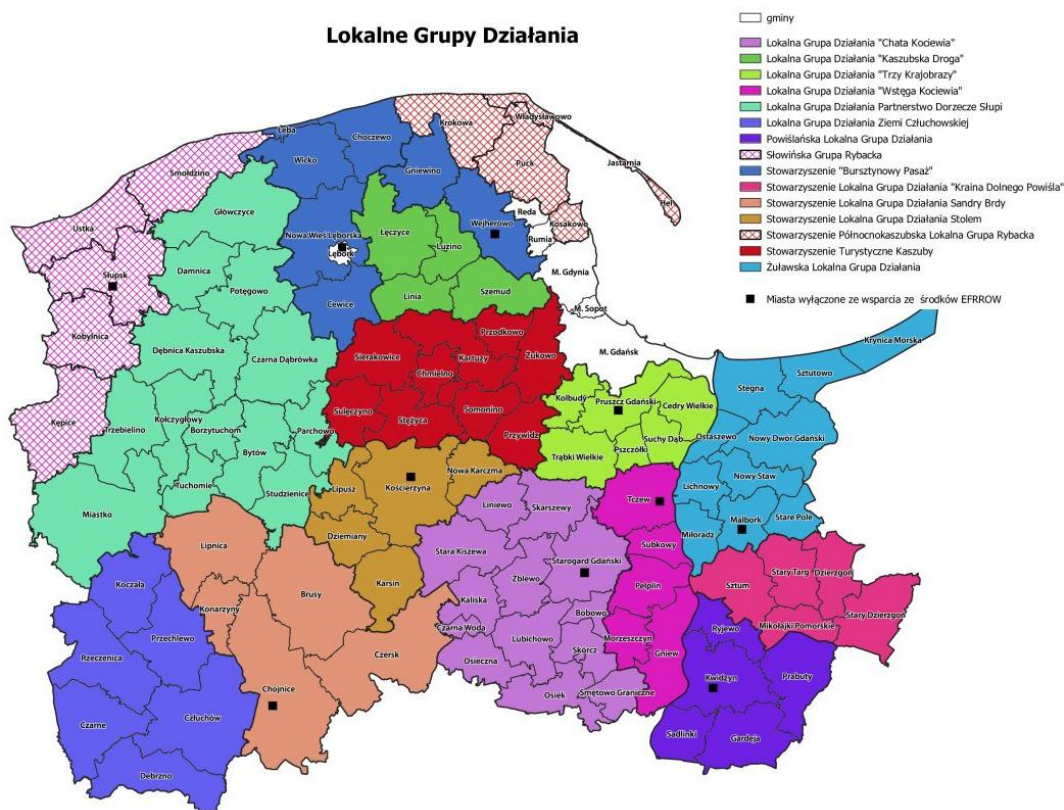
Źródło: oprac. wł. na podst. <https://zamkigotyckie.org.pl/>.

3. **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej** z siedzibą w Debrznie:
- organizacja skupia samorządy powiatu człuchowskiego, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe oraz osoby fizyczne z terenu powiatu,
 - wszechstronnie działa na rzecz rozwoju regionalnego,
 - organizacja powstała w 2015 r., Człuchów jest członkiem LGD od początku istnienia,
 - składka członkowska należna od Człuchowa w 2025 r. naliczana była na mocy uchwały Walnego Zebrania Członków z dnia 20 czerwca 2022 r., określającej

wysokość składki dla gmin na poziomie 1,80 zł od jednego mieszkańca zameldowanego na pobyt stały według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r., w związku z tym składka wyniosła, podobnie jak w latach ubiegłych, **24 262,20 zł** (13 479 mieszkańców × 1,80 zł).

Rysunek 21. Lokalne Grupy Działania w województwie pomorskim.

Źródło: <https://dprow.pomorskie.eu/lokalne-grupy-dzialania-2021-2027/>.

Rysunek 22. Logo Lokalnej Grupy Działania Ziemi Człuchowskiej.

Lokalna Grupa Działania
Ziemi Człuchowskiej

Rysunek 23. Logo Stowarzyszenia gmin Polskie Zamki Gotyckie.

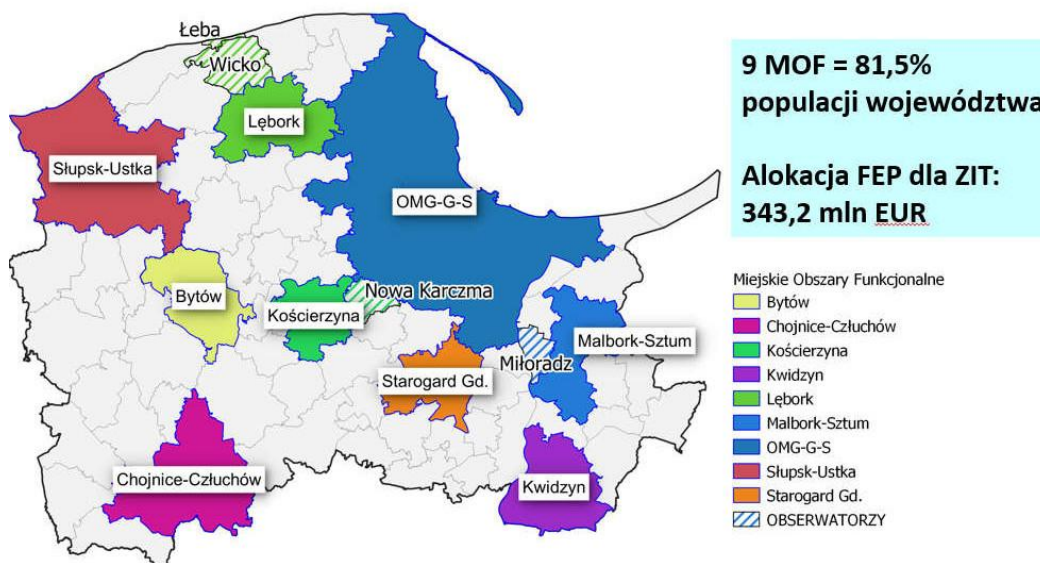
Rysunek 24. Logo Związku Gmin Pomorskich.

Źródło: <https://lgzdc.pl/>, <https://zamkigotyckie.org.pl/>, <https://zgp.com.pl/>.

Rysunek 26. Miejskie obszary funkcjonalne w województwie pomorskim.

Źródło: <https://pomorskie.eu/>.

19.3.2. Efekty współpracy w ramach organizacji międzygminnych

W 2025 r. kontynuowano i sfinalizowano kluczowe działania w ramach współpracy samorządów tworzących MOF Chojnice – Człuchów. Istotnym etapem było podpisanie w dniu 13 sierpnia 2025 r. porozumienia pomiędzy Województwem Pomorskim a Związkiem ZIT MOF Chojnice – Człuchów. Porozumienie to stanowiło podsumowanie intensywnych prac prowadzonych od 2021 r., ukierunkowanych na identyfikację i wybór strategicznych przedsięwzięć dla samorządów miejskich, gminnych i powiatowych obszaru Chojnic i Człuchowa, dotyczących realizacji instrumentu ZIT w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027 (FEP 2021–2027).

W ramach uzgodnionego pakietu inwestycyjnego dla całego MOF Chojnice – Człuchów przewidziano łącznie 91 mln zł na realizację 23 projektów, które mają stanowić istotny impuls rozwojowy dla regionu.

Wśród przedsięwzięć objętych wsparciem znajdują się cztery projekty realizowane przez Gminę Miejską Człuchów, o łącznej wartości dofinansowania przekraczającej 12 mln zł, obejmujące:

1. w ramach ochrony bioróżnorodności biologicznej w MOF Chojnice – Człuchów projekt „Poprawa stanu siedlisk ekosystemów lądowych oraz zapewnienie i dotrzymanie dobrego stanu przyrody w OChK Jezior Człuchowskich”,
2. w ramach integracji transportowej i rozwoju nisko- i zeroemisyjnej mobilności w MOF Chojnice – Człuchów projekt „Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej na terenie miasta Człuchów”,

3. w ramach poprawy efektywności energetycznej MOF Chojnice – Człuchów projekt „Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z OZE w mieście Człuchów”,
4. w ramach adaptacji do zmian klimatu MOF Chojnice – Człuchów projekt „Poprawa zagospodarowania wód opadowych na terenie miasta Człuchów”.

Dofinansowanie projektów wynosi do 85% wartości netto inwestycji. Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska naturalnego, a także zwiększenia efektywności infrastruktury miejskiej. W ramach projektów przewidziano m.in.:

1. termomodernizację budynków Ośrodka Sportu i Rekreacji przy ulicy Szkolnej i Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ulicy Szczecińskiej,
2. budowę zbiornika retencyjnego dla ulic Kościuszki, Batorego i przyległych wraz z infrastrukturą,
3. zagospodarowanie naturalnego zbiornika retencyjnego znajdującego się pomiędzy ulicami Fiołkową i Bratkową,
4. montaż dwóch „zielonych przystanków autobusowych”,
5. zakup nowego autobusu elektrycznego zeroemisyjnego,
6. poprawę stanu siedlisk przyrodniczych i wód jezior człuchowskich poprzez np. usunięcie dzikich wysypisk śmieci, powalonych drzew, czy też stanowisk gatunków inwazyjnych,
7. remont kładki bagiennej nad Jeziorem Miejskim Małym,
8. wytyczenie tras dla ruchu turystycznego,
9. zakup dwóch ogólnodostępnych stacji ładowania pojazdów elektrycznych,
10. wymianę wiat przystankowych.

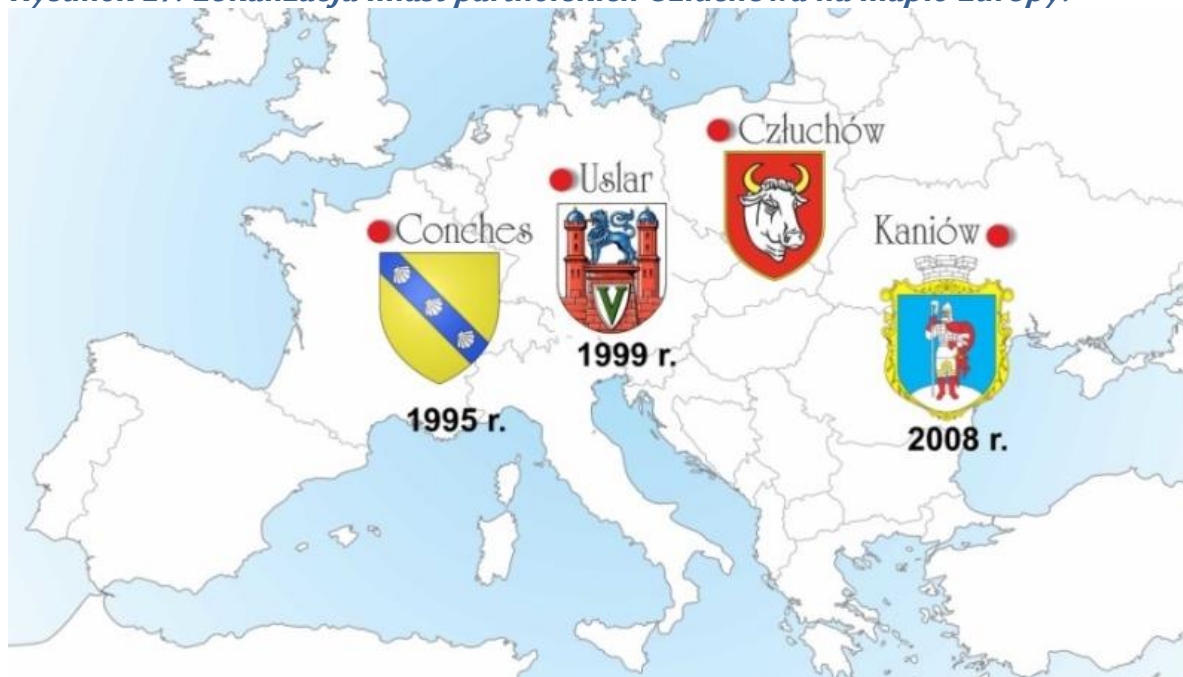
19.3.3. Współpraca Człuchowa z miastami partnerskimi

Od kilkunastu lat nie zmieniła się liczba aktywnie współpracujących z miastem Człuchów samorządów zagranicznych. Są to 3 miasta europejskie:

- **Conches-en-Ouche** z Francji, miasto położone w regionie Normandia liczące powyżej 5 tys. mieszkańców, oddalone od Człuchowa o 1590 km,
- **Uslar** z Niemiec, miasto położone w kraju związkowym Dolna Saksonia w powiecie Northeim, liczące powyżej 15 tys. mieszkańców, oddalone od Człuchowa o 772 km,
- **Kaniów** z Ukrainy, miasto położone w obwodzie czerkaskim, w rejonie czerkaskim, nad Zbiornikiem Kaniowskim na Dnieprze, liczy ok. 23 tys. mieszkańców, oddalone od Człuchowa o 1350 km.

Rysunek 27. Lokalizacja miast partnerskich Człuchowa na mapie Europy.

Źródło: oprac. wł. UM.

Dla zobrazowania sieci współpracy międzynarodowej Człuchowa powyżej zamieszczono mapę lokalizacyjną Europy, a poniżej tabelaryczne zestawienie danych dotyczących miast partnerskich.

Tabela 53. Miasta partnerskie Człuchowa.

	Conches-en-Ouche	Uslar	Kaniów
herb miasta partnerskiego			
data zawarcia umowy partnerskiej	28 października 1995 r.	18 marca 1999 r.	20 września 2008 r.
władarz miasta w 2025 r.	Jérôme Pasco	Torsten Bauer	Ihor Reńkas

Źródło: oprac. wł.

Najważniejszymi inicjatywami na gruncie współpracy zagranicznej w 2025 r. były:

- styczeń 2025 r. – turniej piłkarski U32 w partnerskim mieście Uslar. Na zaproszenie władz Uslar pojechała drużyna Piast Człuchów, której udało się zdobyć drugie miejsce.

Fot. 36. Drużyna oldboyów „Piasta” Człuchów podczas turnieju piłkarskiego w Uslar.

Źródło: facebook MKS „Piast” Człuchów.

- czerwiec 2025 r. – obchody 30. rocznicy współpracy Człuchowa i Conches-en-Ouche, odbyły się w dniach 13–15 czerwca 2025 r. w Człuchowie. Na zaproszenie Burmistrza przybyła 3 osobowa delegacja z merem Jérôme’em Pasco na czele oraz przedstawiciele miasta Uslar. Goście wzięli udział w uroczystościach na zamku w Człuchowie, wydarzeniach kulturalnych z okazji Dni Człuchowa, zwiedzaniu jednostek miejskich.

Fot. 37. Spotkanie z okazji 30. rocznicy współpracy Człuchowa i Conches na zamku w Człuchowie.

Źródło: facebook CzTPF.

Fot. 38. Spotkanie z okazji 30. rocznicy współpracy Człuchowa i Conches na zamku w Człuchowie.

Źródło: archiwum UM.

- sierpień 2025 r. – wymiana rodzin Człuchów – Conches zorganizowana przez Człuchowskie Towarzystwo Polsko-Francuskie. W dniach 20–27 sierpnia 2025 r. gościliśmy w Człuchowie 4 rodziny z Conches.

Fot. 39. Obchody 30-lecia współpracy w Conches.

Źródło: archiwum UM.

- październik 2025 r. – obchody 30. rocznicy współpracy Człuchowa i Conches-en-Ouche, odbyły się w dniach 23–27 października 2025 r. w Conches przy okazji Święta Jabłka, Cydru i Sera. Na zaproszenie mera Jerome Pasco poleciała 5-osobowa

delegacja z burmistrzem Ryszardem Szybajło na czele. Podczas uroczystej gali burmistrz otrzymał medal za szczególny wkład w rozwój i pielęgnowanie współpracy między miastami. Delegacja odwiedziła grób śp. Alfreda Recours – poprzedniego mera i pomysłodawcy partnerstwa miast, który zmarł kilka miesięcy wcześniej, zwiedziła „Fab Lab” oraz muzeum szkła, pojechała na przejażdżkę zabytkowymi autami i aktywnie wzięła udział w święcie jabłka.

Fot. 40, 41. Obchody 30-lecia współpracy w Conches

Źródło: archiwum UM.

- październik 2025 r. – XXIV Dni Kultury Francuskiej oraz X Konkurs Piosenki Francuskiej im. Jadwigi Loroach odbyły się w MDK 11 października 2024 r., uczestniczył w nich m.in. Alain Mompert, konsul honorowy Francji na Pomorzu, organizatorem uroczystości było CzTPF.

Fot. 42, 43. Obchody Dni Kultury Francuskiej

Źródło: facebook CzTPF.

- listopad 2025 r. – uroczystość z okazji 107. Rocznicy zawieszenia broni w 1918 r. oraz oddania hołdu wszystkim poległym za Francję. Na zaproszenie konsula honorowego Francji na Pomorzu, w dniu 10 listopada 2025 r. Burmistrz wraz z delegacją wzięł udział w uroczystościach, które odbyły się na Wojskowym Cmentarzu Francuskim w Gdańsku.

Fot. 44. Obchody 107. rocznicy zawieszenia broni w 1918 r.

Źródło: facebook CzTPF.

SPIS FOTOGRAFII

Fot. 1 i 2. Zadanie „Tenisowy Człuchów” po realizacji.....	70
Fot. 3 i 4. Boisko treningowe w trakcie i po realizacji inwestycji.	70
Fot. 5, 6, 7 i 8. Nowe boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie podczas budowy i w dniu otwarcia.....	113
Fot. 9 i 10. Przebudowa ul. Królewskiej w Człuchowie w trakcie i po zakończeniu inwestycji.....	114
Fot. 11 i 12. Budowa Centrum Opiekuńczo–Mieszkalnego przy ul. Malinowej.....	115
Fot. 13 i 14. Budynek mieszkalny przy ul. Słowackiego w trakcie budowy i po jej zakończeniu.....	116
Fot. 15 i 16. Klub Senior+ w trakcie realizacji inwestycji i podczas otwarcia.	116
Fot. 17 i 18. XIII Lawendowy Jarmark Świętego Jakuba, 27 lipca 2025 r.	175
Fot. 19 i 20. Artysty uczestniczący w Międzynarodowym Plenerze Malarskim „Człuchów w obrazach zaklęty”, wrzesień 2025 r.....	176
Fot. 21 i 22. Jaśmina Dziobko i Mikołaj Skrzypczak podczas gali wręczenia Nagród Specjalnych Burmistrza, 22 grudnia 2025 r.	177
Fot. 23. Laureaci i wyróżnieni podczas Gali wręczenia nagród specjalnych Burmistrza za rok 2025.	180
Fot. 24. Koncert Chóru Euforia.....	192
Fot. 25. 21. Polish Boogie Festival.	192
Fot. 26. Konkurs Piosenki Żeglarskiej.....	192
Fot. 27. Festyn rodzinny Katolicy na ulicy.....	192
Fot. 28. Regaty o Puchar Burmistrza Człuchowa.....	192
Fot. 29. Mistrzostwa Świata w Smoczach Łodziach.....	192
Fot. 30. Letnie półkolonie z Piastem.....	194
Fot. 31. Półkolonia żeglarska.....	194
Fot. 32. „Ze strażakami na sportowo”.....	194
Fot. 33. „Sportowe lato w mieście”.....	194
Fot. 34. Balans, joga i relaks – zamiast stresu.	197
Fot. 35. Profilaktyka poprzez sport – projekt realizowany przez CMKL.....	197
Fot. 36. Drużyna oldboyów „Piasta” Człuchów podczas turnieju piłkarskiego w Uslar..	208
Fot. 37. Spotkanie z okazji 30. rocznicy współpracy Człuchowa i Conches na zamku w Człuchowie.....	208

Fot. 38. Spotkanie z okazji 30. rocznicy współpracy Człuchowa i Conches na zamku w Człuchowie	209
Fot. 39. Obchody 30–lecia współpracy w Conches.	209
Fot. 40, 41. Obchody 30–lecia współpracy w Conches	210
Fot. 42, 43. Obchody Dni Kultury Francuskiej	210
Fot. 44. Obchody 107. rocznicy zawieszenia broni w 1918 r.	211

SPIS TABEL

Tabela 1. Uchwały Rady Miejskiej w Człuchowie uchwalone w 2025 r. opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego jako akty prawa miejscowego.	17
Tabela 2. Dochody Miasta Człuchów w 2025 r.	28
Tabela 3. Wydatki Miasta Człuchów w 2025 r.	33
Tabela 4. Realizacja wskaźników w obszarze interwencji „Miasto idealne do zamieszkania” w 2025 r.	41
Tabela 5. Realizacja wskaźników w obszarze interwencji „Miasto inwestujące w mieszkańców” w 2025 r.	42
Tabela 6. Realizacja wskaźników w obszarze interwencji „Miasto z rozwiniętą infrastrukturą” w 2025 r.	43
Tabela 7. Realizacja wskaźników w obszarze interwencji „Miasto turystyczne” w 2025 r.	43
Tabela 8. Realizacja wskaźników w obszarach interwencji „Miasto rozwinięte gospodarczo” oraz „Miasto ekologiczne” w 2025 r.	44
Tabela 9. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru zdegradowanego na tle Miasta Człuchów.	59
Tabela 10. Lista wniosków o ujęcie zadania w Człuchowskim Budżecie Obywatelskim 2025 Gminy Miejskiej Człuchów.	66
Tabela 11. Liczba oddanych głosów na poszczególne propozycje złożone do Człuchowskiego Budżetu Obywatelskiego 2025.	69
Tabela 12. Zestawienie finansowego majątku trwałego Urzędu Miejskiego w Człuchowie w latach 2023–2025.	72
Tabela 13. Dane księgowo–finansowe Przedsiębiorstwa Komunalnego w latach 2023–2025, ze zmianą rok do roku.	73

Tabela 14. Realizowane przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w 2025 r. inwestycje i projekty – zakończone oraz w trakcie realizacji.....	73
Tabela 15. Zestawienie pojazdów Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Człuchowie.....	75
Tabela 16. Zestawienie pozostałego sprzętu Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Człuchowie.....	76
Tabela 17. Liczba uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 na poszczególnych poziomach edukacyjnych w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 i 2025/2026.....	78
Tabela 18. Liczba podopiecznych ŚDS w Człuchowie ze względu na rodzaj zaburzenia psychicznego w 2025 r.....	82
Tabela 19. Struktura zatrudnienia w ŚDS w Człuchowie w 2025 r.....	82
Tabela 20. Zestawienie świadczeń z zakresu pomocy społecznej przyznanych obywatelom Ukrainy w 2025 r.....	100
Tabela 21. Rodzaje działań Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Człuchowie w latach 2018–2025.....	106
Tabela 22. Realizacja planu zadań inwestycyjnych Gminy Miejskiej Człuchów w 2025 r.....	109
Tabela 23. Realizacja wieloletnich zadań inwestycyjnych Gminy Miejskiej Człuchów w 2025 r.....	111
Tabela 24. Zestawienie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków zewnętrznych w 2025 r.....	117
Tabela 25. Struktura gruntów wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości w latach 2023–2025 i zmiana w 2025 r. względem roku 2024.....	121
Tabela 26. Zestawienie dzierżawionej powierzchni gruntów miejskich.....	123
Tabela 27. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Człuchów w 2025 r.....	124
Tabela 28. Stawki czynszowe w zasobie mieszkaniowym Gminy Miejskiej Człuchów w 2025 r.....	125
Tabela 29. Gospodarstwa domowe oczekujące na najem lokali mieszkalnych.....	125
Tabela 30. Odpady komunalne przekazane do ZZO Nowy Dwór w latach 2023–2025...	129
Tabela 31. Rodzaje terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenie Człuchowa.....	142

Tabela 32. Liczba uczniów i liczba oddziałów podstawowych w placówkach oświatowych, w których organem prowadzącym lub dotującym jest Gmina Miejska Człuchów w roku szkolnym 2024/2025.	144
Tabela 33. Liczba uczniów i liczba oddziałów podstawowych w placówkach, w których organem prowadzącym lub dotującym jest Gmina Miejska Człuchów w roku szkolnym 2025/2026.	144
Tabela 34. Liczba nauczycieli według stopni awansu zawodowego w placówkach oświatowych, w których organem prowadzącym lub dotującym jest Gmina Miejska Człuchów w roku szkolnym 2024/2025.....	148
Tabela 35. Liczba nauczycieli według stopni awansu zawodowego w placówkach oświatowych, w których organem prowadzącym lub dotującym jest Gmina Miejska Człuchów w roku szkolnym 2025/2026.....	149
Tabela 36. Wyniki egzaminu klas VIII na tle kraju, województwa pomorskiego i powiatu człuchowskiego w latach 2022–2025 (średnia w %).	150
Tabela 37. Chronologiczny wykaz działań kulturalnych, artystycznych i rozrywkowych o charakterze publicznym zorganizowanych przez MDK w 2025 r.	154
Tabela 38. Struktura czytelników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Człuchowie wg wieku w latach 2023–2025.	158
Tabela 39. Zmiany stanu księgozbioru Miejskiej Biblioteki Publicznej w ciągu 2025 r. ...	158
Tabela 40. Wypożyczenia książek w latach 2023–2025.	159
Tabela 41. Wydawnictwa własne Urzędu Miejskiego w Człuchowie w 2025 r.	167
Tabela 42. Imprezy masowe w Człuchowie w 2025 r.	173
Tabela 43. Pozwolenia na udostępnienie przestrzeni miejskich na imprezy plenerowe w Człuchowie wydane w 2025 r.	174
Tabela 44. Dotacje na realizację zadań publicznych w 2025 r.	185
Tabela 45. Podsumowanie Konkursu I.	191
Tabela 46. Dotacje przyznane na realizację zadań z zakresu organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	193
Tabela 47. Dotacje przyznane na realizację zadań z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.	195
Tabela 48. Rozliczenie wszystkich dotacji przyznanych w trybie konkursowym.....	195
Tabela 49. Oferty złożone w trybie pozakonkursowym.	196
Tabela 50. Rozliczenie dotacji dla organizacji pozarządowych udzielonych w 2025 r.	199

Tabela 51. Podsumowanie konkursów i małych dotacji.	199
Tabela 52. Liczba ofert, dotacji i zawartych umów o dotacje w 2025 r.	200
Tabela 53. Miasta partnerskie Człuchowa.	207

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców Człuchowa zameldowanych na pobyt stały i pobyt czasowy w ostatnim dniu roku w latach 2017–2025.	21
Wykres 2. Liczba mieszkańców Człuchowa w podziale na płeć w latach 2020–2025.	22
Wykres 3. Liczba nowonarodzonych mieszkańców Człuchowa zameldowanych na pobyt stały w latach 2020–2025.	23
Wykres 4. Udział ludności Człuchowa według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w latach 2012–2025.	23
Wykres 5. Struktura podmiotów gospodarczych w Człuchowie w 2025 r.	25
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych oraz nowo zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej przez Urząd Miejski w Człuchowie w latach 2014–2025.	25
Wykres 7. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Człuchowa w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w latach 2014–2024.	26
Wykres 8. Dochody Miasta Człuchów wg kategorii w 2025 r. w porównaniu do lat 2021–2024.	31
Wykres 9. Dochody podatkowe Miasta Człuchów wg kategorii w 2025 r. w porównaniu do lat 2021–2024.	31
Wykres 10. Schemat graficzny celów Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2022–2030.	38
Wykres 11. Koszty pobytu w dps ponoszone przez MOPS w Człuchowie w latach 2005–2025.	95
Wykres 12. Wydatki inwestycyjne Gminy Miejskiej Człuchów w latach 2014–2025 (w mln zł).	109
Wykres 13. Ogólna struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Miejskiej Człuchów w 2025 r.	120

Wykres 14. Ilość wody doprowadzonej i ścieków odprowadzonych do i od gospodarstw domowych oraz indywidualnych gospodarstw rolnych w Gminie Miejskiej Człuchów w latach 2020–2024.	126
Wykres 15, 16, 17 i 18. Dane statystyczne dot. oficjalnego profilu Człuchowa w serwisie społecznościowym Facebook w 2025 r.	171
Wykres 19. Dane statystyczne dot. obserwatorów oficjalnego profilu Człuchowa w serwisie społecznościowym Facebook w 2025 r.	172
Wykres 20. Środki przeznaczone w 2025 r. na dotacje dla organizacji pozarządowych w podziale na zadania.	183
Wykres 21. Ilość podpisanych umów na realizację zadań publicznych w poszczególnych priorytetach w Konkursie I w 2025 r.	185
Wykres 22. Dotacje 2025 „w pigułce”.	200
Wykres 23. Środki przyznane organizacjom pozarządowym w latach 2012–2025.	201

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Człuchowa na tle Polski, województwa pomorskiego i powiatu człuchowskiego.	10
Rysunek 2. Położenie Gminy Miejskiej Człuchów na mapie powiatu człuchowskiego.	10
Rysunek 3. Człuchów – zarys granic miasta.	11
Rysunek 4. Przebieg DK 22, DK 25 i DW 188.	12
Rysunek 5. Położenie Człuchowa względem większych ośrodków miejskich.	13
Rysunek 6. Wzór herbu Człuchowa.	37
Rysunek 7. Wzór flagi Człuchowa.	37
Rysunek 8. Obszar rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów.	59
Rysunek 9. Plakat zachęcający do wzięcia udziału w głosowaniu.	68
Rysunek 10. Plan sytuacyjny przystanków komunikacji miejskiej na terenie Człuchowa w 2025 r.	127
Rysunek 11. Zasięg Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Człuchowskich.	134
Rysunek 12. Zasięg użytku ekologicznego „Mokradła nad Jeziorem Łazienkowskim”	135
Rysunek 13. Lokalizacja pomników przyrody w Człuchowie.	135

Rysunek 14. Geosystem System Informacji Przestrzennej, https://mczluchow.e-map.net	140
Rysunek 15. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Batorego i ul. Kwiatowej w Człuchowie.	141
Rysunek 16. Informatory Burmistrza i Rady Miejskiej w Człuchowie pt. „Prosto z Ratusza” wydane w 2025 r.	168
Rysunek 17. Kalendarz miejski biurkowy na rok 2026 wydany w 2025 r.	168
Rysunek 18. Kalendarz ścienny na rok 2026.	169
Rysunek 19. Okładka albumu pt. „Legendy województwa pomorskiego”, druga edycja.	170
Rysunek 20. Członkowie Stowarzyszenia gmin Polskie Zamki Gotyckie na mapie.	202
Rysunek 21. Lokalne Grupy Działania w województwie pomorskim.	203
Rysunek 22. Logo Lokalnej Grupy Działania Ziemi Człuchowskiej.	203
Rysunek 23. Logo Stowarzyszenia gmin Polskie Zamki Gotyckie.	203
Rysunek 24. Logo Związku Gmin Pomorskich.	203
Rysunek 25. Gminy zrzeszone w Związku Gmin Pomorskich od października 2024 r. ...	204
Rysunek 26. Miejskie obszary funkcjonalne w województwie pomorskim.	205
Rysunek 27. Lokalizacja miast partnerskich Człuchowa na mapie Europy.	207

